CARMINUM
PUERILIUM
ET
JUVENILIUM
LIBRI IV.

VINCENTII PLACCII
HAMBURGENSIS.

AMSTELODAMI,
Apud PETRUM LE GRAND,
M. DC. LXVIII.

BENEVOLO
LECTORI
S. P. D.

POëticam neque laudare nunc neque defendere mihi animus eſt. Majoribus utrumque ingeniis, & graviore animorum contentione factitatum eſt, quam ut meæ hic induſtriæ aliquid reliquum videri poſſit. Tum ea eſt hujuſce ſeculi indoles, ut ſi umquam alias, ſane hac reipublicæ litterariæ facie

Exſpectes eadem à ſummo minimoque Poëta.

Adeo æquali ferè utrique omnium contemptu, ſicut olim applauſu, excipiuntur: indignum ſane vigiliarum ſuarum & arroſorum unguium fructum laturi, niſi quem ex aliena & publica non poſſunt, eum ex propria aut amicorum ſuorum ſecreta congratulatione percipiant. Neque vero eſt cur exiſtimet aliquis communem hanc eruditorum omnium cauſſam, eo quod verſiculos aliquos

* 2 mul-

multum adhuc adolescens feci, propius ad me quam ad alium quemvis elegantioris litteraturæ non planè negligentem pertinere. Equidem nondum neque abjectè adeo de Poëticâ, neque arroganter satis de me ipso sentio, ut carminibus hisce primo ætatis impetu, sine arte atque cura omni effusis, Poëtæ nomen promereri me posse confidam.

Illum dic esse Poëtam,
Cui est ingenium, cui mens divinior.

Cujus ut in me perparum agnosco, ita ut hoc nomine Poëtarum patrocinium temerariâ prorsus audaciâ suscipiam, numquam inducar. Imprimis cum propriam etiam caussam verear ne tueri non satis possim, siquidem & scriptionis hujus & editionis rationes explicare accuratius debeam. Eam tamen aliquam nunc, & qua contenti possint esse homines non illiberales omnino neque difficiles,

Si vacat, & placidi rationem admittitis, edam.

Neque vero longius illam mihi petendam

dam exiſtimo. Nam cum in Scholis tantum non omnibus Poëta continuo aliquis prima etiamnum linguæ Latinæ rudimenta depoſituris prælegatur: quid mirum, ſi quod fere ætati teneræ familiare eſt, ut fabellis nempe magis quam rebus ſeriis capiatur, idem mihi tunc temporis etiam accidit. Qui factum eſt, ut cum lubentius in illo lecti onis ac ſtudii genere verſarer, tandem neſcio quo deſiderio poëtandi ſim correptus. Nimirum quemadmodum in ſole qui obambulant, etiam aliud agentes colorantur: ita & ego legendo quotidie Poëtas ſenſim ipſe verſiculos fundere non illubente venâ cœpi. Sane nihil naturæ eſt magis conſentaneum, quam quæ exempla quotidie ob oculos habeas, ea imitari. Quod cum ego experiri vellem, ſucceſſus ſpe felicior ut ad idem exercitii genus ſæpiuſculè reverterer, mentem protinus injecit. Neque jam retinebar ſermonibus illorum, qui hæc ſtudia ſumptus ſuos exercere negabant, antiquum illud ſubinde occinentes

Studium quid inutile tentas?
Frange puer calamos.
Quid enim tibi fistula reddet,
Quo tutere famem?

Nam præterea quod vix in alio scribendi genere impunè magis ingenioli mei vires tentaturum me perspiciebam; non putabam mihi studium hocce lucro metiendum esse, quod voluptate adeo exquisita cultorem suum perfunderet. Quin imo cum necessariam interdum aliquam remissionem animo meo fore viderem: Sicut *agrum*, consulente Varrone, *alternis annis relinqui oportet*, *aut paullo levioribus sationibus serere*, ne videlicet continuo & nimio suctu terræ uber funditus exhauriatur, ita & ego animum meum severioribus anxiæ Themidis aut tetricæ Minervæ studiis assiduo occupatum, levioribus hisce Musarum sacris, & negotioso quodam otio temperandum atque reficiendum nonnumquam existimavi. Neque id vitio mihi aut fraudi apud bonos ac sapientes umquam fore ratus sum, si quo-

ties

ties alii cuticulæ curandæ caussa ad popinas, ad theatra, imo ad fornices diverterent, toties ego animi relaxandi ergo, ad delubra Musarum concederem, unde sciebam non nisi aptiorem ad ea quæ modo relinquebam me reversurum. Quam vero minime invitas se in consuetudinem meam suavissimæ Pierides darent atque immergerent, vel eo satis manifesto argumento facile colligebam, quod non cogitantem etiam interdum, ac propè reluctantem ad se avocarent, imo abriperent: quoties imprimis vel vacuo me, vel prægravato nimiis curis animo deprehenderent. Quo minus jure mihi quis succenseat, si tam amabile, tamque præclarum Divarum agmen sponte se mihi insinuans illiberali ac inurbana imo inhumana prorsus rusticitate repellere non sustinui. Et ex hoc quidem meo aliquot annorum cum Musis consortio, nata sunt ea quæ vides B. L. Carmina Puerilia & Juvenilia: quæ uti numero pauca sunt, ita nullum eorum (si Atlantidem exceperis) tam

eſt prolixum, quod triduo integro mihi conſtiterit. Ne jam gravioribus meis ſtudiis vim factam, aut illatum grave damnum aliquis criminetur. Adde quod pleraque illorum, aut in itinere, ubi meditationibus aliis vacare non licebat, aut in morbo conſtituto, ubi gravioribus curis animum liberare tantillum expediebat, imo neceſſum erat, nata ſunt, ac poſtmodo ſine cura, ſine arte ſicuti ſponte ſeſe ac non quæſita obtulerant, citra lituram ſæpe ullam in chartam ſunt conjecta. Neque vero cum anxietate mihi tractanda credebam illa ſtudia, ex quibus præter oblectamentum nihil quærebam. Neque ſemel concepta cum tædio mihi deinceps recognoſcenda arbitrabar, non niſi mihi & amicis ſcripturo.

Sed quam parum, aut nihil adeo diligentiæ, atque induſtriæ ad hæc qualiacunque mea carmina attulerim, vereor ne nimis etiam me tacente quibus hæc intelligere mos eſt agnoſcant. Qui facilius fortaſſis etiam ignoſcendum

huic

huic errori meo putaverint, nisi publicum eum fecissem. In quo si quod est peccatum, quod non omne prorsus abnego, non tam meum illud recte dicas, quam seculi, cum quo insanire etiam sapientibus fas esse creditur. Et vero postquam magis etiam hodie atque olim umquam

Tenet insanabile multos
Scribendi cacoëthes, & ægro in corde senescit.

neque novum neque insolitum videri debet, si me quoque juvenem epidemicus ille morbus aliquando invasit, atque corripuit. Imo cum tot quotidie novorum & magna ex parte nugacium librorum volumina in orbe litterario tamquam atomi in intermundiis Democriticis circumvolent, & quærant ubi hæreant: annon ineptæ planè scrupulositatis, & religionis plusquam superstitiosæ foret, *perituræ parcere chartæ*? Quod si quis ulterius mihi adhuc importunè molestus objiciat, *Quis leget hæc*? Sanè per me legat qui volet, Neque injuriam mi-

hi fieri arbitrabor, si pauci præter cognatos aut amicos hæc perlegerint: cum & optimorum librorum ferè hoc fatum sit, & egomet etiam paucissimos ex recentioribus Poëtis præter amicos ac familiaritate aut usu cognitos inspexerim. Qua consideratione ductus, nolui sanè aliis hæc offerre atque inscribere quam iis, quos qualescunque etiam infelices & lævos ingenioli mei partus non sine aliquibus blandimentis excepturos confidebam. Cognatis videlicet ac Præceptori, parentum instar honorandis, & Fratri dulcissimo: cum tamen nec Amici deessent, qui ad hæc edenda animum præcipuè excitassent, neque Principes Viri, qui favore suo atque gratiâ jam olim aliam atque aliam versiculorum meorum partem essent prosecuti. Verum hæc quidem sterilis ingenioli mei qualiacunque germina sub domestica & modica umbra rectius nunc adolescent, quæ nimia fortassis & exotica prorsus extinxisset. Quod si Deus vires & otium mihi continuaverit,
non

non deerunt alia quibus & amicos olim honoremus. Interim si quis etiam alius præter illos hæc augamenta mea sibi commendari patiatur, illi vix habeo præter brevitatem & varietatem quod promittam. Si quid præterea in iis non illaudabile invenerit, ipse viderit, & in lucro hoc reputet. Ad minimum non hic.

Oblita modi millesima pagina surgit,
Et crescit multa nimium damnosa papyro.

Etenim ne magnum malum darem, parvum libellum dandum censui, & tantundem ferè versuum blattis ac tineis, quantum prælo commisi. Varietatem & in argumento & in metro ipse B. L. agnoscet, quam ipsam & in ordine observavi: cum alias si compositionis seriem retinendam putassem, Primitiæ sacræ, ultima libelli secundi pars principium operis constituere debuissent. Sed inconsultum duxi maximè incomptâ parte Lectorem ad reliqua statim nauseabundum efficere. Quare

Epos Ephebicum præmisi: subjeci puerilia. Juvenilia in tertium librum contuli. Denique Epigrammata paucula, & in iis aliqua jocosa ad levandum ex priori fortassis lectione obortum tædium superadjeci, in quibus tamen neque profusum me neque immodicum fuisse existimo. Si cui aliter videbitur, is & hæc, & cœtera ætatis qua hæc scripta sunt lubrico imputare debet, quæ si in gravioribus etiam errasset restitutionem jure suo flagitaret. Mihi hoc solum nunc propositum fuit, ut ad solidiora me imposterum & digniora studia totum collaturus, privatæ quæ cum Musis mihi intercessit hactenus familiaritati publica hac Valedictione solenniter renunciarem.

Vale Lector benevole, & vos longum nunc Valete, Salvete.

Dulces Camœnæ. Nam fatebimur verum
Dulces fuistis. Et tamen meas chartas
Revisitate: sed pudenter, & raro.

SERIES CARMINUM PUERILIUM ET JUVENILIUM.

LIBER I. ATLANTIS RETECTA:

LIBER. II. CREPUNDIA *inſcriptus, quo continentur;*

Tu-

LIBER IV. EPIGRAMMATA.

Som-

Cæli-

A T-

ATLANTIS RETECTA
SIVE
De navigatione prima
CHRISTOPHORI COLUMBI
in Americam,
CARMINUM
PUERILIUM
ET
JUVENILIUM
LIBER I.
VINCENTII PLACCII
HAMBURGENSIS.

MAGNIFICO
Amplissimo & Consultissimo
D. VINCENTIO GARMERS,
JCTO, Comiti Palatino Cæsareo,
inclytæque Reip. Hamburgensis
Syndico optime merito
avunculo suo.

ET

Nobilissimo Amplissimo & Consultissimo
D. JOANNI à FELDE JCTO,
Inque inclyta Academia Julia olim Mathem. Prof. P. bene merito.
affini suo.

S. P. D.

VINCENTIUS PLACCIUS.

QUod exigui mei ac puerilis olim, laboris dicam an otii, grande pretium ne spe quidem ullâ mihi promittere ausus fueram: id Vestra, VIRI AMPLISSIMI, benignitate factum, atque constitutum, eâ qua

qua ſolemus lætiſſima quæque memoriâ proſequor ac recognoſco.

Quid enim ego incultis meis atque rudibus verſiculis, quos præcoci audaciâ vobis offerebam, præter veniam atque indulgentiam veſtram polliceri poteram? Vos vero collaudationibus etiam atque remunerationibus, tamquam dignum aliquid atque honorificum Ampliſſimis Nominibus Veſtris inſcribentem excepiſtis. Qua quidem in re vos digniſſimo ſummæ humanitatis exemplo, magnitudinem animi veſtri ad hæc tam exilia demiſiſtis: mihi vero facultatem omnem dignas tam profuſa liberalitate gratias vel animo tantum concipiendi, nedum verbis efferendi hactenus eripuiſtis. Quam ſi umquam olim ullo meo

ſtudio

ſtudio atque induſtriâ conſequi potero, habebitis ſanè præconem Veſtrarum virtutum illum, quem tanta Veſtra erga me, erga litteras, atque litteratos, erga res publicas denique ac Principes Viros, ac Tua imprimis MAGNIFICE DOMINE AVUNCULE erga inclytam patriam communem noſtram præclara merita deſiderant. Interea temporis, dum hæc & alia egregia partim ætatis, partim & peregrinationum continuis impedimentis aggredi prohibeor; hoc quod Veſtrum jam olim fuit Ephebicum Poëma, ſecunda vice cum aliis una nunc editum, ſecuturorum ſi placet, pignus atque arrhabonem acceptate. Nullis equidem illud additamentis aut acceſſionibus auctum, ne novam veteri munuſculo gratiam

aucupari, aut adultiores curas pro puerilibus venditare viderer: paucis tamen hinc inde mendis, quibus vel operarum Typographicarum incuria, vel propria etiam festinatio mea, per se satis inelegans opusculum inquinaverat, emendatius. Illi nunc, VIRI AMPLISSIMI, ut eundem quem octennio abhinc vultum commodare, vestramque nullo meo merito susceptam benevolentiam perpetuam mihi conservare non dedignemini, quibus possum curatissimis precibus obnixe contendo. Ego vicissim quoad potero nihil in me studii, observantiæ, ac pietatis desiderandum Vobis relinquam. Valete.

Dabam,
Lugd. Batav. 1666.

A T-

ATLANTIDIS RETECTÆ

ARGUMENTUM.

INvocatione præmissa, describitur succincte systema Mundanum, & hinc terra, ubi ad eam deventum est, dividitur, ejusque constituuntur partes. Nempe primo Orbis vetus, Europam, Asiam, & Africam continens, de quarum circumnavigatione à veteribus facta, brevis additur parecbasis: dein Polares binæ, & ultimo America, de cujus retectione agendum. Hinc transitur ad Columbum, & iterata invocatione, per belli Maurusiaci mentionem Atlantis introducitur. Ea ad Deum accedens, petit supplex, ut tandem iterum terras suas Europæis retegi patiatur: promissa aufert, & redit ad sedes suas, quæ paucis adumbrantur. Postea divino instinctu Pallas ad Columbum mittitur, quem admonet de persequendo instituto. Eadem & Regem Castellæ Ferdinandum adit, cui persuadet expeditionem, cum ipsa, tum per alios. Columbus itaque vocatus accedit ad Regem, urget consilium suum, & obtinet. Navibus igitur acceptis solvit à Gadibus, defertur ad Canarias, rursusque abit. Inseritur hic duplex gratulatio. Interim Vetustas, quod sede sua Americana pelli debeat, ægrè ferens, ad Discordiam, quæ

 una-

una cum domicilio suo describitur, se confert, rogans, ut ad seditionem socios Columbi impellat. Neque eventus deest. Hinc narratur seditio, quæ sedatur per orationem Columbi. Nocte sequente Columbo divinitùs somnium immittitur, cum quo conjungitur duplex episodium. Narratio videlicet de navigationibus Atheniensium, & Carthaginiensium antiquissimis ad has oras, & Chorographia compendiaria admodum Americæ: Quorum alterum refert Atlantis ipsa, alterum in ægide depictum monstrat. Adjicitur promissio de terra quæsita, die crastino videnda. Excussus somno Columbus, signa terræ appropinquantis deprehendit, quam paulo post cum sociis è proximo intuetur. Mox in eam insilit, lætatusque supra modum, crucem erigit, gratesque reddit DEO.

AT-

ATLANTIDIS RETECTÆ

CARMINUM PUERILIUM ET JUVENILIUM.

LIBER I.

INtentata diu ſulcantes æquora puppes,
Et Typhin cantare novum, terraſque repertas,
Quas alta dudum per ſecula pluri-ma nocte
Texerat, & mundo ſubduxerat atra Vetuſtas,
Caſtalii impellunt ſtimuli. Tu, maxime Rector,
Qui cœlum, terras, naves, maria alta gubernas,
Adfer opem felix: & ſi fas addere, fauſta
Calliope, non dura tuis: tuque optima Pallas
Cœlicolum, primam Æſonidi fabricata cari-nam,
Exiguam hanc moderare ratem, perque invia primo
Tendentem curſu ſerva, & juvenilibus auſis

Adſpirans cœptum propera deducere carmen.
Sic mihi verborum procedet plenior ordo,
Sic magis ex voto current mea carmina, current.
Vos quoque Caſtaliis undant quibus ora fluentis,
Si modo quem veſtrum juvat hæc pernoſcere, mites
Eſte, Theonino nec rodite dente, tribuſque
Nolite à luſtris fructum ſperare ſenectæ.
Sic frons Aonidum vobis, ſic lætus Apollo
Redeat; & largas Helicon indulgeat undas.
Jam quoniam terraſque; novas, Inventaque nuper
Æquora dicemus, prius admirabile mundi
Adſpicite atque animo mecum comprendite corpus.
Ingens ſtat nullo nitens fundamine moles,
Divinæ rationis opus, compactaque miris
Uſque modis. Summa ſedem ſibi legit in arce
Ipſe opifex rerum, qui quamvis regnet ubique,
Plurimus heic tamen eſt: heic mentibus undique ſanctis
Cingitur, hac orbem totum de ſede gubernat,
Quem penitus ſpatiis complectitur infinitis.
Hæc regio æterna eſt. At quæ ſubjecta videmus,
Uſque caduca, nimis multum per ſecula mutant,
Et tandem extremæ concedent cuncta ruinæ.
Extima pars horum eſt, qua ſummo proxima volvunt
Sidera, diverſis cœlum pingentia formis.
Errantes ſeptem ſubeunt, & tempora certo

Effi-

Efficiunt, ſpatiisque creant æqualibus annos.
Mox tenui puro dirimuntur ab æthere flamma
Nubila, ſubjectam quæ cingunt undique terram.
Hanc etenim poſuit prudentia numinis imam,
Hanc Mundi partem nobis, hæc regna colenda
Dat Deus, has igitur penitus percurrere ſedes
Sufficiat. Quod ſi quem magnæ climata terræ
Non capiunt, age Pontum adeat, monſtroſaque verrat
Æquora, Dædalii fugiens mala fata puelli.
Hæc hominum quo ſe major ſolertia vertat
Rex ſuperum poſuit. Nam cum diſtingueret Orbem,
Quatuor in partes diſpeſcuit æquore terras. (1)
Harum præ reliquis longe celeberrima cunctis
Prima jacet. Plus quam telluris dixeris illam
Dimidium, & trifida eſt. Namque heic te régia cerno
EUROPE, ſeu tu Tyriæ de nomine Nymphæ
Diceris, (2) Himeridæ ſive hæc eſt gloria Regis: (3)
Seu ſic Oceani voluit te filia dici, (4)
Aut dominaturam reliquis ita Teuto vocavit: (5)
Seu, modo quæ retuli, nos fallunt omnia, & ortum
Nominis obſcura condunt oblivia nocte, (6)
Tuque ex Japeti, (7) aut Celtarum nomine dici
Mavis. (8) Imperium meritò tibi fata dederunt.
Digna Diis ſedes, ſedes gratiſſima Muſis.

Non rota te Phœbi nimio fervore perurit,
Frigore nec Cauri totam, nec Jupiter imbre
Perpetuo perdit. Clementior undique Titan
Circuit, & puro crescit prudentia cœlo. (9)
Jungitur huic ortum versus pars altera, curvus
Qua meat ad Scythicas Tanaïs Mæotidos undas,
Et linquit dubio Riphæa cacumina flexu.
Hanc ASIAM Japetus chara de conjuge dixit: (10)
Quanquam Asium heic etiam veterum monumenta loquantur,
Lydorum de gente virum, ne nominis ejus
Te quoque nota palus dicam, reliquosque virorum. (11)
Hinc discreta prope, & tenui vix pendet ab Isthmo
AFRICA: sive gelu hanc, tristique rigore carentem
Sic dixit Grajus: (12) seu nominis extitit auctor
Ifricus, extremis Arabum qui præfuit oris: (13)
Seu potius tellus illud celeberrima debet
Afre tibi, haud uno generi quem vana vetustas
Ascribit. (14) Terra non hac ferventior ulla
Æstuat, imprimis duplicem qua contrahit amnem
Nilus, & assurgit multis onerosior undis,
Sacratosque tibi contemnit, Cynthia, montes.
Aut multo quà sole calens se Zangibar arctat,
Et nimium vasto cedit male prodiga Ponto.
Hic adeò vetus est orbis, quem fluctibus altis
Undique circumdat Nereus. Hæc usque priores
Lit-

Littora cognorunt, quamvis quoque plurima longo
Secula transierint tractu, quo littora & illa
Spreta male, atque hominum nulli lustrata jacebant.
Auxiliis donec superum descendit in undas
Alnus, & in faciem curvæ est formata carinæ.
Sive hanc primus Atlas, sive hanc Tritonia virgo
Æmonio est fabricata Duci, Dodonida quercum
Fatidicis raptam silvis cui maxima Juno
Intulit, & reduci promisit ab æquore cœlum:
Sive Promethidæ hæc debetur gloria Regi:
Aut prior his longe puppim Deus æquoris alti
Fecit, (15) & ipsa etiam Mundi primordia circum
Venit ad Eoos miranda Semiramis Indos,
Scaurobatæque feri devicti Marte secundo
Fregit arundineas puppes, & fraude probanda
Tentavit vires mulier superare viriles. (16)
Ne memorem magni puppes atque arma Sesostris,
Rex Pelusiacus Scythiæ quæ prima rigenti
Intulit, (17) atque alios, quorum facta obruta longis
Usque latent seclis, & opaca nocte premuntur.
Tandem complures sulcarunt Nerea Reges.
Et pugnaturus Theseus, & fortis Iason
Cærula tranarunt, & qui superavit utrimque
Laudibus Alcides, armataque Græcia, Trojæ
Exitium portans, longisque erroribus actus
Dulichius rector, Romani & sanguinis autor
Æneas ponto errarunt. Dein Punica classis

Atque ingens Hanno, & pelagus penetravit Imilco
Eudoxusque simul,(18) quosque huc adducere cunctos
Mœoniæ foret artis opus. Volitâre carinæ
Innumeræ, & sectum spumavit puppibus æquor.
Et quod ad extremas Scythiæ diffunditur oras,
Atque Britannorum quod cautes alluit albas:
Et quod ad Australes late distenditur Afros,
Æthiopasque nigros, aut fuscos terminat Indos.
Non tamen huic adeò faverunt fata labori,
Gentibus ut primis totus se proderet Orbis,
Et cunctæ pelago perlustrarentur ut oræ
Abscissæ, ut nunquam rursus tegerentur ademptæ.
Hem quam cuncta sinu nondum Natura profudit,
Quanta secuturis etiamnum servat Eleusis
Abdita, quæ demum post multos sera labores
Posteritas, & vix post secula longa videbit!
Nunc etiam pars magna latet, nondumque carinæ
Alterutrum tetigere polum, seu Parrhasis ursa
Quem cum prole tenet, nivibusque & frigore vexat,
Seu quem ex adverso lucens circumvolat hydra.
Nox eadem, memoranda, tuas ingloria terras
ATLANTI, oppressit, donec de Cecropis arce
Egressa, ignotos tetigerunt carbasa portus,
Et Pœni huc venere Duces. (19) Quos invida postquam

Fata

Fata removerunt, latuit ditissima longo,
Longo obducta situ tellus, quo forte lateret
Nunc etiam, Ligurem (20) nisi numina fausta
COLUMBUM
Donassent Orbi, qui dudum intacta secaret
Cærula, qui gemino faceret commercia Mundo
Nunc iterum. O facinus magnum, dignumque quod ultra
Secula cuncta ferant æterno carmine Musæ!
O felix tanto, felix Hispania, fato;
Felix Italia, & Ligurum celeberrima tellus,
Quæ tanti Herois cunabula prima tulisti!
Huic igitur dignas mea, si potes, edito laudes
Musa viro, aut quoniam minus hoc potes, edito caussas,
Non clara de gente hominem (21) quæ talibus ausis
Tot curis, tantisque parem fecere periclis.
Viderat Omnipotens Hispanas strage cruenta
Et Maurusiaco fœdari sanguine terras:
Cum FERDINANDUS superatum mœnia ad alta
Granatæ, cingens hostem obsidione trementem
Angeret, & celsis adverteret agmina muris. (22)
Viderat: Alcidæque trucem defendere gentem (23)
Noluit. Hinc secum: Tandem persolvere pœnas
Injustos æquum est. Jam regna amittere rapta, (24)
Et temere incœpti pœnas mihi reddere belli, (25)
Et Ferdinando jubeo succumbere Mauros.

Hoc placet. Hæc duro ſignent adamante ſorores
Mandata, & certis juſſa hæc ſcribantur in aſtris.
Sic ait, Hiſpanaſque petit Victoria turmas,
Et Mauruſiacam Granatæ deſtruit arcem. (26)
At Deus hæc ſolio dum cuncta aſpectat ab alto,
En venit ATLANTIS, dudum rariſſima cœlo
ATLANTIS, mœſto viſu, prorſuſque dolenti
Aſſimilis. Vaſtos macies fœdaverat artus,
Interius demerſi oculi fugere, genæque
Squallebant lacrumis, & anilibus undique rugis,
Et pallore novo. Summa cervice capilli
Vix fluitant laceri, raræ ſtant vertice plumæ,
Turbatoque ægrum circumdant ordine corpus,
Nec referunt læto vernantes gramine campos,
Nec referunt Cyprio conſperſos ſanguine flores.
Obſita vix etiam multa rubigine ſecum
Arma trahit, veros dominæ teſtantia luctus.
Lævam onerat corylus fracta, & laxata remiſſo
Tendine, non illi telum mucrone coruſco
Fulminat, aut aurum, vel lucida gemma pharethram,
Condecorat; ſed fœda ſitu, & ſine pondere clava
Dextram onerat. (27) Caſſus mœret fulgore Smaragdus, (28)
Et Thetidos fuſcæ produnt ſuſpiria baccæ (29).
Hac facie, hoc habitu ſedem rectoris ad altam
Provolat ATLANTIS. Sequitur bona turba clientum,
Laudanda pietate Ducem. Prior ecce propinquat
Illa-

Illarum præclara manus, queis cura tuendi
Eſt populos, & regna ſuo quæ numine firmant.
Imprimis vero reliquas ſupereminet omnes
Induta oblongam veneranda Peruvia pallam, (30)
Et frænans homines nimia feritate timendos
Braſilia. (31) Hæ tantum ſublimi vertice Divas
Exuperant comites,quantum LatoniaNymphas
Mænalon, aut gelidi cum luſtrat ſaxa Lycæi,
Aut cum Gargaphiis tingit ſua corpora lymphis. (32)
Ecce etiam celſæ turritis frontibus urbes
Incedunt, quarum turbam prior ordine Cuſco
Ducit, & auguſto præſignis Mexico vultu. (33)
Addunt ſe comites lunato flumina cornu
Conſpicua. Imprimis tum nondum Argenteus amnis (34)
Dictus adeſt, & qui noto nunc nomine vulgo
Fertur Amazonidum: (35) fluvii quos undique cingunt
Innumeri, & largis rorantes Najades undis,
Et campi, nemorumque Deæ, & montana colentes,
Quas ruffa ſenior præcedit fronte Potoſſus, (36)
Præmonſtratque viam. Jamque alta per atria cœli
Ad ſummum venere Deum,genibuſque ſacratis
Procubuere omnes, cum talia fundit Atlantis
Mœſtior, effuſas rumpunt ſuſpiria voces.
Rex Mundi, Pater, atque Deus,cui cætera parent

Omnia, qui folus pedibus fubjecta, Polique
Interiora regis, quem fumma potentia rerum
Eft penes, expofitas precibus mortalibus aures
Nunc quoque pande Deæ, queftufque Atlantidos audi.
Non exofa meas nunc impia defero terras,
Nec curas hominum fugiens cœleftia fceptra
Affecto, aut fuperum tento confundere jura.
Largius haud noftris foles mittantur, & imbres
Sedibus exopto: gemmas, aut fulva metalla,
Cæteraque haud paucis, quæ fruftra optantur in oris,
Non peto; nec defunt nobis, fed munere magno
Larga tuo conceffa manent. At quid mihi prodeft,
Si fum dives opum, fi non mihi deficit aurum, (37)
Atque mei Scythicos fuperant fi luce Smaragdi,
Et picturatæ medicantur Iafpides ægris, (38)
Noftraque Idumæo fi certant balfama fucco: (39)
Si tamen hæc neglecta jacent, nulloque labore
Hæ quæruntur opes? Cereris quid munera profunt,
Et Bacchi late veftiti palmite colles, (40)
Quafque feras aër, tellus, undæque miniftrant,
Si nemo ifta cupit, vel non his dignus, & omnes,
Si funt degeneres: fi noftris fanguine fauces
Undant, & fœdis fi fqualtent vermibus ora,
Et carbone atro, aut furva complentur arena,
Bufonefque avidam diri conduntur in alvum,
In-

Invidiæque dapes? (41) Quorſum tot prodiga tellus
Fert herbas, ægro pellentes corpore febres,
Et peſtes alias, ſi noſtris ignis, & unda
Sufficiunt, (42) pecudesque juvant ea munera ſolas,
Non homines? Homines nam forſitan eſſe putatis,
Qui mea regna colunt, queis vaſto pectore prorſus
Humani nihil usque ſedet. Non uſus aratri
Cognitus eſt illis: ſectis de fronte ferarum
Cornibus, aut uncis convellunt unguibus arva, (43)
Ut taceam ſcripturam ignotam, (44) exiſtere gentes,
Quæ nequeant digitos numerando excedere quinos. (45)
Hei quam parva queror, quam multa, & magna premuntur:
Nunc etiam. Quam projecti, prorſusque ferarum
More latent. Phœbo, & cunctis impervia ventis
Antra habitat pars magna: alios ex arbore ſumma
Pendentes videas: Nomadum de more vagantes
Conſpicias alios. (46) Raro conſortia tecta,
Raro regna vides. Totius maxima gentis
Pars ſine lege, fide, & penitus ſine Principe degit,
Et pœnæ nocuis, & deſunt præmia juſtis. (47)
Hinc tam larga ſeges ſcelerum eſt, & tanta tyrannis,

Et rabies insana, & fœda licentia morum.
Mens stupet, ima novo consurgunt viscera
motu,
Impia barbaricæ gentis dum facta recordor.
O nimium immanes populos, o corda venenis
Perfusa Eumenidum! Non si de sanguine quon-
dam
Anguipedum, sævave forent è tigride nati,
Lactative lupis, rigidisve è cautibus orti,
Plus vitii, & diræ tenuissent pectora pestis.
Exulat hic Virtus, nec veri cura pudoris
Ulla manet. Nullo incedunt velamine nudi
Vir mulierque simul. (48) Cultæ connubia
gentes
Heic quoque quæ fugere vides, frustraque Pla-
toni
Olim laudatos quos risit Græcia mores. (49)
Vos Superi, & vestri sacrosancta palatia cœli
Testor, & immenso radiantia sidera mundo,
Quæ cernunt subjecta sibi: post Punica vela,
Mopsopioque mihi visas de littore classes,
Nondum etiam tacitam me persensisse quie-
tem,
Perpetuo fera bella tonant, & semper Erynnis
Sollicitat mentes, & postquam languida Cusco
Pacata est, sumptis iterum desudat in armis
Mexico, vel reliqui renovant mala prælia Reges,
Ne desint fraternæ acies, & civica bella.
Nec tamen his etiam locus est virtutis in armis.
Fraudibus incauti cæduntur, (50) & oblita tristi
Tela gerunt succo, queis longè gramina cedunt,
Quæ decerpsit Iynx, magno cum sæva pararet
Phil-

Philtra Jovi, (51) vel quæ, cupiens sopire draconem
Pervigilem, è variis collegit Phasias oris:
Quæque ope Nympharum fecit medicamina Circe
Mutatura viros, aut afflictura puellam.
Nondum heic subsistit rabies, nec sufficit hostem
Perdere:& in manes,defunctaque corpora sævit.
Semianimes lacerant artus: Hinc alta tropæa
Figuntur, fiuntque dapes, convivia læti
Hinc celebrant conjuncti omnes. Ea sola voluptas,
Hi fructus dulces, longi hæc solatia belli,
Hæc diræ gentis virtus, hæc fortia facta.
Nec vero victos solum hæc crudelior hostes
Pœna manet. Cives, & quos vicinia jungit,
Innocuos laniant, laniatos ventre recondunt, (52)
Ventre avido, nullæ cui suffecere rapinæ,
Humanæve dapes, aut fercula digna Thyeste,
Quæque Lycaoniis certent convivia mensis.
Quin modo nunc alti dum scando palatia cœli,
Quod facinus vidi! summa caligine terræ
Excedens, tacito conscendo per æthera cursu:
Cum subito, horrendum dictu, perfertur ad aures
Clamor, & intenso resonant mea littora planctu.
Descendo, terrisque meis stupefacta propinquo.
Dumque hujus quænam sit motus causa requiro:
Ec-

Ecce ingens medio ſeſe offert Inſula ponto
Quisquejam noſtri dicunt. (53) Miſerabile monſtrum
Heic video. Magna Caribum de gente gigantes (54)
Ter deni crebris veniunt ad littora cymbis,
Ut dira hoſpitibus ſedent jejunia noſtris,
Aufugiunt diſperſi illi, fidasque latebras,
Et ſylvas, montesque petunt, & in avia currunt.
Nemo adeo eſt, diræ qui ſeſe opponere genti
Audeat, haud quisquam pro prole, aut conjuge pugnat.
Non aliter, quam cum pavidas volitare columbas
Conſpicit accipiter, ſubitoque per aëra motu
Inſequitur, jamque hanc dubitat comprendat, an illam.
Dum propior volat illa, arridet corpore pingui
Altera: Sic Caribes faciunt. Dux ipſe cohortis
In fulvâ juvenem telo proſternit arena:
Quem pede mox dextro arripiens, veſtigia cruri
Imponit lævo, & medium diſcerpit, & artus
Spirantes laniat, crudelique ingerit ori,
Collaudatque dapes. Non hæc ſervanda macellis (55)
Eſt præda. Hinc ipſis fient convivia nobis
Inquit, Io ſocii, laceerataque membra relinquit,
Atque alios captat plures. Me luridus horror
Occupat, humana ut cerno fumantia carne
Guttura, & effuſo madidantes ſanguine fauces.
En decus hoc noſtrum eſt, hæc noſtri gloria regni!

An

An quisquam majora queri me posse reatur?
Et tamen his majora queror. Quam nulla colatur
Relligio, pater alme, vides: sanctissima CHRISTI
Numina quis quæso novit? Quin maxima nostrûm
Pars penitus superos ignorat, & omnia ridet
Numina, nec templis fert munera larga nec aris (56)
Sunt qui facta manu, qui rauca tonitrua adorant,
Et nimbosque nivesque, & quæ nocitura videntur
Cetera, qui tigres thuris dignantur honore,
Atque lupos, rictuque feros spumante leones,
Immanesque feras alias, quosque arva ferebant
Niliaca, è sicco prognatos semine Divos. (57)
Ne referam fœdos ritus, & turpia sacra,
Et quæ famosas superent Busiridis aras. (58)
Nec memorem propriæ producere tempora vitę
Tentantes sævo natorum funere patres. (59)
Omnipotens, justo tu juste ignosce dolori,
Quod nimium tibi nota queror: quemque omnibus ausis
His cupiam finem, placidis nunc auribus hauri.
Non ego, ut ultores extinguant crimina nimbi,
Nec posco miseræ redeant mihi secula Pyrrhæ.
Tela manu longum valeant fabricata Cyclopum.
Sit mitis medicina precor, nec vulnere vulnus
Sanetur. Quod si pars immedicabilis ense
Forte

Forte recidenda eſt, peto cetera membra relinquas,
Et ſaltem fructus ex patrum funere nati
Percipiant (60). Nec enim Divos ad littora noſtra
Poſtulo dimittas, qui Numina rite colenda
Præcipiant, neglecta illis aut jura miniſtrent:
Edoceatve Ceres frumenta immittere ſulcis,
Apportetve novus medicas Podalirius artes.
Sed magis his conceſſa peto, promiſſus ut olim,
Cum noſtro Pœnos arceret littore Mavors,
Adveniat tandem Typhis, qui detegat orbes,
Et mea regna ſuis. Et, ſi bene dicta recordor,
Hoc Europæi ſpondent oracula vatis.
Nam tibi quid noſtros per ſecula plurima caſus,
Et ſpes eluſas, & tædia longa retexam?
Quartus ab undecimo jam præterlabitur annus,
Cum mihi quærenti, quæ nos tam proſpera tandem
Exſpectanda dies maneat, qua littora noſtra
Reddantur Mundo: volvens tua jura verenda
Atropos, exultanſque, his vocibus ora reſolvit
Fatidica. O gaude multum Regina, nec ultra
Perge animum dubio trepidum confundere luctu:
Jam ridet Fortuna tibi, jam proſpera fata
Invenêre viam. Modo vos perſiſtite, opuſque
Maturate viri, pontoque inducite claſſem.
Veſtra dies hæc eſt: cœlum, pontuſque Columbo
Nunc favet, & magnis magnus Deus annuit auſis.

Atro-

Atropos hæc nulla involvens ambage canebat:
Queis animo, quantum dictis lætata recessi,
Vixque mei compos rursumque Europa Columbum
Laudavit mihi cara soror. Sed non tamen ille
Hactenus apparet. Tria jam quinquennia Titan
Quadrijugis confecit equis, quibus impiger Orbem
Lustraret, exponit cunctis sua vota, nec ulli
Persuadet felix. (61) Patriæ Rectoribus altis,
Primitus, hinc Gallo Regi, magnoque Britanno,
Cuique Tagus rutilas auro submittit arenas,
Jam dudum curasque suas, mentemque retexit,
Infausto successu, & spe delusus inani. (62)
Quid Ferdinandi quod summi in Principis aula
Nunc etiam misero bis tertia ducitur æstas,
Et nihil effecere preces. Ridetur ab aula,
Jactaturque vagi communis fabula vulgi.
Sic Error vanus, sic Diffidentia cœca,
Falsaque suspicio magnatum pectora terrent.
Has etenim nostro, virtuti infensa, Vetustas (63)
Adjunxit comites, qui Regum corda venenis
Inficiant, miseroque vetent accredere quenquam.
Huic precor, huic tandem, Mundi justissime Rector,
Auxiliare viro: tandem regalia verte
Pectora, ut humanos iterum pateamus in usus.
Non huic officio [ut nosti cuncta) Columbo
Aptior est alter. Nam te indefessus adorat,
Atque maris vultus, & claræ sidera noctis
Novit, & è clausis Boreamne, Notosne cavernis
De-

Destinet Hippotades. Hunc summa potentia cœli
Quanta sit, Uranie docuit. Quo sidera motu
Volvantur, septem flammæ queis legibus errent:
Cur sæpe obnubat radiantia Cynthius ora,
Fraternamque tibi quid demat, Cynthia, lucem,
Quin omnis penitus velis natura reductis
Huic patuit, solitusque suo decedere Pindo
Sæpius inspirans avido dictabat Apollo:
Qui nivium, pluviæque ortus, qui grandinis essent,
Quidve induratas glacie constringeret undas:
Quid pariat ventos, & longo crine cometas. (64)
Ut finem dictis faciam, dignissimus ille est,
Cui primo absconsæ pateant Atlantidos oræ.
Quid quod fata volunt illum, quodque ipsa probavit
Parca virum. Huic ergo faveas, Pater alme, precamur,
Ut tua fata volunt. Et jam Tritonia Pallas
Magnetis nostros vires detexit in usus, (65)
Atque ejus docuit ductu convertere puppes:
Temporaque ipsa monent, & jam modo munere vestro
Quod Ferdinando felix victoria cessit.
Hunc opportunus læta dum mente triumphat,
Mulcebit docto gratans sermone Columbus.
Tu modo, quod spero, tam fortibus annue cœptis,
Continuoque jube fugiant, quas dira Vetustas
Misit, & in media pestes immiscuit aula.

Hac-

Hactenus Atlantis: cui Rex respondet Olympi,
Mite sonans. Bene, cara mones, & fausta Columbo
Fata favent, astra arrident, atque ipse juvabo:
Et fiet quodcunque petis. Nec mensibus ante
Bis senis faciet transactis Cynthius annum,(66)
Quam vestro Hispanam videas in littore classem,
Detectosque novos orbes. Hinc tempora Titan
Quinque per Autumnos postquam diduxerit: ingens
Accedet vestras Dux Florentinus ad oras,
Atque suo tellurem AMERICAM à nomine dicet, (67)
Hic te perpetuos Europæ ostendit in usus,
Atque hinc æternum tua terra patebit: & ante
Ipse vias linquens solitas volvetur in austrum
Phœbus, & incensæ flagrabunt ignibus ursæ,
Quæque meo magni stat nutu machina Mundi,
In chaos ante suum redeat, quam numine nostro
Quæ patuit, tenebris iterum condatur Atlantis.
Sic ait Omnipotens, queis dum lætatur, & hæret
Atlantis, prior ecce redit vigor, oraque linquit
Pallor,& accrescunt crines,stant ordine plumæ,
Armaque depurgata novo fulgore coruscant.
Ergo solo surgens, prostratos allevat artus,
Et reddit multas tanto pro munere grates.
Dispulerat cœlo stellas Aurora, novosque
Phœbus Atlanteis radios spargebat ab undis:
Cum Dea flaventi decedens æthere, ad oram

De-

Desertam, & proprias spe plena revertitur arces.
Est regio, angustam cupiens distendere terram,
Qua sese è mediis subducit Jucatan undis. (68)
Vallis ibi est, in valle locus, quem tangere nulli
Fas hominum. Solam hic admittit Atlantida lucus
Cum sociis: reliquos sacrato limine Fauni,
Et Satyri, Nymphæque arcent, atque aurea sepes.
Intus prata micant vario diversa colore,
Gramine vernanti, & nunquam marcentibus herbis.
Conspicua: intacti non uno cespite flores
Surgunt, & vario delectant lumina cultu.
Non illos Boreæ, aut crepitantes grandine nimbi,
Non hyemes lædunt. Æterna heic visitur æstas;
Usque novo tellus conspergit gramina rore,
Et Zephyri assiduis permulcent flatibus arva.
Ipsum etiam varios cœlum diffundit odores,
Cinnamaque, & casiam spirans, & aromata prodit
Cetera, (69) & Assyrios referentia balsama succos.
Nec desunt vario labentes tramite rivi,
Et claris fulvum volventes fluctibus aurum. (70)
Mille feras, mille hic cernas animalia Divum
Commoda servitiis: & apes flaventia mella
Arboribus donant, dulcique per arva susurro
Errantes, nullis minitantur vulnera telis. (71)
Heic

Heic picturatæ pariter virgulta volucres
Complent, & læto recreant sacra pectora cantu.
In medio Divæ lucent regalia tecta,
Mulciberi solertis opus. Vix vincat in illo
Ars pretium. Fulgent amethysto, & Iaspide
postes,
Argentumque solo spretum calcatur, & auro
Omnis consurgit paries, trabibusque smaragdis
Fundamenta domus lucent connixa, diemque
Illustant patulis crystallina tecta fenestris. (72)
Interiora tenent famulantia numina Nymphæ,
Et spargunt messos divino pollice flores,
Amplaque odoratis irrorant atria lymphis. (73)
Has læta ad sedes postquam devenit Atlantis,
Continuo plenis fiunt convivia mensis,
Apportantque epulas nudæ vestigia Nymphæ.
Accumbunt sociæ, & variis sermonibus horas
Fallunt. Imprimis tota jam mente Columbus
Volvitur. Huic omnes pariter gratantur, &
omnes,
Qua pompa immenso venientia carbasa ponto,
Atque adventantem pelago qua fronte Columbum
Excipiant, dicunt: & quæ facienda, quibusque
Sollicitent reditus per tanta pericula donis.
Interea tacito volvuntur tempora motu:
Jamque aderat promissa dies, quam Parca Columbi
Auxilio addictam lana signaverat alba,
Extemplo Pallas celso descendit Olympo,
Cui comites sese jungunt Cyllenia proles,
Aonidum genitrix, (74) & Honos, & maxima Virtus,
Sua-

Suadaque mellitas effundens ore loquelas.
Hæ junctæ vacuas simul ut cecidere per auras,
Hesperia in magna magnum petiere Columbum.
Quem postquam invenere, his verbis maxima Pallas
In somnis specie nota, grataque jacentem
Affatur: Curnam hic, superis gratissime, pallor
Ora tenet, macies unde hæc, & lumina terræ
Affixa, immensusque dolor? Non exigit ista
Sors tua. Tot vigiles curæ, tantique labores
Jam tandem tetigere vadum. Jam mitior ultrò
Te fortuna vocat, tu ne contemne vocantem.
Crastina cum primum cœlo processerit Eos:
Accerset Rex te, Rex Ferdinandus, in aulam,
Auditum tua vota, & quo deducere puppes
Mens sedeat. Nunc ergo animos tibi sume viriles,
Nil desperandum est, quod Honos, Tritonia quodque,
Et virtus suadet, quod nec Deus improbat ipse.
Sic ait: ille autem perculsus imagine Divæ
Hæret, & in somnis, tandem, Dea, dixit, & ipsa es,
Sis felix, dicam. Dudum, Dea maxima, frustra
Fortunam tento, non hanc, non una repulsa
Infregit mentem. Cunctos ex ordine Reges,
Magnatesque adii: cunctis delusus ab aulis
Discessi, & nunc imprudens tentare quid ultra
Sustineam, dubitemque animo spem ponere totam?
Plura locuturus fuerat, cum talibus illa
Rursum interpellat. Tu vero fata refutas?

Quin

Quin tu, quam largos labor hic tibi donet honores,
Aſpice, quæ laudes, & quanta potentia rerum,
Divitiæ hinc quantæ veniant fratrique, tibique,
Gloriaque, ad ſeros latè ventura nepotes. (75)
Fide mihi: quin fide Deo, qui proſpera fata
Te Sperare jubet. Sperantem cuncta juvabunt,
Et Fortuna favens conſtantibus annuet auſis.
His Ligur exultans, toto jam pectore ſumit
Lætitiam, & pura detergit nubila fronte,
Nondum etiam vigilans, & credit. At hinc ubi ſomno
Excuſſus redit ad ſeſe, nil ſomnia rurſus
Eſſe putat: dubiumque tamen clariſſima viſa
Afficiunt, & ſe rebus parat inde futuris.
Hactenus hoc Divæ ſatis eſt: ut cætera fiant,
Ad magnum profert abiens veſtigia Regem. (76)
Et mutat vultus, & fit Mendozius ingens,
His Regem appellans ultro. Rex maxime ſalve,
Cui ſceptra Arragonum pater, & connubia donant
Caſtellam, reliquum felicia prælia jungunt. (77)
O felix, cui quam patribus fortuna negavit
Per tot ſeclorum caſus, victoria ceſſit.
Nonne vides, ad quanta vocent te proſpera fata?
En tibi tot populis jam preſſa, oppreſſaque nulli
Gens ſupplex devicta jacet, relevandaque numquam (78)
Auguſtum diadema ſui victoris adorat.
En tot ſubjecit tibi Mars felicior arva,

Totque urbes, hominesque, & adhuc nova, pluraque regna
Per Ligurem ſpondere vides Tibi fata Columbum.
Tu modo fortunam fauſtam, ſummoque Deorum
Dilectum ne ſperne caput; ſed fortibus aurem
Da facilem votis, puppes concede, priusquam
Indignata aliis donent hanc numina ſortem.
Hæc animo dum magna ſuo Rex dicta volutat,
Incedens tacito Regina per atria paſſu
ISABELLA venit. (79) Doctum permulſerat illi
Suada animum, (80) multoque implerat amore Columbi.
Intrat & hinc verus celſam Mendozius aulam,
In Divæque locum ſubit abſcedentis, & una
It Quintovilius: non illo tempore magno
Pectora bina magis Regi dilecta placebant. (81)
Hos Cylleneus faciles adduxerat ales,
Suaſuros Regi, tandem exaudire Columbum.
Hi vario ſermone diem cum Principe condunt,
Diverſisque movent nutantia pectora dictis.
Imprimis promptum magnis Regina maritum
Admonet, & docta movet auxiliante Minerva. (82)
Jam Pyrenæis decedens montibus Eos
Prima per Hiſpanas ſpargebat lumina terras:
Cum vigil excutiens dulcem de pectore ſomnum
Chriſtophorus remeat latam revocatus ad aulam,

Et Regi oblatus dictis spem talibus auget.
O decus Hispanæ telluris, maxime Regum:
Haud equidem in tantum prudentibus invida fata,
Infensamque tibi potui sperare Minervam,
Eriperet vestris tam certa ut munera terris.
Tandem igitur venerande meis, Rex, annue votis,
Postquam iterum fortuna vocat, felicia postquam
Rursus sponte monent successu fata secundo,
Crescentesque recens auget victoria vires.
Quæso meas ne sperne preces: ignobilis ortu
Sim licet, & claros nequeam ostentare parentes,
Et proavo partis opibus prætendere fastum.
Talia non poscit per se sapientia dives,
Nobilis ex sese virtus nil stemmata curat,
Quævis corda subit. Quin tu mea vota secunda,
Sperantemque juva. Vir commendabitur ausis,
Si non ausa viro. Verum admirabile vobis
Forsan opus, penitusque fidem superantia tento.
Scilicet ignotas per tot jam secula terras,
Nulli aditas jacuisse, atque expectasse Columbi
Adventum, Hispanoque abituras littore classes.
Hæc si forte minus vobis speranda videntur,
(Quanquam quid sperare nocet?) centum ante quis annos,
Quis Fortunatas pelago sperabat in Afro?
Attamen has Gallus detexit classe Betanchor. (83)
Quid referam, binas quod tantum vana vetustas
Terrarum Zonas concedi munere Divum

 Cre-

Credidit humano generi: mediamque sub igne
Perpetuo torreri, extremas frigore sævo,
Et glacie æterna rigidos constringere Cauros.
(84)
Scilicet usque adeo moles vastissima Mundi,
Naturæ solertis opus, sine mente creata est:
Ut nullos hominum pars maxima cedat in usus,
Et solis habitata feris, aut squalleat undis.
O tardos hominum sensus, o pectora cæca!
En tantis fusco spatiis removemur ab Indo,
Hanc partem num sola tegent deserta, feræve
Hanc habitent, Nereusve undis obduxerit altis?
Rex superum meliora velit, certissimus ordo
Cui talis placuit rerum: quo Cynthius astra
Certa jubente premit, nec se convertit ad Arctos,
Incenditque polos. Humana hic corpora jussit
Has tolerare vices, varioque assuescere cœlo.
Hinc ipso sub sole, & sub frigentibus ursis,
Usque habitat mortale genus: nec frigora perdunt
Hos nimia, aut illos consumit Solibus æstas.
Quid quod prisca simul veterum monumenta virorum
Illas commemorant terras, & docta Platonis
Vicinas clara testatur voce papyrus.
Hanc magnus Macedo, Pœnis hanc forte repertam
Narravit Siculo Diodorus sanguine cretus.
Sed quorsum veteres chartas? Non invida certe
Natura, haud dubiis prodit sua munera signis,
Et mittit certos ignoto à littore flatus. (85)
De-

Denique quid multis? unam, Rex maxime, puppim
Concede, & faveat modo Pontus, & Æolus, ingens.
Non ante exactis procedet mensibus annus,
Quam reducem videas Hispano in littore lætus,
Detectasque novas felix tibi nuncius oras
Apportem, & multis præstantia littora donis.
Hinc tibi quæ laudes, & quanta potentia, quantæ
Hinc fundentur opes! Quin tu, Rex maxime, plaude,
Cui Christo lucrari animas tot maximus Orbis
Concedet Rector, qui nostræ talia menti
(Namque quis hæc audere queat sine numine?) suasit.
His, aliisque etiam regalia pectora dictis.
Sollicitat, spondetque fidem. Rex talia contra.
Non equidem prærepta velim mihi munera tanta:
Postquam adeò spes certa sedet, bona fata sequamur.
En tibi quæ trinæ Gadum stant littore puppes,
Concedam, sociosque simul, quæque exigit usus
Cuncta dabo. (86) Tu, chare, fidem servare memento,
Et postquam optatas fausto modo numine terras
Attigeris, regnis abiens has adjice nostris.
Sic Deus, & faustis faveant placida æquora cœptis.
Hæc ait. Exultat dictis, imaque triumphat

Mente Ligur, totoque exsolvit pectore grates:
Promissaque fide, magna discedit ab aula,
Multa animo secum meditans, & multa retractans,
Et quasi jam præsens Atlantica littora cernit.
Tempus erat, cum Sol Nemeæi terga Leonis
Deserit, extremisque ardescens Solibus æstas
Admonet occiduo committere carbasa ponto:
Continuo postquam Regalia tecta Columbus
Rursum adiit, dixitque vale, & bona fata vocavit,
Advolat ad puppes, pontoque inducere classem
Imperat, & faustis expandere lintea ventis.
Ergo abeunt læti, & postquam de Gadibus imis
Excessere, suos per talia verba Columbus
Impellit socios. Hæc imus in æquora, postquam
Fata monent, magnisque data est spes maxima cœptis.
Vos modo, vos vires, animosque adferte paratos,
Postquam Eurus, Pontusque favent. Non ante coibunt
Orbe semel pleno candentis cornua Lunæ,
Quam nobis, modo fata velint, retegatur Atlantis.
Heic dabitur gemmas, heic auri fulva metalla
Colligere, optatisque diu ditescere donis.
Vos fortes estote modo, & persistite mecum.
Æterna ingentes comitatur fama labores.
Tu porrò, Deus Omnipotens, his annue cœptis,
Atque tuo fretum auxilio, per vasta profundi,
Ad nondum notas deduc feliciter oras.
Omnibus his ingens calor additur, usque per altum

Ire juvat, vaſtique volare per avia ponti.
Et jam divitias, toto jam pectore verſant
Tellurem, genteſque novas, quæque æquora vaſta
Disjungunt, jam mente tenent, jam viſcera terræ
Scrutantur, gemmiſque animo ditantur, & auro.
Interea tacito properans volat æquore puppis,
Et Fortunatis veniens allabitur oris. (87)
Egreſſi heic, cædunt ſylvas, dulcemque carinis
Important laticem, & quæ cetera poſtulat uſus
Perficiunt, viridique hilares tunduntur in alga,
Expediuntque cadis Bacchum, Cereremque caniſtris:
Inſtantemque ſibi vario ſermone laborem
Solantes, certa ſpe tædia longa rependunt.
Imprimis magnum non ſimplex cura Columbum
Sollicitat. Non hunc vernantia gramine largo
Littora, non modicis felicia ſolibus arva:
Incultæve tenent gentes. Atlantica tellus
Huic animum, & vaſti ſubiere pericula ponti.
Jam ſecura dies, & purus nubibus æther,
Et fluctus placidi, & crepitans vocat Eurus in altum:
Continuo æratis greſſum Dux puppibus infert
Chriſtophorus, ſocioſque elata voce morantes
Convocat, & curvo producens littore claſſem,
Pandit iter velis, pelagoque incedit aperto.
O Salve multum cœlo digniſſima claſſis,
Æternum memoranda tuis. O proſpera fata!

Mortales gaudete animi. Nunc priſtina Mundo
Secla renaſcuntur tandem, promiſſaque regna
Nunc veniunt, Argoque triplex en ivit in
æquor.
Felices nautæ, quos tanti gloria facti,
Et laus perpetua, & decus immortale manebit.
O ſalve nunc, Typhi Ligur, nunc vade per altum,
Extra ſolis iter poſitas, age detege terras, (88)
Atque redi ſoſpes: ſic volvunt fata, cupitque
Europe. Feret illa tuum per ſecula nomen
Poſtera, venturi recinent tua facta nepotes.
Vix bene deſerti portus, terræque relictæ,
Senſit Atlanteum fervere Tridentiger æquor,
Senſit, & admirans imis caput extulit undis.
Utque expectati conſpexit vela Columbi:
Cæruleum Tritona vocans, jubet æquora Divos
Quotquot vaſta tenent inflata arceſſere concha.
Qui poſtquam venere, ruunt ad carbaſa junctim
Expectata diu, & claſſi gratantur eunti,
Optataſque rates vario ſermone ſalutant,
Et placidum ſpondent Pontum, fluctuſque
quietos:
Et pulſant crebris reſonantes fluctibus undas,
Triſtiaque effuſo ſolantur pectora cantu.
Interea infelix cœlo delapſa Vetuſtas,
Sternitur extremis terræ Borealis in oris,
Quo fugit, poſtquam exauditam Atlantida ſenſit.
Heic ſecum indignata jacens, ſimulatque miniſtras
Ad-

Adventare videt, magnaque à Pallade pulsas
Accipit, occiduumque æquor sulcare Columbum,
Dira recrudescit rabies, sævique furores
Rursus corda movent. Ergo lymphata per oras
Arctoas sine mente volat, stridensque susurrat.
Usque adeone ergo penitus linquemur inultæ?
Non certè patiar. Non tanta impune Columbus
Ausa feret. Dabit hic læso pro numine pœnas.
Sic abit, Arctoo qua cingitur Insula Ponto,
Insula terrificis longè notissima monstris.
Hanc sæpè aspiciens, radiantia Cynthius ora
Obduxit pallore novo, totusque tremiscens
Horruit, invisumque rotas deflexit in Austrum.
Non Cerere heic undant campi, collesque Lyæo,
Non decorant densæ vernantia littora sylvæ:
Exterior tellus glacie riget horrida, & inde
Insula nomen babet. (89) Non hanc dissolvere Phæbus
Igne valet, toto qui fundit lumina mundo.
Usque adeò tellus riget extima frigore, at intus
Distendunt steriles flaventia sulphura venas.
Quid memorem scopulis, atque invia rupibus arva,
Et circum Stygias quæ vincant stagna paludes,
Atque gelu, & diro fontes fervore timendos,
Fluminaque in rigidum mutantia corpora saxum,
Aut diris etiam frangentia corda venenis:
Quid montes crebris lambentes sidera flammis,

Atque eructantes tetros cum sulphure fumos?
Quos inter fera tartareo tonat Hecla boatu,
Ferventeisque undas glomerans, liquefactaque saxa
In cœlum, picea tellurem contegit umbra.
Ergo nives, montis queis summa cacumima canent,
Extemplo in liquidas, flammarum ardore solutæ,
Permutantur aquas, frustraque extinguere flammas
Tentant, atque auctis illis, augentur & ipsæ.
Tœnara nunc valeant. Heic sunt regna avia Ditis.
Heic sunt Persephones spelæa. Heic panditur Orcus.
Quo postquam pestes rursum eductura Vetustas
Appulit, ecce imis tremuerunt sedibus antra,
Monsque novas subito eructavit in aëra flammas,
Umbravitque diem saxis, atraque favilla.
At Dea, qua fractas per aperta foramina cautes
Mons revomit, patulum sese conjecit in Orcum.
Heic in vestibulo diras male sana sorores
Innumeras inter, solio discordia fracto
Pendet, & oblongos depectit crinibus angues.
Vipereis dapibus, scissisque draconibus ora
Squallent: & morsi stridunt sub dentibus hydri.
Lumina cæca rubent, crepitant formidine dentes,

Lam-

Lampadaque undantem conquassat sanguine dextra.
Sic monstrum deforme jacet. Cui cana Vetustas.
Nunc iterum te appello, soror, quam tristia fata,
Christophorusque Ligur concessis sedibus arcent,
Extremisque jubent Boreæ frigentis in oris
Degere, & immiti vitam tolerare sub Arcto.
Tu fer opem verò, precor, & si Atlantica regna
Rex cœli, & mala fata volunt detecta Columbo,
Detegat: at dignis constet laus tanta periclis,
Et solvat meritas ingens audacia pœnas.
Tu potes hæc præstare, potes tu perdere Mundum,
Et rerum vexare fidem, & pervertere regna.
Ecce tibi Ligurem, qui nunc Atlantica lætus
Findit, & optatis jam ferme allabitur oris.
Huc subitò contende, precor, segnemque quietem
Rumpe viro, atque odia, & tristis sere semina belli
Per socios, diris fera pollue corda venenis,
Et turbam sævis incende furoribus omnem:
Ut junctim poscant reditus, & sæva minentur
Fata viro, patrias iterum ni ducat ad oras.
His acuit pestem dictis insana Vetustas,
Quæ diris odiis ardet flammata, caputque
Quassat, pugnantesque movens per colla colubros,
Noxia concusso dispergit crine venena:

Et multum increpitans Divam, consuetaque jactans
Jurgia, vix ægrè confracta sedilia linquit:
E tenebrisque atris superas egressa sub auras,
Adjectos scopulos, monstrosaque flumina lustrat:
Illorumque undas haurit, viridesque cicutas
Colligit, & spargit Lernææ virus echidnæ,
Graminaque invisis nondum tentata novercis,
Et natos illic succos, quæ pectora vertunt
In rabiem, & diris quæ corda furoribus angunt.
Hæc passim arripiens manibus contrita nefandis,
Postquam discerptos adjecit dentibus hydros,
Per cæcas noctis tenebras, & opaca viarum
Errat, & horrendas per inania concutit alas.
Ter decies aurora suos renovaverat ortus,
Et toties nox atra polo subduxerat umbras,
Exierant Gadum postquam de littore classes:
Cum primum occiduum tangit Discordia pontum,
Et jam securi puppes ingressa Columbi,
Per cunctos errat furibunda, & pectora somno
Excitat, atque atris perfundit dira venenis.
Imprimis si cui præclaro stemmate nasci,
Et reliquos anteïre dedit fortuna, nocendi
Aggreditur studio, & virus sub pectora condit,
Hos inter Rodericus erat, Catalaunia lævo
Impia quem dederat partu. (90) Præclara ferocem
Nobilitas illi, & connata superbia mentem
Fœdabat, demensque animos augebat egestas.
Hunc

Hunc Dea dira videns furiali voce lacessit.
Hem quorsum, Roderice jaces? Quis pectora tantus
Torpor habet, pelagone potes permittere vitam
Ignoto, & tot jam luces parere Columbo,
Et Dominumque Ducemque sequi: quem nulla parentum
Nobilitas decorat, qui per mendacia puppes,
Consutosque dolos, vestris à Regibus auffert:
Nescio quos vobis promittens callidus orbes,
Telluremque novam. Nempe huic Hispania sordet,
Imperium heic illi quoniam fortuna negavit:
Hinc stolidus tota jam volvit Atlantica mente
Littora, telluresque novas, queis imperet ipse
Scilicet, atque auro, & gemmis, & luceat ostro.
Hæc animo versat: sed tu prudentior, illa
Disturba, & sociis occultas detege fraudes.
Non cernis, tibi quanta parent felicia fata?
Post tot servatas puppes, sociosque redemptos,
Quas tibi, quas referet gaudens Hispania grates,
Quanta secuturum portabit fama per ævum!
Hæc dicens grandem de vertice dira colubrum
Eripit, & misero præcordia ad intima subdit.
Sic diris postquam complevit corda venenis,
Et sævis puppes monstris permiscuit omnes,
Avolat, & Stygiis Discordia redditur umbris.
Continuo surgit stratis Rodericus, & omnem
Pellit corde metum, nocturnaque visa retractat
Turbidus: effuso turgescunt pectora tabo.
Jam nova consueto veniens Aurora labori
Reddiderat socios: qui mox sua somnia secum

Componunt omnes, & tædia longa viarum
Horrescunt. At nemo tamen sua credere cuiquam
Visa audet, cunctique premunt mala vota silentes.
Hinc primus Rodericus iners, nullique labori
Intentus, diro suspiria pectore profert,
Conqueriturque moras nimias, & longa pericla
Incusans, jam vana vocat promissa Columbi:
Jam se delusos ignota per æquora duci,
Servarique neci miseræ lacrumatur. Adauget
Improba confestim repetitas turba querelas,
Ingeminans tacito Roderici dicta susurro.
Qualiter Æoliis cum gens effusa cavernis
Incubitura mari est, leviter surgentia nautis
Æquora, densatæ nubes, nemorumque fragores,
Auditi, & varium surgens è littore murmur
Venturam produnt hyemem: mox æthere toto
Agmina concurrunt ventorum, & sedibus imis
Eruta nigrantes consurgunt æquora in auras:
Sic comitum heic motus prædicunt vota futuros
Segnia, difficiles animi, & responsa maligna.
Qua dum Christophorus rerum novitate movetur,
Aggrediturque animis solatia dicere fractis:
Ecce increbescit rabies metuenda furentum,
Turbanturque omnes: crescit vesania vulgi,
Et sceleris sortita caput plebs impia surgit,
Objugatque Ducem dictis. Heus improbe, clamant,

Quo

Quo pergis, cum fratre, (91) dolis nil tale merentes
Vexare? En, miseros jam nos lux tertia portat
Post decies trinas, (92) errantes æquora circum
Ignota, atque undæ, & Cerealia munera nobis
Jam deërunt: adeo te, perfide, nostra secuta est
Credulitas. O vane Ligur, sine littora tandem
Ignota, ut patribus, sic nostra Hispania nobis
Sufficiet: patrias iterum nos defer ad oras.
Flecte viam velis, vel si parere recusas,
En præsens lethum, vades cum fratre sub undas,
Queis sumus expositi te propter. Atlantica nobis
Littora sic melius quæres, quæ mersa profundo,
At non tota tamen, fallax narrare solebas. (93)
His dudum pressas emittunt vocibus iras,
Et pariter poscunt reditus. Rodericus in omni
Imprimis pernix turba bacchatur, & hujus
Se sceleris fert ipse caput, proscitque Columbum
In pœnas. Qui cum semper tranquilla suorum
Sic studia immutata videt, stupet anxius, & se
Vix retinens: postquam intentantes undique lethum
Collectos cernit socios: vix talibus ægre
Promissis turbam valuit sedare furentem.
Hei mihi, quis tandem, fortissima pectora, tantus
Vos inter medius venit furor? Hei mihi, quæso,
Parcite, dilecti socii, & majoribus apti,
Nunc fortes estote; dabunt bona numina finem
Hif-

Hisce brevi. Durate modo, & servate secundis
Non viles animas. Nec enim mens ista Columbi
Suasit, ut ignota hæc penetrarent æquora puppes
Hispanæ: Haud equidem tanta me laude, bonoque
Dignabor stolidus. Deus hoc, Deus æquor arare
Impulit. Hic gemino voluit commercia Mundo.
Hic feret auxilium, hic monstrabit Atlantica nobis
Littora, & ignoto servabit in æquore classem.
Hujus enim munus, qnod nondum nubila, & undas
Permiscet multa flavens caput Eurus arena,
Nec Boreas sævo quod concutit æthera flatu.
Usque adeò bona fata favent, & numina nobis.
Vos faciles estote precor: vos ardua mecum
Pertentate viri, dubiisque evincite rebus:
Quæque olim meminisse juvet, serique nepotes
Quæ quondam celebrent, mecum, socii, edite facta:
Postquam huc est ventum, dives jam terra propinquat.
Quod si tarda nimis spes, & mora longa videtur:
Tertia, promitto, stellas non ante fugabit
Apportans Aurora diem, quam littora nobis
Tangantur sperata. Hanc, optima pectora, mecum
Expectate diem, nec tantum in dedecus ite,
Hispanam ut penitus delusam clamitet omnis
Orbis avaritiam, atque incepta audacia culpet.

Interea dulces modico viventibus undæ
Sufficient, pariterque Ceres. Si tertia nondum
Littora grata dies monſtraverit: en age, prorſus
Non moror, ad patrios flectetis carbaſa portus.
His vaga plebs dictis iterum ſedata quieſcit,
Collaudatque Ducis poſito promiſſa furore:
Dum nimia brevitate moræ ſpes pulſa novatur.
Multa licet contra ſtrepitet Rodericus, & uſque
Spes vanas, ſegnemque moram, fraudeſque queratur.
Interea cœlum denſis obſcura tenebris
Nox tegit, & placidæ reliqui ſua corda quieti
Dant comitum. Aſt gratos curarum examina ſomnos
Eripuere Duci. Motus namque ille retractat
Nautarum, metuenſque ſibi, jam fata ſiniſtra
Incuſat ſecum, jam prægravat æthera votis,
Sollicitatque Deum precibus. Sopor alligat artus
Interea feſſos, & verba precantia rumpit.
Extemplo mœſto auxilium mirabile ſummi
Numinis adfertur. Præſens conſiſtit Atlantis
Ante oculos: Ligurumque inquit, fortiſſime, ſalve,
Et mecum lætare diu. Tibi proſpera fata,
Et fortuna favent, & Rector maximus Orbis.
Ipſa tui nunquam poſui de pectore curam,
Nec dum etiam pono. Dubitas ſi credere, noſtros
Ecce tibi caſus varios, ſorteſque retexam.
Æquora jam crebræ per ſecula longa carinæ
Tranſierant: lateque legentes littora vaſto
Mutua jam triplici dederant commercia mundo,
Eu-

Europeque Asieque feros jam noverat Afros.
Indolui, fateor, non cognita sola relinqui,
Hippotadenque adii, subito qui flamine fausto
Cecropio raptas huc duxit littore classes.
Hinc vero postquam Deus aspera bella perosus,
Nostrorum, sævo perdendas fulmine terras
Concutiens, cœlum per vasta tonitrua movit,
Atque Noti, Boreæque ciens immitia flabra
Neptuno immersit partem telluris, & alta,
Æquora Colluvie tonsis impervia fecit:
Crebra satis longo fluxerunt secula tractu,
Littora queis reliquæ gentes Atlantica cunctæ
Nescivere diu. Donec quoque Punica vela
Non expectatis felicior Æolus Austris,
Nautasque invitos (sic pectora vestra quid optent
Sapè fugit) trepidosque, ignotum ad littus adegit.
Felices equidem, si munera tanta tulissent
Perpetua. At curæ nimis insidiosa Vetustas
Humanæ, ah miseris subduxit littora Pœnis.
Vix etenim reduces patriæ Rectoribus altis
Hæc sua rettulerant lætantes gaudia nautæ:
Et nova certatim visuri littora cives,
Culturique solum, spumas salis ære ruebant:
Cum mox Fama loquax, quæ viderat omnia pandit,
Fictaque cum veris conjungens, singula tollit,
Ut solet, in majus. Jam sparserat undique, terras
Ingentes, longèque alio sub sole repostas
Inventas nuper Pœnis: queis Itala longe
Littora, & Etrusci concedant Tybridis undæ.

Quæ

Quæ nimio nunquam bruma durante rigescant
Frigore, quas nulli lædant æstate calores.
Ver ubi perpetuum, flores, frumentaque campis (95)
Ter, totiesque anno renoventur in arbore frondes.
Mille alia adjungit. Quæ postquam infausta Vetustas
Audiit, & celsi vidit de culmine montis
Æquora Sidonias pulsare Atlantica tonsas:
Invidit rabiosa viris, & pectore prorsus
Indignata imo, crudeles concipit iras,
Tristibus hinc flammata odiis hæc mente volutat.
Nunc meritos equidem fas est mihi rumpere questus,
Postquam iterum terris reliquis se jungit Atlantis.
Siccine felici casu pars tanta bonorum
Nostrorum, nullis curis, nulloque reperta
Sudore, æternos fundet mortalibus usus?
Indignum facinus! Quæ te dementia vertit
Æole, quis vos Eure, Austerque quis error adegit,
Indignusve furor, tanta hæc mysteria Pœnis
Detegere, & miseram concessis pellere regnis?
Hæc ait: & lacrumis fœdas, & pulvere malas,
Unguibus oblongis lacerans, ululatibus implet
Omnia. Mox humeros nigranti condita nube,
Consilii jam certa sui, mea regna relinquit:
Et postquam Hippotadæ, & geminis convitia ventis
Dixit

Dixit, ad armigeros mox Thracas, & arva recedit,
Qua canens Rhodope frigenteis verberat Arctos,
Atque Hæmus contra glacialia culmina tollit.
Huc etenim vix jam cædendo fessus, & ira,
Venerat, & faciem Mavors nudaverat ære,
Et terræ acclivis, fumanteis fuderat artus
Per glaciem, gelidasque nives: ardore solutæ
Quæ fluitant, lymphisque implent spumantibus Hebrum.
Huic illa improvisa. Mihi gens noxia dudum
Pœnorum longo sulcavit Nerea tractu,
Atque Hispana suis implevit littora nautis: (96)
Occiduasque domos, & nulli cognita regna
Hactenus, invenit, ductus monstrante secundo
Hippotade. Hinc animi nimium crevere feroces,
Jamque Orbi imperium intentant, & Tybridos undis
Tyrrhenisque viris, multum tibi semper amatis
Aspera bella movent. Gentem compesce ferocem
Nunc igitur, populoque tuo prodesse memento.
Annuit, & gelido Mavors descendit ab Hæmo,
Italiamque petit. Juxta prosperrima Divum
Accedit manus, at scelerum deterrima Pœnos
Turba petit, celsasque intrat Carthaginis arces.
Dux Timor it: subito Rectorum cordibus imis
Qui sese inspirat, populique in viscera transit.
Hinc

Hinc celeri cursu properant ad littora cives
Ignota, inventæque petunt Atlantidos oras.
Atque hinc Fama, metusque Ducum compleverat aures,
Tyrrheno armatam pelago descendere classem,
Dilabique fuga cives. Hinc jussa feruntur
Rectorum, ut redeant deserta ad littora cuncti,
Et quicunque iterum votis, vel puppibus oras
Reppetat occiduas, is pœnas sanguine solvat.
Sic iterum invisa tellus Atlantica nocte
Conditur, & deserta infelix regna Vetustas
Occupat, & gaudens magna cervice triumphat.
Hanc tu iterum pelles: sic vult Deus, optime, sic vult,
Ipsaque jam gelidas fugiens concessit ad Arctos,
Atque gemit subjecta polo. Tu perge Columbe,
Nec cursus inhibe, certus non cedere duris.
Nec te sæva vagæ moveat vesania turbæ.
Non restat mora longa tibi: quin accipe lætus,
Quæ promissa fero. Cum primum crastina cœlum
Inficiet roseos agitans Aurora jugales:
Grata tibi ante oculos tellus conspecta jacebit.
Hæc ubi dicta dedit: læva quam forte gerebat
Ægida, sublato nudam velamine monstrat.
Hanc Deus ignipotens, Parcarum dicta secutus,
Totam fatidicis variaverat usque figuris,
Cernitur heic longo tellus Atlantica tractu,
In partes diffissa duas: divergit in austrum
Altera, frigentes ast altera verberat Arctos.
Utramque in medio porrectam colligat Isthmus,

Ru-

Rupibus excelsis hinc atque hinc vasta coërcens
Æquora: (97) quæ sparsæ distinguunt undique terræ,
Diversique orbes. Mirans hæc cuncta Columbus
Aspicit, obtutuque hæret defixus in uno:
Quoque videt magis, atque intentius omnia lustrat,
Hoc magis insolitæ miratur imaginis umbras.
Singula mox ergo inspectat. nunc sedulus herbas,
Et flores, nostrisque ignota animantia terris,
Fluminaque herbosos inter labentia colles,
Undantesque auro ripas: Nunc regia tecta,
Et raras urbes, atque antra latentia lustrat,
Arboreasque domos. Nunc magna mole gigantes,
Horrendos stupet & penitus sine veste vagantes,
Et fœdos mores simul, & sacra turpia damnat.
Dumque adeo aspectans oculos per singula versat
Christophorus, Divamque attentis auribus audit,
Pandentem fines terrarum, & nomina prorsus
Horrida, barbaricas populi testantia mentes:
Et Guanahanæ monstrantem littora, cujus
In portu fessam possit demittere classem:
Ecce oritur subitum, & visu mirabile monstrum.
Omnia commutant faciem: nova singula surgunt,
Et meliora quidem. Non frondea tecta videntur
Amplius, aut duris horrentia sentibus antra:

Mæ-

Mænia prosiliunt, & celsis turribus urbes,
Et quondam vacuis emergunt oppida campis.
Quin & quæque suis spatiis adscripta videntur
Nomina, collucentque auratis clara figuris.
Miratur nova tanta Ligur, repetitaque lustrat
Singula. Jam SERVATORI fæcunda dicata
GUANAHANA jacet. Videt hanc, sparsasque LUCAJAS
Christophorus, CARIBUMque horrendos aspicit orbes:
Insula JOANNIS quas inter amœna videtur.
Hinc brevibus spaciis MINOR est HISPANIA, certans
Majori. Heic læto vernantes gramine campi,
Floriferisque herbis, & dives aromate tellus,
Fluminaque, & multis regio fæcunda metallis.
Hanc juxta tellus JACOBI nomine dicta,
CUBAque, quæ quondam FERDINANDINA vocari
Maluit, & fulvis aurum permiscet arenis.
Adsunt & reliquæ per cærula vasta minores,
Copia quas ingens omnes numerare vetabat. (98)
Hæc Ligur ut vidit: subito vaga lumina motu
Deflectit, qua læta secans ARGENTEUS amnis
Rura meat, geminoque freto qua se æquora miscent
Indica Atlanteo: celebrataque nomine tellus
MAGALLANE tuo nivibus candentia profert
Culmina perpetuis. Tum diræ littora linquit
BRA-

BRASILIÆ, & variis errantes flexibus angues,
Et magis his sævos homines, non ulla timentes
Numina, & humanis complentes carnibus ora.
Aspicit & nimio dictam de frigore CHILEN,
Et stupet immissas stomachis impune sagitas. (99)
Hinc patet in trinas distincta PERUVIA partes,
Et terræ pluviis pariter, nivibusque carentes,
Et madidi montes, avibusque loquacibus Andes
Culti, & ridiculis habitati Cercopithecis.
Inde POPAJANÆ fulvo loca grata metallo
Transit, GRANATAMque NOVAM, vallemque Smaragdis
Vernantem. Haud procul hinc GUAJANA videtur, & ingens
Flumen AMAZONIDUM, novaque ANDALUSIA juxta
Apparet, VENETIque alii, quos viscera terræ
Aurea, quos ditant undantia frugibus arva.
Hæc ubi Christophorus pervidit sedulus: isthmum
Transit, & Arctoas certus percurrere partes.
Quarum prima suas aurata VERAGUA gazas
Ostentat, multasque tenens GUATIMALA terras,
Et NOVA diversis HISPANIA nota metallis,
Et segnique, vagæque habitata GALÆCIA genti,

Lon-

Longaque pacatum findens CALEFORNIA pontum,
Hinc variis dives posita est NOVA MEXICO donis,
FLORIDAque, & placido gaudens VIRGINIA cælo.
Inde novi BELGÆ degunt, aliique BRITANNI,
Et SCOTI, FRANCIque simul, CANADAMque colentes. (100)
Viderat hæc: & quæ se littora fata juberent
Visere, quæ forti Pizarro, quæve Draconi,
Cortesioque duci, & quæ servarent Americo, (101)
Aut aliis, Diva audierat memorante Columbus.
Jamque his lustratis, animo ulteriora requirit.
Hæc male sublato velamine forte latebant:
Quod miser erecta dum tentat tollere dextra
Somnus abit subito,& cum somno Diva recedit.
Ille manum vigilans movet, atque Atlantida primo
Quærit, & effigiem: toto sed pectore somnus
Postquam abiit, vacuoque videt sua corpora lecto,
Exilit, & gaudens monitis, certusque futuri,
Imperat ejecto fundum cognoscere plumbo.
Quod postquam multo extractum sordescere limo
Sensit. Jo secum, non hæc sine numine visa
Sunt nostra, exclamat. Divinus pectora somnus
Insedit. Tu quæso Deus, tu vota secunda.
Hæc animo ingeminans, summam conscendere navim

Approperat: ſimul occiduas conſurgere nubes
Qua propior Ponto eſt aër, ſummoſque ceruchos
Aſpicit adverſa nutantes leniter aura,
Et ſenſim magis atque magis palleſcere marmor. (102)
Jamque animi vix eſt compos, dumque aëra luſtrat
Sæpius, ecce vagæ perſtringunt lumina flammæ,
Et creſcunt ſemper. Tum verò pectore toto
Gaudia percipens Ligur, & jam ſponte laceſſens
Hiſpanum juvenem, juxta qui conſtitit: ecce,
Ecce, inquit, num me penitus mea lumina fallunt,
Dilecte; an verò flagrantem conſpicis ignem
Haud procul hinc? digitoque locumque, ignemque notavit.
Quem poſtquam & juvenis viſum affirmavit, & ipſe
Haud falſum ſenſit, jam ſe putat eſſe beatum.
Nec tamen uſque ſibi credens, oſtendere nautis
Ipſe vetat flammas: rabies ne ſæva reſurgat,
Et redeant diri eluſa ſpe forte furores.
Attamen interea demittere ſuppara juſſit,
Ne ſubito in ſicca naves ſiſtantur arena.
Jam Titan dubiam ſpargebat ab æquore lucem,
Horaque poſt mediam proceſſerat altera noctem:
Cum quidam ex ſociis, (103) quem terras ſumma videndi.
Cura fatigabat, malo deſpexit ab alto,

Et

Et subitò : ô socii conclamat, cernite flammas,
Cernite, jam gratis cuncti sistemur in oris.
Sic ait. Hinc juvenis profert Hispanus & ipse
Visa sua. Extemplo vario certamine clamor
Nauticus exsurgit : pars hæc lætatur, at illa
Perturbata silet, motæ sibi conscia turbæ.
Nec dum etiam credunt cunctique ascendere malum
Approperant, certi hæc oculis accredere solis
Noncia. Conspiciunt ergo, & conspecta salutant
Littora : quæ sensim interea sensimque propinquant,
Vixque oculos implent mirantum. Hinc protinus omnes
Accedunt, laudantque ducem, veniamque precantur
Factorum. Imprimis sceleris Rodericus iniqui
Ipse petit supplex veniam, positoque furore,
Promittit per cuncta fidem. Tunc ergo Columbus
Re vera lætam solvens in gaudia mentem,
Noluit hæc ulli comitum ploranda suorum
Gaudia : confessisque scelus, pœnamque remittens,
Felicem jussit ventis subducere classem.
Est locus, in longo ad Boreæ convexa recessu,
Qua curvum objectu laterum sinuatur in arcum
Insula, quassatis statio bene fida carinis. (104)
Heic silet intactum ventis mare : namque minantes
In cœlum scopuli, & densa nemus imminet umbra.

Hos Ligur, hos intrat portus, & littora cymba
Grata petit, Chriſtoque crucem locat arbore
cæſa,
Atque Hiſpanorum jungens inſignia Regum,
Procumbens ſupplex, attollit ad æthera palmas,
Optatumque iſtas effundit in aëra voces.
Vicimus ô ſocii. En, magnum tranavimus
æquor.
Venimus huc. Nemo poſthac mea facta refutet.
Hæc Hiſpanorum tellus addicta Monarchæ eſt.
O ſemper celebranda dies, Atlantidos oris
Quæ tandem ſiſtis lætum! O Rex maxime re-
rum,
Qui terram, & latum imperio moderaris Olym-
pum,
Oceanique undas, quas nunc pro munere tanto,
Quas tibi ſufficiam dignas perſolvere grates.
Hæc equidem poſthac nomen SERVATOR,
habebit
Terra tuum; ſervata tuo nam munere puppis
Noſtra peregrinis felix conſedit arenis.
Tu porro ignotas nobis qui detegis oras
Haſce tuas, triſtes illis defende tenebras
Perpetuo, & ſi quas, ut ſpero, hæc littora gentes
Forte tenent, tu flecte illas, ut nomina prompti
Accipiant & rite colant tua, donec in omni
CHRISTUS adoretur Mundo. Sic, maxime
Rector,
Sic me, ſic geminus coeat precor auſpice rurſus
Orbis, ut una fides geminos illuminet Indos.

FINIS.

AN-

ANNOTATIONES.

1. QUattuor in partes.) *De superficiei terrenæ divisione, quam variam varii tradidere, imprimis veteres, satis constat, & omnes ferè hac de re opiniones recenset Paulus Merula, Cosmog. Part. 2. lib. 1. cap. 1. Eam verò recentiores, ipsam rerum naturam secuti, optimè, quantum ego sentio, in quatuor partes divisere: puta in Orbem veterem, sub quo sunt Europa, Asia, & Africa: in Americam, & binas Polares, adhuc fere ignotas.*

2. Tyriæ de nomine Nymphæ) *Inter Poëtarum fabulas hæc notissima est: cujus jam meminit fabularum parens Batrachomyomachias vers. 60. & qui præ reliquis fuse eam exponit, Moschus, Idyll. 2. Narratio facti historica extat apud Herod. l. 1. Palæphatus à Rege Tyrrhenorum Tauro raptam vult: alii à navis forma, seu tutela, fabulam derivatam maluere, inter quos fuit Agatharcides in Europicis. Tempus facti indicat Eusebius in Chronico, & Sethus Calvisius, qui in annum mundi 2560. rejicit.*

3. Himeridæ) *Europi Regis cujusdam Europæ meminit Just. l. 7. c. 1. cui Eustath. in Lycophrontem Himerum patrem tribuit. Stephanus, & Thuc. l. 2. ab eo Europam Macedoniæ urbem dictam volunt.*

4. Oceani voluit te filia d.) *Andron Tejus binas nupsisse Oceano Nymphas scriptum reliquit, quarum una Europam, altera Asiam & Afri-*

Africam pepererit. Idem affirmat Scholiastes Apollonii l. 2.

5. Teuto vocavit) *Goropius Becanus deducit ab* Heer/ *id est excellens*, & hoop/ *sive multitudo, Hieroglyph. l.* 1.*p.* 10. *Idem aliam etiam denominationem affert hujus terrarum partis l.* 4.*rer. Franc.pag.* 104. & 150.

6. Condunt oblivia nocte) *Hæc sententia est Herodoti l.* 4.

7. Japeti,) *Japetie commode dicitur ab Japeto, cui primo partem hanc habitatam, patet, ex Gen. c.* 10 *Josepho Antiq. Jud. l.* 1. *c.* 7. *Sulp. Sev. Hist. Sacræ l.* 1. *c.* 6. *horumque commentatoribus, imprimis Parerio in Genesin.*

8. Celtarum nomine dicim.) *Celtas Europæos omnes dictos, & Celticam Europam dudum docuere veteres Geographi, præterque illos Arist. in libello de mundo, & de mirandis, Suidas, Porphyr. in antro Nymph. &c.*

9. Puro crescit prudentia cœlo) *Pro cælo variare animorum humanorum indolem, vel experientia satis comprobat. Caussas rei aperuit Hippocr. de aëre, aquis, & locis, & Galenus. Proclus quoque huc Platonem in Timæo, Critia, & Menexeno respexisse vult, cum aërem Atticum ingeniis accommodatiorem dicit. Licet aliter hæc interpretentur Porphyrius, Jamblichus, Plotinus, &c. qua de re agit Marsil. Fic. Argum. in Critiam. Eandem varietatis ingeniorum caussam agnoscunt Cic. l.* 2. *Nat. Deor. c.* 6. & 16. *Seneca Ep.* 51. *&c. Cæl. Rodig. Lect. antiq. l.* 18. *c.* 18. & 20. *Jo. Baptist. Porta Physio. c.* 9. *Idem Ulpianus*

nus agnovit. l. 31. §. 20. *ff. de Ædil. edicto. Ut & Politici, Arist. l.* 3. *Pol. c.* 14. *& l.* 7. *c.* 7. *Ubi multa imprimis Piccartus addit. Machiavell. l.* 5. *de rep. c.* 34. *& alii. Omnes vero gentium hujus terræ varietates fere complexus est singulari hac de re libello, Chr. Besoldus.*

10. Japetus chara de conjuge d.) *Asia hæc Oceani fuit filia, Japeti conjux. Herod. in Melpomene, Lycophron, & supra laudati.*

11. Nota palus d. reliquosque virorum) *Ab Asia palude dictam vult Stephanus: Virgil. Georg.* 1. *v.* 384. *& Servius aliique in eum locum. Nonnulli Asium quendam virum afferunt, quem Manei Lydi filium vult Schol. Homeri Il.* 2. *v.* 480. *Hippias quoque apud Eustath. Heroa quendam Asium memorat, cujus sepulchrum in Lydia fuisse, tradit Strabo l.* 4. *Joannes vero Antiochenus, apud Nat. Com. l.* 4. *c.* 6. *Asium, unde Asiæ nomen, Philosophum fuisse, & Palladium fabricatum esse Trojanis, scriptum reliquit.*

12. Rigore carentem Sic d.Gr.) *Quod φρίκης, id est, rigoris expers sit. Festus.*

13. Ifricus) *Ifricum Arabiæ Regem fuisse, primumque terras illas coluisse: unde etiamnum Ifricia Africa dicatur indigenis, Leo Afer annotavit.*

14. Afre tibi) *Afrum, unde Africæ nomen, Hebræum, & ex Abrahæ posteris fuisse, docet Josephus Antiq. Jud. l.* 1. *c.* 16. *Herculis comitem Nicias, Græcique Mythologi alii tradidere, quorum & quidam filium ipsius fuisse addunt.*

15. Deus æquoris alti fecit) *De navium in-*

vento magna apud veteres lis fuit. Clemens l. 1. Strom. c. 7. Atlanti, Plin. l. 7. c. 5. Danao id tribuit. Prometheus idem inventum suum gloriatur, apud Æschylum, de quo Muretus Var. Lect. l. 1. c. 11. Tibullus l. 2. El. 7. Tyriis, & alii Samothracibus, teste Eusebio, de præparatione Euangel. l. 1. hunc honorem detulerunt. A quibus tamen etiam dissentit Draco Corcyræus, apud Athenæum l. 15. c. 13. qui Jano defert hanc laudem, & Diod. Sic. l. 6. qui Neptuno. Alii porro Minervam Jasoni primum navigium fabricatam tradunt, inter quos Ov. l. 3. Trist. El. 9. Flaccus l. 1. Argon. Quod tamen si temporis rationem habere velis, falsitatis arguit Deucalionis, seu fabula, seu historia. Qui si est Noachus noster, omnino verum dixere veteres. Id autem volunt plerique, & omnium princeps Pererius disput. in Gen c. 6.

16. Mulier superare viriles) *De Semiramidis hac expeditione testantur Dicæarchus, Justin. l. 1. c. 2. Oros. l. 1. c. 4. Augustinus de Civ. Dei l. 18. c. 2. & fuse admodum Diod. Sic. l. 2. quorum fidem suspectam facere videtur apud Strabonem l. 15. Megasthenes.*

17. Rex P. Scythiæ quæ prima) *Sesostris hujus, qui Schytis bellum intulit, & Colchis originem dedit, meminit Historiæ parens, in Euterpe, Diod. Sic. l. 1. num. 55. & seqq. Lucanus, Valer. Flaccus l. 5. Argon. vers. 418. ubi quædam annotat Alardus. Hunc eundem cum Vexore Justini, l. 1. c. 1. & l. 2. c. 3. cujus & Iornandes de rebus* Get. c 5. & 11. *Orosius l. 1. c. 14. meminit, contra Calvisium statuunt Isaacus Vossius, & Turnebus l. 2. Advers. c. 5.*

18. Eudoxusque simul,) *De his navigationibus, agunt Strab. l.* 1. *& 2. & Casaubonus in notis ad eum, nec non Plin. l.* 2. *c.* 67. *ex recentioribus vero Cl. Barthol. Morisottus Hist. Orbis maritimi l.* 1. *& Pontanus discuss. Histor. l.* 2. *cap.* 5.

19. Et Pœni huc venere Duces) *Quatuor præcipue gentes cognitam habuisse ante Columbum Americam videntur.* I. Hebræi, *ex loco illo de Ophyra.* 1 *Reg. c.* 2. *&* 2. *Paral. c.* 8. *ubi Hispaniolam intelligit Fr. Vatablus, Peruviam Postellus, Ben. Arias Montanus, & Goropius Becanus l.* 7. *Hisp. p.* 112. *vid. Casp. Varreri disputationem de Ophira, Ortelium in voce Ophir & Uphas, &c.*

II. *Græci, & imprimis* Athenienses, *ex Platonis Critia, & Timæo, seu de Atlantide insula, quæ non plane esse fabulosa, & ex ipsius verbis patet, & interpretes omnes affirmant. Imprimis Proclus, qui ex Marcelli cujusdam Æthiopica Historia, hanc narrationem comprobavit. Unde Marsil. Ficinus, in argumentis horum dialogorum, nimis studiosos allegoriæ interpretes, ipsi Platoni, si eos audiret, derisui futuros autumat.*

III. Carthaginienses, *ut testatur Arist.* περὶ θαυμ. ἀκουσμ. *& Diod. Sic. l.* 5. *c.* 19. *&* 20.

IV. Romani *ex M. Manilii l.* 1. *Astron. vers.* 302. *Virgil. Æn.* 6. *v.* 790. *Sen. Medea A.* 2. *v.* 378. *Avito, apud Sen. Rhetorem, Suasor.* 1. *L. Marin. Sic. de rebus Hispaniæ, lib.* 19. *Ex his autem Hebræorum, & Romanorum notitiam, levioribus, firmioribus vero Atheniensium, & Pœnorum niti, facile patet. Quid vero singulis*

insit veri, doctiores judicent. De hoc autem difficillimo argumento, qui nunc occurrunt, præter Cosmographicorum, aut Geographicorum systematum scriptores, egere Ortelius in Thesauro, locis citatis, & in voce Atlantis. Joseph. d. Acosta Histoire Naturelle des Indes l. 1. Jo. Metellus Sequanus in Epistola ad Antonium Augustinum: & Chr. Besoldus, libello cui titulum fecit, Collectanea de Orbe novo, ubi imbecilliora etiam argumenta alia recensentur.

20. Ligurem) *Ortus fuit Columbus Cucurreo Genuensis civitatis municipio. Majores vero ejus Placentiæ fuere nati, uti tradit imprimis Hier. Benzo. Hist. Novi Orbis l. 1. c. 14.*

21. Non clara de gente h.) *Dissensio est inter Historicos, de genere Columbi. Alii enim ignobilem prorsus, & patre aut piscatore, aut textore natum volunt, inter quos P. Bizarrus Hist. Gen. l. 16 initio.*

Alii è contrario ex nobili Pilistrellorum familia ejus deducunt genus, inter quor est Hier. Benzo. l. 1. c. 14.

22. Celsis adverteret agmina muris) *Factum hoc Anno Christi 1491. quo cæsis Mauris, d. 23. Jan. obsessa Granata est, à Ferdinando V. Castellæ Rege, uti docent Jo. Marian. l. 25. de rebus Hispaniæ, L. Marin. Siculus l. 20. c. 1. Carol. Verard. de expugnatione Granatæ, Anton. Nebriss. dec. 2. aliique.*

23. Alcidæque trucem d. gentem) *Hercules Mauros duxit in Africam, sive illi Indi, ut docet Strabo l. ult. sive Medi fuere, quod placet Salustio,*

lustio, in Bell. Jugurthino. De gentis vero hujus truculentia, innataque diritate, testatur Herodianus lib. 3.

24. Regna amittere rapta) *Anno enim salutis nostræ* 1195. *Aben Joseph, Rex de Maroch, assumptis Numidis, & Mauris, in Hispaniam irruit, Granatam, & Castellam occupavit, ut Wolffgangi Dreschleri Histor. Arabum in anno dicto, & Zacuthi in anno Hegiræ* 591. *aliique narrant.*

25. Temere incepti) *Anno quippe Chr.* 1481. *Alboacenus, Rex Maurorum, Aharam oppidum munitum, Arundam inter & Assidonem, nocturna invasione occupavit, & hac ratione bello decennali Granatensi, & suorum exitio ansam præbuit, ut narrant autores n.* 22. *laudati.*

26. Granatæ destruit arcem) *Anno redemptionis nostræ* 1491. *d.* 25. *Nov. dedita est Ferdinando per totum ferè annum obsessa Granata. Quam sequenti anno d.* 2. *Jan. ingressus est, ut autores iidem commemorant.*

27. Clavam dextra gerit) *Americæ forma, ac habitus idem est, atque incolarum ejus, eos autem maxima ex parte vasti corporis, cutisque candidæ, nisi qui coloribus eam dissimularunt, fuisse, & capillos oblongos, ornatum plumeum, sagittasque cum arcubus (quos è corylis Virginianos habuisse, Jo. de Laet, l.* 3. *c.* 23. *descr. utr. Amer. testatur) & clavas portasse, passim apud earum rerum scriptores legitur.*

28. Smaragdus) *Gemmæ in America quam plurimæ, & variæ inventæ fuere, quas describit*

Nicol. Monardes, apud Clusium in exoticis l. 7. Præcipuæ vero, & pretio, & copia, Smaragdi, qui reperiuntur in Peruvia præcipue, & Granata, ac Brasilia, haud procul à promontorio S. Helenæ, uti patet ex P. Mart. dec. 3. c. 5. Petro Bertio, Jo. de Laet. descr. utr. Americ. & l. 1. c. 8. de Lap. & gemmis, ubi Americanos Smaragdos non raro superare Scythicos affirmat.

29. Thetidos baccæ) *Margaritas admodum larga copia suppeditat America, imprimis mare ad Cumanam, Pariam, & Cubaguam: Eas tamen præstantia cedere orientalibus, docet Anselmus Boëth. de Lap. & gemm. l. 2. c. 138.*

30. Pallam) *Vestitum Peruvianorum descriptum reliquit Benzo l. 3. c. 2. P. Bertius, Jo. de Laet. descr. l. 11. c. 21.*

31. Feritate timendos) *Brasiliæ incolas crudelitatis, & feritatis plus quam belluinæ esse, fuse docet Jo. Lerius Navigationis suæ cap. 14, & Petrus Bertius ex Jo. Petro Maffeio. mihi pag. 115. 116. ut & Caspar Barlæus de rebus sub Mauritio Principe in Brasilia gestis pag. 22.*

32. Gargaphiis) *De fonte hoc scribit Herodotus l. 9. Pausanias in Bæoticis, & Ov. Met. l. 3. v. 155.*

33. Cusco, Mexico) *Harum urbium altera Mexicani regni metropolis, quæ & Tunestitana dicta est, fuit: altera vero Peruvianorum Ingarum, sive Regum sedes, quas describunt P. Martyr. dec. 3. c. 7. & dec. 8. c. 2. Herrera. P. Ordonnez. aliique jam supra laudati.*

34. Argenteus amnis) *Fluvius hic indigenis Para-*

Paranaguazzu, *&* *Parana*, *Hispanis Rio de la plata vocatus est*: *quoniam flumen hoc primo lustrantes argenti aliquid*, *hactenus in America nondum visi*, *accepere*. *Hinc & idem adjacenti regioni nomen datum est*. *Jo. de Laet. l.* 14. *c.* 2. 3. *& seqq. aliique modo citati*.

35. Amazonidum) *Hispani quare hunc fluvium Rio de S. Juan de los Amazonas dixerint*, *& quomodo à fl. Marannon*, *aliisque cum quibus ab Acosta*, *& reliquis confunditur*, *secerni debeat*, *luculenter exponit Jo. de Laet. l.* 16. *c.* 9. *& l.* 17. *c.* 3.

36. Potossus) *Mons Peruviæ*, *omniumque totius Americæ clarissimus*, *ob argenti fodinas ditissimas*, *Hispanis imprimis gratus*: *totus ruffi est coloris*, *& prolixe describitur à Jos. Acosta*, *& aliis*.

37. Non mihi deficit aurum) *De auri in America abundantia*, *testes sunt iidem autores*, *& præter eos Hugo Linschotanus*. *Memorabile imprimis est*, *quod Ludovicus Nonius refert*, *Reges Hispaniæ edicto cavisse*, *ut Hispaniæ aurifodinis parcatur*, *dum Americanæ aliquid largiantur*. *Ne scilicet occupatis in patria civibus*, *illis operæ desint*.

38. Picturatæ, medicantur I.) *De Smaragdo diximus*. *Jaspides vero etiam largiri Americam*, *& imprimis novam Hispaniam*, *multi testantur*, *& præ reliquis P. Martyr*, *dec.* 3. *c.* 5. *& Metellus in epistola*.

39. Balsama) *De hujus balsami duplici genere scribunt Nicolaus Monardes*, *de simplicibus*. *Jo. Metellus*. *De Laet. l.* 1. *c.* 4. *l.* 5. *c.* 2. *l.* 8. *c.* 15. *l.* 10. *c.* 21. *Georgius Marggrav. de Liebstad in Hist. Naturali Brasiliæ*.

40. Vestiti palmite colles) *Vites in variis Americæ regionibus sponte natas, nullo in pretio apud incolas fuisse, qui & nulla eas cultura sint dignati, passim Historici testantur. In Virginia equidem abundantes admodum eas inventas esse, & arborum altissimarum ramos circumdedisse, uvasque satis largas, juxta domos imprimis barbarorum tulisse, unde vinum Britonico non absimile factum sit: Joannes Smidt refert, in descriptione Batavice edita, A. D. 1651. In eodem commentario & in nova Anglia vites, uvæque repertæ memorantur. In nova Francia quoque neglectas eas jacuisse, & Gallis inventas, optimum omphacium præbuisse, Jo. de Laet, l. 2. c. 19. autor est. Idem l. 1. c. 2. & l. 5. c. 1. & l. 10. c. 11. In Cuba, & nova Hispania alicubi, ut & in Peruvia vites pene neglectas, alioqui tamen satis fertiles Hispanis repertas prodit; addens, adeo illic desides in quibusdam locis esse incolas, ut totos dies in terra prostrati dormiendo transigant, vix ægre cibos sponte natos colligere sibi sustinentes. Idem in nova Hispania, non æque, ac in Peruvia, uvas ad maturitatem pervenire ob pluvias, ex Acosta refert l. 5. c. 1. Quin & terra ad fl. de la plata vites habet. Idem l. 14. cap. 5. & Chilen iis non carere prorsus, Acosta testatur. Jo. Lerius quoque cap. 9. navigationis suæ, spem propagandarum in Brasilia vitium nobis dedit. Earum quoque meminit P. Martyr. dec. 1. c. 3. Et Georgius Marggravius de Liebstadt l. 8. c. 8. Hist. nat. Brasiliæ ter, & quater quibusdam in locis eas maturescere affirmat.*

41. Invidiæque dapes?) *Miris omnino cibis vesci*

sci solitos Americanos lectitamus. Quivirenses adipem è ferarum ventre modo ereptum, & calidum etiamnum, avide admodum deglutiebant. Jo. de Laet. descr. l. 6. c. 17. Alii eodem teste, carnibus adhuc crudis famem sedabant, & sanguine fumanti etiamnum sitim restinguebant. Quin nonnullos, in bellum euntes, cibo deficiente, carbones comminutos, & arenam pultibus suis permiscere solitos, idem auctor perscripsit. Brasiliæ vero gentes gliribus, bufonibus, vermibus, ranis, aliarumque rerum, haud minus spurcarum esu delectatas, serpentes etiam festis diebus reservasse, ex ejusdem l. 14. c. 2. & P. Martyre dec. 1. c. 2. &c. ac Metelli Sequani epistola, aliorumque his de rebus commentariis discimus.

42. Nostris ignis & unda sufficiunt) *De Americæ plantis, præter alios Botanicos, multa refert Clusius in exoticis: Chr. Acosta de plantis Americæ, aliique à Clusio latinitate donati. Tum etiam Gulielmus Piso Medicinæ Brasiliensis l.* 4. Georg. *Marggr. de Liebstad. Hist. Nat. Bras. l.* 1. 2. 3. *Quibus addi potest Jo. de Laet, descriptio, ubi passim multarum vires, iconibus additis explicantur. De modo autem illo curandi ægros, barbaris hisce recepto, Jos. Acosta, & Jo. de Laet, l. 4. c. 14. & l. 5. c. 36. nonnulla annotarunt.*

43. Convellunt unguibus arva) *Hanc arandi rationem Metellus Sequanus, in epistola sæpius laudata, Americanorum quibusdam receptam fuisse testatur.*

44. Scripturam ignotam) *Scripturæ, si excipias imagines Mexicanorum, & Quippos Peruanos,*

nos, nullam penitus notitiam Americæ gentes habuere. Unde supraquam dici potest nostrorum chartas loquentes, (ita epistolas vocitabant) stupuere: uti pluribus P. Martyr, dec. 3. c. 8. H. Benzo, aliique testantur.

45. Nequeant digitos numerando excedere quinos,) *De hac Brasiliæ gente plane plumbea, nihilque hominis habente, Joannes Stadensis, pag. 122. Historiæ Antipodum Jo. Lud.* Gothofredi, *pluscula refert.*

46. Nomadum de more vagantes c.a.) *Americanorum plerique antris, & gurgustiis subterraneis latitarunt : aut plane sejuncti, singuli cum uxoribus suis, & liberis : aut ita, ut antrum quodque integram familiam contineret. In arborum quoque altissimarum ramis latissimis domos suas, Austrino mari viciniores, ædificarunt, ut à Met. Sequ. Acosta, P. Martyre, dec. 2. c. 4. H. Benzone l. 8. c. 17. aliisque annotatum legimus. Sedes vero suas, pro animi lubitu, subinde inter alios Quivirenses, accolæ Rio de la Plata, & Brasiliæ gentes Tapuyæ dictæ, mutarunt. Jo. de Laet. locis pluribus, Marggr. de Liebstad l.* 8.

47. Sine Principe degit) *Bene multas in America gentes repertas legimus, nullo plane politico imperio in civitatem collectas: nisi quod pleraque in bellum ituræ, quendam sibi ex suis Ducem fecere, qui foris summam belli administraret. Eundem tamen, domum reversi, illico abdicarunt. Inter hos populos imprimis commemoratos memini Quivirenses, novi Belgii, & terræ novæ incolas, nec non ad fretum Lemairium habitantes. Unde haud mirum, tantopere apud*

apud has gentes vitia invaluisse, siquidem verum est, quod Solon, apud Cic. in Bruto, & Stobæum, affirmat. Præmiis videlicet, & pœnis, civitatem contineri. Quorum duorum necessitatem jam ipse Philosophorum avus Plato agnovit, lib. 5. de rep. & Isocr. in Orat. Areopagitica, ac ea, quæ de laudibus Busiridis inscribitur. Idem ipse Tullius, Orat. pro Rosc. Am. necnon Off. l. 3. affirmat, qui & l. 3. de Nat. Deor. ne domum quidem sine his persistere posse inquit. In quorum sententiam certatim omnis recentiorum turba ivit: uti liquet ex Horolog. Princ. l. 2. c. 37. &c. Tolos. l. 10. de rep. cap. 2. Lipsio Pol. l 2. c. 12. Keckerm. System. Pol. l. 1. c. 16. Timpl. Syst. Eth l. 10. c. 3. Q. 16. & Pol. l. 4. c. 5. Q. 4. & seqq. Neque enim privata ultione, ac talione, quæ ut apud omnes, qui publicis judiciis caruere, ita apud hos etiam in usu fuit, civitatem conservari posse, putandum est. Quippe, quæ neque gravis satis est, omnem gentem lædentibus flagitiis: neque æquitatis normam, quæ unice heic Philosopho teste, attendenda est, fere unquam sequitur. Unde publicas pœnas, cum privatis commune nihil habere debere, jam Bodinus l. 5. de rep. c. 1. judicavit, &c.

48. Nudi vir mulierque simul,) *Gentes Americæ fere nullæ vestibus ante Hispanorum adventum usæ sunt, nisi quas frigora cogebant. Hinc nudi vixisse Cibolenses leguntur, ut & Granatæ novæ, & insularum in freto Magallanico incolæ: Item circa flumen Argenteum degentes, Chilenses quoque & insulam S. Trinitatis, & Cumanam habitantes. Veraguenses præterea, & Brasiliæ indigenæ, aliique complures, quorum fœminæ non pudoris, sed ornatus gra-*

tia

tia leviter tegebantur. Reliqui vestes, etiam ultro sibi ab advenis oblatas, ut induerent, nullo modo animum inducere potuerunt. Quemadmodum una cum Lerio cap. 8. *harum rerum scriptores alii testantur.*

49. Quos risit Græcia mores.) *De Polygamia, Americanorum plerisque recepta, deque nuptiis incestis, Regibus imprimis, & primoribus aulicorum Peruanorum frequentatis: sicut & de communione uxorum, Novæ Franciæ imprimis gentibus, aliisque probata, satius hic tacere, quam cum fastidio à memoratis auctoribus sæpius tradita repetere.*

50. Fraudibus incauti cæduntur.) *Raro plerosque barbarorum manum cum hoste aperto Marte conseruisse: sæpissime vero eundem nocturnis invasionibus, variisque dolis, & armis venenatis, perdere solitos, præter alios, P. Martyr. dec.* 3. *c.* 3. *& dec.* 4. *c.* 3. *scriptum reliquit.*

51, Yinx,) *Fuit hæc ut Nat. Com. l.* 6. *c.* 6. *Suadelæ, ut vero Callimachus, apud Schol. Theocr. Idyll.* 2. *v.* 17. *refert, Echus filia. In avem à Junone, quod philtris Jovem tentasset, conversa fingitur, quæ alias etiam* σεισοπυγὶς, *Gazæ torquilla non inepte vocatur, teste Vossio, Institut. Poët. l.* 1. *c.* 3. *Avem ipsam descriptam reliquit Arist. l.* 2. *Anim. c.* 12. *quam amores conciliare, Venerique propterea sacram, Pindarus Pyth. Od.* 4. *aliique veterum docuere.*

52. Laniatos ventre recondunt) *De sævitia Americanorum in hostes, horrenda plane scriptores referunt. Jo. Stadensis imprimis Brasiliensium fœdas lanienas, & quomodo hostes captos occidere, è cal-*

è calvariis tropæa erigere, & ipsa cadavera comedere soliti sint, fuse commemorat, cumque ipso Lerius c. 14. & 15. Alii aliorum facinora enarrant. Hinc igitur plane efferatis animis, & cædibus quotidianis assueti, hostibus tandem deficientibus, in suos sævire cœperunt. Quod quidem tanta rabie factum est à Tlascalensibus, ut & macella vendendis suorum carnibus erigerent, sicuti cum aliis una Jo. de Laet, l. 15. c. 19. annotavit. Nec mitiores etiam Caribes Cajanæ, & Waytaquases Brasiliæ fuisse, ex ejusdem l. 12. c. 10. & l. 15. c. 4. discimus.

53. Quisquejam n. d.) *Ayti, & Quisqueja olim dicta fuit incolis insula, quam postea Hispaniolam vocari Columbus voluit. Herrera, Bertius, &c.*

54. Caribum de gente) *Horum Caribum, vel ut aliis vocantur, Canibalum teterrima crudelitate, omnis harum gentium barbaria superata est. Eam, vivis omnino coloribus depictam, cernere licet apud P. Martyrem, dec. 1. c. 1 & Dec. 3. c. 3. Ut & in navigatione Columbi, quam latinitate Archangelus Mariana donavit, historiæ vero Novi Orbis insertam edidit Grynæus Basil. A. 1555.*

55. Servanda macellis.) *De hac diritate, & horrenda plane, vixque credenda in hominibus immanitate, satis superius dictum habeo.*

56. Omnia rident numina,) *Deorum, quod fieri posse non putabat Vellejus, apud Cic. l. 1. Nat. Deor. anticipationem aut nullam, aut certe perexiguam, pleræque, proh dolor, Americæ gentes (siquidem vera nobis auctores tradidere) cum ab Hispanis primo adirentur, habuerunt. Præcipuæ autem harum, quantum memini, fuere.*

Cubæ

Cubæ incolæ, Jo. de Laet. l. 2. c. 2. P. Martyr, dec. 1. c. 1. Terram novam inhabitantes, Jo. de Laet. l. 1. c. 12. Attingovautani novæ Franciæ, ib. c. 13. Novi Belgii indigenæ. ib. l. 3. c. 11. Jo. Smith. p. 22. ad fretum Lemairium positi. J. de Laet. l. 13. cap. 14. Brasiliani. ib. l. 14. c. 2. Jo. Lerius. Georg. Marggr. de Liebstad, Hist. Nat. Bras. l. 7. c. 11. Casp. Barlæus de rebus sub Mauritio ibi gestis. Chilenses præterea, teste Jo. de Laet. append. ad Hist. Nat. Bras. Marggr. de Liebstad. c. 3. Cajanæ denique incolæ, qui solem, ac lunam animantia credentes, leviter citra aras tamen, & templa venerabantur, &c.

57. Prognatos semine Divos) *De Diis cæterorum variis, ac ridiculis, miroque eorundem cultu, Acosta, Benzo, Sequanus, & reliqui abunde multa narrant. Inter alia mirandum quam maxime est, tantam torpedinem, tantamque amentiam quorundam invasisse animos, ut aquam, ignem, plantas, tonitrua, equos, tormenta bellica, dæmones, & dilecta, aut metuenda omnia, divino cultu prosequerentur, In quorum adeo fatuorum hominum numerum, Peruani imprimis, cum Virginianis una, & Floridanis referuntur à Jo. Laet. l. 3. c. 19. & l. 9. c. 1.*

58. Superant Busiridis aras) *De sacrificiis miris, & humanis: infantum nempe, hostium, & captivorum, quibus Mexicani infames maxime fuere, incredibilia commemorat præter Acostam. P. Martyr, dec. 5. c. 3. aliique, qui hæc attigere.*

59. Natorum funere patres) *Hoc de Peruanis idem refert Acosta. Apud quos quotiens nobilis*

unus

unus graviter decumberet, aut servorum, aut liberorum aliquis Diis manibus mactabatur, adjectis precibus, ut hujus nece contenti, ægro sanitatem restituerent.

60. Fructus ex patrum funere nati percipiant.) *Hispanorum sævitia in Americanos, satis nota, & ab omnibus, qui has res litteris consignarunt, perscripta est, quorum dicta hic repetere, supervacaneum puto. Inter alios tamen multi hac in re sunt Sequanus, & Benzo. l. 2. c. 19. & l. 3. c. 5. & 16. P. Martyr, &c.*

61. Quibus impiger orbem lustrat, & exponit cunctis sua vota,) *Credibile omnino est, annos aliquammultos elapsos esse, ex quo primum de quærendis hisce terris consilium Columbus cœpit, usque dum eas adiit. Quippe tot Principibus frustra vota sua aperuit, & in sola Ferdinandi V. aula annos VII. integros consumpsit, uti Bembus Hist. Ven. l. 6. affirmat. Quanquam ipsum non equidem tanto in ejus aula tempore fuisse: sed post acceptam à Rege Lusitaniæ repulsam, ubique oberrasse, P. Bizarrus Hist. Gen. l. 16. scribat.*

62. Curasque suas, m. retexit,) *Patriæ primo suæ, Genuensi civitati, dein Joanni Portugalliæ Regi, & Henrico VII, qui Britanniæ imperabat, consilia sua indicavit: Gallorum quoque Regem adiit, & magnates fere omnes, quos eo tempore honore, aut opibus eminere videbat. A nullo tamen horum exauditus est, nisi à Ferdinando, quod fusius narrant Met. Sequ. P. Martyr dec. 1. c. 1. H. Benzo. l. 1. Jo. Mariana de rebus Hispaniæ l. 26. c. 3.*

63. Ve-

63. Vetuſtas,) *Dea qualis Heſiodi ἀχλὺς, ἀσπ. verſ. 264.*

64. Quid pariat ventos, *Inter virtutes Columbi juſtitia præcipue, & pietas deprædicantur. Ceteroquin nec à litteris alienus plane fuit. Matheſeωs certe ſtudium eum attigiſſe, ſatis magno prænunciata Cubæ incolis Eclipſis argumento eſt. Neque etiam, naturalis ſcientiæ expers fuerit oportet, ſi è ventis, ſtato anni tempore ab occidente ſtantibus, terram illic aliquam latitare collegit, uti P. Martyr. dec. 1. c. 1. Bertius in initio, aliique perſeverant.*

65. Magnetis n. vires detexit i. u.) *Magnetis converſio ſub initium ſeculi illius, quo America detecta eſt, primum patuit. Uti liquet, ex Jo. Cabei Philoſ. magn. Athan. Kircheri Arte magn. & Barthol. Keckerm. Probl. Naut. part. 2. probl. 7. qui multa de mirando hoc naturæ myſterio, & pyxidis, ut vocant, nauticæ uſu, & forma afferunt. Quam prolixe imprimis, & diligenter, Oſorius de rebus Eman. l. 1. deſcriptam reliquit. Varia vero circa ejus uſum monet P. de Medina l. 6. rei naut. cap. 1. &c..*

66. Faciet t. Cynthius annum,) *Anno Chr. ut ſuperius dictum MCCCCXCII d. 2. Jan. Rex ingreſſus eſt Granatam ſibi deditam. Eodem Columbus ſolvit ab Hiſpania. Sive autem id factum ſit Cal. Septembr. ut præter Bembum l. c & Navigationem Columbi ab Archang. Mariano verſam, ipſe Columbus in epiſtola ſua, ad Raphaelem Sanxium ſcripta teſtatur: ſive id in III. Non. Aug. ut vult Bizarrus, & Mariana, ſive denique in exeun-*

euntem Augustum inciderit, quod Benzoni l. c. 6. placet, tempora parum distant.

67. Suo tellurem Americam à nomine dicet.) *Americus Vesputius, nobilis Florentinus, secutus Columbum, continentem Americæ, ita post à se dictæ, detexit, teste P. Bertio, Jo. Mariana l. 26. c. 3. de rebus Hispaniæ, aliisque.*

68. Jucatan) *De hac peninsula, præter Herreram, Bertium, & P. Martyrem, multis egit Jo. de Laet, l. 5. c. 26.*

69, Aromata prodit cetera) *De aromatibus Americæ, præter alios Nicol. Monardes Hist. Simplic. c. 25. & seqq. quædam annotavit.*

70. Volventes fluctibus aurum) *Cum omnis America, ut jam supra dictum, auro scatere perhibetur: tum imprimis Guaxaca vallis, in qua sedem Atlantidis nostræ positam volumus, nullos nisi auriferos fluvios habet. Herrer. p. 37. Jo. de Laet, l. 5. cap. 20.*

71. Nullis minitantur vulnera telis.) *De animalibus Americæ propriis, imprimis Clusius, Jo. de Laet, Gulielmus Piso, Med. Bras. l. ult. & Georg. Margg. de Liebstad. multa annotarunt. Mirum vero, apes quoque ibidem aculeis plane destitutas inveniri.*

72. Crystallina tecta) *De Smaragdo equidem, & Jaspide Americana, superius dictum habeo. Alias vero insuper gemmas hanc terram largiri auctores testantur. Imprimis amethystos quibusdam in locis reperiri, ex Herrera, P. Ordonn. & Jo. de Laet, l. 14. cap. 1. constat. Turcoides quoque Chile fert, ut idem Laet, lib. 2. cap. 4.*
de-

descriptionis suæ , & append. ad Marggr. de Liebstad c. 2. affirmat. De sapphiris etiam , & chalcedoniis P. Mart. dec. 3. c. 5. & de crystallo Jo. de Laet l. 5. c. 20. & l. 16. c. 10. testes habeo.

73. Odoratis irrorant atria lymphis] *Floribus delectari admodum Americanos , iisque , ut & liquoribus odoratis, templa sua , festis imprimis diebus conspergere , auctor est Acosta.*

74. Aonidum genitrix ,] *Mnemosyne. Ex ea enim , & Jove , Musas prognatas , Hesiodus , Orpheus , Plato , in Theæteto , & Critia , Athenæus l. 11. c. 10. & Pausanias in Bœoticis , veterumque qui fabulas attigere reliqui docent.*

75. Gloriaque ad seros latè ventura nepotes.] *Multi post primam navigationem feliciter peractam, Columbo honores , multa præmia à Ferdinando sunt concessa. Quippe & nobilitati Hispanicæ ascriptus , & Don ut appellaretur , (quo illustres Hispanorum titulo soli utuntur,) ei concessum est. Præterea Admiralis, sive Thalassiarchæ Oceani Atlantici munus obtinuit. Omnia hæc hæreditaria. Quin etiam mensa , & usu quotidiano ipsum Rex dignatus est , qui honor sicubi alias, certe in Hispania omnium summus reputatur. Frater prætereà Bartholomæus Hispaniolæ præfectus est : & ipsi insuper Christophoro omnium ex America proventuum decimæ decretæ , uti locis citatis Mariana , Bizarrus , & reliqui tradunt.*

76. Magnum,] *Cognominatus est Ferdinandus V. magnus , ob devictos Mauros , ut & Catholicus , summi Pontificis , & Patrum decreto. Quemadmodum docent L. Mar. Siculus. l. 25. de rebus Hisp. Jo.*

Jo. Mar. Duardus Noninus Cens. 65. in Jos. Teixeræ libr. de Reg. Portugalliæ orgine &c.

77. Connubia donant Castellam,) *Anno nempe Chr. clↃ CCCC LXXIV. Regnum Castellæ adeptus est, Henrico conjugis suæ Isabellæ fratre defuncto. In Arragoniæ deinde imperio patri successit. A. Christi M. CCCC. LXXIX. & post A. MDV. Frederico mortuo, Regnum Neapolis, & Siciliæ ceteris conjunxit, quæ etiam ita juncta ad successores ipsius Austriæ Archiduces devoluta sunt. uti pluribus ex Alonsi Lopez de Haro Nobilitario genealogico: L. Marin. de rebus Hisp. l. 19. Jo. Mar. l. 29. Æl. Ant. Nebriss. Tarapha, Vasæo, aliisque discimus. Quomodo vero erepta sibi olim repetierit, & reliquis adjecerit Ferdinandus, cum aliis L. Mar. Sic. l. 20. cap. 21. ostendit.*

78. Tot populis jam pressa, oppressaque nulli gens supplex devicta jacet,) *Mauri cum Saracenis ejecti sunt ex Hispania, DCCLXXX. circiter annis, post primum in eam ingressum. Quomodo autem primo eam Saraceni, a Juliano, cujus in Africam legati filiam Rex Rodericus vitiaverat, excitati invaserint, & Rodericum in fugam actum occiderint, multis Rodericus Toletanus, Jo. Mar. l. 6. c. 21. & 27. Rodericus Sanctus Hist. Hisp. Part. 2. c. 37. Ritius l. 2. Alfonsus à Carthagena c. 44. Vasæus, Tarapha, alijque exponunt. Varia vero & antehac Maurorum semper fortuna fuit. Vexati sunt à Pœnis, & inprimis Amilcare; à Romanis subacti sunt post obitum Jubæ, qui eos donum populi Romani, ut ait Tacitus, acceperat. Hispaniam*

D post,

post, ut dictum, occuparunt. In qua à Gothis, & Hispanis vario marte sæpe oppugnati, ab his tandem protriti, & ejecti sunt, ut modo memorati auctores testantur. Inter reliquas clades, quas ante postremam illam ab Hispanorum Regibus accepere, celebris est, quam A. Chr. cIↄ CCC XLVI. *bini Alphonsi Castellæ alter, alter vero Lusitaniæ Rex unitis viribus ipsis intulere, uti narrant P. Æm. l. 9. Henr. Rebdorf. in anno dicto. Rod. Sanct. Part. 4. rex, Hisp. c. 12. &c.*

79. Isabella) *Fuit hæc Joanis II. Regis Castellæ, & Legionis filia, Henrici IV. soror, cui & in regno successit. Luc. Mar. l. 19. Nebriss. dec. 1. & 2. Jo. Mar. aliique subinde memorati.*

80. Doctum p. i S. animum) *Fuit hæc Isabella mulier singularis exempli, & Regem non formæ tantum pulchritudine, sed animi quoque prudentia longe vicit. Confectis etiam in Hispania bellis, Grammaticæ, licet multis aliis negotiis, & gravioribus implicata, operam satis sedulam dedit: tantumque profecit, ut oratores, scriptoresque latinos, quibus mire delectabatur, utcunque intelligeret. Siquidem L. Mar. Siculo, qui l. 21. de rebus Hispaniæ hæc annotata reliquit, fides habenda est.*

81. Regi dilecta placebant) *Mendozium hunc, & Quintovilium, purpuratos Columbi tempore in aula Ferdinandi, ipsique eximie dilectos fuisse, & Columbo auxiliatos esse, Bizarrus l. 16. Hist. Gen. auctor est.*

82. Regina maritum admonet, & d. movet a. M.) *Hoc ita accidisse, ex sæpius laudatis historicis discimus.*

83. Has Gallus detexit classe Betanchor.) *Fortunatarum insularum etiam veteres meminere Geographi. Poëtæ vero, una cum suis principibus Homero Odyss. 4. v. 610. & Hesiodo ἔργων v. 170. Elysios ibi campos, & animarum beatarum sedem posuere. Eædem tamen postea, æque propemodum, ac Atlantis nostra, latere cœperunt. Donec tandem per Betanchorem Gallum, sub initium Joannis II. qui Anno Chr. M CCCCVI. sub Catharina matre & Ferdinando patruo tutoribus regnare cœpit, detectæ rursus sunt, de qua detectione pluribus P. Martyr. dec. 1. cap. 1. Nebriss. dec. 2. l. 2. c. 1. & H. Benzo in descriptione Canariarum egit.*

84. Rigidos constringere Cauros.) *Temperatas Zonas binas solummodo habitabiles esse, reliquas minus, omnis cum Aristotele erudita antiquitas persuasum habuit. Quid vero experientia posteriores docuerit, similiter jam innotuit, & auctores fere omnes testantur.*

85. Mittit certos ignoto à littore flatus) *Caussas, quæ Columbum, ad quærendam tantis periculis terram novam permovere, diversas afferunt auctores, Alii videlicet ipsi Columbo suam laudem relinquentes, triplicem annotarunt. Ajunt nempe Columbum navigationibus operam dantem, ventos anniversarios, ab occidente longo tempore spirantes animadvertisse, quos è terra oriri crediderit. Dein loca auctorum à nobis superius adducta lectitasse: & denique, ut erat acerrimi ingenii, non putasse improvidam usque adeo naturam, ut tantum terræ spatium hominibus va-*

vacuum, iisque sustentandis ineptum esse velit. Et hæc quidem illi satis probabiliter. Non defuere tamen, qui decus hoc Columbo nostro figmento quodam, de nauta Lusitano, ventis huc acto, qui cum nostro sermones habuerit, allato, ereptum, & Hispanis vindicatum voluere. Quorum Principes Fr. Lopez de Gomara, Jo. Mariana, & Metellus fuere. Qui quam minime verosimilia contexuerint, dudum Hier. Benzo. l. 1. c. 6. cuivis ob oculos posuit.

86. Quæque exigit usus cuncta dabo.) *Egressus est è Gadibus Columbus, ut ipse in epistola sua, & præterea Martyr, Benzo, Metellus, & Bizarrus testantur, & ab Arch. Mariano versa navigatio: repugnante licet Mariana l. 26. c. 3. Naves ei fuere tres, major una, duæ minores: socii C XX. Pecuniam, quæ septendecim millium aureorum fuit, Ludovicus Sanctangelus regiarum rationum scriba Regi suppeditavit. Illius enim sumptibus res peracta est, uti pluribus Jo. Mariana l. c. Metellus Sequanus, & reliqui affirmant.*

87. Fortunatis v. allabitur oris.) *Ad Gomaram Fortunatarum unam appulisse Columbum, ibique de ligno, & aqua, sibi prospexisse, Benzo. l. 1. c. 6. perscripsit.*

88. Extra solis iter positas,) *Puta in altero, nobisque opposito Hæmisphærio. Poëtæ enim omnes, uti notum est, solem Oceano Indico ortum, Atlantico mergi dixere. Quod & vulgus credulum pro vero habuit. Unde strepitum solis illabentis in mare accolis Oceani hujus audiri crediderunt: uti*

patet

patet ex Gemini Isagoge εἰς φαινόμενα, Strab. lib. 3. Tac. de mor. Germ. c. 45. Lipsiique, & aliorum, in hunc locum commentariis.

89. Inde insula nomen habet) *Islandia, à glacie dicta, de cujus miris monstris multa Peucerus, Agricola, Munsterus, Jac Zieglerus, & oculatus testis Dithmarus Blefkenius retulere. Quæ magna ex parte illic existere negat Jonas Arngrimus Islandus.*

90. Catalaunia l. impia q. d. p.) *Catalauni, pessima Hispaniæ gens, à Botero dicuntur natura esse vehementes, iracundi, laborum impatientes, latrociniis dediti, & factiosi.*

91. Cum fratre) *Bartholomæum enim fratrem, socium hujus itineris fuisse, Benzo, Martyr, & reliqui unanimi consensu testantur.*

92. Jam nos lux tertia portat, post decies trinas) *XXXIII. tantum dies se postquam à Gadibus solvisset, navigasse, priusquam ad insulas Americanas deveniret, ipse Columbus in epistola sæpius laudata testatur: cumque ipso P. Martyr, & reliqui contra Benzonem, & L. Marin. Sic. Dies vero seditionis hujus, & motus acerrimi, illum, quo tellurem primam conspexere, proxime antecessit.*

93. Olim æquore mersa) *Diluvium hoc intellige, cujus in Critia, & Timæo, meminit Plato, & ab illo hæc edoctus Plin: lib. 2. cap. 90. Atque huc etiam subobscuram illam inundationis maximæ alicujus mentionem trahere possem, quam apud Americanorum complures Hispani invenere: nisi eam ad universale diluvium revocare mal-*

 lem,

lem, cum reliquis, qui hæc narrarunt. Inter quos præcipui sunt Jo. Lerius cap. 16. Jo. de Laet, lib. 8. cap. 11. descr. suæ, & annot. ad Marggravii de Liebstat Histor. Nat. Brasil. lib. 3. cap. 20.

94. Hispanam c. o. O. avaritiam, atque incepta audacia culpet.) *Hispanos natura propensos ad avaritiam Guicciardinus lib. 16. Historiæ Ital. testatur. Quos tamen Boterus, neque de acquirendis, neque de conservandis bonis magnopere sollicitos esse affirmat. Eosdem præterea animo parum quieto, semperque magna agitanti esse, P. Martyr dec. 4. cap. 1. Barclajus. Ic Anim. cap. 7. aliique testantur.*

95. Frumentaque campis ter. t. a. renoventur. 1. a. f.) *In plerisque Americæ regionibus, bis anno triticum nostrum, & ipsorum etiam Mayzium maturitatem assequi, auctor est Jo. de Laet, lib. 4. cap. 14. lib. 5. cap. 30. & lib. 10. cap. 21. In multis vero etiam locis ter idem fieri, lib. 16. cap. 10. scriptum reliquit. Idem lib. 18. cap. 12. in regionibus plerisque Mayzium trimestri, in aliis XL. dierum etiam spatio maturescere testatur. Uvas vero, quater in Brasilia, à sole percoqui, & mitescere, Georgius Marggravius de Liebstadt, Hist. Nat. Bras. lib. 8. cap. 8. annotatum reliquit.*

96. Hispana suis implevit littora nautis.) *Qui Gadiram urbem condidere, quæ nunc Cadiz, vel corrupte etiam Caliz appellatur. Olim Tartessus. & Cotenusa dicta, uti liquet ex Hispania Lud. Nonii, cap. 9. & si antiquiores quæris, ex Ru-*

Rufi Festi Avieni descr. Orbis, Plinio. lib. 4. cap. 22. & lib. 5. cap. 19. Curtio lib. 4. cap. 4. Vellejo Paterc. lib. 1. cap. 2. & ex Græcis Diod. Sic. lib. 5. cap. 20. & Strabone lib. 3. Incidit hæc res in Ann. Mundi. 2960. si Calvisii calculum non rejicimus.

97. Isthmus, rupibus excelsis h. a. h. vasta coercens æquora,) *Isthmum hunc Acosta fuse satis describit, quem VII. tantum milliaria latum fore putat, si anfractus nullus intercederet: cum tamen nunc propter montana, præruptaque, & ambagibus multis perplexa itinera, ultra XVIII. æstimetur. Idem aliquos propterea, ut perfoderetur, Regi Hispaniarum persuadere conatos memorat.*

98. Copia quas ingens omnes numerare vetabat.) *Perhibent enim auctores, qui his de rebus litteris aliqua mandarunt, ultra C. insulas suis nominibus insignitas, in Oceano hoc positas esse. Quod si nominibus etiamnum destitutas accensere velis, CCC, & plures eas fore.*

99. Stupet immissas stomachis impune sagittas.) *Enormi plane corporis proceritate fuisse oportet Chicam, regionem Chilensibus adjunctam habitantes. Quippe qui Magallano ad se A. CH. M. D. LXXXVIII. adventanti, hastas sesquicubitales, ad stomachi usque fundum, citra nauseam adegere, siquidem vera Bertius perscripsit. Quæ relatio difficilius haud dubie fidem inveniret, nisi omnes fere Americæ incolas, paucis, quibus cœlum admodum insalubre, exceptis, procerissimos esse unanimi con-*

sensu, qui hæc litteris tradidere, confirmarent. Quippe & Floridanos, & Cinaloënses, & Novæ Albionis, & Hispaniæ indigenas; quique trans Amazonum, & Argenteum flumen incolunt, ut & Brasilianos Septentrioni propiores, nostros corporum vastitate longe superasse, Joan. de Laet, aliique complures annotarunt. Huc etiam referendi super fretum Magellanicum colentes. Qui Belgas ad se Anno Christ. CIↃ D. XCIX. *adventantes, confractis rupibus, & crassissimarum arborum truncis, nullo negotio è terra evulsis abegere, Joan. de Laet, l.* 13. *c.* 7. *Verum hæc etiam omnia novitate, & mirabilitate vincit, quod Acosta commemorat. In Peruvia videlicet, prope Cap. S. Helenæ, gigantes aliquot longe procerissimos olim fuisse, qui, ut incolæ ejus loci narrarunt, ob vitam probrosam admodum, à juvene quodam è cælo delapso sint perempti. Idem quoque Anno Christi M.D.LXXXIII. costas, atque ossa alia stupendæ magnitudinis, & dentes, digitos transversos tres latitudine, quatuor vero longitudine æquantes, effosos esse; & cum illo Bertius, Herrera, Sequanus, aliique memoriæ prodidere.*

100. Canadamque colentes.) *De gentibus his omnibus, earumque ditionibus, moribusque, prolixos multi qui eo pervenere, commentarios edidere. E quibus notatu dignissima quæque excerpta ordine digessit, Joan. de Laet, & inde Descriptionem suam Americæ utriusque composuit.*

101. Cortesioque Duci,) *De Pizarro illo, qui Peruvianum, & Cortesio, qui Mexicanum Re-*

Regnum detexit : ut & de Anglo illo Fr. Dracone, qui ad Austrum remota, & ad Magallanicum fretum sita lustravit, plura P. Martyr, Benzo, Joan. de Laet, l. 6. c. 11. & l. 13. c. 5. & complures alii annotarunt.

102. Pallescere marmor.) *Inter signa telluris appropinquantis, & quæ Columbo apparuisse diserte affirmant auctores, & quæ non, hæc potissimum referuntur. 1. Horizon nubilus, 2. Venti leviter ab occasu, seu regione ubi terra sita est, spirantes, 3. Bolis limosa, & 4. aqua pallescens, uti liquet ex P. Martyris, Benzonisque locis superius laudatis, & Joan. de Laet, l. 13. c. 11.*

103. Quidam ex sociis,) *Nautam hunc Lepiensem fuisse, cumque speratum, pro fausto visæ telluris nuntio præmium haud accepisset: in Africam abiisse, & Christi fidem exuisse, H. Benzo, l. 1. c. 6. refert.*

104. Statio bene fida carinis,) *Portum hunc una cum insula descripsit optime Joan. de Laet, l. 1. cap. 6. Reliqua hujus navigationis, P. Martyr, H. Benzo, aliique sæpius citati exponunt.*

SEd & observationum qualiumcunque finem hic facio. Quæ fortassis etiam nimiæ forent, si essent longe pauciores: imo si saltim aliquæ. Cum autem omnia hæc non nisi mei exercendi causa tentata sint, & scripta: vel eo nomine veniam mihi datum iri confido. Quod si commendationem meæ voluntatis, meorumque conatuum etiam ali-

quam hinc aufferre poſſem : operæ profecto pretium me feciſſe crederem. Id vero ſi negatur, Euripidem ſaltim (*Hippol. verſ.* 118.) aut non abſimiles judices optabo : qui cum illo una ita cenſeant.

Χρὴ δὲ συγγνώμην ἔχειν,
Εἴ τις γὰρ ἥβης σπλάγχνον ἔντονον φέρων,
Μάταια βάζει.

F I N I S.

CRE-

CREPUNDIA,

SIVE

CARMINUM PUERILIUM ET JUVENILIUM

LIBER II.

VINCENTII PLACCII
HAMBURGENSIS.

Nobilissimo, Excellentissimo & Experientissimo

D. JOHANNI GARMERS.

Ph. & Med. D. Inclytæ Civitatis Hamburgensis Physico Ordinario, & Polyhiatro felicissimo,

Avunculo meo observantia perpetua colendo.

S. P. D.

Parum fortassis memor vel Tuorum in me meritorum, quæ longè maxima agnosco, vel meæ in Te observantiæ, quam perpetuam profiteor, alicui videri possem, Excellentissime Domine Avuncule, *qui vilissimam Carminum meorum partem, prima videlicet artis inexcultæ rudimenta, imo levissimas ætatis ineptias, & fastidiosos adultioribus pueritiæ lusus, ac verbo dicam, crepundia Tibi offeram: cui accuratissimum quodque & maxime honorificum*

monumentum merito debebam, verum enim vero quemadmodum specimina haecce mea leviora non diffiteor, quam quae gravissimis tuis curis atque occupationibus interponi mereantur, neque summa Tibi quaeque à me deberi ullus inficior: ita si quam haec toto sui genere contemptibilia, comparationem tamen aestimationis suae invicem admittunt, non videor mihi male adeo honori vel Tuo, vel meo, adspernando prae caeteris munusculo consuluisse. Neque enim alia ad Te nunc defero, quam quae Dii omnes & sacri ipsorum Antistites omni aevo tamquam honorissima & praecipua sibi expetivere. Primitias dico, ac dedico, quales sterilis ingenioli mei fundus tulit. Acerbas fortassis, ac insipidas: primas tamen &, ni fallor, satis praecoces. Et vero uti solet, ita debet hoc fructuum genus non tam maturitate sua, quam novitate, & spe secuturae perfectioris abundantiae commendari. Vides, Excellentissime Domine Avuncule, *quam honorabili titulo haec à me dimitti possent, si alii quam Tibi destinarentur, ad quem nullo magis quam crepundiorum nomine pertinebant. Siquidem non solent ea lubentius alibi quam in parentum, cognatorumque sinum pueri ludentes deponere. Haec vero eo etiam magis ad Te spectare videbantur, quod pleraque illorum domestico olim Tuae, non vulgaris in omni studiorum genere diligentiae (cujus etiam publica aliquot egregia documenta, magno eruditorum applausu excepta dedisti) exemplo incitatus composueram. Ut adeo vel hoc nomine non ingrata tibi esse debeant, quorum caussam*

ipse

ipse olim potissimam subministrasti. Neque tamen hæc eo nunc dico, ut quæ puerum me quondam, quemadmodum solent ludicra, quando seria nondum capimus intimè oblectarunt, eadem Tibi jam quoque serio collaudes atque approbes persuadeam. Non sane tantum adultiores puerilibus nugamentis debere puto. Quos si non nimis importune obrepentes inurbana morositate non repellant, si festive abblandientes incivili fastu non deterreant, si denique modeste jocantes tetricâ severitate non increpent; sed tædiosam nugacitatem strenuè dissimulent, ad nihil ultra teneri putaverim. Quod si præterea amplexu etiam & risu molliore accurrentes excipiant, & emendicato licet applausu, exserentis se in minimis ingenii vigilacis primordia collaudent, ac ad majora excitent: nihil eos plane facilitatis ac indulgentiæ reliquum fecisse crediderim: nisi forte ad inclyti illius Agesilai non inimitabile exemplum collusores se etiam præbere parvulis non dedignentur. Sed vereor jam, ne τὸ πρέπον, quod ætatis imprudentiâ nusquam fere in tota hac scriptione nostra satis observari potuit, etiam hic consulto neglexisse videar. Quare religio mihi sit Excellentissime Domine Avuncule *ullos hac in parte humanitati tuæ atque comitati limites præfigere. Quippe quæ jam alias tot argumentis mihi perspecta est ac probata, ut injurius omnino sim, si de venia imo de collaudatione tua, ullam in animo meo dubitationem residere patiar. Interim hanc conatibus nostris benignitatem dum præstas Excellentissime Domine* A-

vun-

vuncule, *Tu quidem pro solita tua in me benevolentia feceris: nobis vero novam etiam demerendi hunc tuum in nos affectum diligentiam atque curam injeceris, qui quantum licuit,*

Nunc Te marmoreum pro tempore fecimus: at Tu
Si fœtura gregem suppleverit, aureus esto.

CRE-

CREPUNDIA, CARMINUM PUERILIUM ET JUVENILIUM

LIBER II.

PARENTATIO ANNIVERSARIA

In piam & luctuosam memoriam
Optimi, & carissimi, nec non clarissimi
olim Domini Parentis
JOHANNIS PLACCII THURINGI
Philos. & Med. Doctoris, dum viveret excellentissimi, Inclytæque Civitatis Hamburgensis Physici dignissimi

è vivis à Deo placide evocati. A. D. 1656.
d. 7. Octobr. Julian. anno ætatis suæ 52.
Instituta à filio mæstissimo.

Virgil. 5. Æneid. v. 46.

Annuus exactis completur mensibus orbis,
Ex quo relliquias, divinique ossa parentis
Condidimus terra, mæstasque sacravimus aras.
Jamque dies, ni fallor, adest, quem semper acerbum,
Semper honoratum, sic Di voluistis, habebo.

Ep

EPICEDIUM.

ET tandem refides nimium mens excute luctus,
Sat lacrumis, gemituque pio, planctuque fonoro,
Delaffata pii quondam fuit umbra Parentis,
Jam valeant nimium puerilia munera fletus,
Et muliebre nimis planctus, & inutile donum
Defunctis, vitaque bonis & morte probatis.
Inveniant hæc vana modum. Sat flevimus anno
Integro : nil ultra expofcent offa parentis
Lurida, nec furvo lacrumis animanda fepulchro.
Lucibus, en, juftifque fuis jam menfibus almo
Irrequietus adeft confecto Cynthius anno,
Jamque pios luctus nobis, queftus decoros
Imperat, atque viris dignos agitare dolores.
Ergo nimis fancte longum fervata per annum
Finiat & tandem mea Mufa filentia rumpat:
Præclufo referata viam dent ora dolori,
Qui nunc interno pulfans præcordia motu,
Æftuat, & vacuas fponte eluctatur in auras.
Mufa veni, longoque recens excuffa veterno
Trifte minifterium condignaque jufta Parenti
Redde pio, placidâque citâ fed morte perempto.
Redde, precor, nec jam dilatos differ honores
Ulterius, plenas ferali carmine laudes
Concine, fed non vulgares, operofaque dudum,
Quæ multis querulas extendens nœnia chartas,
Cognatis lacrumafque piis cumulavit amicis,
Non ea tot verfata aliis, exhauftaque ferme;

Ma-

Materies te poſcit, ad altos carmina ſenſus
Attolle, & reliquis intactos confer honores.
Pirrenen calidam, & fumantem vertice Pindum
Aſpice. Mortales nobis expendere curas
Non vacat: hæc alios maneant, nos poſcimus ultra,
Æternaſque Deûm Lacrumas, luctuſque ciemus
Sollicitos, & quæ totum querimonia Pindum
Implevit. Juvat hic Epidaurum audire gementem,
Luctificoque diu turbatam murmure Cirrham,
Dictaque Commoto Phœbi convitia cœlo;
Et Superis injuſta nimis violentaque damna
Exprobrata, necemque beati ſæpe Parentis
Objectam ſtygiis magno fervore deabus.
Tum laudes immortales, feſtoſque Triumphos
Anguigero, Phœboque aliiſque auctoribus alta
E Superum turba decretos ordine longo
Enumerare lubet, duri ſolatia fati
Quæ maneant, decorentque Patrem tellure repoſtum,
Noſtræ olim Pietatis, & arcti pignus amoris.
Forte, Pater, ſuperis dudum ceſſavimus oris
Dixerat ex Phœbo Nymphaque Coronide natus,
Sat cœlo Superiſque datum eſt. Tandem æthere miſſo
Neglectas mecum placeat tibi viſere terras:
An nondum veteres aras, deſertaque templa
Cultoreſque pios iterum vidiſſe juvabit?
Sic ait. Arridens Phœbus, gratiſſima, Nate,
Dicta

Dicta refers, inquit : dudum mihi ſordet Olympus,
Et ſedes remeem Domino regnata potenti :
Sæpe recordatus Mycone Gyaroque revinctam
Ortygiam, Tenedonque fui, Paternaque regna
Nunc etiam memini. Jam munera, vota, preceſque
Compenſare lubet, miſeraſque audire querelas;
Hæc fatus viridi præcingit tempora lauro
Atque humeris Tyrio ſaturatam murice pallam
Injicit, auratus quam circuit undique limbus,
Cumque ſonatura ſumit teſtudine plectrum,
Cæſariemque ornat dignum, peplumque relapſum
Allevat, è ſolidoque aptatur calceus auro.
Sic exornatus celſo deſcendit Olympo
Cum nato: Divæ quem pone ſequantur euntem
Perpetuæ comites: præcedunt, Vita, Saluſque
Lampada portantes : legit his veſtigia Jaſon
Atque Hygiæa ſoror, volitantque per aëra juncti.
Sic iter ingreſſi ſtudio creſcente per auras,
Præcipitant, donec tangentibus ima volatu,
Conſpicitur tandem demiſſo lumine tellus.
Jamque fatigatis Epidauria terra patebat,
Quæque olim ſummo Medicorum principe Coa
Floruit, & multis produxit ſtamina vitæ,
Et deſperatos primis dedit addere ſoles.
Heic ſimul unanimi figunt veſtigia greſſu
Et veteres aras, neglectaque templa ſalutant.
Vix fuerant tacti poſtes: cum limine primo
Vox

Vox ingrata sonans, fractusque ululatus ad aures
Protinus accedit, gemitus fletusque redundat,
Turbantes hinc inde fatigant pectora questus,
Et mœstos geminat planctus miserabilis Echo.
Nondum hæc sufficiunt: flammæ moriuntur in aris
Extinctæ, & tetro squallent altaria fumo.
Munera donatæ pallescunt serta salutis,
Æraque sanguineæ fœdant suspensa lituræ.
Quæ dum miratur tristis Phœbëius Heros,
Ecce novum monstrum: baculo pugnare colubros
Conspicit affixos, tremulamque arescene laurum
Et subito fronti funestam irrepere taxum
Fraternæ simul atque suæ: quæ dum omnia cernit
Anguiger his trepidans vix questibus ora resolvit.
Me miserum! quæ tanta fuit mihi cura videndi
Has sedes, dudum deserta revisere regna.
Cui placuit: quo nempe redux nova monstra viderem.
Sed quid monstra volunt, quove hæc mutatio tendit?
Qui sunt, qui fracta non æquas voce querelas
Ingeminant, tantoque cient plangore lacertos?
Ergo iterum in luctu est Helicon, nova vulnera Pindus
Deflet, & irrorant lacrumatæ Phocida limphæ?
Porrigiturque ad nos dolor, atque Epidaurus eodem

Fulmine percutitur, ſimilique tremiſcit ab ictu?
Quis, precor, ô Divi, quis tantus, dicite, luctus?
Cur deplorata fœdantur tempora taxo
Chare pater, cur plectra cadunt, ebur unde canorum
Projicis: & baculo pugnantes ecce colubros
Cur ægrè dextrâ valeo retinere labanti?
Quis vapor hoc templum & ſquallentes imbuit aras,
Grataque inodoris permutat ſerta corollis?
An pœnas iterum ſæva mihi morte parabit,
Hyppolitus, Stygias ne iterum detruſus ad umbras,
Exangues manes, & corpora functa ſepulcris,
Cocytumque atrum, fuſcumque Acheronta videbo?
Plura locuturum celeri vaga Fama volatu
Impedit adveniens. Non hanc temerarius Error
Vanaque Credulitas, non Gaudia falſa ſequuntur,
Seditiove recens, dubiove auctore Suſurrus:
Sed miſeri Luctus, conſternatique Timores,
Et Fletus, dubiiſque Tremor circumſtrepit alis,
Et Verum, triſtique gravis Conſtantia vultu.
Hæ miſtis ſecum ſermonibus aëra complent.
Namque quot ingenti ſunt cuique in corpore plumæ
Tot vigiles oculi, linquiſque ſonantibus ora
Infra occulta manent, confuſaque verba volutant:
Ipſa celer reliquas prævertens ocyus omnes,
Talia ſubjectum declamat Fama per orbem.

Nunc

Nunc omnes lugete boni, lugete, modusque
Questibus & lacrumis desit, suspiria finem
Non habeant; Vobis spes lucis, vita salusque
Occidit. Hisce comes gelidas, descendit ad
umbras
PLACCIUS, & Medicina simul, virtusque
medendi
Solamen quondam præsens mortalibus ægris.
Hunc multi lugent, hunc Urbs Hammonia,
mœstis
Prosequitur lacrumis & civem plorat adem-
ptum.
Ergo tuo tanto rursus cultore perempto
Quin propera merito linquendum claudere
templum
Anguiger, & nullas aris promitte corollas,
Non tibi nunc avido tondentis pascua morsu
Posthac votivæ cædetur victima capræ,
Nec vigil auratus cristati cantibus oris
Qui vocat Auroram, flagrantes imbuet aras;
Et frustra tauros Phœbus sperabit & agnos.
Sic Dea conclamans vacuas furiosa per auras
Fertur & Eoas linquens velocior oras,
Mox Boreæ sedes, Zephyrique Austrique per-
errat.
Hactenus attonitus querulam Coryleïus Heros
Audierat Divam: hinc agitato pectore tales
Effundit questus. Heu quorsum immitia fata
Tenditis, ô nimium crudelia Numina Parcæ!
O miserum mortale genus, cui tempora vitæ
Parva adeo Natura finit: quos lege sine ulla
Invida Parca necat: quæ te charissime PLACCI
Com-

Communi nunc jure premens, tua licia rupit,
Rupit, ut in reliquos manibus sævire cruentis
Mox queat, & nullo possit prohibente secare
Stamina, non paucis quæ continuare coëgit
Tradita me Doctore tibi Lex certa medendi.
At nunc ipse jaces, nulli medicabilis herbæ,
Laudatamque olim condamnas inscius artem.
Hoc fuit, Uranie, quod Pindo triste minari
Sidera, quod radios cœlum confundere diros
Dicebas; fuit hoc nostras quod protinus aras
Fœdarunt subitæ, flamma moriente, tenebræ,
Sopitosque ignes tepidis texere favillis:
Et modo quod tacitæ per opaca silentia noctis
Auditus nostra ferus est ululatus in æde,
Totaque continuis resonarunt templa querelis.
Et modo cum croceas ageret Dea lutea bigas
Lucis avis Phæbum solita non voce vocavit,
Nec sua consueto demulsit pectore plausu.
Ergo jaces, dilecte mihi, dilecte Parenti,
Aonidumque choro: certe tibi parcere fata
Aspera debuerant, nossent si parcere fata,
Pro meritis. Sed quid multum miseranda querelis
Fata onerare juvat? Defunctum cernere corpus
Jamductum cupio, & miserabile ducere funus.
Ergo, Pater, dixit, demisso lumine Phœbum
Adspiciens, si cura tibi PLACCIque meique
Ulla fuit, magnam placeat tibi visere mecum
Gambriviam, PLACCIque mei decorare sepulchrum.
Huic Genitor. Concessa tibi, curandaque nobis
Nate, petis. Tecum quàm late spumiger Albis
Ma-

Manat, & optatum ſeſe diffundit in æquor,
Contendam, & ſeſe qua turribus ardua celſis
Hammopolis tollens vicinas deſpicit urbes.
Heic PLACCI noſtri lugentes triſtia fata
Ad dignum mœſti comitabimur oſſa ſepulchrum.
Jamque iter ingrediamur, ait: ſeque ipſus in auras
Allevat, & pennis pernicibus aëra ſulcat.
Anguiger inſequitur: pariter ſe cœtera turba
Attollens crebris acuit clangoribus alas.
Jamque diu fuerant excelſa per æthera vecti;
Nec poterant Pelopis, nec Ceropis arva videri.
Aſtuto tellus quondam regnata Philippo,
Et nato, quem Pella dedit cognomine Magnum,
Illyricumque ſolum, & ſeptemplicis ora Timavi
Amplius haud poterant deflexo lumine cerni:
Jamque relictus erat limphis flaventibus Iſter,
Iſter in Abnobiis longè qui montibus ortus
Tendit in Exinum variis oneroſior undis,
Olim Alemannorum populis potatus amicis
Et Framus dextras oneranti in prœlia Suevo,
Qua nunc Barbaricas Turcarum perfluit Urbes.
Carpathiis quoque terra jugis, ſubjecta, feræque
Sarmatiæ montes, à dextra parte relicti
Jamdudum fuerant; extenſos læva tenebat
Hercynios colles, ac ardua culmina celſi
Meliboei: pedibuſque Deum ſubjectus ubique
Cœrulus Albis, en ipſe viam ſignaverat undis,
Demonſtrans turres, quas Urbs Hammonia celſis

Mœnibus imposuit, sedes optata deorum.
Vix benè contigerant Divi, taciturna recenti
Mœnia mirantes luctu, cum flebile funus
Cernitur extemplo tristi procedere pompâ.
Lurida velato portantur membra feretro,
Ad tumulum mœsti funus comitantur amici,
Et lugent omnes induti vestibus atris,
Verrentes multam prolixo syrmate terram.
Jamque aderant omnes tumbæ, stabatque feretrum,
Expositumque sibi deposcens horrida corpus
Terrifico Libitina fores pandebat hiatu:
Extremo venit ecce cohors mœstissima Divûm
Officio, justas cultori reddere laudes
Prompta suo: primusque suas agnoscere Musas
Cœperat Arcitenens, collaudatisque salutem
Dixerat, & cantaturis se junxerat ipse
Cum Nato, sociisque piis. Mœstissima juxta
Jamque carens risu Charitum stat turba silentum,
Et ne defectum cultoris sanguine corpus
Aspiciat, vultum tota tegit ægide Pallas,
Humida subjectis defigens lumina terris.
Tum Pæan avidus cultori reddere laudes
Promeritas, verbisque bonis ornare sepulchrum,
Præcinit hæc, repetunt Carmen ferale Sorores.
Ergo jaces PLACCI, fatisque abreptus iniquis,
Mature nimirum gelidas concedis ad Umbras.
O justos luctus, ô lamentabile fatum!
Hunc præmaturâ nimirum nunc morte peremptum Lu-

Lugemus, queis cura manet mortalibus ægris
Jam desperatam vitæ revocare salutem.
Hunc vestri caussa, nondum adventante senecta
Vi tot curarum fractum, assiduoque labore,
Cognati, meritoque pii lugetis amici,
Et cives, cunctique bonique, bonisque faventes.
Et vos cum primis, olim quos ille fasela
Subductos stygio superis indulserat auris
Longius, & seræ dederat superesse senectæ.
Vos date promeritæ lacrumas, date carmina tumbæ,
Et Parcas damnate odiis, lacerate querelis.
Multorum hanc mortem immaturam credite vestrum,
Jamque secuturam præmissa hæc funera cladem
Vobiscum numerate omnes; stragemque futuram
In præcedentis nunc plangite funere PLACCI.
Hunc rapuit mors atra virum, ne vita noceret
Illius, & vivos servans ars certa medendi.
Scilicet ille fuit, quem si modo fata dedissent
Annos virtuti, doctrinæ jungere famam,
Non posthac, Hamburga foret cur cive Stagira
Se tibi præferret, jam tolleret æmula fastum
Majorem Græco Germania nacta Platonem.
His etenim concessa sibi majora tenebat
Munera larga Deum: majores pectoris ignes
Ingenii vires, & puræ lumina mentis,
Nascenti dederat non illætabile fatum.
Facundique favens donum Cyllenius oris,

Et morum Charites, & blandimenta leporum,
Et ſuavi addiderant medicantia lumina nutu,
Indelaſſata cum ſedulitate, perenne
Et pernox ſtudium, pietaſque intenſa, fideſque
Tollebant altè, commendabantque remotam
A Vulgo, & variis ſubjectam caſibus artem.
Moribus his, animoque virum, ſtudioque valentem,
Longius in ſanctos templi Natura receſſus
Duxerat, attentoque abſcondita multa revelans
Tradiderat miranda, ſuis ſine cognita cauſis,
Cauſſis, quas ſolus noſſet, cupidoſque doceret
PLACCIUS, eloquio monſtrans & acumine docto,
Qua fluitans infuſus humo meet humor aquarum,
Cur his conjunctus ſuccedat lucidus aër,
Extremi ſibi jura loci ſubtilior ignis
Vindicet, & fundo tellus ſubſidat in imo.
Qua ratione etiam Ponto firmetur in alto
Inſula; num terræ ſit copia major an undæ.
Flumina num Nereus ima tellure receptus
Gignat, & hæc repetant, undoſi regna parentis
Qui rurſum ad magnam matrem cribrata remittat:
Incluſum an potius ſibi tellus aëra cogat,
Eque ſinu ſuperas ſpiſſatum expellat in auras.
Cur quædam fugiant amnes loca, viſcera terræ
Et repetant potius, juſto quam tramite currant,
Seque alibi properent deſueto reddere cœlo.
Cur magis hic refluum mare ſæviat, & minus illic,

An

An globus hic terræ commotus miſceat undas,
An potius denſos tenues, tu Cynthia, fluctus.
Unde fluens aër perfundat corda rigore,
Mutet & in durum viventia corpora ſaxum.
Suggerat Ætnæis quid pabula larga caminis,
Sæpe repentino cur fulminet igne Veſevus,
Heclaque ſulphureas eructet ad aſtra favillas,
Peſtiferi radient qua cœli parte Cometæ
Horridaque attonito quæ portent nuncia mundo.
Quid memorem lapides ſcrutantem, & dura metalla,
Et plantas mire genetrix queis magna ſuperbit,
Aut quæ diverſæ gignunt animantia terræ,
Aut quæ cœruleo nutrit ſub gurgite Protheus,
Aut varie tinctis quæ pingunt aëra pennis.
Si porro vaſti miracula linquere mundi
Mens fuerat, parvo ſeſe quærebat in orbe,
Et quam ſe noſſet, ſcitè monſtrabit amicis.
Intima detecti perſcrutans vaſcula cordis,
Et circumpoſitus ſpatium quod pulmo requirit,
Hinc jecur innumeras extendens ſanguine venas
Inſpicit, hærentemque illo, ſimilemque referto
Folliculum fiſco, & quæ plura minoraque reſtant
Viſcera Nunc reſerans penetralia clauſa cerebri,
Doctus erat monſtrare locum, quem ſenſus in illo
Quem vigil effingens ſimulacra & ſomnia frater

Occupet, aut ubi Mnemosyne sibi tradita condat.
Nec gestus vultum tunc defecere decori,
Herophili cum dextra perito corpora cultro
Solveret, & dubio nexas discrimine partes
Officiisque suis variantia membra notaret.
Jam quid opem viresque canam quas senserit æger,
Invitus nostræ laudator sæpius artis,
Hi quorum sævi vexarunt corpora morbi,
Si nunc ad meritam canerent Soteria tumbam,
Jam vix Hammopolis clamantes mœnia ferrent,
Voxque tuos ultra rueret, Germania, fines.
Cautior haud illo certe aut prudentior alter
Morborum potuit varias exponere caussas.
Paucaque de multis quæ gratia nostra medelis
Indulsit generi nondum majora merenti,
Omnia pernorat, virtus insignior herbæ
Seu daret has, clausove solutum vase metallum,
Sive pecus vita poterat, seu morte juvare,
Seu quidvis alias. Non hunc me judice Chiron
Vicerit, aut illo longe præstantior Hermes,
Quorum, si veteri vixisset PLACCIUS ævo,
Livor edax certo vitiasset corde veneno:
Non secus ac pleno cum splendet clarior orbe
Cynthia, vicino lucentia sydera Cœlo
Imminuunt radios, Tuque indignaris Orion
Quod tibi pallescant hebetatis cingula gemmis,
Atque impune tibi sæva quod fronte minetur
Taurus, & armatæ decrescat gloria dextræ,
Quod-

Quodque ſuum attentus non cernat nauta laborem
Frigida convertens ægre fert plauſtra Boötes,
Non ſecus invidit tibi mors quoque pallida, PLACCI,
Invidit mala Parca Tibi, & mortalibus ægris
Te rapuit. Lugent fatum, Prudentia, Virtus,
Ars, Pietas, & pura Fides; lugemus amica
Numina, jamque preces, atque averſamur acerras,
Cum Nato, & nullam poſthac ſperare ſalutem
A nobis noſtriſque miſellos juſſimus ægros.
Poſtquam Tu PLACCI cadis, & crudelia fata
De Te, de noſtra nec ſegnius arte triumphant.
Nunc tamen hæc etiam revocamus & omina nulla
Has voces, promiſſa fidem nec habere, voluntas
Rectior una manet. Nec Spes intercidit omnis
Nunc etiam: pejora timent præcordia luctu
Territa, ſed meliora manent. Stant omnia ſalva
Et voto meliora cadunt, Mutatio mentem
Conſuetâ major, vel feliciſſima turbat,
Non periit, verum divinis PLACCIUS umbris
Nunc habitat permixtus, & alta excelſior aſtra
Deſpicit, & pura detergens nubila fronte,
Degit, ubi nec morbus abeſt, nec ſæva timores
Antiquos renovant ægris minitantia fata.
Illic certa Salus Medica non indiget arte,
Quæ ſola famâ & meritorum nomine regnat
Quæſito, digniſque ſuas dat ferre corollas.
At mens æterna gaudet tutiſſima Vitâ

Fatorumque vices, horrendaque nomina nobis
Morborum, & fortis leges contemnit, & astra,
Et secura mali, devictâ morte triumphat.
Interea totum se spargens Fama per orbem
Qua tellus, quaque unda patet, Tua nomina, PLACCI,
Portabit, laudesque tuas, & facta tenebunt
Quos oriens lustrat Phœbus mediusque, cadensque,
Dum vehet Albis aquas, & dum Germania mundo
Durabit, dumque urbs Hammonis magna manebit.
Et nos in summo monumenta perennia Pindo
Ponemus; Pavo niveum de marmore saxum,
Æternis PLACCI designans nomina sulcis,
Et non mortali circumdans undique lauro,
Et meritis titulos æquans, encomia factis:
Ostendensque suis donaria mixta corollis
Longaque concludens tali præconia versu.

PLACCIUS. HEIC. SITUS. EST, PARCAM. QUI. SÆPE. SECANTEM.
CONTINUIT. TANDEM. ULTERIUS. QUÆ NESCIA. TEMNI,
FILA. VIRO. MEDIO. VITÆ. CURRENTIA. FUSO.
ABSCIDIT. INVITOQUE. ANIMAM. DE. CORPORE. VULSAM.
ASTRA. SUPER. SUMMO. JUSSIT. CONCEDERE. OLYMPO,
OLLI. HAS. INFERIAS. TUMULO. SUPREMAQUE. DONA
CUM. MUSIS. NATOQUE. DABAT. SOLEMNIA. PHÆBUS.

Ha-

Hactenus hoc Phœbus, Phœbumque imitata canendo
Numina ferali decorarunt carmine tumbam.
Aſt ego quæ poſſum patrio bona verba ſepulcro
Pauca fero, labiiſque annali rore rigatis
Nuncupo vota, preceſque pio de pectore fundo.
Has audi Tu, Magne Deus, mollemque quietem
Da precor, oſſa, levemque hanc experiantur arenam,
Donec ſumma dies, & inevitabile fatum
Jam nunc optatum puero, atque optabile fatum
Te mihi, chare Pater, Tibi Me, Pater optime, reddat.

LACRUMÆ
In Funere
EBERHARDI MOLLERI,
Venerandæ Eccleſiæ Cathedralis, & Capituli Hamburgenſis Canonici, & Senioris, Avunculi Magni deſideratiſſimi.

Qui obibat A. D. CIↃ.DC.LVII. *d.* 9. *Mart. Julian. ætatis ſuæ primo & quinquageſimo.*

EHeu quam graviter nos fata immitia pulſant,
Quam creſcunt noſtræ funera denſa domus!

Vix miseri raptum tumulavimus ante parentem,
Charior hac ipsa qui mihi luce fuit.
Ante oculos cujus semper versatur imago,
Sive eat in tenebras, sive sit orta dies.
Et jam consequitur MOLLERUS Avunculus illum,
Quem simili fato mors inopina rapit.
O dolor! Usque adeo non sunt mortalia tuta,
Et Parcæ quovis tempore fila secant!
Nos frustra multos nobis promittimus annos,
Et multum frustra sæpe laborat homo.
Sunt virides herbæ tibi semper, Avuncule, cultæ,
Et plenus raris floribus hortus erat.
Qui tibi longinquis transmittebantur ab oris,
Svescebanturque tuæ culta lubenter humo.
At nunc ipse jaces, ceu flos, qui marcet ab æstu,
Ut languent herbæ, sic quoquè tute cadis.
Indomitâ dum te resecat mors horrida falce,
Quam flos insignis concidis ante diem!
Te flores igitur lugent, herbæque videntur
Languentes Dominum sæpe vocare suum.
Atque ego te pariter lacrumor, flos magne Virorum,
Et spargo bustum frondibus hisce tuum.
At tu jam cœlo flos pulchrior ipse nitebis,
Non illic perimet gramina fortis hyems.
Non illic pulchros mors enecat impia flores,
Æternum vernans est Paradisus ager.
Ista meam mœsti recreant solatia mentem.
Namque perit Mundus, quodque habet ille cadit:

At

At ſemper ſummi florent viridaria cœli,
Exulat heic dolor, & gaudia fine carent.

ELEGIDION
deproperatum & fere extemporale
In Obitum
MICHAELIS REISERI,
J. U. D. & Practici apud Hamburgenſes celeberrimi.

Qui contigit. A.D. 1657. d. 16 April. Julian. defuncti quinquageſimo ſexto.

QUid dicam? redeunt lachrymæ, dum funera creſcunt,
Eſt & Reiſerus mortuus ante diem.
Quid queras? hoc iterum nuper quod nempe querebar,
Augentur noſtræ funera denſa domus.
Jam placidis tepidas Zephyris mulcentibus auras
Ver viget, atque ſuas Flora miniſtrat opes.
Jamque calent magni radiantia lumina Phœbi,
Incipit & ſemper vivere vita magis.
Noſtris vita perit, ſpoliant nos tempora cuncta,
Et vix diſtinguit mors properata dies.
Nunc horti rurſus dicti, florumque recordor
Flos eſt omnis homo, mundus & hortus hic eſt.

Aura gravis ſæpe eſt, & ſæpe eſt lethifer annus,
Et virides plantas frigora ſæva necant.
Intereuntque roſæ, perit & narciſſus, & iris,
Marceſcunt violæ, lilia pulchra cadunt.
O infelices! noſtram ſic nunciat aër
Mortem, & tempeſtas dicit adeſſe necem.
Eſt tamen hoc nimium. Parcas, Deus optime, parcas,
Et tandem avertas vulnera plura precor.
Da bene defunctis æternæ gaudia vitæ,
Mortua da foveat mollis ut oſſa quies.
Da nobis etiam crudelem vincere mortem:
Quæ nos fata manent ſint bona, Magne Deus.

EPICEDIUM EJUSDEM,

Serius Elaboratum.

ET juſtos ſua fata premunt: & ſedulus æqui
Abripitur tutor fatis oppreſſus iniquis
REISERUS, cauté dubias exponere leges
Doctus, & intortis opponere vera citatis.
Quem Themis ipſa ſuis jam dudum æquiſſima Myſtis
Adſcriptum rutilo juſſit ſplendere metallo,
Poſtibus & medii ſua figere nomina templi.
Solvimur in fletus miſeri, meritoque recentes
Promanant lacrumæ,condenſanturque dolores,
Nec veſtros minus ac noſtros hæc triſtia luctus,
Aonides, poſcunt. Fœdati culmina Pindi
Conquerimur, mœſtoſque ſonos ſacra fundere templa.

Vos quoque nobiſcum Pœan, & flava Virago,
Voſque Deæ triplici felix concordia nodo
Quos nectit, juſtas una ſociate querelas:
Imprimis Themi, colluge, diſcinde corollas,
Et lania veſtes, laniaque è vertice crines,
Ungue genas violenta ſeca. Tuque optima virgo
O Aſtræa dole, atque ululatibus äera comple.
veſtris, heu veſtris flammæ moriuntur in aris.
Veſtras, heu veſtras video langueſcere frondes.
Dum vobis REISERUS obit, dulciſſima proles,
REISERUS, quo nunc interprete jura ſileſcunt
Abrepto, & friget deſertis curia cauſſis.
Heu Legum nimis una valet, nimis una probatur
Exemplis certis, & conſuetudine longâ!
Hanc ſtupuit Natura, & multum invita probavit,
Quando fuit Latore Deo dictata Parenti
Terrigenæ, cum jam deluſus fraude Draconis
Lethiferos vetito carpſiſſet ab arbore fructus,
Membraque ficulnâ prævelans turpia fronde
Cum tremeret metuens violati judicis ora.
Adſtabant triplices ſcripturæ fœdera Parcæ
Et Lacheſis jam cana vagos tunc ſparſa capillos
Horrida ferratis inſculpſit dicta tabellis.
E RUBRA FORMATUS HOMO SUA CORPORA REDDET
CUM MORIETUR HOMO, TERRENAQUE TERRA RESUMET:

 Hæc

Hæc Chalybi duroque inciderunt adamanti
Fatales Divæ, nimiumque tenaciter urgent.
Tum primum promſit fatalia vellera Clotho,
Hæſit lana colo, fallaci penſa rotatu
Verſato properè cœperunt currere fuſo.
Hinc ubi grata placent optato tempora curſu,
Et ſibi promittit multos homo prodigus annos,
Atropos ecce venit, dicens. Hic terminus hæret,
Porrige fila ſoror, fatalia licia rumpam,
Et rumpit firmans antiquæ fœdera legis,
Fœdera mortales non æqua prementia cunctos,
Et quorum vires nemo effugit, Indica ſive
Littora, & Eoæ quærat cunabula gentis,
Seu petat occiduas, fugiens male ſedulus oras,
Aut latebram quamcunque aliam. Damnamur ubique
Omnes damnamur, quavis mors regnat in aura,
Quodque necat ſequitur paſſim, & comitatur euntes.
Hæc quoque præſcripti nunc inclementia fati
Te REISERE, premit, nimium cui curta ſorores
Fila ſecant, & mors addendos eripit annos.
Prævisum quamvis nitens defendere vulnus
Conſervare ſuum cuperet Themis optima Myſten,
Deflectens alio ſævum juſtiſſima ferrum.
Cui nunc te ſocians quereris duriſſima fata
Delie, qui docto recinens nova carmina plectro
Orabas triplices, iterarent penſa. Sorores.

Et

Et nova currenti donarent ſtamina fuſo,
Thrëiciamque chelin, repetitaque fila puellæ
Cantabas, tibi ne tribui nova dona putarent.
Parca refert. Quid Phœbo, paras, quid fata laboras
Flectere, & inſano cupis indulgere dolori,
Adſcribiſque tuis lacrumis ô mœſte ſorores
Innocuas? Cernis decreta adamantina primæ
Legis, habent certas currentia vellera metas,
Ferrea lanificis nec fata volentibus unquam
Acceleraſſe licet, nec produxiſſe Deabus.
Anguiger hoc tecum vidit, cum pharmaca luſit
Mors mala, cum veſtræ labor irritus occidit artis.
Ipſe hoc, Phœbe, ſatis noſti, & ſi vera fateris,
Quid proſunt herbæ, quos in tua pocula tellus
Producit, quid cara juvant, ô Phœbe, metalla,
Quæ vehit Eoo fœcundus gurgite Ganges,
Pallidus ocdiduis vel quæ rimatur in antris
Foſſor, & occultas terra deſcendit ad umbras.
Aut quid lucida gemma juvat, quam donat Hydaſpes.
Aurifer, aut rubicunda Thetis, vel torrida gignit
Africa, vel terris noſtris America remittit.
Quidve valent quæ bruta ſuo dant ventre reciſa
Singula, quæque ſacris in vaſis maximus Hermes
Tradita Vulcano ſecreta digerit arte,
Quid proſunt ea cuncta, antiquæ fœdera legis
Si remanent, tetigere ſuam ſi ſtamina metam?
Quid quod & igniferi ſtellata palatia cœli
Fata rotant inſcripta hominum, quæ conſcia pandit Ura-

Uranie, primaque diem disquirit in hora
Extremum. Sed fata movebat Thracius Orpheus
Inquis, & unanimes renovabant licia Parcæ
Euridices: Thymbræe, (Tibi nam vera loquemur,)
Lusimus Odrysium juvenem, vatique probato
Persephone legem posuit, quam rite tueri
Nullus amans posset, vetuit dum flectere retro
Lumina: flexit amans, conjux remeavit ad Orcum
Hactenus illa quidem; magis at turbatus Apollo,
Ingemit, & plangunt mœrentes funera Musæ.
Plangit sancta Themis: resonant Heliconia latè
Culmina, turbatæ manant Aganippidos undæ,
Parnassusque caput cinctum caligine densa
Occulit, & luget squallenti vertice Pindus.
Sic igitur doctis etiam requiescere pectus
Parca jubet. Quid jam cautæ prudentia mentis.
Te REISERE juvant, Sophiâ quid nosse magistrâ
Artibus ut variis posset respublica jungi,
Servari conjuncta, & certa lege teneri,
Et mores qui quemque hominem, quæ vita deceret.
Quid prodest duplicis REISERE peritia juris
Et vastum Themidos studium, decretaque noctu
Lecta, relecta diu, summisque exercita curis.
Quid quinquagenis massa indigecta libellis
Multum animo digesta tuo, quid profuit inquam
Illa.

Illa tibi, & Libris reſcripta æquantia menſes,
Et nova quæ totum complent ſuper addita Corpus:
Ne jam ſacra canam Canonum, vel Publica jura,
Et quæ vel numero confundunt omnia mentem.
Si nihil iſta juvant, nec defendiſſe Clientes,
Innocuos ſervaſſe reos, producere vitæ
Stamina curta Valet, ſubitumque avertere fatum.
Scilicet hæc aſſueta tuas Victoria cauſſas
Prompta ſequi, ſi nunc proprium non ipſa clientem
Deſereret: nondum gelidas REISERUS ad umbras
Tenderet, atque æterna moræ decreta manerent
Nunc aliquæ. Nec enim vulgata peritia mentem
Ornabat, REISERE, tuam. Quod Scævola quondam
Eloquio pollens, & acuto examine juris,
Quod bini norant Celſi, quod uterque Sabinus
Et Labeo, oblati ſapiens contemptor honoris
Præ ſtudiis, ſumma quæ libertate notabat,
Et plures alii, quæ noſſe, aut noſſe videri
Vix poterant, docta REISERUS mente tenebat.
Non illum fugiebat enim, quæ ſcribere Paulus
Multa laboravit, nec ei Pomponius impar,
Cumque Modeſtino texens ſubtilia Gajus,
Et reliquos omnes Themidos delubra colentes
Cæſaris indicio præcedens Papinianus,

Qui

Qui sancto justi ac veri succensus amore
Non horrere tuas didicit, Caracalla, secures,
Sanguine nec proprio timuit defendere jura.
Denique quos celebres nuperrima secula plures
Viderunt numero, ah utinam quoque mente sagaci,
Atque accurati studio non segnius æqui,
Et docto eloquio, & rerum ratione valentes!
Ut reliquos taceam: Non hinc indictus abibis,
Bartole, quem præter propriæ fastigia laudis
Maxima discipuli tollunt præconia Baldi,
Ne tentem reliquam numero comprendere turbam.
His igitur certi tantis auctoribus æqui
REISERUS, docto didicit discrimine rectum
Findere, & eloto verum dignoscere fuco.
Hinc aderat justis victoria debita caussis,
Jamque suas REISERE Tibi justissime, lances
Ex merito, gladiumque lubens Astræa parabat
Tradere, & alma Themis submittere jura volebat,
Invidit mors atra viro, Clothoque maligna
Invidit, strictoque abrumpens stamina ferro,
Non invitam animam solita de sede revulsam
Jussit ad æternas astrorum scandere metas.
Heic, REISERE, meas, superans fulgore corusco
Sidera. Septenis longe clarissima gemmis
Ursa tibi cedit, cedit stellatus Orion,
Inductis & luce tua conspergitur umbris.
An picturati excipient Te limina cœli

For-

Forsitan, & te mox, REISERE, superbiet ardens
Signifer, & sanctam repetens Astræa parentem
Candida gemmatæ tradet tibi brachia libræ,
Concedens jus omne suum, sedesque relictas?
Aut nos, auratos ubi merserit æquore currus
Phœbus, & ardentes revehet nox clarior ignes,
Addita nimboso nova signa videbimus Austro?
Pectore qua fremit ignifero Leo fervidus, & qua
Evehit autumnas insignis Scorpio flammas?
An potius late qua lactea semita cœlum
Ambit, & à Borea madidum torquetur ad austrum
Heroum ad magnas te curia postulat umbras,
Heic ubi formosas tendit lyra gemmea chordas,
Quæ tibi tunc carmen non sollicitata refundet:
Accinet ipse simul modulanti gutture Cycnus,
Et saliet blando demulsus carmine Delphin?
Sed quorsum hæc tam vana Tibi, REISERE paramus
Humida non comitem te sperant astra. Sed ecce!
Jam suprema tibi se pandunt limina cœli,
Excipit & læta facie te CHRISTUS ovantem.
Jam tua victrici cinguntur tempora serto,
Condignumque canunt animæ Pœana beatæ.
Hic tu securus vives, mundique tumultus
Despiciens, clari superabis lumina Phœbi.
Interea Cives, civi persolvite justa
REISERO Non is lacrumas fletusve refusos

Poſtula, aut laceras veſtes, ſciſſoſve capillos
Atratoſve lares. Minimum lugetur in illis,
Vult memores nos eſſe ſui, vult munera ſaxi,
Atque inſculpta ſuo laudantia verba ſepulchro.

HIC. SITUS. EST. JUSTI. REISERUS. TUTOR. ET. ÆQUI.
DUM. VIXIT. POST. FATA. DEUS. CUI. REDDIDIT. ÆQUUS.
MERCEDES. ÆQUAS. SUMMO. DIGNATUS. OLYMPO.
SUSCIPERE. ET. JUSTI. TUTOREM. APPONERE. JUSTIS.
COELO. NATA. THEMIS. COELO. QUOQUE. REDDITUR. EJUS.
CULTOR. ET. AD. VEROS. RURSUS. DIMITTITUR. ORTUS.
HEIC. VICTURI. ITERUM. CONDUNTUR. CORPORIS. ARTUS,
SAXA. DEDERE. SUI. TITULUM. THEMIS. ADDIT. APOLLO.
CARMINA. MUSA. ROSAS. SUPERADJICIT. OPTIMA. PALLAS.
MISCUIT. HAS. OLEAS. LAURO. PALMAQUE. VIRENTI.
ORNAVIT. VIRTUS. FULVO. BENE. PICTA. METALLO.

Pii queſtus in funere JOACHIMI JUNGII, Ph. & Med. Doct. Olim in diverſis Germaniæ Academiis, & tandem in Gymnaſio Hamburg. Prof. Publ. & hujus Rectoris,

Qui Septuagenarius beate obiit A. D. cIↃ. DC. LVII. VI. *Kal. Octob.*

EXceſſit fervens terris Borealibus æſtas,
Æſtas, quæ flavis campos decorabat ariſtis,
Æſtas, quæ dulces fundebat grata tepores.
Jam dudum fugiens currus deflectit ad Auſtrum
Cynthius, & claræ contingit brachia libræ.
Deformis procedit Hyems, ſecum horrida portans
Frigora, & umbroſas condenſat in æthere nubes.
Hippotades vaſto meliores carcere ventos
Continet, & taciti latitant Zephyrique Notique
Procedit triſtis Boreas, violentior Eurus
Evolat ingenti proſternens omnia flatu.
Funduntur ruptis magna vi nubibus imbres,
Et jucunda ſuo ſpoliantur prata decore.
Gramina vaſtati ponunt viridantia campi,
Et mœrens vacuis decedit Chloris ab hortis.
Omnia jam ſquallent, quæ cernimus, omnia torpent,

Sic

Sic commutat Hyems, variat sic omnia tempus.
Sed quorsum hæc? curnam solitâ quæ lege feruntur
Miramur trepidi? clades Helicona sacratum
Tristior invasit, Boreas heic sævior hortos
Pieridum vastat, densissima nubila cauri
Confundunt. Non heic sanctis favet aura Camænis,
Non liquidæ fontis manant Aganippidos undæ
Amplius, aut puris merguntur labra fluentis.
Omnia jam frigent, postquam præreptus iniquis
JUNGIUS est fatis, præsignis JUNGIUS ille,
Gymnasio nostro clarus qui lumina Titan
Præbuit, & semper nobis fuit alter Apollo.
Non mihi si Pylii facundia Nestoris esset
Dulichiive Ducis, prædoctique ora Maronis
Donassent Musæ, non, ô clarissime JUNGI,
Non tua conarer celebrare encomia JUNGI,
Te Pæan luget, cui deplorata cupressus
Tempora circumdat, summique cacumina Pindi
Flebile te resonant, doctæ tua fata Sorores
Deplorant, tragico verrentes syrmate terram.
Culmina densatæ fœdant Parnassia noctes,
Fœdat Hyems, multæ lucem oppressere tenebræ,
Cimmeriis omnes miseri versamur in umbris.
Quid mirum est igitur me carmina pangere tanto,
Tanto indigno Viro? Non hæc, mihi credite, non hæc

Castalidum de fonte bibi, nec fas mihi Cirrham
Appellare fuit solitam, Musasque citare,
Quæ vires nostræ consuerant addere menti.
Sed tristis multumque dolens, hæc inter opacas
Composui tenebras. & vix miserabile carmen
Pangere, vix potuit, ne per me JUNGIUS
ingens
Ferretur miseras indeploratus ad umbras.

STRENÆ CHARTACEÆ
MICHAELI KIRSTENIO
Ph. & Med. Doct. Mathem. Prof. Publ. in Gymnasio Hamburgensi Do. Præceptori meo perpetuo cultu honorando missæ.

QUo gressus nimium moves citatos
Pœan, & properans trahis sacratos
Unâ Pieridum choros Sororum?
An quod jam medius venit December,
Saturnum nimis ebrium timetis?
Hoc est: sentio. Sed refer citatos
Gressus, Delie, vosque permanete
Una Pieridum chori Sororum,
Vano namque agitamini timore,
Non nobis ea festa præparantur,
Nobis Falciger usque permanebit
Siccus, compedibusque non solutis,
Et nullo madidus mero December
Transibit, modo tu refer citatos

Gres-

Greſſus, Delie, voſque permanete
Una Pieridum chori Sororum.
Et jam dona, precor, parate mecum
Veſtro KIRSTENIO parate dona,
Illi KIRSTENIO parate dona,
Quem vix à genetrice prodeuntem
Exceptum cupidis tuliſtis ulnis,
Potaſtiſque Aganippiis fluentis.
Totum pectora ſub beata Pindum
Condentes, Heliconioque labra
Prorſus nectare tota proluentes.
Illi KIRSTENIO parate dona,
Illi Perides parate dona,
Nunc dum tempora, juſque dum Latinum
Permittunt licet æſtimanda parvi
Hero munera comparare vernam.
Verum quid tibi jam boni parabo
KIRSTENI, ô nimium mihi probate,
Et doctis nimium probate cunctis?
Quid quæſo Tibi quid boni dicabo,
An ceras Tibi, mella caricaſve,
Prægnantes caryotides, & uvam
Mollem, & liba feram, breveſque mappas
Latinos gelidi jocos decembris?
Non certe: maneant ſuis Latinis
Ceræ, mellaque, caricæque rugis
Deformes, caryotideſque, & uvæ,
Nec non dulcia liba, mappulæque.
Mittamus meliora, quæque noſtra
Expoſcit pietas, bonæque Muſæ
Quæ donare jubent ſuo Patrono,
Et quæ tempora priſtinam revinctus
Daph-

Daphnen Claviger exigit, feramus.
Chartas, & pia vota ſcripta chartis:
Hæc poſcit pietas, Hyantiæque
Hæc Divæ ſimul, atque Pindus omnis
Unâ, & Claviger hæc ſuis Kalendis
Janus munera poſtulat parari.
Ergò quid voveam Tibi, quid optem,
O mundi decus eruditioris,
Et mundi decus elegantioris,
Vatum maxime: Duxque ſanitatis
Alter Phœbe, potentiorque Phœbo,
Seu tu Pharmaca poſceris, vel herbas,
Seu verbis animo mederis ægro.
O pectus quater & magis beatum,
Pectus ſideribus poloque dignum
Quod jam ſidera cœliteſque vivum
Complectens ſuper aſtra ſumma fertur.
Quid tandem voveam Tibi, quid optem?
KIRSTENI, Hoc voveo Tibi, illud opto,
Doctorum Tibi quod cohors merenti,
Gratus quodque cliens ſuo Patrono,
Et quod diſcipulus pius Magiſtro,
Lingua & pectore ſæpius precetur.
Et verbo ut memorem, Tibi quod opto,
Partemve exequar illius quod opto.
Cœlum, ſidera, ſiderumque curſu
KIRSTENI totiens tibi remenſi
Æternum faveant, & ipſe Rector
Nutu ſidera cuncta qui gubernat,
Nutu ſidera cuncta ſic gubernet,
Ut ſemper radient tibi ſerenum,
Ut ſemper radient tibi ſecundum,

Et ſemper redeant novæ Kalendæ,
Et Janus faveat novis Kalendis
Dum Peluſiaco ſatum Canopo,
Et Coum ſimul, atque Pergamenum
Et ſenem Pylium, probata corda,
Ceu dudum numerumque ſiderumque
Vincis notitia, & ſacra medendi
Vincis, atque peritia loquendi
Sic multis ſuperes ſuperſtes annis.

FAUSTA,
VINCENTIO GARMERS.
J. U. D. Illuſtriſſ. Ducis Saxon.
Inferior. hactenus Conſiliario
acclamata.

Cum crearetur Syndicus patriæ Reipubl. Hamburgenſis A. D. 1659. 3. Non. Quinctil. Julian.

SIc ergo indocilis latere virtus
Rurſum te ſuperas levas ſub auras,
Cultoremque tui benigna tollis!
O jucunda dies, beate Titan
Nobis gaudia tanta qui tuliſti!
Sed jucunde magis, beatiorque
Coram gauda tanta ſi videre
Conceſſum foret! O mihi beato
O ſi fors adeo dediſſet eſſe!
Queis verbis ô Avuncule hos honores
Quo vultu tibi gratulatus eſſem,
Quo

Quo plausu bona fata comprobassem !
Verum & gaudia tanta porriguntur
Ad nos, & feriunt licet remotos.
Nam quo pectora concitantur œstro !
Jam Pœan & Hyantiæ sorores
Jam vos sentio, jamque dictitantes
Scribendo sequor, atque visa nulli
Non ipsi mihi penè visa canto.
Vix Sol Oceano ferebat ora,
Atque una Themis atquę docta Pallas
Parnassi juga summa jam tenebant,
Et grex Aonidum sacer Sororum
Cantu culmina grata concitabat,
Et Dux Aonidum simul Sororum
Arcu deposito lyram tenebat:
Sanctum cum subito nemus moveri
Visum est, & duplices micare rupes,
Et plausu vario sonare templa,
Sanctique incipiunt scatere fontes
Sueto largius, & virere colles
Quæ dum conspiciunt Deæ sorores,
Mirantur simul, & recentiorem
Circum tempora floruisse Daphnen,
Et palmas hederasque conspicantur.
Quin, mirum !. Themidos quoque arma mu-
tant,
Et fulgore novo novum coruscant.
Imprimis tamen aureum Minervæ
Peplum fulmineis notis rubescit.
Et jam nomina clara configurat
GARMERI satis emicante sulco:
Quæ dum Castalidum Deus stupescit,

Et ſurgens ſolito virere frondes
Cernit lætius, ora ſic reſolvit:
Semper ſic faveant, benigna nobis
Parcæ numina, Cœliteſque ſummi!
Noſtra eſt illa dies, favete divæ
Linguis, plauſibus, & favete votis,
Lætis ominibus favete. Noſtra
Lux eſt, quæ patris æmulo fideli
GARMERO patrios refert honores.
Vix hoc dixerat: & Minerva curru
Aſſumens Themidem volat citato,
Cygnos inde ſequens agit nitentes
Pœan, & comites novem Sorores
Hamburgum pariter feruntur omnes.
Quo poſtquam vacuas ſimul per auras
Pervenere, novis decorus ecce
Cannis tempora, jam ſuperbiorque
Albis per mediam pererrat urbem,
Jam ſeſe tibi, comparare, Tibri
Audens: Alſtria quin & ipſa lymphis
Jam non tam tacitis fluens miſellum
Niſſum vocat: æſtuanſque Billa
Eurotâ viridi magis ſuperbit.
Feſto mœnia perſonant tumultu
Cives vota ſui probant Senatus:
Et jam lætitia nova, ſuoque
Parentes patriæ bono triumphant.
Ergo mox Themis atque ſancta Pallas
GARMERO nova ſigna pileumque
Nec non pallia dant, ſimulque corda
Præceptis acuunt parata rectis.
At non interea Deæ Sorores

Cum Phœbo comitante feriantur.
GARMERUM faciles ſonant, & uno
Uno talia gratulantur ore.
 O Ter Hammopolis, quaterque felix
Quæ fortes adeo bonoſque cives
Edendo, merito tuo triumphas:
Sed felix magis, & magis beatâ
Quæ tam fortibus hiſce, tam boniſque
Te, curaſque tuas, decusque mandas.
O Ter Hammopolis, quaterque felix.
GARMERUM canimus, favete Cives,
Hic eſt, hic, Themis ipſa quem cadentem
Vix à matre ſinu ſuo recepit,
Quemque amplexa ſuis tenens lacertis,
Præceptis monuit, quibus nec olim
Inſtructus Labeo eſt, Papyriuſve,
Aut qui ſanguine comprobavit æquum
Magnus Papinianus inter omnes.
Huic civi merito ſuis honores
Confers laudibus, invidenda multis.
 O ter Hammopolis, quaterque felix!
Hanc Florentia provocare noli,
Nec Baldo celebrata quæ fuiſti
Nec quæ ſaxea Bartolum dediſti.
Et Hamburga magis beata vobis,
GARMERO magis eſt ſuo beata.
Non huic non Themis una nempe ſeſe
Indulſit magis huic ſevera Pallas
Et tu Delie pectus expoliſti.
O quantum Themidi Minerva præſtat!
O prudentia ſola digna cœlo!
Mens mundi, & ratio: beatitudo

 A Te

A Te quam fluit omnis, utque mentes
Exornas hominum beasque sola!
Præclarum est equidem, paritque laudem
Clausos, & nimis abditos recessus,
Naturæ, & varios notare mores,
Queis Numen regit illud universum,
Et queis per liquidum feruntur astra,
Et Phœbe modo sumit, atque rursum
Ponit cornua, seque nube condit:
Queis cœlum variat, rotatur axis,
In cœloque novi creantur ignes,
Et queis fulmina sæva concitantur
Tellus concutitur, moventur imæ
Umbrarum domus, atque regna ditis:
At quanto melius beatiusque est,
Regum pectora, Principumque mentes,
Nec non consilia, abditosque sensus,
Et curas penetrare delitentes,
Regnorumque vices tenere, ortus,
Instantesque modò videre casus,
Et præscire citas nimis ruinas.
Hæc Prudentia, perspicaxque mentis
Hæc præstat vigor, hæc favor Minervæ,
Dat, GARMERE, Tibi, dabitque plura.
Et jam tempus erit, diesque cursu
Felices venient citatiore,
Queis, GARMERE, tuos, Tuos honores
Regum pectora, Cæsarumque noscent:
O quam tunc tua fama, quam vigebit,
Et trans Oceani volabit oras,
Metasque Herculei laboris extra!
Nec Tu jam stygias timere dextras,

In-

Infensasque velis bonis sorores;
Quae quamvis Pyliam vetent senectam
Et quam septimus à parente primo
Vixit, tangere: Laus tamen manebit,
Laus quam nos adamantinis tabellis
Cedro quamque notabimus, vel astris.
Hæc nullo tamen exolescet ævo,
Dum stabit Polus, atque dum recurrent
Orbi secula, Dum madebit Albis
Atque Hamburga suo manebit Albi.

PROPEMPTICON
AD
EUNDEM

Cum secunda jam Legatione in Angliam Patriæ Inclytæ Civitatis Hamburgensis nomine mitteretur.

AD non grata quidem, tamen ad pia vota vocamur
Nunc iterum: sic fata volunt, sic tempora poscunt,
Et Superi, & Superis, Patriæ neque jure neganda
Sic pietas mandat, dum rursus Avuncule, nostra
Te felix Hamburga suos exposcit in usus
Et vix concessam rursum eripit ipsa quietem.
Scilicet experta est in Te Respublica quantum

Possideat: tutoque uni fastigia coeli
Atlanti, credique Tibi sua munia sensit.
O Superi, quantum mortalia pectora diæ
Lucis habent! Immane o! quantum pectora distant
Pectoribus, quam dissimiles satis undique dextras
Japetionidum, diversaque semina produnt!
O, Tua si dignas nunc in præconia vires
Dent mihi Pierides: si totus, Avuncule, Pindus
Nunc mea divivo ruat in præcordia motu,
Quo dignas animo liceat comprendere laudes,
Et versu signare pio: quam tunc mihi latam
Non rumpenda brevi versarent gaudia mentem!
Non me non quamvis serus tunc ora prementem
Cynthius, aut media deprendat Cynthia nocte.
Tunc Tibi quæ pietas, quæ virtus mascula mentem
Condecoret, quam cuncta sagax præsentia primis
Componas, & quæ Patriæ nocitura videntur
Prævideas, caveasque simul: quam sponte regatur
Imperio Fortuna Tuo; memorare laborem.
Quæ Tua sedulitas, quantusque in rebus agendis
Sit vigor, & Germana Fides. Tum pectus honesti
Omnis amans, largasque manus, & lumina nullo
Alta supercilio canerem: quæque intima mentis
Ex-

Expoliunt. Quantum faveat tibi magnus Apollo,
Et Themis, & Maja genitus, materque leporum
Rite recenserem, juncturus & ordine facta,
Et quæ magna satis rerum documenta dedisti,
Horrida cum bellis, & cæde cruenta recenti
Balthica per sua regna tulit Te cœrula Thetis:
Arctoi cum Te Reges stupuêre loquentem,
Et medias inter clades, atque horrida castra
Auribus attentis avide Tua dicta notarunt.
O Ter felices optatis civibus urbes!
Nec minus his Cives, patriæ servire paratos,
Queis animos natale solum tam nobile tollit.
Haud equidem (res nota probis,) sua clauditur unquam
Virtuti regio, cui se commendet, & amplos
Per casus varios tandem mereatur honores:
Attamen & faustæ remanent sua munera sorti,
Invitisque nefas aliquem se tollere divis.
Scilicet, ut tandem superas tollatur in auras
Virtuti datur, at modico conamine tolli,
Hoc vero est vultu, non uti sortis iniquo.
Hic favor, hoc meritum, tibi donat Avuncule munus
Quod geris, atque jubet patriæ succurrere rebus
Sic Te nunc Hamburga cupit, laudatque colitque:
Tu magis hanc etiam magnis virtutibus ornas.
Sic mixtum fulgore decus majore coruscat,
Auctoresque tui præstringit sidera fati.
Sed quorsum mea Musa ruis? Jam, sentio, non sunt

Hæc venæ memoranda meæ. Laus tanta vigores
Mœonios, magnique ſibi velit ora Maronis,
Aut ſi fas majora dari. Jam ſiſte ruentem
Aut aliò deflecte ratem, Germanicâ Thetys
Qua vocat, & noſtro ſubducta Britannia mundo,
Quam nunc ORATOR PATRIÆ GARMERUS adibit,
Ora ſalutatum reducis lætantia Regis.
Hanc mecum juſtis evincere Dorida votis
Nunc opus eſt: poſtquam luctantem & fruſtra volentem
Me nunc fata ſequi prohibent. O ſi mihi tecum
Cœrula ſecuris liceat convertere tonſis,
Sedulus ut comes, atque operum mirator adeſſem,
Verbaque cum factis, cum verbis facta notarem!
Sed quoniam mala fata negant, fas cedere fatis.
Interea poſtquam fugientem lumina pinum
Jam nequeunt, ſaltim felicia vota ſequentur,
Vota animo profuſa pio, quæ fata ſequentur,
Quæ rata permaneant, & quæ per cœrula tecum
Extremos adeant, animo comitante Britannos.
Talia concipio: poſtquam ſic tempora poſcunt,
Et venti tua vela vocant, & carbaſus auras
Excipit, egeſtis & mundior Albis arenis
Subſilit, & promptos plangentes littora fluctus
Ipſe oculis luſtrans, cannas componit agreſtes,
Jamque viam parat, & puppi ſe ſternit eunti.
Ergo vale, dilecte vale, & quo publica poſcunt
Commoda, flecte ratem, Vincant communia, vincant

Effu-

Effusas lacrumas natorum, & vota maritæ.
O felix: nullo feriant tibi corda pavore
Horrida vesanis pugnantia cærula ventis,
Legatique invisa recenti funere tellus.
Longe aliud tibi fata parant. Tibi ridet Olympus,
Ipse Poli Rector procul hinc procul omne timendum
Esse jubet, fratremque suum quem cura tuendi
Æquoris alma manet, tali sermone salutat.
Frater, noster amor, cui regni cura secundi
Cessit, & undarum subjecta potentia soli est,
Si Te cura mei, fraternaque fœdera tangunt,
GARMERI servato caput, cui magnus Apollo
Atque Helicon junctus vestris committitur undis,
Extremosque petunt, Tua nunc per Regna Britannos.
Huic aut ipse ratem dextrâ torquere memento,
Aut Ino fidam, parvumque Palæmona mitte,
Nympharumque chori, & gratum Nereides agmen
Non secus huic plaudant, latique sequantur euntem
Ac ligurem, mundo cum non contentus Eoo
Tenderet occidui monstrare cubilia Phœbi.
Ergo, ô fortunate vale, cui cœrula plaudunt
Numina, cui Tamesis jam se submittere gaudet
Mollior, & festis præcingens tempora cannis.
Ergo vale placidum properans securus in altum,
Non Helenæ visure faces instare ceruchis,

Non Hyadas, ignesve Jovis, non aspera ventis
Æquora, nec Boreæ barbam subiture rigentem.
Ergo vale, Legate, vale, rebusque peractis
Quas patria, & cives, & publica commoda poscunt,
Ad nos fortunate redi, & nova gaudia portans
Jam dudum votis agitatos excipe plausus.
O Superi, siquidem vestrarum præscia vatum
Pectora venturi facitis, mihi pandite, quando,
Quando erit illa dies, albo signanda lapillo,
Aut auro potius, vel vestris, India, baccis.
Quam mihi tunc dulci salient præcordia motu,
Gaudia quam medias ferient mihi tanta medullas.
Quæ mihi tunc facies, hilaris cum nuncius olim
Incolumem & reducem Te, dulcis Avuncule, pandet.
Interea certa dum spe bona læta fovemus,
Terque quaterque vale, & nostri memor usque maneto,
Publica dumque tuas agitant commercia curas,
Ne patiare omni nos plane excedere sensu.
At vos, ô animæ, quos sanctum Helicona tuendi
Cura manet, queis mellifluis Aganippidos undis
Concessum relevare sitim, comprendite totum
Pectore Parnassum, dignas in grandia vires
Carmina concipite, ut reducis sit dicere laudes
GARMERI patulis quas signent floribus Horæ,
Pieridesque simul positis ex ære columnis
Insculpant, cedrove notent, quo plurima durent
Secula, post seros recolenda nepotibus annos.

URA-

URANOGRAPHIA

sive

Enumeratio Siderum metrica,

ita facta, ut singulis sideribus singuli ferè versus respondeant.

SIdera quæ moto circum volvuntur Olympo,
Quæque in sublimi variis stant fixa figuris,
Cum nostros optata quies amplectitur artus,
Jamque plagas omnes nigranti condidit umbra
Juppiter, & rebus Nox abstulit atra colorem,
Enumerare juvat, tenuique includere versu,
Eximium mundi decus, ornamentaque summo
Picta polo. Quorum Boream pars altera cernit,
Et numquam æquoreis penitus se proluit undis,
Aut cito se reddit nobis, si lapsa prematur:
Altera distantem longè declinat in Austrum,
Et raro aut nunquam nostrum se tollit ad orbem.
Has inter latè media est via secta per ambas,
Qua cœli bis sex astrorum lucidus ordo
Vertitur, & justum describit Cynthius annum.
Nunc age divinos ex astris funde liquores
Uranie: da nosse Polo stent sidera quanta,
Quove situ. Tu nosse soles distantia cœlos
Quæ dirimat terris, humiles qua Cynthia velox
Ducat equos, & qua niveo Cyllenius astro
Carpat iter, Cytherea suos qua devia currus
Flectat agens, medio dum constans Cynthius orbe

Permanet: hinc rutilum quali discrimine Martem
Juppiter adspiciat, gelidumque ut sidus oberret
Falcigeri. Tu Diva tenes, tu plurima nosti,
Quæ fugiunt oculos. Tu dignis instrue mentem
Viribus, & nostro facilis succurre labori.
Sidera signifero quæcunque videntur in orbe
Principio dicam, hinc rerum descendet origo.
Phryxæus primo pandit sua vellera Custos,
Flammivomus juxta Taurus fera bella minatur,
Quem prope Tyndaridæ felicia sidera fulgent,
Proximus inde loco sitientia brachia Cancer:
Et Nemees terror flammantes porrigit armos,
Illustremque nitens Virgo protendit aristam.
Excipit hanc noctem dispescens Libra diemque,
Et Nepa fulgentes jaciens è pectore flammas,
Quam prope tu volucri minitans Centaure Sagitta
Monstrosoque cubas Capricorne notabilis ore.
Vicinus largas effundit Aquarius undas
Queis inhiant annum claudentia sidera pisces.
Accipe nunc summo nobis fulgantia Cœlo
Sidera, quæ Boreas nigris amplectitur alis.
Summa tenent Ursa metuentes æquore tingi,
Sidonios juvat hæc nautas, juvat illa Pelasgos.
Dividit has medius magni Draco fluminis instar,
Frigida qua gelidus torquet sarraca Bootes,
Cui Super incumbens Arctoa Corona quiescit,
Sub qua sidereum retines Ophiuche, colubrum,
Nixa genu juxta supplex spectatur imago,
Et Lyra lucentes intendit gemmea chordas,

Accinit huic Cycnus Ledæi pignus amoris.
Hinc armate volas telo Jovis armiger ales,
Tuq; novem stellis fulgens Delphine Coruscas.
Inde Equus Auroræ radiantes concutit alas,
Cui comes it stellis obscurum quatuor astrum
Hinnulus. Hinc Virgo Cepheia vincta catenis,
Et caput infelix attollens Cassiopea
Anguicomæque venit Perseus cum fauce Medusæ,
Et prope Deltoton fulgescit lampade trina.
Rex etiam Æthiopum sedet alto vertice Cepheus,
Et qui cornipedes primus conjunxit Ericheus.
Porro quæ feriat pennis humentibus Auster
Sidera sunt dicenda mihi. Nunc suffice verba
Musa favens, viresque animo suffunde labanti.
Exhibet immanis prima sua tergora Pistrix,
Stellifer Eridanus variis qua flexibus errat.
Heic arcu & canibus geminis venatur Orion
Quorum alter Procyon triplici ferit æthera flamma,
Sirius ast alter maturas urit aristas,
Et Leporem pedibus fugientem captat, & ore.
Fulget & auxilio puppis fabricata Minervæ,
Cumque illa Veneris sacra circumvolvitur ales,
Et longum cœli tractum sibi postulat Hydra,
Craterem que gerit dorso, Phœbique volucrem.
Semivir hinc magnus magni Præceptor Achillis.
Apparet, fera cui manibus resupina tenetur.
Ara prope hinc flammis radiat speciosa coruscis,
Et Diadema magis madidum quod vergit ad Austrum,

Et

Et Notius tandem vibrat sua lumina Piscis.
Denique sunt quæ non norat studiosa vetustas
Sidera, quæque Notus nimbosis humidus alis
Abdidit. Heic toto Phœnix sedet unicus orbe,
Et Palamedis avis rostro spectabilis amplo.
Et pharetram multis onerans hastilibus Indus,
Atque illi notus recubans argenteus anser,
Et Paradisiacæ volucris Junonia certans
Turgida gemmatæ pandit spectacula caudæ.
Stat pariter Triquetri radians Australis imago,
Quique suis cœlo piscis sese intulit alis.
Hactenus & nostris Xiphias incognitus oris,
Et tibi qui tremulo fugienti, musca, volatu
Insidias, aliàs victurus & aëre, nectit.
Extremumque polum quæ circumvolvitur Hydra.
Tot Sunt quæ toto commota rotantur Olympo
Sidera, tam varias scitè referentia formas,
Et tot flammiferis incendunt æthera gemmis,
Gemmis, quæ lucem faciant, quæ tempora signent,
Et cœlum latè decorent, & fata gubernent.
Quanta hic quanta etiam sese misteria celant!
Quantus is est, tales qui fixit in æthere flammas,
Et jussit mutare locum, & labentibus annis
Et definitis cœlum peragrare diebus.
Magna Deus, certè tua sunt miracula, nobis
Cum tenebris nox condit humum luxque alma recedit,
Lucida quæ signant stellato emblemata cœlo.

Te Dominum laudant tua ſidera, teque verentur,
Alme Deus, par ergo & nos tua dicere facta,
Queis terram, & cœlum, queis ſidera celſa creaſti.
Tu modo qui Cœlum, Pater optime, volvere fata
Noſtra jubes, moderare precor, quo talia nobis
Fata ferant, animos fragiles quæ frangere noſtros
Non valeant, donec tecum ſuper aſtra, ſuperque
Aſtrorum ſedes ſummo regnemus Olympo.

RELEGATIO INVIDI
AD
INVIDIÆ HABITACULUM.

INvide, quid cœlum ſinceraque ſidera cœli
Lædis, & inviſo lumine cuncta feris?
Aëra quid turpi fœdas, ſcelerate, veneno,
Dum male vis illis virus ineſſe tuum?
Cur pede peſtifero florentia proteris arva,
Afflatuque gravi culta roſeta necas?
O fuge, dira lues, cum terris ſidera cœli
Et mare quæ violas, ô fuge dira lues.
Effuge dire procul, ne quæ felicia cernas
Cor tibi diſrumpant, effuge dire procul.
O pete Cocytum, ſtygiis te conde tenebris,
Solve odio terras, Invide, ſolve Polum.
Pelle moras, Peſtis, loca Sole carentia viſe,

Ut tua viventis funera terra premat.
Namque quid es quæso, vivum nisi fortè cadaver,
Telluri moles, exitiumque tibi?
An tu dignus eris radiantia cernere Phœbi
Lumina, qui Phœbo lumen abesse velis?
An tu dignus eris fulgentia cernere Phœbes
Lumina, qui Phœbæ lumen abesse velis?
Gemmea quis merito te judicet astra videre,
Queis, dum aliis desint, ipse carere cupis?
Quin age Cimmerias deserta luce tenebras
Quærito, qua Scythico frigore terra riget.
Ipse tibi sedem monstrabit Caucasus atram,
Antraque non Phœbo, non adeunda Notis.
Illic tabificæ Genetricis tecta patebunt,
Nulli adamata homini, nulli adamata Deo.
Non illuc radios dignatur spargere Titan,
Non surgens, medius, non videt antra cadens.
Nec quæ noctivagas moderatur in æquore bigas
Cynthia, sed stygios odit & ipsa lares.
Incubat infectis semper nox horrida saxis
Et riget assiduo regia dira gelu.
Undam si quæras, nusquam est, mutatur in altam
Hæc glaciem, glacies hæc quoque rara tamen.
Hanc igitur, nemo terram signavit aratro,
Ut lætus segetem tolleret inde novam.
Turritisve olim decorandam mœnibus urbem
Ponent, aut docta conderet arte domos.
Nudus ager passim, tellus neque commoda Baccho,

Nec Floræ, aut Cereri, pomiferæve Deæ.
Quæ legitis flores procul hinc procul ite, puellæ,
Non nisi mortifero gramine terra tumet.
Pro violis surgit virus Lethale cicutæ,
Lurida pro Paphiis stant aconita rosis.
Hic urtica manus incautas urit, at illic
Erigit impexas hispida lappa comas.
Pro thymbra miseris dominatur carduus arvis,
Armat & invisum spina cruenta solum.
Heic carpsisse puto rigida de cote venenum
Phasida, quo natum tolleret ipse parens.
Hæc italæ Circæ, & tibi gramina misit, Erichtho,
In scelera & noxas exitialis humus.
Hinc quæ nocturnam fœdabat sanguine lunam
Deprompsit vires Thessala turba suas.
Hic quoque queis labor est maturas perdere messes,
Lanigerosque quibus cura necare greges.
Qui nodo socios cogunt sterilescere lectos,
Spemque jubent misero prolis abesse thoro.
Hic coëunt. Pars arma tenent, herbasque nocentes,
Et tristes succos, & mala fata legunt,
Pars subeunt diræ penetralia furva parentis,
Quæque bonis noceant matre docente notant,
Hæc imo recubat multum deformis in antro,
Qua visum tenebræ vix penetrare sinunt,
Aspicit obliquo venientes lumine cunctos,
Pallida suffuso pectora felle virent.
Cernere saxificæ te credas ora puellæ,

Cer-

Cernere Tisiphones te gravis arâ putes.
Stant dignæ dominâ comites: Suspiria, Pallor,
Et Rabies scissas sparsa cruore genas.
Non procul hinc etiam lapidosis errat in arvis
Et morsu plantas vellit anhela Fames,
Et raram inveniens miseros à ventre dolores
Perpetitur, nec jam quo satietur habet.
Invidet huic Livor tamen, & male sustinet illam
Adspicere, effossas dum terit ore dapes.
Assistunt etiam & divæ famulantur inerti
Desidia, & pigris semper amica Quies.
Et Dolor, & Gemitus rumpentia murmura mœstos,
Jurgiàque & Rixæ, Prælia sæva, Doli.
Innumeræ circum Pestes, quas India misit,
Aut de Cinyphiis terra Libyssa jugis.
Scorpius hic sævæ metuendus acumine caudæ,
Et seps tabifico singula dente premunt.
Et natrix sanie melior vitiare fluenta,
Et stygiam dipsas non positura sitim.
Torridus & Præster, & rumpens vipera matrem,
Quæque rubeta herbas inquinat atra bonas.
Stellioque Herculei ut rapiat medicamina morbi,
Qui vorat exuvias invidus ipse suas.
In medio residet diris vallata colubris
Pestibus his cunctis sævior, ipsa Parens,
Fœdaque nunc trifidis immulgens ubera linguis
Hydris suppeditat grata venena suis.
Dipsade nunc rabidi pascit jejunia ventris,
Sedat & anguineo sanguine tosta sitim.

Huc

Huc fuge, & umbrosos subito pete, dire, penates:
Hæc te sola manet, livide, digna domus.
Odisti nitidi gemmantia lumina Phœbi:
Hæc radiis Phœbus non ferit antra suis.
Promanant lacrumæ tibi si viridaria vinas,
Et loca quæ Chloris, quæ colit alma Ceres.
Huc fuge, qua solis horrens stat carduus arvis
Qua frondes nullas lenior aura movet.
Ingemis, & lacrumas, vicina palatia cœlo,
Dignaque Cecropiâ Pallade tecta videns.
Huc perverse veni, saxis ubi turpibus horrent
Antra, & sponte sua qua cecidere jacent.
Ploras, si viridi moduletur in arbore carmen
Threïcium recinens Daulias ales Itin,
Garrulus aut strepitet si Psittacus ore loquaci,
Aut quascunque bonâs silva ministrat aves.
Hæc te digna domus, diro quam carmine Bubo
Implet, & exosus funera mœsta canit.
Et cantu semper Coccyx odiosus eodem,
Et Corvus pullis invidus ipse suis,
Quæque alit inviso furaces ubere fœtus,
Et tenet à sero vespere nomen àvis.
Hic cum matre potes gratis latitare tenebris,
Et dare livori digna alimenta tuo.
Sed tibi ne sedem invideat tamen ante rogatò,
Detque suos comites inter habere locum.
Tunc tibi distentam coluber condatur in alvum,
Viperaque expellat dilacerata famem.
Dentibus hic Lybicam dispescere disce Cerastam,

Et Cenchris candens impleat ora tibi.
Quæque vagis inibi passim miscentur arenis
Ammodyes, vel qui flumina perdit Hydrus.
Æternis illic lacrumis suspiria misce,
Nec cessa raras dilacerare comas.
Nosque, tui, semper maneant felicia, luctus,
Pectus corrodant ut sine fine tuum.
O fuge triste malum cui vel concedat Erynnis
Et crucians animas dira Megæra malas.
Nondum pestis abis? Jam te Cyllenia proles
Pellet, & proprium coget abire locum.
Tu flebis pulchrum juvenem cum videris illum,
Plorandi caussam singula pulchra dabunt.
Plorabis galeam, plorabis lumina virgæ,
Et subito volucri quod pede carpat iter.
Et forsan saxi capient tua membra figuram,
Ut quondam Aglaurôs invida diriguit.
Nempe sibi pestis livor; sibi funeris auctor
Suppliciique manet lividus ipse sui.
O fuge Livorem, qui vitæ tædia damnas
O fuge, qui mortem, quique Acherunta fugis.

PROTEMPTICON

Ad Amicum, Lugdunum Batavorum Studiorum gratiâ abeuntem.

SIc igitur patrios linquis, dilecte, Penates,
Siccine natalis nunc tibi sordet humus?
Agna-

Agnatosque tuos, & amicos deseris omnes,
Et me non dignum hos inter habere locum?
Et meditaris iter properans, & turba tuorum
Mæstior acclamat, dulcis amice, vale!
Ergo etiam à nobis, quoniam sic fata requirunt,
Accipe, sed mœsto quod venit ore, vale.
Dulcis amice vale, ô utinam salvere juberem
Te reducem, quanti lux foret illa mihi!
Sed non adveniunt jucundi tempora Veris,
Grandine ni crepitans ante feratur hyems.
Semina nulla leges nisi flos intercidat ante,
Semina nulla virent, ni retegantur humo.
Sic neque nos reditus carpemus gaudia læti,
Ante tuum mæsti quam videamus iter.
Ergo vola, & tacito transcurre per æquora cursu,
Et faveant pariter Pontus & aura tibi.
Ipse Polus facie tibi fulgeat undique læta,
Et cursus radiis sidera fausta notent.
Magna minorque feræ faveant, procul exulet illa
Quæ perdit miseros sæva Lacæna viros.
Deliteant septem radiantia sidera flammis,
Quasque Hyades recte Grajus ab imbre vocat.
Nec pelago surgat semper nimbosus Orion,
Flamina nec moveant, impetuosa ratem.
Emergant gemini felicia sidera fratres,
Et Cancer siccos qui male torret agros.
Atque Aries pelago passus sævissima damna,
Quæque viros Argo trans mare prima tulit.
Imprimis Regina tuæ Cytherea carinæ
Præsit, non frustra prodiit illa salo.

Se-

Sedulus ipſe premat, tumidas Deus æquoris undas,
Æolus & ventos ſedulus ipſe premat.
Sed premat adverſos, reliquos è carcere mittens,
Ut tacitam lenis provehat aura ratem.
Doris amara ſuos ſtudeat compeſcere fluctus,
Ne tardent curſus, dulcis amice, tuos.
Ipſa etiam gratum crebræ Nereides agmen
Circumdent gyro navis utrumque latus.
Neſée, Proto, Galatéaque, Cymodoceque,
Eulymeneque ſimul, Cymothoëque ſimul.
Atque Amphitrite, atque una formoſa Themiſto,
Et cum Glauconome, Lyſianaſſa comes.
Et numeros fugiens madidarum turba ſororum
Cætera, per fluctus undique læta natent.
Crebrius & feriant iteratis plauſibus undas,
Ut reddant geminos concava ſaxa ſonos.
Adſit & ipſe comes Diva cum matre Palæmon,
Cum Glauco Proteus adſit & ipſe comes.
Cæruleus Triton, reſonat cui buccina cantu,
Præcedens tritas indicet uſque vias.
Sic demum Batavas, ſic intres lætus Athenas,
Quas tua vota petunt, quas tua vela petunt.
Illic Te vultu venientem Phœbus amico
Aſpiciat, gratis annumeretque choris.
Et ſancta monſtret loca religione vetuſta,
Et delubra ſuis vix adeunda Diis.
Donec ubi docta comprenderis omnia mente,
Salvus ad optatos regrediare lares.

O quanta illa dies portabit gaudia nobis,
  Quo cernent reditum lumina nostra tuum!
Interea dilecte vale, rebusque secundis
  Hæc absens animo paucula dicta tene.
Sis memor usque mei, precor, & dum corpore
    præsens
  Esse nequis saltim mente animoque velis,
Et quoniam sermone vetamur condere soles,
  Sæpius ut scriptis multa loquare, Vale.

PROPEMPTICUM

Ad Amicum Italiam petentem.

ERgo gementes, optime jam tuos
Amice linques, & parios lares
  Albisque contemnens fluenta
    Ausonium Tiberim videbis?
Alpesne tanti scandere frigidas,
Urbemque magni visere Romuli,
  Dilecte tanti num videre
    Est Italas, ô amice, terras?
Sic ergo nostræ linquere mœnia
Nunc urbis audes, nec refugum tui
  Nunc te morantur, verba quondam
    Ne toties, ò Amice nobis
Regesta temnas? Mors nisi ferrea
Ni tela lethi, nos violaverint,
  Non casus hæc sejunget ullus
    Nec rapiet sibi vincta corda.

Spes occiderunt. Nos juga ſeparant,
Celſique montes, vaſtaque flumina,
Condiſce quæſo, diſce linguam
Corrigere, heu nimium benignam.
Quid orbis omnes viſimus angulos,
Parvaque pontum quid rapidum trabe
Secamus; & ſecreta mundi
Nemo ſui penetrat minoris.
Cubile Solis qui geminum cupis
Tranſire, duri qui Boreæ plagas
Notumque perluſtrare tendis,
Ne nimium tua vota lauda.
Eſt terra punctum: ſuſpice ſidera
Campumque cœli ſtelliferi vide,
Eſt terra punctum ſupputanti,
Ah miſer in minimo laboras!
Laudata Phœbo quem ſapientia
Æquabat aſtris inclyta, Socrates,
Amans quietis, cautus urbem
Cecropiam minimè reliquit.
Sic dum vigebant aurea ſecula,
Quicunque norat littora proxima
Contentus illis haud ſtudebat
Flumina ſacra videre Gangis
At ſtulta poſtquam regnat opinio,
Aurata poſtquam tempora deſinunt,
Mutatur orbis: nunc probamus
Plurima qui petiere regna.
Mens ergo laudis cœca cupidine
Non ſaxa curat, non rapidas aquas
Moratur: objectamus, omni
Jam caput intrepidum periclo.

Sed

Sed increpamus quod minime licet
Mutare nobis. Quin potitus tibi
Nunc fausta justi comprecamur,
Heu miseri fugiente amico.
O vade felix, dulce caput vale,
Quacunque pergis, quaque refers pedem
Fortuna ridens te sequatur,
Et tua cœpta Deus secundet.
Jam nos relinquis: Sed memori tamen
Nos mente serva, mox iterum advolans,
Quantum dies ô chare, quantum
Advehet hæc mihi gaudiorum,
Quæ te sodali, quæ patriæ tuæ
Optate, reddet. Pluribus hanc malis
Et tristibus lucem diebus
Candidus unio separabit.
O Somne, mœstis mittere mentibus
Desideratam qui requiem soles,
O somne, qui tollis dolores
Et simulacra refers amica.
Cum nigra curas nox geminaverit,
Pectus sopore tange papavere,
O somne visum mitte lætum
Lumina quod mihi nota monstret,
Frontemque lætam: nec roseæ genæ
Absint, & gestus addat amabiles,
Collumque noscendis lacertis
Cingat, & hæc superaddat, oro.
Amice junctas non juga separant
Convexa mentes, nec vaga flumina:
Sunt vincla nunquam distrahenda
Queis animi religantur ipsi.

Agnoſce noti ſingula corporis
Agnoſce membra, & da, bone, da mihi
Exoſculer frontem cupitam,
Atque oculos aperi jacentes.
Hæc dicat ille; Me capiant thoro
Cedente ſomno gaudia dulcia,
Phœbique præmatura culpem
Lumina, præcipitemque noctem.
Donec remittens incolumem Deus
Te reddat Hamburgæ. Interea decus
Valeto noſtrum, ſed valeto
Ter repeto, memor uſque noſtri.

VENUS MARINA.

Epithalamium
In nuptiis auſpicatiſſimis
Feliciſſimorum ſponſorum Hamburgenſium, ſub nomine
QUINTI. Mercatoris prudentiſſimi, & peritiſſimi,
Et DRUSILIÆ Virginis lectiſſimæ, & caſtiſſimæ.

THALAMUS.
VENERI. MARINÆ.

CUI. SE. NAVIGATURI. COMMENDANT.
QUINTUS ET DRUSILLA.
QUORUM. THALAMUS. MARE. EST.
SED. PLACIDUM. SED. TRANQUILIUM. ET. FOECUNDUM.
NAVIGIUM. PRÆSTAT. CYTHERÆA.
SACRUM. PULCRUM. NOVUM.
CONSTRUIT. HEBE. EXORNAVIT. PALLAS.
CORONANT. CHARITES.
MYRTO. NAUTICA. CYTHERAICA. LITTOREA.
SPONSUS. NAVITA. EST. CUPIDO. NAUCLERUS.

MAGNES. ET. CYNOSURA.
HEIC. ETIAM. ARCANO. NUTU. SIBI. RESPONDENT.
ANIMUS. SPONSI. SPONSÆQUE. CORCULUM.
ADEST. MERCURIUS. QUINTO. PROPITIUS.
PRO. PHARO. EST. CYNTHIA. NOCTILUCA.
PORTUM. ADESSE. NUNCIANS. NAVIGANTIBUS.
DIOSCURI. ETIAM. LUSUS. ET. JOCUS. PROSPERRIMI. AFFULGENT.
NON. OPUS. EST. PER. ITINERUM. AMBAGES. CONSEQUI. QUAS. VOLUMUS. MERCES.
MOX. ONUSTA. ERIT. NAVIS. HÆC. PULCRIS. PRETIOSISSIMISQUE.
QUEIS. TERRA. COELUMQUE. DITESCET. ITA. PROMITTIT. LUCINA.
FAVET. COELUM. MARE. FAVET. FAVENT. VENTI.
SIGNUM. DAT. HYMENÆUS. ORAM. SOLUIT. CUPIDO. NAVIGATUR.
NAVITA. SECURAM. MODERATUR. IN. ÆQUORE. PUPPIM.
ET. TUTUM. PELAGUS. PRÆSTAT. AMICA. VENUS.
QUISQUIS. ADES. NAUTAM. CELEBRA. VENERISQUE. CARINAM.
FAUSTA. PRECARE. SIMUL. PLURIMA. QUISQUIS. ADES.

VE-

VENUS MARINA.

Sparserat auratam Dea flava rubentibus æthram
Floribus, & croceo fucaverat aëra succo,
Matutina suos nondum contraxerat ignes
Cynthia, nec toto decesserat aurea cœlo:
Cum nova panduntur cupidis spectacula terris,
Cœlicolumque cohors vadit, qua permeat Albis
Hamburgam, & trinæ tollunt fastigia turres.
Insperata venit Charitum pulcherima turba,
Fronde Dionæa nitidum variata capillum,
Et lemniscatam calathis sua munera myrtum
Exhibet; & messos cœlesti pollice flores.
Mox etiam veneris devolvitur aureus axis,
In quo cum fulva sociantur Balsama myrrha.
Casiaque, & laurus Parnassia culmina sacras
Donarant, dederasque Crocon tu, Tmole, rubentem
Lydie: contulerat sua munera fertilis Henna,
Hybla thymum, addiderant Pæstana rosaria flores
Sanguineos, violæ prælucet purpura nigræ.
Hic decus Oebalium radiat, Cynereius illic
Flosculus, & pariter rident melilotos & iris,
Candida cum flava præfulgent lilia Caltha.
Non Amaranthus abest, nec abest Narcissus, & ecce
Permiscetur odor Thymbræ cum rore marino.
Atticus hic volucri quicquid producit Hymettus

Mellilegæ, quicquid Cypriis nutritur in hortis,
Visitur, imprimis tamen omnia germina pingit
In Paphys myrtus florens decerpta viretis.
Fluminеis trahitur currus per gramina Cycnis,
Et quatiunt niveæ stellantia frena columbæ,
Quas Princeps moderatur Amor. Comitantur euntem
Mille alii, pars serta ligat, roseasque corollas
Præcipiti delata rota, pars nubila sulcat,
Et cito cæruleas pennis libratur ad undas.
Ut jaciat varios per limpida flumina flores;
Exacuunt alii nitidas in cote sagittas,
Et tingunt blando fulgentia tela liquore,
Firmiter incautis sponsorum hæsura medullis.
Sunt quoq; qui stipent pharetris florentia dona,
Suaviter ut nimbum redolentem versa refundant.
Sunt queis interea faculas incidere curæ,
Frigida quæ tacitis succendant pectora flammis.
Sic varie desudat amor, qui ludere gaudet
Callidus, & nullos fugiens perferre labores.
Aspicit hæc viridi recubans pater Albis in ulva,
Gemmea dum teneris prætexit cornua cannis,
Aspicit, & cupidas trahit ad spectacula Nymphas,
Et rogitat Divos, quo florida munera portent,
Quid myrtus velit, & divino pollice frondes
Connexæ, quæ causa viæ. Tum talia reddit
Aglaia, ambiquis illudens candida verbis.
Alma Venus patrias puppim deducet in undas,

Quam

Quam castis manibus struxit florentior Hebe,
Ornavit Pallas prudens, & ut omnia fiant,
Nostra manus meritâ decorabit fronde carinam,
Et parili cinges, Cyllenie, germine nautam.
Navita QUINTUS erit, patriam qui providus urbem
Ditat,& oppositum puppes qui mittit in orbem.
Huic alias docili persuasit quærere merces
Atque suo Cytherea virum se credere regno
Jussit, & optatis opibus stipare carinam.
Illi nuda cohors flores decerpsit Amorum.
Queis pelagus sparget blandum, queis unda virebit,
Jamque colorato procedet navita ponto.
At vos si, Nymphæ, cum nauta cernere puppim
Forte juvat, myrto viles mutate coronas,
Et quas cæruleis tegit Alstria pura fluentis,
Et quas muscoso servat sub gurgite Billa,
Najades indigenas udasque vocate sorores,
Et pariter festum Veneris celebrate Marinæ,
Vos volucer deducet Amor. Sic illa locuta
Hortatur faciles glauco cum flumine natas,
Ocyus ergo volant una, qua ducit in urbem
Semita, nec tardo tendunt ad mænia gressu.
Jamque loco quo promta salo stat splendida puppis,
Cum puero volucri felix Amathusia festo
Constitit: alatæ circumstant undique turmæ.
Jamque sacra velant myrtorum fronde carinam
Formosæ Charites, simili Cyllenius ales
Arbore felicis prævelat tempora nautæ.

Mirantur Nymphæ Divos, & lumina QUINTI.
Imprimis tamen imprimis jam cernere puppim
Ornandam gaudent: dum ſpectant ſingula laudant,
Structuram celebrant aptam, formamque decoram.
Vix ſic vix Lybici ſtupuerunt flumina Nili,
Cum viſura ſuum vento proflante Lyeum
Scinderet aurato pontum Venus Afra faſelo,
Serica miranti cum lintea panderet Auſtro,
Candida Sarranis annectens ſuppura velis,
Cum freta pulſaret remorum argenteus ordo,
Junctaque multi-ſono modulatrix tibia ſiſtro
Mulceret placidis lætos delphinas in undis,
Aëraque Eoo complerent Balſama odore
Suavia. Vix adeo mirarum ab imagine rerum
Confuſus; tu Cydne Cilix, cum gurgite lembum
Exciperes puro, atque undas ridere videres,
Et dulci geminas Clareſcere carmine ripas.
Navita jam grati carcheſia libat jacchi,
Expoſcens dextros divos, pelaguſque quietum,
Et cupiens multo curas diſpellere luſu.
Heſperus aurato diffudens lumina vultu
Tempus addeſſe monet, quo fulgida puppis in undas
Deſcendat, quam pulcra Venus, quam Pronuba Juno
In mare dedunt, unaque impellit Amorum
Læta cohors. Roſeo pontus conſpergitur imbri,
Et placidæ vernant undæ, clavumque gubernat
Ecce

Ecce Cupido ſuum, ſignum dat clarior Hymen,
Dulciſona recinens hæc nautica carmina concha.
Prima Venus placido Venus imperat optima ponto,
Prima undas ſecuit patrias. Nam gurgite poſtquam
Spumifero concreta Dea eſt, & candida riſit;
Cœperunt ſubito rabidi miteſcere fluctus,
Et legem didicere pati, conchaque repanda
Prima triumphatas Venus aurea tranſiit undas.
Deſine jam porro Cytheræam ſpernere Pallas,
Inventum laudare tuum jam turgida noli
Amplius, haud celeri pelagus rate prima pererras
Velivolum, noſtræ manet hæc nova gloria divæ.
Invitumque tuis ceſſit conatibus æquor,
Cæruleuſque pater violatas vindicat undas:
Huic mare placatis ſternit ſe fluctibus ultro,
Et gaudet vitreum dominæ ſubmittere dorſum.
Prima venus patrio Venus impetat optima ponto.
Atque undas adamat gratas; fœcundia regnis
Udis inde venit, numeroſo ſemine piſces
Augentur. Nempe & cum nato diva ſub undis
Delituit, ſquammis velans cœleſtia membra.
Unde polus paſcit piſces, quos exuit illa
Cum puero, crebris ſtellatos còrpora gemmis.
Hic etiam notas Amathuſia diligit undas,
Et thalamus pontum, puppim vult ſponſa figuret,

 Na-

Navita ſit ſponſus, clavumque Cupido gubernet.
Prima Venus placido Venus imperat optima ponto.
Et mare ſecurum præſtat. Non tubidus Auſter
Hic freta permiſcet, Boreas non erigit æquor,
Non undis decimo ſuperintonat unda tumultu,
Phyſeterve ſalum ſpatioſus gutture anhelo
Expuit in puppes, non lurida Serra minatur,
Non mala Symplegas rorantia territat aſtra,
Neve ratem in cautes ducens ſcopuloſque ſonantes
Scylla rapax trepidas latratu concutit undas,
Aut juxta recubans immani merſa barathro
Evomit ac ſorbet fluctus inſana Charybdis.
Naufraga non Syrtis, non hic piratica claſſis,
Nec miſeros nautas chordis armata ſonoris
Carmine lethifero deludit callida Siren.
Non ideo patulas aures concludere cera
Eſt opus, hic fidis funduntur verba labellis,
Carmina nec lethi aut damni, ſed nuncia vitæ.
Hic Cytheræa ſuas tutus vult naviget undas,
Cui placet innocuo malum committere ponto.
Prima Venus placido Venus imperat optima ponto.
Nec ſatis eſt: puppim quoque præſtat, cedere dudum
Cui fuit Argolicam Pallas confeſſa carinam.
Qua picturatus merito ſplendeſceret æther.
Scilicet hoc cœlo condignum Colchica pinus
Præſtitit, atque ideo cœleſti luce coruſcat,
Quod

Quod magicis technis, quod fraude adjuta puellæ
Auricomum rapuit vellus, natamque parenti
Abstulit, atque luem miseris advexit Achivis.
Dignior at quanto ratis hæc lucentibus astris,
Quæ cum nobilibus ditarit mercibus orbem,
Non tantum ignifera gemmata nitescet in æthra,
Sed summo æternum felix radiabit Olympo,
Exuperans faciem Phæbes, & lumina Phœbi.
Alma Venus placido Venus imperat optima Ponto.
Illa Dionæam vult sumat navita frondem,
Illa jubet parili præcingere germine puppim.
Pulcra Venus gaudet myrto, quod littora ponti
Hæc amet, & simili secum quod prodeat ortu.
Vult hinc felices myrto cingantur amantes,
Atque Cytheriaco radiet sua turba decore.
Vult myrto frondescat ovans, quod germine vincta
Hoc tulit auratum Divis prælata metallum.
Hinc merito Paphiis umbratur navita ramis,
Qui pontum ingreditur, Venerique obtemperat, atque
Mercibus advectis facie procedit ovantis.
Alma Venus placido Venus imperat optima ponto.
Insuetoque mari ne navita latius erret,
Ipsa gubernaclo doctum præfecit Amorem;
Qui QUINTUM doceat qua clavum dirigat arte.
Desine discipulum Typhin celebrare Minerva

Flava tuum: melius puppim regit ecce Cupido,
Dædala quem docuit genitrix, nunc doctior ille
Instituit nautam. Piscem sic callidus olim
Informabat amor. Nam candida carbasa pandit
Hoc doctore noto, pro remis brachia tollens
Pompilus, & gaudet nativa ludere puppi
In pelago, & magnas præcedens ducere naves.
Prima Venus placido Venus imperat optima ponto.
Somne tuos frustra tentas inspergere flores:
Somne soporiferum non hic diffundere virus
Expedit. Haud clavum Palinurus dirigit illum
Nunc cautus moderatur Amor. Si Juppiter audet
Spernere Lethæo madidantia germina rore,
Providus ille puer potius tua gramina temnit,
Cum Jove qui pontum & squalentia tartara vincit.
Ocyus hinc procul hinc trepidantibus effuge pennis.
Atra soporato medicata papavera succo
Tollit, & Assyrio Charis optima mutat amomo.
Et Paphiam Stacten jungit. Tua sesama ridet,
Ridet, & halantem superinjicit optima myrtum
Crystallusque nitens opobalsama grata refundit.
Saucia quæ sacræ stillarunt germina virgæ,
Sed Paphia violata manu. Venus optima cultrum
Strinxit, & excepit manantes Gratia guttas:
Uberius sacro disruptus vulnere cortex

Necta-

Nectareum emisit succum, dedit optima nato
Mater, & hoc tumido sudum facit aëra ponto,
Dixit, & huic somni cedunt effusa venena.
Jamque Venus, stimulis te pulsatura rosarum
Advolat, & volucrem trahit ad sua classica turbam.
Ocyus hinc procul hinc nigrantibus effuge pennis.
Prima Venus patrio Venus imperat optima ponto.
In vasto errantes Helice regat æquore Grajos,
Et te Sidoniæ observent, Cynosura, carinæ.
Non opus ad vestras sponsis attendere luces.
Hic amor observat miræ mysteria gemmæ,
Arcano constans nutu quæ respicit Arcton.
Jam lapidis vestri cessate inquirere vires,
Quos juvat abstrusas rerum cognoscere caussas,
Scrutari nolite Arctoum vergat ad axem
Num lapis, an potius fallens declinet ad Austrum,
Num scopulus gelida positus cognatus in Arcto
Maximus agnatum poscat sua femina saxum,
An Polus, an Cynosura altè qua fulgurat ignis
Virtute arcana trahat ad sublimia gemmam.
Diversus lapis hic, diversaque fulgurat Arctos.
Pandite queis sacros aperit Natura recessus,
In thalamo magnes cur se convertat in altum,
Quæ vis corda trahat, quis jungat pectora nexus?
Prima Venus placido Venus imperat optima ponto.
Huc ades, & nitidæ studium jam linque palæstræ,

Sive palæstra placet potius, tamen ocyus adsis.
Omnia fingit amor, varias simulare figuras
Gaudet, & optatis mentes illudere formis.
Cogitur hoc mandante aliud sivi pingere corpus
Juppiter, & trifidi flammas deponere teli.
Nunc fluitat rutilum faculis liquefactus in aurum,
Virginis arcano ditans penetralia nimbo:
Capripedis Satyri nunc fallit imagine tectus,
Ardua lunato prætendens cornua vultu.
Fit formosus olor, niveo fit corpore Taurus,
Ocyus, & tortum gaudet simulare Chelydrum,
Et latitans aquilâ liquidas volitare per auras.
Cum compellit amor, cum mandat maxima Cypris.
Hic etiam diversa tibi pandetur imago.
Si mavis, fixæ si stat sententia menti.
Atque palæstritæ sumet cito navita formam,
Et faciem siccæ mox pontus habebit arenæ.
Prima Venus placido Venus imperat optima ponto.
Cynthia flammantes prælucet candida tædas,
Proque Pharo radiat. celebrent Marëotida gentem
Lumina noctivagæ quæ sustulit æmula Lunæ
Structa Pharos Pario quondam nitidissima saxo:
Hæ nautis placeant faculæ, quos jactat in undis
Neptunus: nobis potior nunc fulgida Phœbe
Splendeat, optatum monstrans pulcherrima portum,
Cujus in hoc etiam præpollent æquore vires.

O

O Dea quæ furvas diſpellis clara tenebras,
Exere pulchricomum melius jubar, exere vultus
Virgineos, mœſta triſtentur ſidera luce
Indignata tegi, nec jam ſua cornua taurus
Tollat, & Orion dextram miretur inermem.
Prima Venus placido Venus imperat optima ponto.
Quid juvat externis homines conſiſtere terris,
Et fragilem infidis committere fluctibus alnum,
Quid pinum natitare jubere, & findere lymphas?
Quæ vitam tenui eſt inſania credere ligno,
Ut tempeſtates metuant, rapidaſque procellas,
Et ſummis adverſa notent inſtare ceruchis
Sidera, ſollicitumque mari confundere cœlum?
Quis furor, ô miſeri, Boreum tranſcendere gyrum,
Squalidior canis ubi cantibus incubat Horror,
Ignarumque tegunt glacialia marmora pontum.
Quaque informe Chaos depreſſo Hyperione puro
Panditur, & nautas trepidos nox atra repellit.
Quorſum flammivomum maleſani viſimus Heclam,
Triſtis ubi dominatur hyems, maneſque queruntur,
Et quid ſperati ſuperamus culmina montis,
Linquentes tecti frontem poſt tergora Nili?
Quid prodeſt ſacri Gangis tranare fluenta,
Externoque fretum pacatum ſtringere remo,

Ex

Ex quo rorales haurit Dea Lutea lymphas,
Queis avidam perfundit humum, qua lucidus exit
Phosphorus, igniferosque agitans tu Phœbe caballos,
Et cum candenti consurgunt sidera luna?
Cur etiam antiquis ignotum quærimus orbem
Efferus humanas ubi devorat incola carnes,
Atque parens nati pinguescit corpore, ventrem
Nec timet infandum dapibus scelerare profanis,
Dira Thyestææ recoquens sibi fercula mensæ?
O valeant tantis bona non bene parta periclis,
Non opus est spatiis pelagus proscindere longis,
Et variis terris, varioque assuescere cœlo,
Et noctes multis insomnes ducere curis,
Perpetuisque malis, lethique timoribus angi,
Discite mortales vitare pericula vitæ:
En docet alma Venus pretiosas sumere merces
In patria, & pulcris opibus stipare carinas.
In Thalamo magni posuit compendia mundi
Alma Venus: lymphas faciles, fluctusque quietos
Hic stravit, tutasque vias, vacuasque periclis,
Esse dedit, certosque notantia sidera portus.
Et merces pulchras promisit, & annua lucra,
Queis cedunt longe quæ fessus navita portat,
Deserit exustos nimio cum Sole Penates,
Et patrias velis & votis reppetit oras,.
Omniaque optatis expandens lintea ventis
Pervigili studio perituras excipit auras.
Prima Venus patrio, Venus imperat optima ponto. O

O pulcras merces, o dulcia gaudia nautæ!
Merces queis tellus, merces queis sidera gaudent.
Mittant diversæ & confundant munera terræ
Plurima, non nostras æquabunt omnia gazas.
Mittat Banda nuces, mittat sua Cinnama Ceilon,
Serica det Persis, niveas Armuzia baccas,
Candida cum moscho dimittant vascula Sinæ.
Et locuplete manu gemmas offundat & aurum
Indus, eburque ferat, rubicundaque munera cocci,
Et tepidas hyemi mittat Moscovia pelles,
Fuscaque melliferis det dulcia saccara cannis
Brasilia, & Tyrium fundentia ligna colorem.
Proferat optatum Guinea perusta metallum:
Palladios latices, & succum mitis jacchi
Conferat, auratos addens Hispania fructus.
Velleris attonsi & pretiosæ stamina lanæ
Præstet cæruleo pulsata Britannia ponto.
Et gignat frigens Spitzberga immania cete.
Quid variæ merces cumulataque munera prosunt?
Omnibus his tellus tantum ditescit: Olympus
Muneribus crescit nostris, & regia cœli.
Alma Venus placido Venus imperat optima ponto.
Dicite felices, Veneris se credere regno
Queis datur, & cœlo dignas adducere gazas,
Dicite vesanam turbam, quæ gaudia nostra
Odit, & optato non vult applaudere nautæ,
Horidus hunc vectet pallenti navita cymba
Qui

Qui cœlo merces dignas, & gaudia terræ
Invidet, & Veneris pelagus tranare recusat.
Dicite tranquillo procedat nauta profundo,
Semper, & ipsa suæ faveat Venus optima puppi,
Atque Dioscuri niteant lususque jocusque
Et nautis ignes & mercatoribus æqui,
Nunc etiam vobis oriantur amantibus æqui
Idalium fausto cursu dum finditis altum.
Sic vobis merces veniant, fructusque petiti,
Vestraque fortunata domus ditescat amando,
Dum zephyri molles flant, & tractabilis aër
Dum placidos spondet fluctus, pelagusque quietum,
Blandaque securo Venus imperat optima Ponto.

PRI-

PRIMITIÆ POETICÆ DEO TER OPTIMO MAXIMO SACRÆ.

SIVE

DECAS PSAMORUM DAVIDIS

Inter prima Schediasmata à multum adhuc puero metro comprehensorum.

PSALMUS V.

Verba mea auribus percipe, Domine:

1. TAndem, summe Pater, Conditor omnium,
Omnes imperio qui stabili regis,
2. Audi sæpe vocantis
Attentus miseri preces.
3. Nostræ namque preces Te, Pater, unicum
4. Spectant. Te rogito, cum modo lucidum
Profert Cynthius orbem
Consuetos reditus parans.
5. Tu vero facilis me, Deus, audies,
Attentusque meas accipies preces:
6. Nam Tu perdis iniquos
Injustosque odiis premis.

7. Aucto-

7. Auctores ſcelerum quippe, Deus bone,
Injuſtique penes Te minime manent,
Mendaceſque maligni
Juſtis ſuppliciis cadunt.
8. Verum fretus ego Te facili Deo,
Mox intrabo Tuam, Summe Pater, domum,
Orans ac Tibi vota
Puro pectore nuncupans.
9. Sanctam juſtitiam des Helicen mihi
Quæſo, Summe Parens, & via me Tua
Ducat contra meorum
Immenſum numerum hoſtium.
10. Deêſt namque omnibus his candida veritas,
Et virtus penes hos exulat integra:
Turgentque ima repleta
Tetris viſcera fraudibus.
Tum rictus avidi ceu tumuli patent,
Incautoſque vorant, falſiloquis mera
Dum mendacia linquis
Nectunt, ut capiant probos.
11. Hos tandem, ô Deus, in judicium voca,
Et juſte pereant atque cadant fine:
Omnes namque rebelles
Pugnant, Summe Deus, Tibi.
17. Felices animæ; quos merito manent
Conſtanterque beant gaudia, dum probos
Tutatur Deus idem
Qui conturbat & impios.
18. Nomen lætificum quiſquis amat Dei
Ponat mœſtitiam. Gratia enim Dei
Et defendit, & ornat
Cunctos ceu clypeus probos.

PSAL-

PSALMUS VI.

Domine ne in furore tuo arguas me:

1. NE me, Summe Deus, corripias furens,
Aut irâ miserum percitus arguas:
2. Conservet potius me tua gratia
Infirmum ac fragilem precor.
Ægroto medicam porrige dexteram,
Magno namque tremunt ossa metu mea
3. Consternata nimis, fractaque mens jacet
Succumbens gravibus malis.
4. Ah nectis nimias mî misero moras,
5. Tandem Te facilem redde mihi, precor,
Et tandem miserens eripe me, Deus,
Tantis anxietatibus.
6. Vivet namque Tui quis memor obsecro,
Fauces Tænarias qui semel attigit;
In lethi tenebris, in tumuli specu
Quis laudes cecinit Tuas?
7. Exangues lacrumis assiduis genæ
Horrent, perque diem plangitur integrum,
Et nox umbriferum cum caput extulit,
Stratum fletibus irrigo.
8. Sic vivus pereo, ac intereo videns,
Et mens sollicitis plena doloribus
Turbatur, facies macrior indies
Luctu consenuit mero.
9. Tandem hinc ite procul, linquite me mali
Respexit lacrumas Omnipotens meas,
10. Motusque assiduis questibus est meis,
Audivitque humilis preces. 11.

11. Jam tandem ergo malis ora notet pudor,
Et terror veniat panicus hostibus:
Ut gressum referant, & trepident metu,
Et letho subito cadant.

PSALMUS VII.

Domine, Deus meus, in te speravi:

2. SUmme Parens, Mundi non enarrabile Numen,
In te spes mea tota recumbit.
Tu perdes hostesque meos, atque impia corda,
Quæ sine fine malum mihi quærunt.
3. Ne subito miserum me possint perdere letho,
Ceu quam corripit ore fremente
Marmaricus prædam leo, cum per ovilia plena
Esuriens hinc errat & inde,
Et laniat pecus, & laniatos devorat artus,
Ni defendat ovilia custos.
4. Summe Parens, Rectorque poli, num talia feci?
Si scelus hoc mea dextra peregit
5. Impia, sive malum de me nil tale merenti
Sæva dedit, seu perdidit illum
Cui numquam læsus mihi succensebat acerbe,
6. Corripiat licet hostis inultam
Hanc animam, subitoque truci me morte peremptum Tar-

Tartareum detrudat in Orcum;
Atque domum cœci me cogat visere Ditis,
Et mea gloria transeat omnis.
7. At nunc surge, Deus, nunc hostis frange furorem,
Et propera mihi reddere munus
8. Mandatum, ut rursum populus te lætus adoret,
Ac Tua festa frequentet, ut ante.
9. Omnia tu suprema vides, Tu perspicis ima,
Pro meritis Tu præmia reddis.
Atque simul pœnas imponis sontibus æquas,
10. Ergo mihi quoque præmia redde;
Judiciumque tuum meritis metire meisque
Factis, atque retunde malignos.
Nam Tu, Summe Deus, mortalia pectora nosti,
Et vel renes inspicis imos,
11. Te penes auxilium nostrum est, meritumque brabejum:
Tu miseros non deseris æquos.
12. Terribilis Domini injustis minitantis imago est.
13. Si quis ei parere recuset,
In promptu est ferrum, quod cuspide fulget acutâ,
Quo perimat mox ipse rebelles,
14. Quin etiam flectens adducto cornua nervo,
Cum justa ferus æstuat irâ,
Spicula mortiferum promit facientia vulnus,

Et mala pectora fauciat ictu,
15. Quo pateant fraudes, quas intima viscera condunt.
16. Ecce dolos homo parturit ille,
Eventum sed justa dolis fortuna negabit.
17. En foveam modo fodit, ut illam
Impleat ipsius justissima sarcina corpus.
Nempe lapis ceu jactus in altum
In caput auctoris, sic & scelus omne redundat.
18. Ast ego grates, Æque Redemptor,
Æternas, laudesque paro Tibi dicere longas,
Dum mihi mens & vita manebit.

PSALMUS XXIV.

Domini est terra, &c.

1. Telluris universi,
Et quidquid est in illa,
Et orbis universi,
Et quidquid est in illo,
Dominum Deum vocate.
2. Nam solus ille totum
Superincubans aquarum
Vastissimis fluentis
Fundavit universum;
3. Jussitque ferre montes,
Et montium sacrorum
Sacerrimum Sionem,
Vero Deo dicatum.
Quis scandet ergo sanctum

Sanctoque quis sedebis
Tibique dedicato
Sionis hocce monte?
4. A cæde nempe dextram
Qui servat innocentem,
Qui corda labe grandi
Contaminata nulla
Precibus fideque purgat:
Nec multa mentiendo
Qui pejeravit umquam.
5. Beatus ille semper
Manebit, illiusque
Deus dator salutis
Miserebitur potenter.
6. Hæc illa nempe gens est,
Deus alme, gens beata,
Quærentium salutem,
Quærentiumque Numen,
Et Numinis colendum
Ac semper Israëli
Cum posteris benignum
Lætabilemque vultum.
7. Huic Israëlis ergo
Vos Principes potentes,
Cupidique vos salutis
Pii bonique cuncti,
Aperite jam patentes
Et ampliate portas,
Animi simulque mundi
Aperite jam patentes
Et elevate portas,
Ut gloriosus ille

Ut Rex honoris intret.
8. Quis ille gloriosus,
Quis ille Rex honoris?
Dominus Deus, potenter
Qui regnat universo,
Dominus deus potenter
Qui præliatur Heros.
9. Aperite jam patentes
Et ampliate portas,
Animi, simulque mundi
Aperite jam patentes
Et Elevate portas:
Ut gloriosus ille
Ut Rex honoris intret.
10. Quis ille gloriosus,
Quis ille Rex honoris?
Virtutis ille summæ
Dominus potentiæque,
Zebaoth, Deusque verus:
Hic ille gloriosus
Hic ille Rex honoris.

PSALMUS XXXII.

Beati quorum remissæ sunt iniquitates, &c.

1. O Terque quaterque beatos,
Queis crimina cuncta remittit,
Paccataque turpia velat
Magni Deus arbiter orbis.
2. O terque quaterque beatos,

Queis

Queis nil Deus imputat, atque
Animis & pectore quorum
Dolus exulat omnis, & astus.
3. Mihi vero, subdolus olim
Mea dum volo furta latere,
Ferienti vocibus astra
Senuerunt ossa dolore.
4. Nam nocte dieque vicissim
Tua me fera dextera pressum
Tenuabat, sole perenni
Veluti siccantur aristæ.
5. Igitur confessus iniqua
Frustraque abscondita facta,
Mea sum, fassoque benignè
Dominus delicta remisit.
6. Hanc, juste Deus, bonitatem
Posthac pius omnis adoret,
Veneransque in tempore, numquam
Mala sentiet ultima mundi.
7. Ubi me tetigere pericla,
Tu solus & unicus adsis
Vindex, ut ab hoste triumphem
Hilaris, Pæanaque cantem.
8 Faciam, fers, Alme Redemptor,
Animoque & viribus auctum
Mea quà se semita pandit
Proprio te lumine ducam.
9. Mulæ sine mente furentis
Modo ne sis instar, equive
Qui ferre lupata recusat,
Nisi vi plagisque coactus.
10. Nam verbera plurima tales

Imitantes bruta manebunt,
Ubi me ſpe concipitentes
Mea gratia certa fovebit.
11. Igitur vos pectore puro
Qui juſta probatis & æqua,
Hilares, animoque ſereno
Dominum celebrate benignum.

PSALMUS XXXVIII.

Domine, ne in furore tuo arguas me: &c.

1. MOderator & arbiter orbis
Deus, hoc Te deprecor unum,
2. Calidâ ne fervidus irâ
Des in mea crimina pœnas.
3. Nam nunc quoque tela miſello
Trepidum ſtringentia pectus
Tua ſunt defixa, premitque
Tua dextera ſæva gementem.
4. Nullam mea fracta ſalutem
Retinet caro, dum minitaris:
Neque pax manet oſſibus ulla,
Ita me mea crimina terrent.
5. Mea crimina, quæ mihi totum
Caput alta mole ſuperſtant,
Et ab omni parte gravato
Onus impoſuere moleſtum.
6. Nam quæ ſolidaverat olim
Mea vulnera ducta cicatrix,
Serum nunc putida rumpens

Saniem male fœtida fundit.
7. Miſer & ſine viribus, ægrè
Mediotenus erigo corpus,
8. Triſtiſque maceſcere lumbos
Tenui cum corpore cerno.
9. Quantum miſerabilis, & quam
Morbo maciatus acerbo
Suſpicia ſeria laſſo
Gemituſque è pectore fundo!
10. Qui pectora noſtra creaſti,
Et pectora noſtra gubernas,
Noſti mea vota, nec umquam
Mea Te ſuſpiria fallunt.
11. Mihi pectus & oſſa liqueſcunt,
Animi vis tota labaſcit,
Oculis quoque luminis uſus
Obſcurior occidit omnis.
12. Qui me comitantur amici,
Noti, aut mihi ſanguine juncti,
Viden? ut ſtent eminus omnes,
Mea quo contagia vitent.
13. At gens inimica malignas
Etiamnum injuria fraudes
Mihi nectit, & omnia tentat,
Si quâ detur arte nocere.
14. Ego vero fracta dolore
Preſſi miſerabilis o ra,
15. Similiſque per omnia muto
Nihil illis uſque regeſſi:
16. Sed Te, Deus alme, fideli
Animo veneratus, & ore
Humilem contemnere vocem

Ne nunc velis, oro, precorque,
17. Ne si mea vota precesque
Des ferre volucribus auris,
Inimica Tibique mihique
Secum fera turba triumphet.
Nam si modo debilis ultra
Tantillum ego forte vacillem,
Aderit mala turba, meisque
Acuet sua jubila damnis.
18. Quid enim superare dolorum
Misero mihi fas erit ultra,
Qui natus ad omnia dura,
Crucior relevamine nullo.
19. Fateor, me cuncta mereri
Quæ perfero, pluraque longe,
Si crimina singula fassi
Rigidus punire labores.
20. Dum quæ Tibi turba mihique
Odium nil tale merenti
21. Conservat, & impia justos.
Vexat, sine limite crescit.
22. Ne desere me, Deus alme,
Ne me, Deus alme, relinque:
23. Sed serius auxiliator
Misero mihi redde salutem.

PSALMUS LI.

Miserere mei Deus, &c.

3. MIserere mei, miserere
Deus alme, benigne Creator,
Solitâ Tibi pro bonitate Mi-

Miſerere mei, miſerere.
4. Scelerum, precor, ablue ſordes,
Peccataque turpia dele,
5. Quæ plurima (proh dolor!) in me
Agnoſco, nimiſque tremiſco.
6. Tibi, Rex ô maxime rerum,
Tibi vere injurius uni,
Juſtas, neque jure notandas
Me judice debeo pœnas.
7. Nec enim me labe carentem
Matrem peperiſſe putabo,
Quæ ſordibus ipſa gravatâ
Miſerum conceperat alvo.
8. Sed Tu, Pater optime, veræ
Bonitatis amator, & auctor,
Mihi ne quid neſcius eſſem
Dederas myſteria Verbi.
Verbi, ſine quo neque mundo,
Mihi nec noteſcere poſſet
Tua magna, & ſancta voluntas,
Dederas myſteria noſſe.
9. Hujus, Pater optime, Verbi
Violati labe gravatum
Tua nunc me gratia purget;
Hyſſopus ut omnia mundat.
10. Sic me nive candidiorem
Tua nuncia læta reviſant,
Et libera criminis oſſa
Recreent imaſque medullas.
11. Oculis ne crimina noſtra
Enormia reſpice fixis:
Maculas ſed mentis iniquas

Aver-

Averſus, & elue ſordes.
12. Purum & ſine crimine pectus
Iterum mihi finge, Creator,
Tum pectore firmus in illo
Renovetur ſpiritus opto.
13. Præſens Tua magna benigni
Maneat mihi gratia vultus,
Neque pectora ſanctus & inſons
Mihi ſpiritus ima relinquat.
14. Poſt tot, Deus alme, dolores,
Gemituſque è corde profuſos,
Solatia ſpiritus alma
Tuus oſſibus inferat imis.
15. Sic devius ipſe viator,
Ubi ſemita vera reperta
Fuerit mihi rurſus, eandem
Alios ſervare docebo.
16. Modo Tu, Deus alme, petenti
Lethalia crimina deme,
Ut te ſimilis mihi turba
Peccantibus audiat æquum.
17. Nam ſi mea crimina tollis,
Linguam reſerabis, & ora
Mihi, quo tua facta per orbem
Celebrem laudeſque recantem.
18. Nec enim Te victima tantum
Holocauſtaque pinguia placant:
Alias te victima pinguis
Holocauſtaque larga manerent.
19. Sed quæ Tibi victima vera
Holocauſtaque digna probantur,
Sunt anxia ſe tibi corda

Humili ſternentia cultu.

20. Non hæc Deus optime, temnes,
Sed grata, benigne, fovebis.
Igitur miſerere Sionis
Solymæ miſerere labantis,

21. Quæ te, Pater optime, ſupplex
Rogat, ac holocauſta miſerto
Feret, & te mentibus æquis,
Vitulis venerabitur aras.

PSALMUS CII.

Domine exaudi orationem meam, &c.

2. DEus alto è culmine cœli,
Humilem qui reſpicis orbem,
Miſerum ne ſperne clientem,
Sed ſuſcipe vota precantis.

3. Faciem ne corde benignam,
Quotiens ego rebus in arctis
Voco: ſed cum mœſtus anhelo,
Facilem da protinus aurem.

4. Ceu nebula nempe per auras
Fugiens vaneſcit eundo;
Sic & mea vita volante
Periit velocior aurâ.
Ceu fervidus ignis adurit
Rapidæ nutrimina flammæ:
Mihi ſic dolor oſſa comedit,
Medias & in oſſe medullas.

5. Ceu gramina Sole peruſta
Nimio, mox languida marcent:
Sic aruit & mihi corpus,

Nutrimina cuncta recusans.
6. Coalescunt arida nempe
Cum pellibus ossa gementi,
7. Et solus oberro, cuculus
Loca ceu volat avia lustrans.
8. Claram quoque sæpe perosus
Fugio ceu noctua lucem,
Insomnis & exigo noctem
Vigilacis passeris instar.
9. Accedit ad hæc mala sævus
Inimicus, & imputat illa,
Et quos nimis improbus odit;
Similes mihi reddier optat.
10. Mihi nunc cineres lacrumæque
Cereremque & pocula fœdant,
11. Dum me male sede locatum
Humili Deus ejicit altâ.
12. Mea vita volatilis umbræ
Evanuit instar, & ecce
Ceu marcet inutile fœnum,
Ita me vis deserit omnis.
13. At Tu, memorabile Numen,
Per secula cuncta manebis,
Dum nos subitanea cunctos
Perimant, diversaque fata.
14. Saltim miserere Sionis,
Miserere, en tempus, en, adstat:
15. Et jam pia turba tuorum
Operi cupit addere dextras.
16. Sic Te, Venerabile Numen
Populi, gentesque timebunt,
17. Cumulos & honoribus addet

Urbs

Urbs alta renata Sionis.
18. Semper pia vota, preceſque
Deus æquis auribus hauſit:
19. Memori quod codice ſignent
Merito, repetantque nepotes.
20. Superâ nam ſede repoſtus
Terram Deus inſpicit imam,
21. Miſeriſque adſiſtit, & audit
Pueros, viduaſque querentes.
22. Sic audiat ille Sionem
Facilis, Solymamque precantem,
23. Quæ Regibus aucta propinquis
Dominum rediviva vocabit.
24. Equidem mihi, dum voco ſupplex
Vigor omnis deſerit artus,
Vitamque brevemque malamque
Properata finio morte.
25. Dum mors tamen illa propinquat,
Dominum prece flectere nitar.
Ne me ſine, Summe Creator,
Mediâ ſuccumbere vitâ.
26. Tu maxime nempe Creator,
Terramque polumque novari
Ceu pallia trita togaſque
27. Voluiſti veſte recenti.
Hinc interit omne quod extat
Terraque, poloque creatum:
28. At Tu, Venerande Creator,
Remanes, ſemperque manebis.
29. Tecum pia vota tuorum
Natique, bonique nepotes,
Mala poſt terrena renati
In ſecula poſthuma vivent. PSAL-

PSALMUS CXXX.

De profundis clamavi, &c.

1. CUrarum animique dolorum
Agitatus & obrutus æstu,
2. Voco: Tu clamantis ab imo
Clemens Deus accipe vocem.
3. Si, quod modo deprecor unum,
Stat crimina noſtra notare:
Quis erit, Deus optime, tecum
Rigido qui judice certet?
4. Tu vero miſertus, inemptam
Veniam largiris, & offers,
Ut Te merito veneremur,
Tua juſſaque ſancta colamus.
5. Stat ſpes mea fixa fideſque
Domini tutiſſima verbis
6. Neque me cum ſole relinquet,
Media neque nocte recedet.
7. Maneat ſpes illa fideſque
Populo, neque deſeret illum
8. Dominus, ſed certa manebit
Nec vana redemptio juſtos.

PSALMUS CIII.

Benedic anima mea Domino, &c.

1. LAudet mens mea Numen univerſi,
Et nomen Domini canat regentis.
2. Lauda mens mea Numen univerſi,
Et collata tibi memor recenſens,

Illius

Illius benefacta grata pande.
3. Clemens namque Deus tui misertus,
Magnorum tibi criminum remisit
Ingentem numerum, tuique morbi
Non parvum tibi præstitit levamem:
4. Vitam à morte gravi, caputque tutum
Divina tibi gratiâ coronat,
5. Largus munera tale nil merenti
Indulgens, aquilæque dans juventam.
6. Hunc, o Mens, Dominum Deumque lauda.
Insontes juvat æquus ille pressos,
7. Hic præcepta dedit ferenda Mosi
Ne sanctissima jura quem laterent.
8. Hic lenis facilisque pœnitentes
Exaudit meliora pollicentes,
9. Nec longa nimiave terret irâ.
10. Nec pœnas quoque debitas nocentum
Metitur scelerum modo: sed astra
11. Quantum lucida celsiora terris
Se tollunt, bonitas sacrata tantum
Summi Numinis est super timentes.
12. Ergo crimina nostra sunt remota
Quantum dissidet occidens ab ortu.
13. Ut natos juveniliter furentes
Parvis suppliciis pater misertus
Ætatis teneræ ferit, sed inde
Placatus lacruma benignus una:
Sic mundi dominus Deusque parcè
Castigat petulantiam suorum,
Ut rursus levet & juvet petentes.
14. Novit nempe luto misella ficta

Olim

Olim corpora pulueris tenere
15. Primi relliquias, diesque nostros
Transire, & volucrem perire vitam
Nobisum, velut interire gramen
Siccum, flosque solet tenellus æstu
16. Læsus, vel Boreâ nimis rigendi,
Qui campo vacuum locum relinquit.
17. Verùm gratia Numinis supremi
Æternum manet, & fovet timentes,
18. Cultoresque Dei, piosque natos
Illorum beat, & beat nepotes.
19. Cœli culmina celsus ille sedem
Elegit Dominus sibi, & potenti
Subjectum imperio gubernat orbem.
20. Huic ergo Domino Deoque mecum
Laudes Angelicæ parate turmæ;
Vos virtute sua potentiâque
Adjutos Deus eminentiores
Nobis, sed famulos tamen creavit,
Ut plene sua jussa colligentes
Nostro nuncia perferatis orbi.
21. Huic & Vos Domino Deoque mecum
Laudes accumulate, queis beati
Tales nuncia perferunt ministri:
Et queis sancta Dei patet voluntas,
Et queis magna Dei placet voluntas.
22. Hunc tandem Dominum Deumque mecum
Laudent omnia quæ creavit ipse,
Latè qua patet orbis universus,
Laudet mens mea Numen universi.

FINIS.

SYLVÆ,

SIVE

CARMINUM PUERILIUM ET JUVENILIUM

LIBER III.

VINCENTII PLACCII
HAMBURGENSIS.

NOBILISSIMO EX-CELLENTISSIMO ET EXPERIEN-TISSIMO

D. MICHAELI KIRSTENIO,

Philoſophiæ & Medicinæ Do-ctori, Phyſices ac Poëtices Profeſſori Publico.

Domino & Patrono meo ſummo

S. P. D.

P*Rimitiarum, Vir Clariſſime, & Excellentiſſime, hoc fatum eſſe ſolet, ut numquam ferè apud cultores ſuos permaneant, ſed vel Diis, vel cognatis, aut amicis cedant. Idem meis hiſce Poëticis nunc contigit, quæ alias Jure tuo meritoque, cum iis quæ nunc* ex-

exhibeo una ad Te erant ituræ: quippe cujus sedulæ olim atque fideli culturæ, hoc quidquid est è studiis meis fructuum, acceptum omne refero. Vereor equidem ne sterili nimis fundo operam tuam atque culturam adhibuisse videaris, si ex hisce proventibus poëticis, de reliquâ etiam ingenioli mei feracitate judicium fieri patiar. Quod adeo nescio an vel tuum hac in parte esse velim. Non quod parcius, eo nunc atque olim utendum mihi existimem: Neque enim vel Apollinis lubentius adhibeam Tuo illo, quo olim, cum penè adhuc puer optimo meo fato tibi me applicuissem, præ meo & quovis alio non infeliciter neque ad pœnitentiam sum usus. Sed est cur hac in caussa non immerito te metuam: quippe quem non lateat, quam soleas nimis modeste plerumque de iis quæ ad te pertinent sentire. Jam autem ea quæ hic vides, nullo non Jure tua sunt. Utpote Tuis auspiciis olim conscripta, & nunc quoque nescio an recte satis, in publicum emissa. Cujus imo si quid in iis boni sit, & laude sua non omnino indignum, id omne KIRSTENIANUM *esse neminem, qui post doctissima Tua Poëmata meis hisce versiculis lectionem adhibere sustineat latere posse existimo. Atque utinam tantum illud esset, quantum vellem, jam confidentiore animo immortalitatis Parnassiæ Lauream mihi promitterem imo sponderem. Sed nosti quam soleant multa plerumque labe etiam optimi artificum ab archetypo decidere. Mihi vero illud eo minus fuit evitabile,*

quo

quo præstantius mihi atque artificiosius exemplar imitandum proposueram. Quare quid mirum si Te in infelicissimum Tui imitatorem digna sententiâ animadversurum subverear? Quod si tamen seposita omni hac consideratione, tamquam alienum aliquod alienæ industriæ monumentum hasce meas lucubrationes pernoscere velis: nemo mortalium est, cujus censuram præ tua subire malim. Quippe cujus & æquitatem, & humanitatem jam olim multis ac magnis experimentis compertam habeo: & intelligentiam in hoc studiorum genere atque peritiam, nulli hujus seculi eruditorum adæquatam, nedum superatam, uti olim credidi; ita nunc confectis peregrinationibus meis verè cognosco. Sin autem & hac ratione castigationem temeritatis meæ aliquam adhuc promeruisse videbor: habes sanè quibus ista mea ex manibus illorum quibus inutiliter teri fortassis poterant, uno ictu excutias. Elegantissima nimirum & doctissima tua omnis generis Poëmata, quæ sparsim hactenus visa, omnes Musarum amœniorum cultores, veræque elegantiæ atque doctrinæ æstimatores conjunctim recusa possidere avidissimo desiderio, & expectatione incredibili, ac assiduis votis exoptant. Et sanè quemadmodum non potes leviorem, ne dicam suaviorem mihi audaciæ meæ pœnam infligere: ita non potes, meâ sententiâ, honeste tot delicata & studiosissima Tui ingenia tam vana & diuturna spe diutius lactare: quam ut tandem abrum-

pam

pam atque impleam, nisi lubens quamcumque Poëmatum tuorum partem omnium meorum dispendio redimerem, nimium mihi & in Te, & in omnes Musarum cultores ac amicos injurius viderer.

Vale

Vir Excellentissime, & importunitati meæ ignoscens, favere perge.

S Y L-

SYLVÆ, CARMINUM PUERILIUM ET JUVENILIUM LIBER III.

PHYLLIS ECLOGA.

In discessum Daphnidis à Phyllide.

DIcite Pierides, mœstus quæ carmina Daphnis
Fuderit, invitus cum Phyllida linqueret, & cum
Rura sibi dilecta diu mutaret: ineptus
Triste supercilium Phœbanoris, osque malignum,
Atque indigna pati fastidia. Dicite Musæ,
Auxilio potuit vestro quæ dicere Daphnis.
Deplorata dies aderat, quæ Phyllida, Daphni,
Dilectam, rapuitque tuum tibi Daphnida, Phylli.
Pallidior mœstos solito Titania campos

Rore

Rore novo ſpargebat, & haud bene Lucifer atro
Sidera diſpulerat cœlo : veſtigia Daphnis
Per linquenda ſibi ſolus cum ruſcula figens,
Et loca ferventes renovantia Phyllidis ignes
Extremum luſtrans, varioſque è pectore queſtus
Er conjuncta trahens ſuſpiria, perque myricas,
Et ſalices, quæ, Sala, tuas circum undique ripas
Puniceis permiſta rubis, calthaque paluſtri
Condecorant, hinc inde repens, vix denique denſas
Inter procubuit corylos, & carmine tali
Heu nimis infauſtos! nec quicquam flevit amores.
Phylli vale, dilecta imo mihi pectore Phylli,
Incipe ſollicitis animum confundere curis,
Et lacrumis implere bonis, & queſtibus ora.
Sic fas eſt, ſic, Daphni volunt crudelia fata,
Et malè quæ noſtris ludit ſors perfida rebus.
Phylli vale victura meo cum pectore Phylli,
Dum mihi pectus erit, corylos diſtinguere fagis
Dum potero, poteritque ſuas dum paſcere flammas
Cor mihi nunc tenui diſtendens ſanguine venas.
Phylli vale, & mecum crudelia carpere fata
Quodque licet ſolum abſenti, ſuſpiria mœſta
Perge meis ſociare: ferantur & hæc licet udis
A Zephyris, noſtras tamen allabentur ad aures
Atque animos tandem, præſagaque pectora luctus
Phylli, tui, noſtroque dabunt fomenta dolori.

Phylli vale, conjuncta meo cum pectore Phylli,
Non tamen hinc nimium quamvis divellet iniquus
Te pater, aut Furiæ, vel si quid durius illis
Orcus habet. Quocunque erret sub sidere Daphnis,
Vivet ibi conjuncta suo cum Daphnide Phyllis.
Phylli vale, nostrum decus, ô carissima Phylli,
Et vos herboso viridantes vertice colles,
Vosque olim nobis umbrosa cubilia valles,
Et saltus virides, & mollia prata valete.
Et quas præ reliquis mecum mea Phyllis amavit,
Maliferæ sylvæ, nostris loca cognita furtis.
Vos etiam glauca canentia fronde salicta,
Vosque rubi, queis non Thisbei conscia fati
Decertet morus, cumq; his rubicundula mixtos
Egregium corylos inter decus arbuta, quæque
Redditis argutos zephyris virgulta susurrus,
Extremum hoc audite vale, questusq; supremos
Ingeminate meos, & mecum dicite, Phylli,
Phylli vale, laudanda meo nunc carmine Phylli,
Quam tua quam tristis mihi se nunc sistit imago!
Ah video lacrumis humentia lumina fusis,
Non secus ac Phœbum mediis ex imbribus ignes
Jactare. Ah video rorantia fletibus ora,
Ora, eheu! non jam tam suave rubentia, ut olim,

A noſtris caperent cum Baſia mille labellis.
Ah video teneras ferientes pectora palmas,
Pectora ſinceris nil tale merentia flammis.
O utinam dextræ ſaltim conjungere dextram
Nunc liceat, teneriſque innectere vincula ſertis,
Compoſitamque comam variis redimire Corollis!
Quod quoniam nunc fata vetant crudelia Daphnin
Phylli, precor, tibi fac: nexiſque à Daphnide ſertis
Formoſas immitte manus, ſubmitte capillos.
Phylli vale, vita mihi carior, optima Phylli.
Vos Superi, & ſi quæ has colitis bona numina valles,
Et tu, Sala pater, quondam opportunus amori
Daphnidis, exiguo veheret cum Phyllida lembo:
Et vos Saliades Nymphæ, & ſylveſtria Fauni
Numina, paſtori, precor, hoc concredite veſtro
Extremum munus, neve hæc permittite ſerta,
Et quæ plura dedi contextis oſcula ſertis,
Phylli, tibi reddenda, vagis divellere ventis.
Non, precor, hæc auſint malè prælibare cohortes
Melliferæ, aut aliæ quas hæc vehet aura volucres.
Tuque teres quæ fagus ades mihi proxima, ſerva
Dulce onus, extremumque vale quo Phyllida Daphnis
Flevit, in his ſertis optata ad lumina defer.

Sic tua longævis umbrosa cacumina ramis
Æternum vigeant, & præmia forsitan ipsa
Muneris extremi, veniens dabit oscula Phyllis.
Philli vale, linquenda mihi pulcherrima Phylli
Phylli vale, & munus saltim hoc abeuntis habeto,
Extremum, has lacrumas, & quæ dedit oscula Daphnis
Floribus his, reddenta tibi, dulcissima Phylli
Unus amor, mea Phylli, meus. Te linquere sæva
Fata jubent, at non cum Phyllide Phyllidos ignes.
Phyllis inextinctos in pectore Daphnidos ignes,
Ipsa fovet, præbetque æternis pabula flammis.
Interea, mea vita, vale, Jam mitia fata
Se sistent iterum, & niveo signanda lapillo
Fausta dies, aurove, aut quod pretiosius auro est,
Cum potero in lætam tibi dicere redditus aurem,
Phylli veni, conjunge meis tua pectora Phylli,
Phylli veni, permisce meis tua basia Phylli.

PROPEMPTICUM

AD

JOHANNEM ELERUM, HOLSATUM, J.U. CANDIDATUM.

Cum post varia & longa in diversis Germaniæ Academiis exercita studia

Anno D. 1661. d. 28 Julii.

Tandem Lipsiæ

In patriam reditum pararet.

ERgo tuos tandem repetes, Charissime, Cimbros,
  Et longum, dices, ô Philurea, vale.
Cimbrica nunc tellus solito te lætior effer,
  Excute quos luctus bella dedere tibi.
Arma silent & tela secant Mavortia campos
  Et sua jura iterum vindicat alma Themis.
Illius & soboles ELERUS pectora legum
  Excultus studiis te bene digna redit.
Hic est indulsit cui se doctissima totam
  Quemque vocat natum Julia Magna suum.
Hunc etiam (at prohibent doctæ bona Numina Divæ
  Infausti hos elegos nomen habere loci!)
Si tamen, & tectis liceat depingere verbis,
  Signaque funesti ponere pauca loci.
Urbs est jucundis Salæ quæ lambitur undis,
  Ni modo nunc prorsus funera tanta fugit.
Hic nostrum citius post funera mœsta profectum Lu-

Luget adhuc Themis, & turba novena Deûm.
Nunc vero Philurea magis ſibi mœret ademptum:
Ah, fallor verbo, mox adimendus erat.
Aſt id idem eſt: ſpatioque brevi duo tempora diſtant:
Prolongent illud fata benigna tamen.
Aut quoniam ſpes hoc nunc abnuit, optima doctis
Cum Divis mecum, nunc, Philurea dole.
Pliſſiades Nymphæ, precor; hunc retinete, fugamque
Numinibus veſtris hanc inhibete, precor.
Aut ſiquidem retinere nefas, votiſque ſuorum
In patriam patrio jure vocatur, eat.
Attamen abſentem luctus lacrumæque ſequantur,
Effuſumque ſimul voce favente vale.
Tu vero imprimis crines tibi ſcinde, Lycori,
Heu nimis E L E R O ſemper amata tuo.
Non tibi nunc quamvis alius, tua, limina forſan
Qui tibi nocturnus ſæpe ſalutet, eat.
Atque alius repetenda tibi ferat oſcula quamvis,
Non tibi tam poſthac fidus amator erit.
Neſcis quem perdas, neſcis, temeraria, neſcis:
Hic tibi vel lacrumis heic retinendus erat.
Et poteras retinere, ipſi in ſua colla lacertos
Mittens, inque tuos lumina mœſta ſinus.
Sed quia non retines, fatum hoc non velle putabo:
Quamquam, hcc ut repetam, ſic retinendus erat.

 In-

Interea quoniam nil nunc nisi vota supersunt,
Et poscit summum tristior hora vale.
Ah utinam tantos caperet mea Musa furores,
Ut tibi condigno diceret ore vale!
Quæ quamvis semper titubet male, nunc quoque justo
Ex hoc discessu muta dolore silet.
Tu tamen hæc pedibus Themidos mihi dicta probatæ
Quamlibet haut æquis nunc Elegia, refer.
Flebilibusque modis quamvis felicia fata
Pande, sed his absint omnia mœsta modis.
Vix bene reddiderat mater relevata pusillum
ELERUM, simili gaudia magna patri.
Cum Themis & genetrix gratorum Suada leporum,
Et vitrea Charitum veste probanda cohors.
Quæque favet doctis Pallas Tritonia, quæque
Numina præterea pectora magna fovent.
Unanimi pariter cura sumpsere fovendum
Depositum gremio vix bene matris onus.
Hæc Nectar, tulit illa favos, cunctæque dedere
Cultori quondam munera larga suo.
Imprimis sed læta Themis, mox ora resolvit
Veridica, & pueri singula fata canit.
Fata suis equidem vicibus distincta, sed inter
Quæ tamen auratis multa probanda notis.
Quæ nunc si digno canent mea Musa cothurno,
Non possem quod sit tam male mœsta queri.
Ne, tamen hic penitus taceam, quæ paucula tristis
Nunc Elegia mihi dat bona fata, canam.

I bene,

I bene, desertosque diu nunc respice Cimbros,
Et puero quondam qui caluêre focos.
Jam te præsentem sibi publica commoda terræ
Exposcunt patriæ, te vocat ipse parens.
Te posthac fatis tua sors tutabitur æquis,
Fulgebunt posthac candida cuncta tibi.
Te fora gaudebunt, te curia, teque penates
Privati surgent in bona fata tui:
Jam tibi divitiæ crescunt, augentur honores,
Ponitur inque tuo sponsa beata thoro,
Unde brevi surgant nati, vultuque parentem,
Et dignâ pulchro corpore mente ferant.
Hæc tibi Convictor longo bene cognitus usu,
Nunc discedenti denuo cuncta vovet.
Et Musa languente notat, meliora daturus,
A te cum veniet littera longa, Vale.

OVIDIO-CENTO
SIVE
PROPEMTICON ALIUD
In discessum ejusdem,
ex panniculis
P. OVIDII NASONIS
Consutum.

PRÆLUDIUM.

Dum mea Musa negat, dignos tibi languida versus,
Promptior ecce suos Naso Poëta dedit.

Carmina Nasonis cui non placuêre Poëtæ?
Et cui non placeant, cui modo nasus adest?
Quo tamen illa magis possint tibi lecta placere,
Nec noceant nostris insidiosa modis.
Sit tibi prima fames nostris exempta legendi,
Fercula post saturo Naso secunda ferat.
Largaque succedant epulis bellaria parcis,
Ne damnum primæ mensa secunda ferat.
Insipidis sic quæ primò læduntur ab offis
Ora, saporatas rectius inde probant.

CENTO OVIDIANUS.

4. *P.* 13. O Mihi non dubios inter memorande sodales
3. *Tr.* 4. Elere, ingenio semper amate meo.
2. *P.* 5. Scilicet ingeniis aliqua est concordia junctis,
Et servat studii fœdera quisque sui.
1. *Tr.* 8. Sive aliquod morum, seu vitæ labe carentis
Est pretium, nemo pluris emendus erat.
Sive per ingenuas aliquis caput extulit artes,
Quælibet eloquio fit bona causa tuo.
1. *Amo El.* 5. Singula quid repetam? Mores natura pudicos,
3. *Tr.* 7. Et raras dotes ingeniumque dedit.
3. *P.* 3. Nota tua est probitas, testataque tempus in omne,
Pectus & Herculeæ simplicitatis habes.

Ut-

Utque tibi eſt animus,cum res ita poſtulat, arma 2. P. 9.
Sumere,& hoſtili tingere cæde manus:
Tempora ſic ſtudiis ubi ſunt data juſta paternis,
Ejuſdem ſacri cultor uterque ſumus.
Tu quoque Pieridum ſtudio, ſtudioſe, teneris, 2. P. 5.
Ingeniumque probas, ingenioſe, meum. 1. Tr. 8.
His ego commotus,dixi tibi protinus ipſi, 1. Tr. 8.
Serviet officio ſpiritus iſte tuo. 5. Tr. 9.
Accipe per longos tibi qui deſerviat annos, 1. Am. 3.
Accipe qui pura, norit amare fide.
Denique tantus amor nobis, cariſſime, ſemper, 2. P. 4.
Quantus in Æacide Actorideque fuit.
Multaque præterea manifeſti ſigna favoris 3. Tr. 5.
Pectoribus teneo non abitura meis.
Hæc mihi ſemper erunt imis infixa medullis, 1. Tr. 4.
Perpetuſque animi debitor hujus ero.
Da mihi, ſi quid ea eſt, hebetantem pectora Lethen, 4. P. 1.
Oblitus potero non tamen eſſe tui.
Te niſi momentis video pene omnibus abſens, 3. P. 5.
Vel freta Leucadii mittar in alta Dei. 5. Tr. 2.
Hic es, & ignoras, & ades creberrimus abſens, 1. P. 10.

3 P. 5. Gratia Dîs, menti quolibet ire licet.
4. P. 15. Semper, inoblitâ repeto tua munera mente,
1. Am. 3. Tu mihi, si qua fides, cura perennis eris.
1. Tr. 7. Quid nisi tot lusus, & tot mea seria nosses,
Tot lusus nossem feriaque ipse tua:
Quid nisi convictu caussisque valentibus essem
Ascitus toties in genus omne joci.
2. P. 10. Sæpe brevis nobis vicibus via visa loquendi est,
Pluraque si numeres, verba fuere fide.
Sæpe dies sermone minor fuit, inque loquendo
Tarda per æstivos defuit hora dies.
2. P. 4. Non ego si biberis securæ pocula Lethes,
Excidere hoc credam pectore posse tuo.
In Ibin p. m. 366. Desinet esse prius contrarius ignibus humor,
Junctaque cum Luna lumina solis erunt.
1. Tr. 7. Omnia naturæ contraria legibus ibunt,
Parsque suum mundi nulla tenebit iter:
2. P. 4. Quam tibi nostrarum veniant oblivia rerum.
Non ita pars fati candida nulla mei est:
Ne tamen hæc dici possit fiducia mendax,

Stul-

Stultaque credulitas nostra fuisse,
cave.
Teque quod est rarum, præsta constan- 4. Tr 5.
ter ad omne
Indeclinatæ munus amicitiæ.
Hei mihi cur animis juncti secernimur Ep. Leandr.
unis,
Unaque mens, tellus non habet una
duos.
Sed quod tu nolles, voluit miserabile fa- 4. P. 6.
tum,
Hei mihi, plus illud quam tua vota
valet!
Nunc ego jactandas optarem sumere 3. Tr. 8.
pennas
Sive tuas, Perseu, Dædale, sive tuas.
Ut tenerâ nostris cedente volatibus aura,
Aspicerem patriæ dulce repente so-
lum.
Bis me sol adiit gelidam post frigore 4. Tr. 7.
brumam,
Bisque suum tacto pisce peregit opus.
At mihi jam videor patriâ procul esse 5. Tr. 10.
tot annos,
Dardana quot Grajo Troja sub hoste
fuit.
Verum quid faciam? Tu cui licet aspice 4. P. 15.
CIMBROS.
Hei quanto melior sors tua sorte mea 5. Tr. El. 4.
est!
Adde quod (atque utinam verum tibi 4. P. 11.
venerit omen!)

Conjugio felix jam potes esse novo.
3.Tr.12. O quater, & quotiens non est numerare beatum!
4.Tr.1. Heu nimium fati tempora longa mei!
2.Am. 11. Omnia pro veris credam, sint ficta licebit,
Cur ego non votis blandiar ipse meis?
Ep. 3. I nunc, & quoniam regio felicior ista est,
2.P.3. Istic me memori pectore semper habe.
5.Tr.13. Utque solebamus consumere longa loquendo
Tempora, sermoni deficiente die.
Sic ferat & referat tacitas nunc littera voces,
Et peragant linguæ charta manusque vices.
4.Tr.5. Sic tibi processus habeat fortuna perennes,
Sic ope non egeas ipse, juvesque tuos.
2. P. 8. Sic pater in Pylios, Cumæos mater in annos
Vivant, & possis filius esse diu.
4.Tr.5. Sic æquet tua nupta virum bonitate perenni,
Incidat & vestro rara querela toro.
Sic juvenis similisque tui sit natus, & illum
Moribus agnoscat quilibet esse tuum!
In Ibin p.367. Annuite optatis mitissima numina nostris,

Et

Et sit pars voti nulla caduca mei. 2. P. 8.
Quæ pro te ut voveam miti pietate mereris, 2. Tr. 4.
Hæsuraque tibi tempus in omne fide.
Detur inoffenso vitæ tibi tangere metam, 1. Tr. 8.
Quo pede cœpisti, sic bene semper eas.
Dî tibi dent annos, nam de te cætera sumes, 2. P. 1.
Sint modo virtuti tempora longa tuæ.

CONJUNCTIO SOLIS ET VENERIS IN

Nuptiis auſpicatiſſimis
MICHAELIS KIRSTENII
Ph. & Med. Doct. & Prof. P. apud
Hamburgenſes celeberrimi,

ET

ADELGUNDÆ ANNÆ PUTSCHIÆ,

Quæ celebrabantur Hamburgi
A. D. cIↄ Iↄc LXI. Kal. Decembr.

THALAMUS.

VENERI. PHOEBEÆ.
DOCTÆ. SPECULATRICI. PARNASSIÆ.
MEDICÆ. POETRIÆ. FATIDICÆ.
CUJUS, HOC. COELUM. EST.
SUPERIORI. ANALOGUM. ET. EXACTE.
RESPONDENS. IN. QUO.
CONJUNCTIONEM. FORTUNATISSIMAM.
NULLIS. ADHUC. ASTROLOGORUM.
EPHEMERIDIBUS.

AN-

ANNOTATAM.
PRÆDIXIT. HYMEN.
EJUS. OBSERVATIO.
SINE. VITRIS. TUBIS. AC. TELESCOPIIS.
IMO. SINE. OCULIS. FACTA.
ITA. SESE. HABET.
ANNO. SALUTIS. HUMANÆ. M. DC. LXI.
MENSE. OCTOBRI. ADOLESCENTE.

SOL. ET VENUS.
HAMBURGENSIUM.

KIRSTENIUS. ET. PUTSCHIA.

FELICISSIMAM. SUPER. LUNARIUM. PLANETARUM. CONJUNCTIONEM. IMITARI.
ET. PLACIDE. RADIOS. SUOS. PERMISCERE.
COEPERUNT. QUOS. INDIES. ARCTIUS, AC
AMICICIUS. CONSERUERE. UT. ADEO. IPSA.
ILLORUM. CORPORA. PARTILITER. CONJUNGI. DEBEANT.
HAC VESPERA QUÆ EST KAL. DECEMBR.
HORAM. ET MINUTA. ASSIGNARE.
NEFAS. EST.
NEQUE. MINUTIÆ. CURANTUR. IN.
VENERE.
NEQUE. ELEVATIO. AUT. ASCENSIO. IN.
HOC. COELO.
TEMPORUM. ORDINI. NUMERORUM. MENSURÆ. AUT. MOTUS. LEGIBUS. CERTIS.
SUBJACET.
IN. MOMENTANEIS. MOMENTORUM. CURATIO. ALICUJUS. MOMENTI. EST.

HÆC.

HÆC. CONJUNCTIO. ETSI. SUBLUNARIS.
IN. HOC. COELESTIBUS OMNIBUS. SUPERIOR. EST,
QUOD. DIUTURNITATE. OMNES. OMNINO. VINCIT.
NEC. DURATIONIS. FINEM. AB. ALIO. QUAM. A. DEO. A. QUO. ET. EXORDIUM. ACCIPIT.
HIC. DIVINA. FATORUM. SECRETA. SUNT.
DE. QUIBUS. QUANTUM. HOMINIBUS. REVELATUR.
APOTELESMATIS. SUMMA. HÆC. EST.
COELUM. UNDECUNQUE. BENE. AFFECTUM.
ET. PLANETÆ. OMNES. EX. SUIS. DOMICILIIS.
RADIOS. FAUSTOS. LARGIENTES.
IPSIQUE. CONJUNGENDI. PLANETÆ. SUAPTE. NATURA. BONI. AC. BENEFICI.

ET. IN. OPTIMIS. COELI. LOCIS, SOL. QUIDEM. IN. EXALTATIONE. VENUS. AUTEM, IN. TERMINIS. CONSTITUTI.
BENEFICOS. MAXIME. ET. SALUTARES.
EFFECTUS. PROMITTUNT.
IMPRIMIS. AUTEM.
JUCUNDA, VENUSTA. LEPIDA; POLITA.
HONORATA. ET. FELICIA. OMNIA.
AMANTIBUS. LITTERATIS.

ET.

LITTERATIS. AMANTIBUS.
EX. QUORUM. AMPLEXU.
PARTUS.
VENUSTOS. LEPIDOS. AMABILES.
DOCTRINA; HONORE. ET. FORTUNIS. AFFLUENTES.

NA-

NASCI. FACIET. DEUS.
CUI. IDEM. NUMEROSOS. ILLOS. ET. LONGÆVOS. ET. DIUTURNAM. HANC.
CONJUNCTIONEM.
FAXIT!

CLARISSIMO DN. SPONSO
PATRONO ET PRÆCEPTORI
SUO PLURIMUM COLENDO.

L. M. Q.

SCRIBEBAT LIPSIÆ.

V. P. H.

HY-

HYMENÆUS.

Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus:
Quam bene ſe docto ſociat Venus aurea Phœbo,
Quam bene KIRSTENIO ſeſe ſua PUTSCHIA jungit,
Et cupidis faciles Muſis miſcentur Amores!
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
Hic prudens ſua fata legit: ſcribuntur in aſtris
Æterni ſecreta Poli, mentitaque numquam
Sidera ſunt, quamvis & iners Chaldæus aberret
Sæpius, & falſis eludat pectora dictis
Vanus Arabs, cœlive peritior accola Nili.
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
Mens eſt quæ fallit, denſis perfuſa tenebris
Mens eſt, non bene gnara ſui, ne ſidera celſa
Neſciri mirere: O cæcæ pectora noctis
Plena nimis! Nempe eſt noſter temerarius error,
Ergo etiam polus, & variis radiantia formis
Sidera vaſta Poli juſta ſine lege feruntur?
Has Heraclitus rediens male ſerius umbras
Defleat, & vanis ſingultibus äera rumpat:
Nunc cum Democrito pulmonem attollere riſu
Sufficiat nobis. Sic docta volumina cœli,
Quæ cunctis volvenda patent, paucisſque leguntur,
Sic jubet Uranie, & ſemper mihi cultus Apollo
KIRSTENIUM nunc ore ferens ſic imperat, & ſic

Po-

Poſtulat alma Venus, quæ nunc vult PUTSCHIA
dici.
Cernite Sidereos, cœlectia pectora, motus.
Scilicet in vobis, cœleſtia pectora, cœli
Nunc ſeſe decreta probant. Concordat Olympus
Mentibus æthereis, & pars è parte reſecta
Antiquos retinens motus. Hinc tempore eodem
Phœbèos Veneris radios & PUTSCHIA, & ipſe
KIRSTENIUS ſenſere Simul, ſimul ignibus
iſdem
Arſere, atque avidis flammas hauſere medullis:
Quas æternus amor, quas tempora longa fovebunt,
Quas numquam adverſo reſtinguent ſidera
curſu.
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
Aſtrorum hæc vis eſt, quibus hæc ſubjecta rotantur,
Et rerum externæ facies, atque ima moventur.
His tellus ſtetit atque cadet. Quod cernimus, &
quod
Vivimus, aſtrorum eſt, quæ Mens ſuprema gubernat,
Et cogit variis diſtinguere fata figuris.
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
Felices nimium quibus hæc arcana pateſcunt,
Felicesque magis, queis ſidera fauſta benigno
Aſpectu, & radiis felicibus aëra complent.
Felices vero imprimis quos lumine miti
Aſtrorum Princeps, & Mens Venus aurea
mundi

Aſpi-

Aſpiciunt, radiiſque bonis in proſpera ducunt.
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
O ter felices ſponſi, gratiſſima cœlo
Pectora, quam vobis hæc ſe myſteria pandunt,
Quam vobis bona fata favent, & mitis Olympus!
Cernite, prudentes animæ, concordia cœlo
Quanta ſit, atque animis cœleſtibus: ut ſua mentes
Fata bonæ veris reddant expreſſa figuris.
Non ſecus ac ſpecula (ut liceat componere parvis
Magna,) repercuſſas reddunt cryſtallina formas.
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
Hamburgi cœlum eſt, heic iſti PUTSCHIA cœlo
Conveniens, doctuſque (abſit modò livor,) Apollo
KIRSTENIUS, radiis dudum ſociantur amicis.
Et nunc conjuncti centro propriore caleſcent,
Fœcundoſque dabunt lætis attactibus annos.
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
Phœbe decus mundi, cui ſe Venus optima rerum
Dat comitem, quid nunc celſis inferre Cytheris
Parnaſſum dubitas, Erycino aut vertice Pindum
Ponere: Quin poſthac Helicona videbimus Idæ
Collibus adnexum. Melius ſociata vigebunt
Imperia, & melius communi fonte cadentes
Tramite communi ſocio labentur in alveo
Amnis Acidalii fontiſque Aganippidos undæ,
Oraque guſtantum duplici dulcedine mixto
Nectare jucundum rorantes, pectora Phœbi
Im-

Imperiis Venerisque simul parere docebunt.
Omnia conveniant, & quadrent infima summis,
Junctaque conjunctas feriant bona sidera terras.
Cernite sidereos, cœlestia pectora, motus.
Fata favent voto. Pictis ne credite mappis,
Queis cordi Venus est, queis Phœbus pectora pulsat.
In Delo Cypros est, Amathus Patarèaque regna
Jam prorsus coiëre, Claros, Delphiq; Paphosque
Cum Tenedo, Cirrhaque, Cnidos junguntur in unum;
In Phœbo Venus est. Aris communibus uti
Nunc cupiunt, tingitque rosas hyacinthus amicas
Lætior, & myrto gaudet contermina laurus,
Et cygnis sociæ discunt volitare Columbæ.
Cernite sidereos, cœlestia pectora, motus.
Quantum Acidaliam Phœbus fert pectore divam,
Ut vaga mens illâ flammas agitante calescit
Intus, ut ipse novus manifecto proditur hospes,
Inspiratque alios studio fervente labores!
Ergo Deus dextrâ faculas & spicula versat,
jamque sinum picto gaudet subnectere cesto,
Et permutato lususque jocosque gubernat
Imperio, volucresque inter versatur Amores.
At Venus ecce suo quantum furit aurea docto
Plena Deo, quantum flammis quibus usserat, ardet!
Et se vix capiens, geminumque in pectore versans
Numen inassuetis animum confundere curis

Audet, Apollineæ tractans mysteria dextræ!
Pharmaca jam miscet, jam versus voce canora
Format, & Aoniis certat testudine Divis.
Cernite sidereos, cœlestia pectora, motus.
Quam bene cœlestes referunt terrena figuras,
Utque polo conforme rotant! En noster Apollo
KIRSTENIUS, tota Veneris nova gaudia mente
Concipit, & plectro feriante, calescit amoris
Lusibus, & Veneri dat tempora pacta Minervæ,
Et minus austeras vigilando ducere noctes
Discit, & ad seros lucubrare Cupidinis ignes,
Et matutinos Veneri renovare labores.
Non secus ac doctum capiunt præcordia Phœbum
PUTSCHIA, KIRSTENIUSque aliis quæ lumina præfert
KIRSTENIO fert ipsa suo. Nunc PUTSCHIA Sol est,
KIRSTENIO vitam radiis atque intima cordis
Arcano fervore fovens, morbisque medetur
Omnibus, (hæc panacæa valet,) lepidisque susurris
Concentuque animorum uno modulamina plectris
Non ullis imitanda facit, sacrique liquores
Addit Acidalios irritamenta furoris.
Quin etiam pangens Oracula Phœbados instar
Fausta secuturi prædicit gaudia lusus,
KIRSTENIO, & decimi pandit præsagia mensis.
Cernite sidereos, cœlestia pectora, motus,
O semper veneranda Venus, Venus aurea, salve,
Et radios huc funde bonos, virgisque salignis

Si

Si quondam Enaries docuere oracula gentem.
Androgynam varie diffectis dicere ramis,
Nunc etiam arcanos fatorum pande receſſus
Quæ Phæbo conjuncta tuo ventura volutas.
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
Alma Venus numquam nitido magis ore ſuperbit,
Quam Phœbi complexa rotas. Nec lumnia Phœbus
Umquam tanta quatit, quam cum ſe mater Amorum
Vecta polo niveis comitem fert Cypria cygnis.
Scilicet hanc cœli faciem atque hoc ſidera nexu
Juncta ſibi primas rerum formaſſe figuras
Crediderim, & magni vidiſſe exordia mundi.
Hæc igitur quoties Domino repetentur Olympo
Fœdera, reddentur toties felicia terris
Tempora, & effœto facies renovabitur orbi.
Tunc & Gymnaſium docto ponetur Amori,
Et Veneri: erudiant ubi & erudiantur amantes,
Quicquid Phœbus amat, quicquid Venus optima poſcat,
Quicquid Acidaliis Pindique hauritur in undis.
Tunc Veneris denſæ decorabunt templa corollæ,
Et nova ponentur, lucebit & ignibus ara
Uſque novis, ſtacteque & thure adoperta Sabœo!
Pendebuntque tholis tituli, zonæque ſolutæ
Poſtibus hærebunt pulchris ex arte puellis.
Tunc fortunato felicia ſidera partu

Ad-

Adſpicient pulchræ ſoboles, Veneremque puellæ
Ore ferent, puerique recondent pectore Phœbum.
Hi ſunt qui ſeclis portant rediviva futuris
Nomina, cum titulis & adaucta laude parentum,
Præclarum in ſeros ducentes ſtemma nepotes.
Cernite ſidereos, cœleſtia pectora, motus.
Hæc vos, ô fauſto felicia pectora nexu
Fata manent SPONSI. Vobis hæc ſpondet Olympus,
Et Pater æthereus, qui temperat aſtra perenni
Imperio, nutu mortalia fata gubernat,
Talia lanificas adamante notare Sorores
Juſſit, & æternis deſcribere fata figuris.
Hæc rata ſint, currantque diu proſperrima vobis
Fata precor, ſeroſque nihil mutentur in annos,
Nec radios umquam vobis ſentire malignos
Eveniat, ſemper ſtent fortunata ſereno
Aſtra polo: ſemper detur, cariſſima, vobis
Lumine lætanti & vultu ridente benignos
Cernere ſidereos, cœleſtia pectora, motus.

Lau-

Lauream Philosophicam
SAMUELI DÖGIO
EIDERA HOLSATO,

Collatam Lipsiæ, d. 26. Jan. 1662.

Gratulatur

Amicorum & conterraneorum Holsatorum nomine.

Ergo novis iterum lætantem Helicona cieri
Motibus, & docto descendere Numina Pindo
Cernimus, ac textas manibus portare corollas.
Hem quantum se compsit Honos, & mascula Virtus,
Et Charitum sincera cohors, quæ gaudia, quales
Ore ferunt risus! Quam tota mente triumphat
Thymbræus, comitesque Deæ, quæ carmina plectris
Concordare docent! Jamque os Jove nata serenat
Horridulum, & placidas hastæ prætexit olivas,
Et propero Tua festa gradu PHILUREA, frequentat:
Ornatura sacram præsenti numine lucem,
Cultoresque suos, & in his, Clarissimæ DöGI,
Te quoque. Cui quam rara ferens sibi gaudia, quæque
Pectore fatidico depromens omina Pallas

 Docta

Docta perennanti decorârit tempora ſerto,
Nunc referam: noſtri monumentum, ac pignus amoris.
Enthea laurus erat, Pindo decerpta virenti
Phœbeis manibus, Charitum quam mille beatis
Oſcula texentum ſignarant fixa labellis:
Addiderant palmas Virtus, permixtaque florum
Agmina Pierides, nec non Tritonia Pallas
Creſcentes æternum oleas. Honor ipſe per imas
Innocuam retinens urticam ſparſerat oras.
Hanc cupidis manibus, ſupremi nata Tonantis
Imponit tibi DöGI, & talibus ora reſolvit.
Salve, noſter amor, DöGI, chariſſime, ſalve,
O Phœbo dilecte nimis, dilecte Camœnis!
Quam mihi, quam reliquis nunc feria gaudia creſcunt
Numinibus, tua quod digniſſima tempora Lauro
Condecorare datur. Plures imponere vellem,
Si liceat, quoties memori modo mente revolvo
Indefeſſum animum, atque exercita pectora curis
Aoniis, largeque hauſtas Aganippidos undas.
Felices animæ, digniſſima pectora Cœlo,
Queis adeo pars increvit divinior auræ
Queis falſum Cnidia vero diſcernere norma,
Errorumque ima craſſos ab origine fontes
Exhaurire datum eſt, & rectæ mentis abyſſum
Artibus, & rerum veris implere figuris.
Imprimis dignæ tranſcendere laudibus aſtra
Divinæ mentes, queis ſumma arcana pateſunt,
Quid moveat cœlorum arces, quid conſcia fati
Si-

Sidera, quas leges Superi dent orbibus imis,
Et quam non cæco verſent mortalia caſu.
Quam paucis hæc noſſe datur, quam fruſtra fatigant
Sæpius hæc magnas animas, quæſita profundis
Et nullis abſtruſa reperta per avia curis!
O infelicem qui tantis arduus auſis
Excidit! O quam præſtiterat terrena ſecunda
Laude petiviſſe, & magnæ retinacula menti
Injeciſſe illas queis corpus paſcitur auras!
Nec modicæ nam laudis erat pernoſcere cauſſas
Et fines rerum, ac formas penetrare latentes.
Dicere num tellus, vel qua ratione rotetur,
Quid generet Zephyros, aut mixta tonitrua cauris,
Irida quid pingat denſos cum ſuſcitat imbres,
Compactaſque jubet ſolem ſubducere nubes.
Nec dignas Hecatombe aliâ formare figuras
Exiquum foret, aut menſuræ diſcere leges,
Innumeriſque modis numeros atque addere formis.
Sive quid aſſiduis aut magnis uſibus aptum
Noſſe, nec obtuſum quod poſſit prodere vulgus,
Quæ lædant, rectaîve juvent cum corpore mentes,
Quid deceat, quid præcipiat natura, vel horrens
Averſetur, & ex qua jus ratione reſultet.
Felix qui novit, dignæ quæ pectora curæ
Regia ſollicitent, vel doctas qualia vulgo
Secernunt animas! Quantum ex his ſingula præſtant

Quæ te cuncta beant! DöGI doctissime, perge
Quo te fata vocant: fortunæ obstacula temne,
Præbebit tibi victa manus, dominaberis astris.
Hæc Pallas. Nos interea Clarissime DöGI,
Quos communis amor junxit, rumpendaque nunquam
Vincula, communesque foci, divique tuentur
Indigetes, meritos una gratamur honores:
Et quæcunque tuis optabis honoribus addi
Prospera, conjunctis apponimus omnia votis.

Tumulus & Epicedium

CORONÆ MEGISERÆ

JONÆ SCHRIMPFII,

J.C. Conjugis dum in vivis erat dulcissimæ è quibus excessit Viennæ Austriæ,

A. D. cIↃ.IↃc. LXII. *d.* VII. *Kal. Jan.*

TUMULUS.

D. O. M.

ET MEMORIÆ. PIE. DEFUNCTORUM.
HIC. LOCUS. SACER. EST.
VIATOR.
CONSISTE. VIDE. LEGE.
IMITARE.
HOC TUMULO.

CO-

CORONA. CONDITUR.
ITA. EST.
MULIER. CORONA. MULIERUM.
QUÆ. PROGENITA.
VIRO. CLARISSIMO. ET. AMPLISSIMO.

HIERONYMO MEGISERO.

IMP. GLORIOSISS. MEM. RUDOLPHI. II.
ET. AUSTRIÆ. ARCHIDUCUM. HISTORICO. FIDELISSIMO. AC.
PERITISSIMO.
ITA. PROPRIA. VIRTUTE. NATALIUM.
SPLENDOREM. ADAUXIT. UT. HISTORIAM. VITÆ. SUÆ.
MEREATUR.

NUPTA. VIRO. NOBILISSIMO. ET.
CONSULTISSIMO.

JONÆ SCHRIMPFIO.

JCTO. SERENISS. ELECTORIS. SAX. CONSIL. ET. EJUSDEM. AC. ALIORUM.
IMPERII. PRINCIPUM.
LEGATO. RESIDENTI. VIXIT. CUM. IPSO.
SINE. QUERIMONIA. ANNOS * RELICTISQUE. EIDEM. DULCISSIMI. AMORIS.
PIGNORIBUS. * *
EXIIT. EX. HAC. VITA. ANNO. EXEUNTE.
SALUTIS. CIↃ. IↃC. LXII. VII. KAL. JAN.

VITAM. NOVAM. ANNUM. COELESTEM. ET.
KALENDAS. SEMPITERNAS. IMPOSTE-
RUM. VICTURA.
POSTQUAM. VIXERAT. HIC. DIU. ANNOS.
NEMPE. LXX. SED. QUOD. PALMARIUM.
EST. VIXERAT. DIU. BENE.
SIBI. BONIS. OMNIBUS. AMICISQUE. ET.
PROPINQUIS. AC. LIBERIS. IMPRI-
MIS. ET. CONJUGI.
DENIQUE DEO
A. QUO. CORONAM. SEMPERVIVAM. EX-
PECTAT.
INTERIM. NUNC. MULTORUM. LAUDIBUS.
CORONATUR. AVE. VIATOR.
UTQUE. IDEM. MEREARIS. VIDE.
VITA. MORTUORUM. FAMA. EST.

OSSIBUS. HIS. ANIMÆQUE. PIAM. DA.
CHRISTE. QUIETEM.
TUQUE. PRECATUS. IDEM. CARE.
VIATOR. AVE.

ERGA. BEATE. DEFUNCTAM.
SUPR. PIETATIS.
ET. ERGA. CLARISS. MARITUM.
DEBITÆ. OBSERVANTIÆ. CAUSSA.
CUM. DOLORE. POS.

V. P. H.

Funde pios questus, lugubria carmina funde,
Et lacrumabundos fac, Elegia, modos.
Poscimur in luctus, ferales SCHRIMPFIA luctus
Imperat, heu fatis SCHRIMPFIA functa suis.
Functa suis placidè fatis, & quod pia solum
Possint, & capiant pectora, functa lubens.
Quas ego nunc lacrumas SCHRIMPFI, quæ tristia verba
Effundam? cujus tota flet usque domus.
Sed quorsum hoc etiam? Quorsum flevisse juvabit.
Et lacrumis lacrumas accumulasse pias?
Est aliquid, quod rapta boni præsentia lædit
Insontes oculos immemoresque sui:
Sed menti haud moritur quidquam; memor illa suorum
Defunctis laudes reddere docta suis,
Æternæ meritis pandit præconia famæ,
Hæc post ipsa etiam funera vita manet.
Sed quorsum, pia Musa, ruis? Quæ surgit imago?
Quæ subeunt animo nunc simulacra meo?
Lux tibi sæva redit, SCHRIMPFI, lux sæva relictis
Pignoribus, soli, SCHRIMPFIA, læta tibi.
Lux redit, & tumulus stat, pompa & rursus eadem
Exequitur tristi flebile funus iter.
Templa iterum Themidos squallent, & nulla beatis
Castalidum rivis limpida limpha fluit.

Jamque iterum Cirrham tremere, atque Helicona moveri
Cernimus, & doctas ponere plectra Deas.
Et pictas humeris pallas, & frontibus aurum
Demere, & undantes ungue notare genas.
Atque iterum Phœbo pro Daphne exosa cupressus
Nectitur, & tristis tempora taxus habet.
Ipsa Themis verrens lugubri syrmate terras
Tristis ad exequias & pia sacra redit.
Ingeminat veteres mœrens Astræa dolores,
Et queis cum terras linqueret usa fuit.
Hac tua fronte dolent dilecti vulnera SCHRIMPHI,
Et merito tali fronte dolendus eras.
Interea Charites injussæ funus adornant,
Jamque tuæ roseæ sunt Libitina fores.
Protinus alma Fides te, chara CORONA, coronat,
Sertaque dat capiti non moritura tuo,
Nubila Spes etiam detergens fronte serena,
Et pietas eadem munera summa ferunt.
Quas juxta Virtus gemit illibata, simulque
Talia verba ferens Conjugialis Amor.
SCHRIMPHIA cara vale, atque externas læta Kalendas
Nunc celebra, postquam sic tua fata volunt.
Et satis est terrisque datum, charisque propinquis,
Quos tibi conjunxit, non violatus amor,
At tu qui superas, & adhuc qui vesceris aura
Hæreat hæc memori mente CORONA tuæ.
Scilicet illius semper te fata monebunt,

Rebus

Rebus ut in vestris cuncta ruant subito.
Et quam non possis certas spondere Kalendas
Instantes quamvis per cita fata tibi.
Quisquis es, ô fragilem tecum perpendito vitam
Quam teris, & dices sit brevis ista mihi!
Labitur annus, abit mensis, lucesque recedunt,
Et superest, qui nos conterat usque labor.
Ut morbos taceam, & quorum meminisse malorum
Solum perpetuos cogit habere metus.
Ipsum quod nutrit necat, & quo vivere succo
Credimur, hic vires interimentis habet.
Atque ubi, quam paucis concedunt fata, senectam
Attigeris, senium jam tibi morbus erit.
Morbus erit, quem mors semper metuenda sequetur.
Atque hæc est vitæ, ô homo, summa tuæ!
Non igitur vita est multos ex ordine soles
Cernere, & immumeros connumerare dies,
Queis tua continuo saltarint pectora motu,
Vinaque queis multos perdiderisque cibos.
Vivere condigne est operari, atque otia mors sunt,
Et recte ex sola mente putatur homo.
Recte igitur vives, animus si rite laboret:
Illud ut obtineas, sit tibi CHRISTUS opus.
Hunc toto meditare animo fac, membraque CHRISTI
Qua poteris, fidus sedulitate juva.
Sic juvenis moriens centenos vixeris annos:

Sin secus, ipsa etiam mors mihi vita tua est.
Quam bene nostra igitur, quam sanĉte SCHRIMPFIA vixit,
Cujus creverunt cum pietate dies.
Quæ nunc his erepta malis sine fine triumphat,
Et secum plaudens talia verba facit.
Terra vale, conjuxque vale, vos chara valete
Pignora, habet testes quos sibi noster amor.
Ast ego nunc abiens ad avos atavosque recedo
Vos visura iterum, cum bona fata volent.
SCHRIMPFIA sic Nos, quod superest, bona verba sepulchro
Scribemus, maneant hæc bona verba diu!
QUAM. VIRTUS. CHARITES. ET. QUAM. FLEVERE. CAMOENÆ.
QUAM. PIETAS. ET. SPES. ET. BEAT. ALMA. FIDES.
HIC. POSUIT. QUIDQUID. DE TERRA. SCHRIMPFIA. SUMPSIT.
DE. COELO. QUOD. HABET. COELICA. TECTA. TENET.
Talia conjugialis Amor, Clarissime SCHRIMPHI,
Quæ Tibi quo potis est, dat mea Musa pede.
Non tantum sumptura sibi, Tua prodiga quondam
Si foret in luctus officiosa suos.
Quæ quoniam tanto nunc torpet muta dolore,
Nostra, precor veniam, debuit esse loquax.
Siste pios questus, lugubria carmina siste
Et lacrumabundos siste, Elegia, modos.

THE-

THEMIS DEVOTA
GOTHOFREDO MELMIO
DUSSELDORPIO-MONTANO
ILLUSTRE CONSILIARII MUNUS
AB INCLYTA NATIONE GERMANA,

Philos. Medic. & Theolog. quæ Patavii est, oblatum acceptanti.

THEMIS DEVOTA.

QUis mihi, quis tanto pulsat præcordia motu
Impetus, atque novi conturbant ima furores?
Rursum, Phœbe, redis: rursum ejurata reverti
Calliope placuit? mentemque minoribus aptam
Vix satis, excelso tumidùm vis ire cothurno,
Et nimis exiles in grandia pellere vires?
Sentio quo cogas: quæ cari gloria MELMI,
Et digno collatus honos præconia poscat:
Sed frustra es, longoque situ torpentia frustra
Corda moves, animumque jacentem in carmina tollis.
Ergo pro tantis meritis indictus abibit
MELMIUS, ingratoque fovere silentia semper
Concessum tibi fasque putas? Quin protinus omni
Tu segnem depelle situm, depelle veternum
Pectore, quosque damus quantum potes accipe motus.
Quo licet ore canas, certe cecinisse juvabit.
Sic Pindo quæcunque favet bona turba Deorum
Augurat, & spondet perspecta modestia MELMI.
Incipe, sponte sua venient in pectora sensus,
Incipe, sponte sua venient in carmina versus.
Candida lux aderat, lux sacratissima Pindo,
Et jam festa dies ad culmina summa vocarat
Cœlicolas, queis doctæ artes, queis carmina curæ.
Pro-

Prodit pompa Deûm, procedensque agmine longo
Fortunata cohors Phœbo Phœbæa frequentat
Templa Duce, & gravidas donis concedit ad aras.
Quæ nova majestas Templo, quam fulgur ab omni
Parte micat, splendore novo quam tota coruscant
Atria, quam sese maiori lumine complent.
Non secus ac teneras prima cum nocte per umbras
Hesperus aurato componit sidera cœlo,
Et variis totus radiis collucet Olympus.
Jam solio Pæan medius sublimior alto
Sederat, & doctus complerat tecta Senatus.
Jam sua pro solito festæ solemnia luci
Munera reddiderant cuncti: pia carmina, laurus,
Plectra, hederas, & scripta æternis vota tabellis.
Continuo Divos ut circumspexerat omnes
Cirrhæus, placido tranquilla silentia nutu
Imperat, & fatis felicibus ora, resolvit:
Quo tandem hanc digno lucem claudemus honore
O superi, festis aliis, quæ vota diebus
Undique sufficerent, data sunt: hæc aurea lux est,
Præ cunctis mihi cara aliis, vulgaria cessent
Officia, accedantve novis: felicior illa
Non surget, Parnasse, tibi: Non illa refulsit,
Quin nova per totum penetrarint gaudia Pindum:

Hæc quoties fausto doctissima pectora partu
Edidit, aut doctos ad lumina nostra libellos
Attulit, aut digna nostris concessit alumnis
Prosperitate frui, meritas in tempora laurus
Aut hederas donans, Regumve Ducumve favores!
Quin hodierna etiam (nec me præsagia fallunt,
Astraque fatorum certos signantia motus)
Haud nobis spernenda dabit. Nec plura locuto
Tradit, Atlantiades compacta volumina cedro
Ex adytis portata imis. Divinior illi
Cedro splendor erat, Phœbique à fronte recepto
Clara repercusso spargebat lumine Templa.
Signabant extrema notatæ adamante figuræ
ANNALES PATAVINI: haud illo gratior alter
Parnasso codex. Quoties aut fessa canendo
Pectora mulceri, gravibusve exercita curis
Solari placet, hic foliis collucet apertis,
Attentisque animis dignissima facta leguntur.
Quippe Antenoreis quæcunque geruntur Athenis
Auratis stant scripta notis. Formantur in auro
Nomina Rectorum, & parili signantur honore
Quorum has est præstare vices: hinc Natio fulget
Quælibet, & doctis quorum communia regna
Consiliis stant atque vigent: sed maxima lux est
Germanis, primi primo fulgore coruscant,
Prima tenent variis insignia picta figuris.
Hæc igitur placido dum lustrat lumine Phæbus,
Ecce recens fulvo rutilat GOTOFREDUS in auro,
Et

Et similes MELMI designant nomina sulci.
Cæruleoque nitent insignia picta colore,
Teste pudicitiæ, & quam sancta modestia pectus
Devotum decoret, strepitus exosa superbos
Et tumidos fastus. Sic nullas purior æther
Admittit nebulas æquali hinc inde sereno.
Hyblææ juxta volucres visuntur in illo
Quem dedit Altitonans meritis majora colore:
Perfectæ numero, perfectæ emblemata mentis,
Et divina tibi quam se sapientia dulci
Eloquio conjuncta, & sedulitate perenni
Assiduo tractata, indulserit usque docentes.
Quin licet hic etiam nigricantes cernere normas,
Signa æqui justique, tuis distinguere curis
Quod satages, MELMI. Sic quæ stant casside regni
Signa jubent. Regnantis honos amor unicus æqui est.
Quæ vero geminas pennæ crispantur in alas,
Illis Fama volans super æthera, transque rigentes
Vecta Alpes, celebres veniens prope Teutonis arces
DUSSELDORPIACIS pandet nova gaudia tectis,
Et tibi, Rhene pater, quæ tu bene fidus amicis
Fluminibus, quique ingentem circumsonat orbem
Oceano reddes. Sic clari nomina MELMI
Noc secus ac undæ cunctas labentur ad oras,
Ad geminosque Polos, geminosque ferentur ad Indos.
Ut satiati oculi, novitasque exempta videndi,
Lau-

Laudantur voto communi ſigna, ſacriſque
Pindi digna tholis plauſu celebrantur oborto.
It clamor, fauſtiſque ſonis pia templa moventur
Gratantum, & MELMI felicia fata cientum.
Interea doctos concors diſcordia Divos
Exagitat cunctos, dum quiſque ad ſidera, MELMI,
Te tollens, ſibi Teque, tuoſque adſcribit honores.
Hic eſt noſter amor, caſtiſſima turba Camœnæ
Unanimes clamant, illi de matre cadenti
Excepto noſtris implevimus ora fluentis.
Conſcius hoc Pindus, ſanctæ hoc Parnaſſidos undæ
Norunt, & templa hæc, & quas hic cernimus aræ.
Non aliter Charites dictis communibus inſtant:
Nobis iſta dies, nobis hæc gloria MELMI,
Communiſque favor totus concedat oportet.
Nos cum matris onus nondum Lucina beatum
Solveret, arcanos in pectora dia tepores
Miſimus: hinc animi vigor hic, pacataque virtus,
Hinc facies hilaris priſco permixta ſevero,
Et cunctis laudanda decoræ frontis imago,
Et quæ plura placent cautis, faciuntque probari
Omnibus ex æquo, impulſuſque favoribus addunt.
Hæc Charites: contra baculo qui ſuſtinet angues
Tendit uterque Deus. Medicas ille evehit artes,
Herbarum celebrans vires, & multa profundo

Quæ

Quæ condit Natura ſinu: quæ corpora ſanent.
Diverſoſque queant animorum inducere motus.
Hic citat eloquium, & quæ ſit præſtantia verbis,
Et quantum valeant facundæ in pectora linguæ.
Et tamen huic ſeſe committere nata Diones
Audet, & hanc ipſi tentat prævertere palmam.
Verum præ reliquis ſe tollens flava Virago
Noſtrum hoc eſt inquit, ſacra quod prudentia pectus
Complevit tibi MELMI, hoc regna capeſſere docta
Te fecit, fecitque tuo placuiſſe Theatro.
Noſtrum hoc munus habes, noſtra hæc palmaria laus ſit.
Tandem mota Themis: Studio certatis inani
O ſuperi, nobis hæc ſeſe gaudia debent.
Nobis, ſideros motus ſi cernitis, olim
MELMIUS ortus erat, primi cunabula parvo
Nos dedimus, teneriſque appreſſimus ubera labris.
Et ni fatum aliud voluiſſet, & Anguiger illum
Invitæ rapuiſſet, haberem nunc quoque magnum
Qui regat imperium: nunc hæc compendia præſtant.
Sic ait, atque viri famam, atque extollere mores,
Natalemque diem, & tranſactæ tempora vitæ,
Incipit. At Phœbus: Non illi talia luci
Conveniunt, nec Diva tibi: Nos illa canemus
Longius, & læto narrabimus omnia Pindo,
Expectata dies ubi ſurget, textaque noſtris
Lau-

Laurus inumbrabit cum MELMIA tempora dextris.
Quos ego tunc cantus, & gaudia quanta movebo,
Quanto iterum juncti feriemus sidera plausu!
At nunc sollicitis onerabimus æthera votis,
Quæ, Themi, tu solves: etenim tu sola gubernas
Imperia, & justo servas moderamine mundum,
Nec pereat nimio inter se diversus iniquo.
Ut litem Superum sententia justa diremit,
Ecce Themis plenis veneratur lancibus aras,
Aras quas viridis præcinxerat undique Daphne,
Et palmæque, oleæque, & flores mille colorum.
Hinc ubi templa videt grato fragrantia fumo,
Et flammas lucere pias, hæc læta profatur.
Audiat hæc æther dicta, & quod ab æthere Numen
Respicit huc, pulsentque polum non irrita vota,
Audiat Altitonans, MELMIQ; secundet honores,
Et faveat Parnassus, & hic quotcunque sedetis
Alma manus Parnassi, animis linguisque favete.
Et tu quæ toto fulges celeberrima mundo
URBS VENETUM, Hadriacus cui se submitere Nereus
Gestit, & edomitis placidum interlabitur undis,
Urbs antiqua, viris, & libertate vetusta,
Et prisca virtute nitens. Quod sufficit Orbi,
Indulsit Natura tibi: Fortunaque totam
Heic se consumsit: Quod pulcrum, quodque decorum est,
Heic omne est: Apprime tamen favor unus abundat,
Quo

Quo tibi noster honos, & Pindi jura foventur.
Hac tu perge, precor, propria virtute triumphans
Æternnm, crescat porro Germana studentum
Te nutrice cohors, patriaque à sede recedens
Æmula turba frequens Patavinas visat Athenas,
Læta ubi tranquillæ producens gaudia vitæ
Candida Castaliis irroret pectora succis.
Sic seu pace viges, seu tu victricibus armis
Imperium pelago, & Lunis crudelibus infers,
Verticibus nostris prudentia vestra canetur,
Celsaque laudati pulsabunt astra triumphi.
At tu, ô Juvenum Germanica turba medentum,
Fortunata vige, felicibus utere fatis,
Auspicio MELMI longa sub pace quiescens.
Quanquam iterum diro tibi patria cara Gradivo
Ingemat, atque tuis rursum, Bellona, flagellis
Sanguinolenta, iteret veteres lacrymosa querelas.
Hæc quoque concedent fatis mutata benignis,
Reddeturque quies. At vos concordia vinclis
Conjunctis sincera liget, nec Corpore in uno
Diversi, gemino quamvis sint vertice, sensus.
Hæc, MELMI Te Cura manet, clarissime MELMI,
MELMI, noster honos, sancti spes aurea Pindi,
Deliciæque poli, quam nos secreta bearunt
Gaudia collatos tibi dum gratamur honores,
Quam tamen hæc etiam numero duplicata redibunt,
Cum Phœbo laudata dies in tempora Daphnen
Fle-

Flectet, & albentes intexet Pallas olivas.
Tunc nova materies laudum haud vulgata patebit,
Complebuntque novi Parnassia culmina plausus.
Interea, ô iterum MELMI laudande, valebis.
Vives, multa geres insigniter, ordine longo
Quæ merito vestri ducant in secula fasti,
Atque imitanda tuis quæ successoribus instent.

SENTENTIA
APOLLINIS DICÆI,

Judicis compromissarii in caussa

THEMIDIS ET ÆSCULAPII

Publicata

In honorem auspicatissimum

LAUREÆ PHILOSOPHICO-MEDICÆ

GODOFREDO MELMIO DUSSELDORPIO-MONTANO

In Archi-Gymnasio Patavino collatæ.

FErvebat Parnassus, & alta biverticis acres
Versabant collis strepitus, agitataque Divum

Numi-

Numina discordi turbabant cuncta susurro.
Insequitur varius clamor, nemora alma moventur
Aönidum, gliscit vehemens discordia, gliscit:
Sanctaque diversi quatiunt laureta boatus.
Cum Divum interpres gressu festinus anhelo
Sistitur, & celsum solito de more tribunal
Admonet omisso Phœbum conscendere cantu:
Sic primos Pindi perhibens sic poscere Divos.
Nec mora: consurgunt alacres, studiumque relinquunt,
Plectraque projiciunt Divæ, & comitantur euntes
Commotum novitate ducem: solio ille repostus
Sublimis sedet antiquo, venerabilis omni
Unde micat Pindo longe lucentis imago,
Dictaque communes pulsat sententia sensus.
Occupat huic dextram cœli prudentia, Pallas,
Atque sinistra tenet niveo velamine Candor.
Accedunt partes, quales non curia Pindi
Hactenus, aut ipsus meminit se judice Phœbus
decertasse umquam. Sese Themis aurea sistit,
Tristitiam formans vultu, immanemque dolorem,
Inque sinus Phœbi lances deponit & ensem.
Inde Coronides paribus vestigia curis
Figit, & adiungit ramum quo sustinet angues,
Et medicas denso descriptas codice leges.
Usque adeo ambobus Phœbi submittere certum est
Judicio studiumque suum, totumque decorem.
Exhorrent Superi, atque novus stupor occupat omnes, Vix-

Vixque sibi credunt hæc tam nova vera videri.
Dumque emirantur, dum vocem corde prementes
Multa putant taciti secum,& committere Divos
Quænam debuerint incerto murmure lites
Rimantur, fixique huc illuc frontibus hærent:
Prima Themis sic orsa loqui est. Sanctissime Divum,
Doctrinæ qui regna tenes, placidoque gubernas
Virtutum genus imperio: quem cuncta scientum
Agnoscit pia turba patrem: me quæso benignus
Adspiciens, sortemque nimis miseratus iniquam,
Exaudire meas ne dedignare querelas.
Illa ego, quæ quondam magni matrona Tonantis
Imperio metuenda meo supera alta regebam,
Postquam humiles sumens curas mortalia prenso
Sceptra manu, & natæ cœlestia jura relinquo,
Terrenis contenta malis, vix ista quieti
Ut cupio concessa meæ nunc tuta guberno:
Et nisi jam prohibes, etiam illa relinquere nato
Regna tuo cogar: jamque is moderabitur orbem,
Atque ego pulsa locis tandem præponar Avernis.
Nempe vides, quos turba ipsum numerosa sequentum
Concipiant animos, quis spiritus intima verset,
Quanta sibi nostris vix concedenda requirant.
Jam sibi Principibus similes, summosque videntur
Ex-

Exæquare Duces, (a) Regumque adſcendere culmen.
Quas ego communes aras, communia templa
Enumerabo tibi, (penitus namque omnia noſti,)
Quæ vel ſolus habet, vel certe haud partibus æquis
Dividit. Ipſe etiam ſolus Patavina tenebit
Templa brevi, & numero hic cultorum præſtat, & aris
Jamdudum. At vero quod ſummum, quodque dolendum eſt,
Infandumque, ſacroque indignum nomine Pindi,
Ipſe loci primi, & primæ ſibi laudis honorem;
Affectat, totaque ſua adſtipulante caterva
Inſurgens Medicæ, res ô nova! poſtulat arti
Submittat tremulos Juriſprudentia faſces.
O ſuperi, quos tecta tenent radiantis Olympi,
Hoc prohibete nefas, & triſte avertite fatum.
Noſque omnes, quos alma tenent hæc culmina, Divi,
Communi voto decus hic defendite noſtrum.

Im-

(a) *Vid. Andr. Barbatiam. de præſtant. Cardinal.* §. 40. *ubi adducto textu l. un. C. de Comit. quem dicit ſingularem, Medicum Principis habere dignitatem aſſerit, qualem habent Duces. Bartolus vero ad h. l. docet quod Medicus Papæ, vel Principis æquiparetur Ducibus, & Vicariis Principis, & obtineat locum Comitis primi ordinis. Inſpice ſi lubet Chaſſanæ. Catal. glor. Mundi part.* 10. *Conſid.* 25. *ubi citat Barbatiam in c. cleric. de Judic.*

Imprimis tu Phœbe, beati gloria Pindi,
Hoc equidem, si justa precor, si nulla venenis
Hocce tuum, ut perhibent, potuit fœdare tribunal
Dira Erebi pestis: si me moderante superna,
Ipse novercales, res cœlo rara! favores
Te memor es sensisse, unum hoc pro munere dona,
Ut liceat sermone meo nunc longius ire,
Atque imis effari animis, & promere sensa
Pectoribus: liceat mihi toti exponere Pindo
Jura mea, & nostris quæ sit præstantia curis,
Et quam Phœbigenam superet Themis: hoc mihi fas sit,
Et tua sancta mihi fuerit sententia semper,
Et lis hæc hodie quocunque in fine quiescet.
Principio haud repetam multis, nec longa retexam,
Quod fuerim Regina poli, quod filia nutu
Rexerit inferiora meo, cum secula cursu
Felici puro lucerent aurea mundo.
Tunc nondum tu natus eras, Epidaurie, nondum
Ille tuæ fuit artis honos: mea Delphica tellus
Nunc data Phœbe (b) tibi, & Larnassus (c) templa colebat.
Nem-

(b) *Themidos olim fuit templum Delphicum, Phœbo postea concessum. v. Cœl Rodigin. antiqu. lect. lib 16. cap. 19.*

(c) *Antiquitus ita dictus, vel à Larnasso quodam, uti probat Natal. Com. vel ἀπὸ τῆς λάρνακος. Celebre hic templum Themidos, unde responsum accepit Deucalion, Ovid. 1. Metam. Pausan. in rebus Atticis, à Parnaso Cleodora Nymphæ filio postea dictus Cœl. Rod. l. c. & lib. 8. cap. 16. &c.*

Nempe ſuis contenta bonis gens juſta degebat
Innocuam vitam, nec cædem aut vulnera norat,
Tentabatve avido naturam vincere luxu.
Hinc neque Pœoniis macerabant viſcera ſuccis,
Sed ſecura quies largas in pectora vires
Fundebat, mentiſque vigor tranſibat in artus,
Junctaque longævos virtus durabat in annos.
Nec mors tunc metuenda fuit, mollis ſopor illos
Preſſit, & Elyſiis redivivos intulit agris.
En tibi quas habeant Themidos moderamina
vires!
Poſtquam hæc mutarunt, & deteriore metallo
Stamina duxerunt Parcæ: ſcelerataque diras
Gens meruit pœnas, flammis delenda vel undis,
Et nova projectis ſurrexit ſaxea petris,
Duritiemque ſuo retinens à ſemine proles
Noluit Aſtreæ dictis molleſcere natæ,
Meque Polo exire ipſa adventante coëgit:
Omnia ſunt ſancti perfracta repagula juris,
In ſcelus omne itum eſt: miſcere venena no-
vercæ,
Atque inferre feræ crudelia vulnera dextræ
Tum demum, & varias mortem didicere per
artes.
Ergo pallentes morbi, & nimis ægra Senectus,
Et vigiles Curæ, & Peſtes, Lethumque, laborque,
Ex adytis Erebi funeſto examine terras
Emiſſæ implevere: Tuis hinc eſt data curis
Materies tandem, hinc tibi templa aræque ſa-
crantur.
Ergo vides, quantum noſtræ tua præſtet origo;
Et quam jure tuo, vix ſerius addite cœlo,

Nunc mea sollicites æternæ Numina Divæ.
Sed forsan reputes alienum, exordia, & annos,
Præteritique diu celebrare encomia fati,
Muniaque ambobus data nunc præsentia malis
Contendi, atque quibus regimus mortalia, curas.
Sic etiam vincere, licet vernantibus herbis,
Aut siccis tenues possis deducere succos
Vulcano varias illas recoquente per artes,
Et docta miscere manu, atque his addere multa,
Aut undis quæsita, imis aut eruta terris,
Eque cadaveribus putentum rapta ferarum:
Quorum ope diversos ducens in viscera motus,
Et plenam congesta ingluviem vacuare saburra
Et longo partas luxu depellere febres
Corporibus possis, vel vulnera sæva mederi.
At mea majores exercent pectora curæ,
Rudera sustineo, tueorque labantia mundi,
Sæpius effætas vires, & semina priscæ
Virtutis renovans: conjungo fœdere gentes
Nunc has, nunc illas. Per me pax redditur orbi,
Clausis bellorum portis, redduntur amores
Mentibus antiqui, & veluti communis origo
Materiesque eadem, atque ejusdem particula auræ
In vitam concessa facit discrimine nullo
Cognatos sibi nasci homines, (d) sibi reddere jura
Per me sic fratrum, & cognatum more docentur.
His

(d) *Ita Florentinus l. ut vim. 3. ff. de Just. & Jure. Et cum inter nos cognationem quandam natura constituerit, consequens est, hominem homini insidiari nefas esse.*

His adeo vinclis non dissoluenda ligantur
Imperia: his animi Regum nectuntur, & ima
Abjecti de plebe viri: sociantur & urbes
Talibus, atque domo multi junguntur eadem.
Atque utinam hæc numquam tristis mihi rumpat Erinnys,
Firmaque crudeles absolvant fœdera pugnas,
Nec nova perpetuo verset discordia mentes!
Nulla Machaoniæ vexarent corpora curæ,
Et nullum acciperet medicata ligamina vulnus:
Almaque pax lætos regeret, contentaq; ut olim
Simplicitas aleret sanas cum corpore mentes.
At nunc queis licet auxiliis, queis artibus, ægro
Ad minimum extremam mundo defendo ruinam,
Et ne corripiant animas contagia puras
Imprimis studiosa veto: infectasque saluti
Reddo suæ, terras cogens excedere pestes.
Nempe tuis tantum nostra hæc medicamina præstant,
Quantum corporibus mentes, cœlestia terris.
Nec nostra hæc præcepta latent, aut morte probantur
Multorum, aut sectis ex arte leguntur in extis.
Hic prima cum luce orientibus inditus ordo,
Invitos etiam comitatur: spretaque mille
Mille modis trepidas innata scientia mentes
Natura cruciat recitante, & conscia veri
Pectora secretum pulsat. Non illa negare
Attinet, aut dubiis niti confundere rixis:
Cunctis justa patent,& nullo interprete quamvis
Dictante, a propria victi ratione docemur

Quæ tu detrectes, alios incommoda nolle,
Et quæ tu cupias, alios quoque commoda velle.
Hæc æterna manent certi discrimina justi,
Hæ leges nullo cupiunt adamante notari,
Aut sculptæ cedris, Pario vel marmore, in annos
Servari seros: signatæ in cordibus imis
Sæpe renascentes propria virtute perennant.
His fundamentis prisci mandata Solonis,
Et Thracis pariter nituntur jussa Licurgi,
Et quæcunge aliæ per vasta volumina leges
Stant sparsæ, huc recidunt. Nempe hæc præcepta per omnes
Divisæ rerum varias imitamine formas
Effingunt species: alio ceu corpore, quamvis
Nil mutata alias dat linea ducta figuras.
Hæc ego prudentum per candida pectora, perque
Regum corda Ducumque ferens elementa recondo
Mixturis variata suis: hinc cuncta reguntur,
Proque meo subjecta tenent dictamine sensus,
Atque uno totus moderamine nititur orbis.
Sed quid regnatas ego longa recenseo terras,
Cœlorum momenta tacens? Mihi paret Olympus,
Et mihi per natam cœlestia jura tenentur:
Et per me solam Rex cœli Juppiter ipse
Juppiter est, per me stellantem justus Olympum
Imperio regit, & fatalia sidera torquet,
Exauditque preces, æquasque in crimina pœnas,

At-

Atque in virtutes justissima præmia ponit.
Nec sibi tam templis, aut fulminis igne trisulco,
Quam justi sibi laude placet. Nempe inde bonorum
Summa venit; totoque timenda potentia cœlo.
Jam tu, Nate Deo, satagas exponere multis,
Atque probare tuis, Cœlum, Titaniaque astra
Quæ vis convolvat, quisve intima nutriat ardor,
Quid cogat nubes, & densos concitet imbres:
Quid generet stellas crinita luce minantes.
Denique componant quæ res elementa creatas
Et fugiant crassos exilia corpora sensus, (c)
Nec nisi jam variè possint composta videri,
Aut tangi: ratione tamen solvantur, & omnes
In motus, numerosque suos, primasque figuras
Ducantur, varioque situ remorata quiescant.
Hæc tu mille tuis doceas rimanda per artes,
Hactenus haud audita etiam miracula narrans.
Adjiciasque licet, subitis quæ corpora morbis
Præservent, lethoque, & lethi limine ab ipso
Quæ revocent mentes, & prisca sede reponant,
Ut tecum possint sibi fulmina justa mereri.
Ast ego divinum decus, æqui & juris amorem
Exprimere humanas, qua fas sit imagine, mentes
Erudiam. Illa magis sapientia sancta juvabit
Felices animas. Illam qui pectore gestat,
Errabunda satis securus negliget astra,
Fatorumque vices, & quod fortuna bonorum
Vel natura dabit, rectos adhibebit ad usus,

 Ipse

(c) *Particulæ Cartesianæ, ad quarum virtutem nec Epicureæ, nec Democriteæ, nec Anaxagoreæ antiquæ accesserunt.*

ipse sibi atque aliis justi lagitor & æqui,
Vel nihilo contentus, egestatemque, famemque
Et morbos, mortemque immoto pectore temnens,
Inque malis gaudens, atque ipsa in morte triumphans,
Parte sui meliore, & qua datur esse, superstes
Æterna moriens superabit sidera fama:
Et summo residere polo dignabitur, inter
Quos olim in terris referebat imagine Divos.
Ecce Tibi summam nostræ virtutis, & artis.
Hanc tueare precor: vel si quid pandere majus
Te natus poterit, non ultra exire recuso
Tellure, & mecum cœlesti sede relicta
Filia nigranti loca nocte silentia viset.
Nullaque jam posthac concordia, nulla ligabunt
Jura feras gentes, mecum discedet Honestas,
Auffugietque Pudor; miscebunt infima summis
Effrænæ mentes, & debacchata per orbem
Alecto, & Stygiæ confundent cuncta sorores.
Ergo Lycaoniæ mensæ, cœnæque Thyestis,
Tantaleæque dapes, & fercula dira redibunt:
Cogeturque iterum trepidos Sol condere vultus.
Et Tityus non unus erit. Salmonea rursus
Cernetis jactare protervis fulmina dextris.
Incumbetque iterum commotæ Pelion Ossæ,
Et veteres infanda iterabit Phlegra tumultus.
Nemo colet precibus superos, vel messe Sabæa
Victima nulla cadens squallenteis imbuet aras.
Juppiter ipse preces ultra exaudire recusans
Continuo ambustas absumet fulmine terras.
In-

Inque chaos primum tota compage soluta
Desinet immensi collabens machina mundi.
Scilicet his Epidauro ortus medicamina morbis
Exitiisque modum ponet, collyria mundo
Atque emplastra ferens, poterit defendere fatum,
Et solus vacuum posthac regnare per orbem.
Hæc Themis, & facto dicendi fine quievit,
Cumque dolore gravi vocem indignata repressit.
Quam contra ingemuit, torvoque Epidaurius ore
Reddidit hæc: Quoniam, Themi, nunc conamine tanto
Disceptare lubet, sævasque ciere querelas,
Et mihi liberior data sit, peto, copia fandi,
Phœbe pater: multis pauca & graviora reponam;
Postquam tota meas Parnassi curia laudes
Concinit, & dudum solitos felicia fines
Egressa invidiam Themidos mea fata merentur.
Scilicet à prima dum constat origine mundus,
Factaque dum superas tangunt mortalia mentes,
Cultores habuisse licet, semperque licebit,
Quos ultro sua fata vocant. Præstantia Divos
Quippe hæc sola beat, sanctoque adscribit Olympo,
Et laudes facit, atque aras, & templa mereri.
Et quo nostra magis virtus se ostenderit orbi,
Hoc magis excrescunt, augmentaque debita sumunt.

Non hæc invidia, non hæc onerare querelis
Debueras, Themi sancta, tuis. Sin exigis, artis
Æmulus ut tecum repetam præconia nostræ:
Numquam Pæoniæ concedent legibus artes,
Atque ego te quovis commissus judice vincam.
Sic Tu Diva licet, sis vasto antiquior orbe,
Connubioque olim fueris conjuncta Tonanti,
Postquam ita tunc rerum immutabilis ordo volebat,
Nec licuit pugnare illi. Non ista nocebit
Propterea nobis duri inclementia fati.
Quippe ego non potui nascendi tempora, & ortus
Anticipare meos: potui tamen addere coelo
Nomen, & invitis transcendere sidera fatis.
Cætera quid multis operosus dicta refutem?
Nempe ego quo solas relevem medicamine pœnas
Sum datus: haud pugno, maneatque hæc unica laudis
Summa meæ. Nil tam præsens agnoscere Numen
Fecerit, & solis propria est clementia Divis.
Sed quod crudeles densantur in omnia pœnæ,
Hoc Themidos donum est. Nempe hæc immitis in omnes
Effingit tormenta modos. Hac sanguine leges
Scribebat dictante Draco. Sævire flagellis
Hæc jubet, & diro compescere crimina ferro,
Et fontes animas puris immergere limphis:
Culeus hac, laqueique hac inventrice parantur,
Quæque nimis miseras deturpant stigmata frontes. In-

Inque cruces agit hæc, & vivos ignibus urens,
Assidua mundum funestum strage cruentat.
Sunt mites nobis animi, deponimus iras
Ocyus, & fassis faciles ignoscimus ultro.
Hinc numerosa cohors nobis mansueta clientum:
Te fugiunt omnes, immania regna perosi,
Atque horrent tantos, detestanturque rigores.
Attamen hisce tuis mundi stat machina curis,
Et magna imperia, & gentes, urbesque, domosque
Jure tuo socias. Te conservante salubres
Effundunt justæ vires in corpora mentes,
Et quovis fugiunt diræ de pectore pestes,
Et pax alma redit, concordia pristina surgit
Mentibus, unanimesque iterum renovantur amores.
O si facta Tuis lucerent congrua dictis,
Nec solis staret celebrata potentia verbis:
Quam tua te merito reverentia sancta maneret,
Complerentque tuæ mundum præconia famæ!
Nunc quoniam hæc somno, volucrique simillima vento
Dicta volant, studioque nimis luctaris inani:
Indomitus ciet usque furentia pectora Mavors,
Et scelera abripiunt, & fæda per omnia ducunt,
Diraque sejunctos agitat discordia sensus,
Nec leges ultra curat vesana libido:
Laudatæ cessant vires, Tua gloria cessat,
Teque magis tua regna potens exercet Erinnys.
Hæc defende Tibi, cumque illa jurgia jacta,
Et repete tua sceptra, & docta volumina pande,

Enumera leges. Sin immutabilis ordo
Obſtat, & arcani verſantes omnia motus:
Ne pugna, fatiſve vias occludere tenta,
Et quæ regna tenent, quæque auxiliaria tantis
Peſtibus occurrunt ſine numina mundus adoret.
Vos ergo ſeptem gelido quos axe triones
Quos rate viſendos luſtrat fulgentior Argo,
Quoſque calens medius terrarum continet umbo,
Nos colite, & noſtrum manibus rogitate ſupinis
Auxilium, noſtras incendite honoribus aras.
Namque meis promptas monitis ſi traditis aures
Conſtabunt veſtris ſemper medicamina morbis.
Non equidem faciles adeo, nulloque labore
Quærendos auſim tantos promittere fructus.
Nempe ſuo (ſic fata volunt) ſudore parantur
Præclara: In nullas deducunt ocia laudes.
Non ego quæ per ſe pateant, naſcentibus ortu
Quæ primo cunctis dictat natura docebo:
Obvia res & trita nimis, memorandaque ſolis
Queis hebetes multa nigrant caligine mentes,
Et queis lethæa obfuſcant oblivia ſenſus.
Numquam hæc effugient animos dictamina cautos,
Nec repeti hæc curat ſapiens, ſibi figere leges
Doctus, & arcana juſtum deſcribere norma.
At vires quæ ſint quas tellus educat herbis,
Innumeras numero: quæ reddere robora nervis,
Quæ valeant imis educere noxia fibris,
Hæc latet, & ſolis conſtat prudentia nobis.

Non

Non hic invita luctanteis prendimus aure, (f)
Nec manus injicitur rebus, (g) jactuve lapilli,
Infestatur opus; (h) non hic dimittitur Orco
Libertus; (i) non hic studio certamus inani

(f) *De more rapiendendi in jus, auricula vellicata, res notissima est. videsis Acron. & Porphyrion. in Horat. lib.* 1. *Sat.* 9. *Hinc antestari. Adrian. Turneb. Adverf. lib.* 28. *cap.* 14. *Hotomann. Antiquit. Rom. lib.* 1. *adde Rosin. & Cujac. Observat. lib.* 7. *cap.* 16 *Ludovic. Carrion. Antiqu. lect. lib.* 2. *cap.* 12. *Ræward. in L L.* XII. *Tabb. cap.* 5. *Plaut. Curcul. Act.* 5. *Sc.* 3.

(g) *Rei vindicatio per manus injectionem fiebat antiquitus, cujus argumenta extant in l. sed si* 10. §. *prostituta* 1. *ff. de in jus voc. l. Titius* 9. *ff. de serv. exp. l. causam* 20. §. 1. *ff. de manumiss. l. imperat* 7. *Qui sine manumiss. l.* 1. §. *simili* 4. *C. de Lat. lib. toll. l. si ut manus* 2. *C. de Serv. exp. ubi adde Dd. & Comm. & Macrob. Saturn. lib.* 3. *cap.* 7. *Quintil.* 7. *c.* 7. *Ovid. Amor.* 2. *Eleg.* 4. *& alios.*

(h) *Novum opus nunciabatur jactu lapilli consule l. de pupillo* 5. §. *meminisse* 10. *ff. de nov. op. nunc. l.* 1 §. *sed & si.* 6. *ff. Quod vi aut clam. & l. vi facit.* 20. §. 1. *eod. tit. l. & si forte* 6. §. 1. *Si serv. vind. ibique Dd.*

(i) *Orcinus libertus, de quo vid. multum apud Barn. Brisson. de V. S. lib.* 13. *& Cujac. lib.* 3. *Observ. cap.* 3. *ubi leges plurimæ adducuntur.*

An tenuis vili cedat pictura tabellæ : (k)
Vel quo stilla loco cadat, (l) aut quæ cætera juris
Ambigui, in magnas ducunt certamina nugas.
Seria tractamus. Quidquid complectitur orbis,
Quæ cœlum, quæque astra superstant omnia, primis
Vestigata suis deducimus undique caussis.
Hinc quæcunque juvant, vel quæ fugienda nocendi
Obtineant vires addiscimus: inde mederi
Novimus, & sævis producere tempora fatis.
Sed quorsum hæc facient, si mox Themis aurea mundo
Digressa extremam secum trahat una ruinam,
Æterni Regina poli, Reginaque mundi.
Qua sine nec socias conjungunt fœdera gentes,
Nec

(k) *Magna est inter ICtos controversia, an Tabula Picturæ cedat, vel contra, ob antinomiam §. Si quis in aliena 35. Instit. de R. D. cui consentit l. Qua ratione 9. §. 2. ff. de A. R. D. cum l. in rem actio 23. §. 3. ff. de Rei Vind. ubi leg. Gothofred. Pacium. Nicol. à Passeribus, in concil. leg. pag. m. 156. & opiniones Bartoli, Monticuli, Gelkenii, Azonis, Alberici, Belloni, Giphanii &c. apud Nicol. Genoa. concil. pag. m. 76. & seqq.*

(l) *De Stillicidijs, eorumque servitutibus lites tædiosas decidere satagunt Cæpolla, Classenius, Harprechtus, Stammius, & alii de servitutibus qui scripsere, & Commentatores in tit. ff. & C. hujus argumenti.*

Nec coëunt urbes, in patrum funera nati
Vix nati, & matrum properant in funera natæ:
Juppiter ipse preces, atque impia thura perosus,
Tela manu temere jactans fabricata Cyclopum
AEterna injiciet perituro incendia mundo.
Scilicet hic metus est Superis, hi corda timores
Plus quam fæminei nunc immortalia terrent.
Quin abis hinc quo fata vocant? Rex Juppiter idem
Semper erit, semperque preces agnoscet Olympus,
Et thura, atque inopum miserans lamenta querentum.
Et qui nunc metus in socialia fœdera gentes
Ire jubet, (m) junctisque ædes circumdare muris,
Et formare gravi sibi propugnacula bello
Dum pax læta manet, junctas retinebit easdem,
Et nimiis etiam ponet moderamina damnis.
Quod si tu vacuo sine me consederis orbe,
(Namque minas, quoniam sic vis, repetemus easdem,)
Quæ mundi facies, quæ rerum forma manebit?
Scilicet aut ipsos prævertent funera partus,
Aut primæ vitæ exortes, & ab ubere raptos
Aut certe in grato crescentes flore juventæ

(m) *Civitates ex mutuo metu coaluisse, Ciceroni, Diodoro Siculo, & Herodoto jam olim credita est sententia: nuper à Thoma Hobbes, libro de Cive è tenebris revocata: cujus tamen falsitas ex solo Aristotele satis est perspicua.*

Atra dies perimens ad triſtia Tartara coget.
'Et leve principium ſurgens quodcumque nocendi,
Continuos nullo capiet prohibente vigores,
Et ſubito in totum ſparget contagia vulgus,
Atque idem cunctos abſumet lethifer annus.
Tunc tua Simplicitas, tunc ſancta coletur Honeſtas,
Solaque Tu votis, Themi, tunc pollebis & aris.
Et quoniam certum eſt vires oſtendere verbis,
Nec jam diſſimulare licet: proh deſine tandem
Certare, & victas tandem, Themi, porrige dextras!
Concedam quocunque placet: tua dicta probabo,
Subſcribam, & pedibus deſcendam in ſingula promptis,
Nec tamen effugies. Nempe hoc quodcunque citabis,
Si quid habes laudis: tota hæc atque unica noſtra eſt.
Nam duce me matres clemens Lucina reſolvit,
Adſpiciuntque novi regnantia ſidera partus,
Cultoreſque Deûm ſurgent. Non hactenus ullum
Heic Themidi imperium. Quin me cogente calores
Vitales creſcunt, alimentaque debita membris
Diſtribuunt, nondum innatum naſcentibus æquum.
Ergo ſuos, nobis, ortus, augmentaque debent
Pri-

Prima tui: noſtris oritur laudata propago
Auſpiciis. Nulli ſine me ſpirare licebit,
Et teneris agitare leves pulmonibus auras.
Num majora cupis miracula? Namque fatebor
Omnia, jamque, artis pandam ſacraria noſtræ.
Apta regi quod ſunt, veſtris quod ſubdita dictis
Pectora ſunt hominum, doctique capacia juſti,
Noſtrum munus habent, nos primo rore rigamus
Pectora, nos primis perfundimus intima ſuccis.
Quique animi cuſtos per venas diditur humor,
Hic noſtra formatur ope, & qui ſpiritus inde
Solvitur, inque omnes magis igne volatilis artus
Commeat, & pulſus perfert à mente receptos.
Exin membra ſuos acceptant ſingula ſenſus,
Si nihil impediat, partes ſi nulla per omnes
Figant, vel celeres tardent obſtacula motus.
Sic manus artificis naturam imitata ſequendo
Mille modis formare rotas, & nectere docta
Juncturis extrema aptis, per ſigula caute
Dividit inſtrumenta ſui moderamina motus.
Hoc ergo impulſu mentes de corpore ſumpto
Accepta motus agitantur lege, nec ulla
Mutantur per verba. Negat rationibus aures
Incenſa cui bile jecur cui pectora flavent,
Et rapido flammans ferveſcit ſpiritus igne,
Sic odia haud ullis lacrumis flectenda, vel arte
Exercent, queis dira latent ſub corde venena,
Naturaque ſtupente uſque in contraria fertur
In toto nigrum fermentans ſanguine virus.
Contra cui gelido glaciatur frigore pectus,

Illi

Illi corda pavor pulsat, trepidique timores
Concutiunt, lassantque gravi formidine membra.
Non huic pro patria confecta strage tepebit,
Sanguinolenta manus: monstrabit vulnera tergo,
Imbellique fugæ cupiet committere vitam.
Queis vero tenui stimulantur sanguine venæ,
Non illos sermo doctus prohibebit amare,
Et bello veneris stipendia larga mereri:
Cui gelidus venis crassusque insederit humor,
Illi livor iners, alienaque fata dolores
Nec profecturas incendent sæpius iras.
Sic alios aliæ morbos de corpore mentes
Accipiunt: quæ, ni reddatur debita venis
Temperies, numerosque redactus sanguis in aptos
Artibus à nostris fluat, atque potentibus herbis,
Non, Themi, non vestris poterunt revalescere dictis.
I nunc, Teque tuos jacta subducere duris
Fatorum imperiis, divina laude beare,
Atque immortales post funera sistere cœlo:
Et quæ plura potes, nostros augebis honores,
Atque invita meas cogeris dicere laudes.
Hactenus hæc docto referens Epidaurius ore,
Desiit, & toto sunt facta silentia Pindo.
At Phœbus gemitu pectus concussit acerbo:
Quo simul audito nutant Heliconia late
Culmina, turbatæ stagnant Aganippidos undæ,
Et sacra mugitus reboat cortina, fragores
Ingeminant silvæ: trepidant præcordia Divis.

Ipse

Ipſe animo motus, ſolitoque loquacior ora
Solvit, & in tales reſerat ſacra pectora voces.
Tantane proh potuit Divum ſub pectore naſci
Ambitio, & laudum ſuperis tam dira cupido eſt?
Quæ mala vos, Divi, retro diſcordia adegit,
Quisve furor mentes nimis inconſultus acerbans
In diverſa trahit? quorum conjunxit Olympus
Officia, & ſtudiis juſſit communibus artes
Creſcere, & unita mundum virtute tueri.
Non etenim (arcanas liceat mihi pandere ſortes,
Et ſummi decreta Poli) mortalia durant
Vel Themi, Te ſola, vel te ſolo auſpice, nate.
Nempe animo adflicto nullas ſibi corpora vires
Adſumunt, & nulla juvant ſolatia mentem,
Aſſiduo quatiat ſi ſpiritus æger anhelum
Pectus, & arentes exſiccent intima flammæ.
Scilicet arcta ligant, nimiumque tenacia vincla
Corporibus mentes, communis ſenſus utrique
Ingruit, & partes penetrans ſubit ocyus ambas,
Hinc adeo pariter ni reſpiciantur utræque,
Optatam fruſtra quæret medicina ſalutem.
Vos igitur ſancto gratiſſima numina Pindo,
Ne poſthac ultra veſtris certate faventes
Exitiis: juncto ſemper creſcetis amore,
Et par veſter honos, & laus æquata manebit
Donec longa ſuos abſolvant ſecula curſus.
Nec quia vulgares nequeunt cognoſcere ſenſus
Æque animi vitium latitans, ac corporis ægri
Non occultandum fundens per membra dolorem:

Atque

Atque hinc Pœonii magis exoptantur amores
Mentibus humanis, quam ſacratiſſima jura,
Hinc tua prudenti minuetur gloria Pindo,
Templaque continuo, Themi, diripientur & aræ.
Quin ſemper juſtas ſolito labentia motu
Servabunt ſibi fata vias, ſemperque manebunt
Numina, ſemper honor vobis & gloria ſurget
Uſque nova, & Sol ipſe ſuos contrarius ortus
Ante petet, gelidaſque arctos incendet, & Auſtrum,
Quam ſua templa Deûm quemquam, vel turba ſequentum,
Vel laus, vel cantus, vel ſplendida deſerat ara.
Quin etiam veteres longe ſuperantia Delphos
Templa tibi, Themi, perpetuo Patavina relinquet
Partibus ex æquis natus, præconia ſurgent
Hic tua continuo renovata, & prodiga ſemper
Lucebunt onerata novis altaria donis.
Tu modo ſollicitos deponens corde timores
Parce ſacras verbis terere indignantibus aures.
Quod ſi quæ ſtudiis adſit præſtantia veſtris,
Hoc ſolum dubitatur, & hanc me judice, Pindo
Definire libet motam præſente querelam:
Hic quoque ſuccumbet neuter, vincetis uterque.
Utque Deos quoſcunque videt Parnaſſia rupes,
Cœleſtis virtus partes diviſa per omnes
Æquat, & hac dignos ſacrata ſede reponit;
Omnia ſic vobis etiam diſcrimina tollit
Mens æque divina, æque admirabile numen.

Sci-

Scilicet in varias eadem prudentia partes
Finditur, & curis non ſemper inhæret iiſdem
Sic ubi Tu morbos miſeris, Themi, mentibus arces,
Primaque per lenes cohibes primordia pœnas:
Si porro tetrum ſe partibus inferat imis
Virus, & obſiſtens mites eluſerit artes,
Fortior applicitis merito medicinà paratur,
Et juvat admoto membrum immedicabile ferro
Scindere, Vulcanove urendam tradere partem,
Improba ne reliquum lædant contagia corpus:
Quantum Pœonias, Themi, condeſcendis in artes!
Sic parili natus ratione nec arte minori
Ut ſua jura ſibi reddant in corpore partes
Mutua, perque ſuos demittant trita meatus
Ora cibos, ſtomachique parent fermenta calentes,
Proſpicit, albenteſque bibant ut congrua venæ
Fœcibus excretis, aptaſque ut quæque receptent
Viſcera particulas: avidum ne injuſtius hepar
Præripiat ſicco ſua nutrimenta lieni,
Aut nondum concocta alimenta immitia venis
Comittantur, & hinc ſanguis ſine lege reſiſtat,
Atque induratus penetralibus hæreat imis.
Aut nimio exiguæ partes ardore ſolutæ
Ordinibus ruptis properent volitare per artus,
Aut ſtagnans hinc inde reſidat putidus humor.
Hæc adeo natus dum legibus omnia juſtis
Temperat, & mores membris componit amicos,
Et paci ſociat communi, & fœdere firmat,

Et tribui sua cuique jubens, ad debita cogit
Obsequia, & finem corpus conservat in unum,
Non Themi, non ne tuas exercet providus artes?
Postquam igitur vestris eadem est prudentia curis,
Atque eadem medicina animos & corpora sanat,
Non secus ac suetus lentandis navita tonsis
Laude pari proram torquet, dat carbasa ventis,
Seu gemmis abies, seu plena oneretur arena:
Usque pares etiam vobis reddentur honores,
Et (sic fata volunt) stabunt communia templa,
Communesque locis radiabunt omnibus aræ.
Ergo simul vestras posthac concordia mentes
Una liget: pulchro niteat præstantia nexu,
Junctaque adoranti donet sua munera mundo.
Sic ait: & laudata Dei decreta benigni
Excipiunt alacres Themis atque Epidaurius ultro,
Amplexusque hilares, atque oscula dulcia jungunt,
Orantesque sibi veniam mox mutua firmant
Auxilia, & stabiles per secula longa favores.
Applaudet Parnassus ovans, clamoribus auræ
Commotæ nova festa sonant, adolentur honores,
Serta nitent templis, & numina prompta Camœnæ
Ingeminant festos divina per ardua cantus.
Hæc tibi nunc repetit communia gaudia Pindus,
Ista renascuntur tibi festa, augentur honores
Dum

Dum MELMI dilecte tui, & tibi præmia digna
Ipse Coronides juncta cum Pallade confert.
Ergo iterum exultant Divi, lætisque feruntur
Unanimes per templa sonis, bona sidera voces
Gratantum pulsant, jactantur in aëra plausus.
Ipsa memor pacti, atque suis ut nupera Phœbi
Pœonias artes studiis responsa ligarint,
Ecce Themis se se properans gratantibus infert,
Ipsaque conjungit plausus, & protinus artes
Commendat laudande, Tuas, dotesque recensens,
Virtutesque animi, & laudes in singula ducens,
Prospera fatidicis accendit gaudia votis.
Salve Cecropiæ cui nunc nova bacca Minervæ,
Doctaque cui lambit felicia tempora Daphne:
O Salve dilecte nimis, quam se tibi Virtus
Complet, ut angusto Parnassi vasta coërces
Corde, novemque Deas animo Phœbumque recondis!
Nempe tuo exemplo Pindi decreta probasti,
Et commissa tibi Patavini NATIO Phœbi
Nos GERMANA docet, quantum discordia bella
Corporibusque animisque eadem prudentia placet.
Fortunate nimis, quantum tibi prospera lætos
Fata, beaveruntque tuos felicia partus
Sidera, continuos semper renovantia motus.
Vive igitur, gressuque alacri super aspera surge,
Atque Machaonias quamvis sectaberis artes,
Non

Non contemne tamen quæ nunc tibi munera
confert
Haud ſpernenda Themis: nec dextra, provide,
lances
Depone, ut juſto diſpenſes pondere ſuccos,
Atque herbas, lapideſque ſua virtute juvantes:
Ferrum læva gerat, raro quod tradere dextræ
Auſit, & haud umquam niſi mortua membra
recidat.
Sic miti auxilio, placidiſque potentior herbis
Semper eris, ſemper morbis metuendus, & atræ
Terribilis morti, completo laudibus orbe
Sic tibi jam tactus pridem pandetur Olympus.
Hæc & plura ferens, laudes hortatibus addit:
Quas mihi ſi liceat ſero nunc ſine referre,
Et queis templa modis, moti quo carmine luci
Perſonuere, manuſque piæ quæ vota Dearum
Veſtris, diſperſæ ſacrata per avia lauri,
Corticibus nulla carie exedenda notarunt:
Tunc ego & æſtivos facundus condere ſoles,
Et valeam doctum cantando rumpere Phœbum.
Nunc quoniam numerique vetant, me tanta, tuiſque
Laudibus ipſe Deus Pindi laſſatus anhelat,
Dum vera virtute tumentia pectora, dumque
Quæ ſtupuere tuas reſonantia pulpita voces,
Et quos dexteritate nova medicamina mixta
Diſpulerint morbos, numeroſo carmine
pandit:
Non auſim parcus largi laudator honoris
Sur-

Surgere, & inviso Pindum confundere cantu.
Interea hoc superos omnes, Heliconaque testor,
Quique tenent Helicona Deos, quosque ambit Olimpus,
Insolito penitusque novo mihi gaudia motu
Pectora pertentare. Etenim cor subsilit imum
Usque mihi, calidoque exultant sanguine venæ,
Et spargunt hilari salientia viscera succo.
O salve nunc, chare bonis, charissime doctis,
Atque amor une tui, sit fas hoc addere, PLACCI.
Ergo vides quantum tua te doctrina bearit,
Et certans fortuna illi, sociata perennent
Ista diu, & nostros sine fine imitentur amores,
Quos fata, & radians in amicis Juppiter astris,
Et natus Maia felici sidere regnans
Junxerunt, auxere locus, commune salinum,
Et suavi sermone dies noctesque peractæ,
Et semper sic visa magis tua candida Virtus,
Et quamvis discreta imitans insignia, recta
Unitis eadem GERMANICA NATIO curis:
Et quæ plura nimis quondam meminisse juvabit.
Scilicet hic animos urens præsentibus ignis,
Absentes inter numquam extinguendus, in annos,
Inque dies omnes, omnes cumulatus in horas
Crescet, & in momenta etiam: solvendaque numquam
Mutua perpetuo junget concordia nexu.

Lau-

Laurus Philosopho-Medica FRANCISCO HOPPIO HAMBURGENSI In Archi Gymnasio Patavino,

A. D. cIↃ. IↃC. LXIII. *d.* IV. *Id. Nov.*

SAcrata nostris ergo pulpitis templa,
Aræque rursus, verticesque Parnassi
Divinitate, sanctitate concedunt;
Aganippidosque Brenta despicit lymphas,
Et Cirrha tectis invidet Patavinis:
Postquam huc recedit omnis usque Parnasso
Deûm caterva, frondibus sacris textas
HOPPI, coronas vertici tuo portans.
HOPPI beate, quam tibi polus lucet,
Felicitasque larga se tibi complet.
Tibi propinquat ista numinum turba,
Tibique sese Phœbus en cito gressu
Infert, comesque lætior Coronides;
Hygia pone nata cujus insistens
Vestigiis, Salusque fausta festinans
Et Vita semper vividas ferunt frondes.
Tibi Tonantis flava nata jucundum
Severitate blanda ridet exuta,
Tibique non mortalibus gerit textam
Dextris coronam. Laurus hanc tibi, Pæan,
Dilecta tantum, candidisque componit
Oliva baccis: Addidit simul Virtus
Palmas recentes, neve quod decus desit,

Et

Et flosculos hic millies coloratos
Charites benignæ, & grex favens Camœnarum
Intexuere: frigus hosce non uret,
Caurive frangent, nullus æstus hos perdet.
Ut ista fronti congruunt tuæ serta
HOPPI, decusque mentis abditum cunctis
Plene figurant, totque noctibus tandem
Desideratis præmiis beant curas!
Dilecte salve, laureate nunc salve
HOPPI, sereno porro sors tuis vultu
Nostrisque semper mitis annuat votis.
Sic orbe toto qua lubet pererrato,
Tandem relictis patriæ focis recte
Redderis, & post invidente Plutone
Animas abire segnius sua sede
Jubens, in annos ultimos reservabis.
Sic tu Machaon audiesque sic Hermes
Alter per orbem, laudibusque sic summis
Æquata pridem serus astra transscendes.

Piæ & luctuosæ Memoriæ
JACOBI TROLLEN
EQUITIS DANI.
TUMULUS.

HOSPES.

QUISQUIS. ES. QUI. TRANSIS.
HEIC. SUBSISTE.
INTUERE. SAXUM. HOC. ET. HONORA.
ETIAM. HUMATORUM. CURATIO. HUMANITATIS. EST.
NEQUE. CURATIO. SOLA. SED. ET.
VENERATIO.
PRIMA. QUIDEM. ET. PALMARIA. EXHIBENDA. IIS. QUI. DE. BONO. COMMUNI.
HUMANO. BENE. MERUERE.
MINIME. TAMEN. ET. HIS. DENEGANDA.
QUOS. JAM. ID. ACTUROS. FATUM.
INTERCEPIT.
FATUM. INACCERSITUM. ACERBUM.
PRÆCOX.
ET. NISI. AUCTOREM. RESPICIAS. PENITUS. DAMNANDUM.
EX. HOC. ORDINE.
GENEROSISSIMUS. OLIM. ET. NOBILISSIMUS. JUVENIS.

JACOBUS TROLLE
EQUES DANUS.

HOC

HOC. SAXO. TEGITUR.
QUI. A. PATRE. VIRO. ILLUSTRI.

NICOLAO TROLLE.

MULTIS. MAGNIS. CONSILIIS. ATQUE. OFFICIIS. ET. IMPRIMIS. PROREGIS. NORVAGIÆ. MUNERE.
FIDELITER. FORTITER. AC. FELICITER. OBITO.
REGI. REGNOQUE. SUO. AC. TOTI. ADEO. TERRARUM. ORBI. CELEBRATISSIMO.
ET. MATRE. NOBILISSIMA. ET. SPECTATISSIMA.

HELLA ROSENKRANTZ.

SUMMISQUE. RETRO. AVIS. ET. PROAVIS. ACCEPTUM. NATALIUM. SPLENDOREM. NON. CONSERVARE. MODO. SED. ET. AUGERE. OMNI. OPE. NITENS.
CONSUMTA. LITTERARUM. STUDIIS. ET. VARIIS. PEREGRINATIONIBUS. PRIMA. JUVENTUTE.
SCIENTIARUM. TRADITA. SIBI. OLIM. PRÆCEPTA. PARTA. MULTIS. EXPERIENTIIS. PRUDENTIA. VERE. SUA. FECERAT.
LINGUARUM. PROMPTAM. VARIETATEM. DOCTA. FACUNDIA COPULAVERAT.
MORUM. DECORAM. VENUSTATEM. AD. OMNEM. FORTUNAM. COMPOSUERAT.
CORPORIS. NATIVUM. VIGOREM. AD. QUÆVIS. SE. DIGNA. MUNIA. OBEDEUNDA. INDUSTRIOSE. FIRMAVERAT.
DENIQUE.

SE. TOTUM. PACIS. ET. BELLI. ARTIBUS.
BONIS. OMNIBUS. PRÆPARAVERAT.
SED. EHEU!
CUM. HÆC. OMNIA. IN. PATRIÆ. COMMUNE. BONUM. COLLATURUS. DOMUM.
TENDERET.
IN. ITINERE. MORBO. FATALI. CORREPTUS. ET. ABREPTUS. EST.
AURELIIS. A. D. cIɔ. Iɔc. LXIV. DIE.
III. NOVEMBRIS.
ANNO. ÆTATIS. SUÆ. XXXII.
LUGENDUS. NON. PARENTIBUS. SOLUM.
ET. AGNATIS. AUT. AMICIS. SED. BONIS.
OMNIBUS.
MIHIQUE. CUMPRIMIS. QUI. EXTREMI. ITINERIS. COMITI. SUAVISSIMO. MEMORIAM.
HANC. QUALEM. POTUI. NON. QUALEM.
DEBUI. IPSE. MORBO. GRAVISSIMO. PRESSUS. ET. TANTUM.
NON. OPPRESSUS. CUM.
LACRUMIS. ET. DOLORE. SONTICO. POSUI.

O. SALVE. LONGUMQUE. VALE. MIHI. COGNITE. TROLLI.
SIC. TULIT. INFAUSTUM. PER. BREVE. TEMPUS. ITER.
MOX. ITERUM. SOCIANDE. TAMEN. SINE. FINE. DIREMPTO.
HINC. MIHI. CUM. REQUIEM. PATRIA. VERA. DABIT.

EPI-

EPICEDIUM.

SCilicet antiquum retinent mortalia. Magnas
Præcipitant plerumque celerrima funera
mentes.
Stat lex fatorum. Nascentia primitus astra
Talia viderunt Parcarum currere fusis
Fila, secuturos rerum signantia motus.
Nam citò quæ fulvo crescebant spissa metallo
Rumpebantur, & in primo discerpta rotatu,
Hærebant Stygiis fragmenta insignia dextris.
Cætera vel modico vel prorsus lumine nullo
Clara, per immensos durabant plurima tra-
ctus.
Quis non agnoscat defuncti stamina TROLLI,
Invisis nimio splendore nitenta fatis!
Illi nempe favens claro de stemmate nasci
Sors dederat, quo posset avos, possetque vetustos
Heroas proavos serie deducere longa,
Inque illis numerare Patrem, quem reddere
jura
Et Regis præstare vicem Norvagia vidit,
Nunc in consiliis miratur Balthica tellus.
Junxerat huic Natura bono formæque de-
corem
Quique animum, corpusque queant ornare
vigores:
Huic Charites, Phœbusque & ad incunabula
Musæ
Adfuerant, doctisque rigarant pectora limphis,
Suadaque dilectis tulerat sua mella labellis

Sic accensa sacro spiramine, fomito sancto
Ardescit virtus, cumque horis, lucibus, annis,
Gliscunt innatæ generoso pectore flammæ,
Et flagrant, sesequе agitant, & limite nullo
Arctari claudive volunt, obstacula rumpunt,
Auraque qua sese præbet liberrima, tendunt.
Non igitur patriis quæcunque docentur in oris
Sufficit apprendisse, & singula magna notasse
Indefesso animo, quandam quæ gesta feruntur,
Cum nondum ultores meruissent crimina nimbos,
Primus & Assyrii Ninus fundamina regni
Poneret, & turres Babylon inferret Olympo.
Cumque orbis terræ moderamina Persis haberet,
Donec spreta diu mundi captaret habenas
Emathia, Eoas audax submittere gentes
Imperio, & reliquis leges imponere terris,
Cum quibus ipsa simul per tot jam prælia victis
Dardaniis, & post tot funera sæva renatis
Sæpius innumeris serviret adacta triumphis,
Et bellatrici sua propugnacula Romæ
Traderet, in varios mox distribuenda Tyrannos.
Hæc & plura domi chartis relegenda vetustis
Antiqua, & paucis hodiernis usibus apta,
Non satis est cupidæ rerum, mentique sagaci
Nosse: juvat prodire ultra, consuescere in aulis
Præcipuis, Regum caussas, & maxima rerum
Magnarum momenta suo quæ cardine versant,
Æquantes reliquum justo libramine mundum.
Heic agere, & varios vivendi discere mores,
Expedit, & variis sua promere sensa loquelis
Ar-

Arcanasque artes regnandi, & noscere leges,
Et quantum stet ubique suo prudentia talo
Cernere. Quo juncti serventur fœdere Belgæ,
Utque caput variis unum Germania membris
Maluerit præferre, tenent ubi quilibet artus
Imperium pro parte sua, quod tradidit uni
Gallia, cum populo voluit commune Britannus,
Italia in variis monstrat subsistere formis.
Hæc adeo lustrans oculis animoque sagaci
TROLLIUS, & doctis addens bene prodita chartis,
Noverat ex primis scite deducere caussis,
Sæpius irato quidquid derivat ab astro
Et fallens & falsus Arabs. Convertere mundum
Scilicet, infestosque armis committere gentes
Quæ soleant, rursusque tenaci fœdere mentes
Concordes quæ vincla ligent. Inferre furentes
Vel sibi vel Regi populos insania dextras
Quæ moveat. Tum res quo stent fundamine firmæ
Communes, ruptæve cadant violenter, & ipsâ,
Sponte resolvantur. Jam quæ nutantia firment
Imperia, instantesve queant tardare ruinas,
Et quæ præterea paci componere mores,
Apta, vel invisis metas præfigere bellis
Commoda divulgare vetant arcana periti.
Hæc patriæ magnos olim prompturus in usus
TROLLIUS, egregiis collegerat omnia curis.
Cætera quid memorem? Mores quos esse venusti
Exemplum, & recti quos posses dicere normam,
Et quæ plura feros nimium renovata dolores
Intendunt, luctuque novo præcordia complent,
Et faciunt revocare dies, quos condere, TROLLI

Te comitante datum eſt. O ſuaves undiq; luces,
Sed nimium curtas! Non illis tempora vitæ
Ulla queam præferre meæ. Faſtidia duræ
Nempe viæ mixto ſermone fefellimus, & nos
Vix quoque Taurinas tranſcendere ſenſimus
Alpes,
Et nimbos hyememque pati, contentus utrique
Dum gaudens animus ſolitos in corpore ſenſus
Fixit, & ad primos clauſit penetralia motus.
Sic igitur propere tardas ubi volvere limphas
Diſcit Arar, mixtus longe citioribus undis,
Venimus. Hei quid muſa, ſiles! quo cætera
differs,
Quid Ligerim turbata times? Non funera nobis,
Sæva renaſcuntur, ſolito nec tardior amnis
Nunc iterum prohibet fatalia tangere tecta
Aureliiſque animum mundo diſcedere TROLLI.
In quæ cæca feror? pulſo mihi lumina viſu
Quæ nox pertentat? Quæ mors inopina per
artus
Obreptans tremebunda quatit formidine
membra?
An tecum morior, TROLLI, vel mortis imago
Febris ſæva redux lanquentia viſcera vexat?
Et me migrandi tecum ſpe lactat inani;
Deficio certe, cor ſiſtitur à glaciali
Frigore, diffugiunt ſenſus, animuſque liqueſcit,
Fallor, an umbra mihi Tua nunc ſuaviſſime
TROLLI
Cernitur, & luctus prohibens, lamentaque
carpens,
Exangui tales, fundit de pectore voces.

Et

Et quorſum hoſce moves queſtus, ſuſpiria
quorſum
Nil tibi profectura ciens, animumque dolore,
Et fletu ſine carne cutem ſiccabis inani?
Non ea, crede mihi, mea ſors nunc exigit omni
Lætitia celebranda magis, votiſque petenda.
Sed vos præmatura nimis mea fata vocatis,
Hoc etiam erroris cæca de gente tenentes,
Quæ vera pietate carens, quæ neſcia CHRISTI,
Præſenti ſola menſurans omnia vita
Tangebat nullo cœleſtia munera ſenſu.
Multos quippe dies vobis numerare peractos,
Et menſes animis, annoſque evolvere tanti eſt,
Sæpius adducto pulmones tendere vento
Queis licuit, gratoſque cibos donaſſe palato,
Et feſto placaſſe madentia guttura Baccho,
Poſſediſſe domos, vel culti jugera campi,
Aut nummis valuiſſe, & cætera vana probaſſe
Quæ non enumerare libet? Perpendite cuncta
Quæ poterant addi nil imperfectius illis
Ipſa etiam veſtri ſenſit ſapientia ſecli.
At famæ victurus eram, ſi fata dediſſent
Longius & vitam, & cum vita ducere nomen.
Scilicet hæc veſtræ numeroſa incommoda vitæ
Quæ mereatur erit: quæ tot conſumere curis
Indefeſſum animum, & periturum exedere
corpus
Et tantis contra bene ſuadeat ire periclis.
Aura levis, vento ſimilis, vel ventus, & uſque
Alterius pendens ex ore volubilis aër,
Exiguo plerumque loco, vel tempore parvo
Septus, & ad ſenſus numquam penetrabilis
omnes. In-

Incerto quovis pulsu impellente vigores
Accipiens, illoque iterum cessante remittens,
Nec tangens animas laudando funere functas,
Plus nimio miseras, iterum si vexet inanis
Spesve, metusve, vagi quæ sit sententia vulgi.
(Vulgus enim cœli vos curia judicat omnis,
Exiguum cui vestra facit sapientia punctum.)
Quem vel sensus iners falso discernere verum,
Vel cæco perversa vetat laudare voluntas
Motu animi, volucris superante rotamina venti.
Namque quid hoc? Laudant omnes, laudantur & omnes,
Quos alii culpant: rursus culpantur iidem.
Et tandem unanimis veri, consensus ubique
Deficit, & quavis ratio pro parte citatur.
Sic partu quod prisca dedit felice Stagira
Faustum naturæ monstrum, mera fingere falsa,
Et fictis animos credentum eludere formis,
Atque alias aliasque novas fabricare Chimæras,
Quæque habeant nullos abstrusa vocabula sensus,
Audimus plena resonantia pulpita voce.
Et juvenem, quem Pella dedit cognomine Magnum,
Audacem sunt qui malint, quam dicere fortem,
Et contra satagunt infandi facta Neronis,
Tot diras cædes, & inexcusabile lethum
Illatum miseræ post cætera funera matri,
Consilio recto cautæque adscribere menti.
Quid Tulli eloquium memorem, cantusque Maronis
Non-

Nonnullis ſordere etiam, qui carmina Mœvi
Et raucum magno clamantem Stentora plauſu
Indice deſignant, & preſſo pollice laudant,
Qui medio monſtrandus erat: ſtant nempe probantum
Pro ſenſu arbitria: atque hic eſt ubi cedere nemo,
Sed pollere cupit quiſque, aut pollere videri.
O vanæ mentes hominum, vitæque beatæ
Indociles nimium, nimiumque per avia longe
Incerto, & penitus cæco ductore vagantes.
In ſumma vos parte manet, quod quæritis infra,
A cœlo repetenda ſalus, atque omne levamen
Solamenque mali, tranquillæque ocia vitæ.
Hic, hic intemerata quies ſedet omnis, & omnis
Æternum ſecura mali pax læta triumphat.
Hic exhauſtorum ſunt præmia longa laborum,
Huc animus tollendus erat. Spes tota locanda
Hac regione venit, flagrantibus ardua votis
Hæc ſola eſt vobis ſedes veſtriſqe petenda,
Sive novus primo ducatur ſpiritus ortu,
Seu jam confectos ſenio meët aura per artus.
Felices nimium, maturè ponere vitam
Mortalem, exuviaſque bonæ mala tegmina mentis
Queis cita mors, ſed ſancta tamen, dat ponere terra,
Atque animam quo nata fuit dat reddere Cœlo!
Sed quo chare fugis, quæ vis ſubitanea rurſus
Te rapit? ô dilecte mane, ſic linguis amicum
Nunc iterum? O rurſus mihi mortue, mortue

Sed verbis lugende bonis, ſanctiſſima poſtquam
Hæc monita, & nimium mihi vera effata tuliſti.
Vive igitur, longumque vale, Dulciſſime TROLLI,
O TROLLI venerande, bonis chariſſime cunctis,
Atque ipſi dilecte Deo, ſtatione vocatum
Mortali qui te immortalem reddidit alto,
Et qua natus eras, quam mens erecta petebat
Aſſiduo niſu maturum ſede locavit.
Aſt ego, Mi TROLLI, quem pallida febris eadem
Tecum aggreſſa die vicibus concuſſit acerbis
Hactenus, & dubio rediens abienſque viciſſim
Circuitu, jam mortis in ipſo limine feſſum,
Incertum certâne fide dubiâne, reliquit.
Me miſerum, quem nunc extrema per omnia ductum,
Et vix ſemianimem, ſi cernas, ducere mortis
Vitam fata jubent, quemque infelicior aura
Nunc etiam invitum nutrit, fortique reſervat
Neſcio cui! Quam te facilis ſequar, optime TROLLI,
Et rata ſint mea vota! brevi ſequar, optime TROLLI,
Sic precor, ô mors grata veni, quæ reddere vitam
Sola potes; tibi namque uni nos naſcimur, uni
Vivimus, & per te cœleſti ſede potimur.
O mors ſancta veni, precibus votiſque rogata
Quæſo veni, feſſamque animam de corpore ſolve.

Sit

Sit modus his etiam votis tamen, omnia ſummo
Hæc maneant commiſſa Deo, qui dum volet iſta
Nunc quoque vix ægrè diro ſubrepta feretro.
Plus medio moribunda traham ſine viribus oſſa.
Interea vos ô defuncti, vivite TROLLI
Vivite contenti Manes, vocemque cientis
Exanimes umbras, vultumque exanguis amici
Accipite, & raucum quod forte minuſque ſonorum
Excidit, hoc morbo, juſtoque referte dolori.
Mox ubi læta dies aderit quæ me quoque terris
Ereptum cœlo reddet, moderamine nullo
Æternum noſtros iterum jungemus amores.

AMOR RATIONABILIS
Amorum Variorum Princeps.

EPITHALAMIUM,

Nuptiis Feliciſſimis

MICHAELIS KIRSTENII

Ph. & Med. D. & P. P.

E T

ANNÆ MARIÆ DASSOVIÆ

Celebratis Hamb. A. D. cIↃ IↃC LXV.

Dicatum Lutet. Pariſior. à

V. P. H. I. V. L.

PRÆLUDIUM.

Corporeas fragili ſumens de corpore vires
Solo quo crevit fomite durat Amor.
Hinc varius vario pro corpore ſurgit, amatque
Mutati cunctas paticipare vices.
Bile flagrat fervente, tumet, furit, intima verſat,
Sanquineo rurſus fonte tepente tepet.
Hæret, viſcoſus ſi venis torpeat humor,
Limpha ſuâ fluidum mobilitate facit.
Febricitante ſibi febrem de corpore ſumit,
Ægrotat corpus, lanquet & æger Amor.
Admotum fatis mortem ſi ſentiat, illam
Jam majore ſui parte recepit Amor.

At

At Ratio quem recta parit, quem nutrit Amorem,
Non sentit dubias corporis ille vices.
Non illum pallor, macies, mutatve senecta,
Natura aut quidquid sorsve caduca movet.
Non moritur Vestæ sacer ignis: funera vincit,
Extremos superat flamma sacrata rogos,
Fervet inextinctus tædis cœlestibus ardor,
Dum non mortalis pabula mentis habet.
Hos ignes, flammas tales KIRSTENIUS ardet,
Cui ratio aut certe est pars rationis Amor.
Illius æternus, (sit fas hoc poscere Musæ,)
Versibus æternis concelebretur Amor!

EPITHALAMIUM.

QUam non unus Amor mortalia pectora versat,
Quam variæ Veneres, variiq; videntur Amores,
Diversis totum flammis accendere mundum!
Quis numerum innumerum, quis singula nomina fando
Exprimat, obscuro vel quis deducat ab ævo
Confusam seriem nascendi, & stemmata primis
Vix etiam bene nota Diis, ac ordine certo
Nondum etiam discreta, aut discernenda Tonanti?
Scilicet ipsa Jovis circum incunabula parvi
Jam variæ Veneres, jam versabantur Amores:
Antiquum genus est, primævi secula mundi
Ante satum, nondum radiantia Cynthius astra
Cum premeret, certo distinguens tempora motu,

Nondum noctivagos agitaret Cynthia currus.
Exin prolificum genus omni tempore crevit,
Inque dies crescit, nec crescere desinit umquam,
Oceani numerus quamvis præpolleat undis.
Non ego tam tenui tot dicere numina versu
Coner, & arenti tentem deducere vena,
Quos cœlum, quos alma Dies, quos Falciger, aut quos
Ingenti Tellus partu, vel denique rerum
Principium commune Chaos produxit Amores.
Nec mihi cantandi veniat tam dira libido,
Ut vel Pasiphaës, vel Myrrhæ aut Biblidos ignes,
Quosve arsit merito laceratus Thracibus Orpheus,
Aut similes alios infando carmine dicam.
Non illis Veneres, nec credere fas sit Amores
Insedisse animis: Furiæ mala pectora diræ
Diræ Erebi pestes, speciem vel nomen Amoris
Mentitæ, Stygiis agitarunt intima flammis.
Nec quoque te memorem, quæ nomine fallis Amoris,
Et Venerem mentita, genas, fucata Libido,
Undique per totum baccharis noxia mundum,
Pectora tabificis temerans incauta venenis.
Non te fœda canam: peperit te tristis in Orci
Vestibulo Nox cæca truci conjuncta Furori,
Te Morbi, Pallor, Livor, Maciesque sequuntur,
Ignes, ira Jovis, vibrataque fulmina dextra,
Enceladi dirocum sanguine mixta ministrant,
Et Phlegetontéos redolent tua tela liquores.
Non tales animus nobis fert dicere flammas,
In-

Innocuos, & non culpandos poſcimus ignes,
Carmine Semideos & numina caſta ciemus.
Calliope ſi digna precor, ſi te quoque quondam
Uſſit Amor, mea cœpta juva, ſuccurre canenti,
Et quoniam genus, & numerum comprendere verſu
Non licet, at ſaltim ſimiles da fingere Amorum
Diverſas ſpecies, & quo diſcrimine tanto
Tam variæ diſtent veneres, & ab ignibus ignes,
Et cur non unas habeant tot ſpicula vires.
Sic liceat quodcunque boni, quodcunque malorum
Quilibet incenſis apportet cordibus ignis
Cernere, & optandas miſeris diſtinguere flammas.
Non cunctis ſecreta patent ſacraria: ſenſus
Admittunt paucos, paucis reſeratur Eleuſis.
Eſt locus arcano procul à tellure receſſu,
Abditaque ignoto penitus jacet inſula ponto,
Hactenus innumeris multum quæſita, nec ullis
(Fatorum ſic jura volunt) detecta carinis.
Huic Paphos, atque Cyprus, cedunt huic alta Cythera,
Nec locus eſt alius toto felicior Orbe
Fertilitate ſoli: ſemper tractabilis aër
Sponte ſua natas cum floribus educat herbas,
Ignaraſque hyemis, conſtanti vere tuetur:
Planitiem pars una tegit, pars altera colles
Aut valles decorat: pars latè flumina circum
Sparſa repercuſſos geminant in fonte colores:
Pars ſoli innocuo nemorum defenditur umbrâ,
Um-

Umbrâ quam solito magis alta cacumine myrtus,
Et jam non frutices inter numeranda roseta,
Ordine composito per prata virentia pandunt.
Hic locus innocuas Veneres, hæc regia sedes
Teligeros volucresque Deos, sociosque Deorum
Et socias tenet : heic errantes ordine nullo
Quot Veneres totidem juxta cernuntur Amores,
Non sine Amore Venus, non est sine matre Cupido.
Nempe simul per prata meant, vestigia firmant
Pressa simul, similes unà meditantur iisdem
Cordibus ardores, & missa Cupidinis arcu
Tela volant, junctim Veneris qua spargitur ignis.
Ne numerum quæras, numerus transcendit arenas,
Quosque humus hic flores, vel pictas educat herbas.
Ducitur in nostras hinc crebra colonia terras,
Hinc Paphon, Idaliasque domus, hinc alta Cythera,
Et Cypron, atque Amathunta Dii petiere ministri,
Et dudum mediis jussi considere Gallis
Legati, flammas simul & mandata ferentes,
Et qua lege datum est, spargentes tela per orbem.
Interea remanent placita nec sede recedunt
Primores, proceresque Dii, queis quatuor arces
Quatuor ad ventos solers Natura locavit :

Qua-

Quatuor æternæ decorant altaria flammæ,
Hoc uno ſimiles, quod deducuntur ab aſtris,
Quod plerique illis hominum debentur amores.
Quatuor hos juxta lætos vaga flumina campos
Irrorant, queis tela lavat mittenda Cupido,
Pro variis varias limphis ſumentia vires.
Ergo cohors bis bina Deûm ſub principe Diva
Quælibet, atque ſuo ſub principe degit Amore,
Atque aras ſibi quæque ſuas,& flumina, & arces
Servat, & abſimiles ſuccendit cordibus ignes.
Nam qua phœbeos hæc Inſula reſpicit ortus,
Læta Venus reliquis formoſior una, comeſque
Lætus Amor colit has reliquis ſpecioſior oras,
Hi ſemper ſaltant, hilareſve per avia luſus
Exercent, citharamve ſonant, vel carmina pangunt,
Suaviter aut junctis dant oſcula mille labellis.
Gaudia, ſollicitis nec non procul otia curis,
Et Riſus, molleſque Joci comitantur euntes:
Inſequitur licitis gaudens Petulantia furtis,
Atque roſis carptaque tegens veſtigia myrto,
Brachia nunc faciemque levi nunc percutit ictu,
Collaque, vel frontem ſtudio titillat inani,
Nullaque facturos minitatur vulnera jactus.
Hi raro tectis ſubeunt, atque atria raro
Complent, ni poſitis celebrent convivia menſis,
Vel nox plus medio ludis tranſacta quietem
Imperet, atque invita ferat per membra ſoporem.
Conſimilem Divis vitam quoque ducit amantum

His

His ſubjecta manus, gratos in corda tepores
Queis mittunt moderati ignes, & ſanguine venas
Diſtendunt agili, facileſque accreſcere motus
Cordis, & ad nullos faciunt ſtagnare dolores.
Auroræ digitos referunt imbuta liquore
Tela, nec his ullum dant vulnera facta dolorem,
Titillantque hilares ſuavi prurigine ſenſus.
Fortunata Venus, qua blandior altera non eſt,
Fortunatus Amor quo non jucundior alter!
Non ſic aut procul hinc medio ſub ſole quieſcens,
Fervidior Venus ardenti ſociata puello
Pectora demulcet: non his levis æſtuat aris
Ignis, & innocuæ delectant lumina flammæ.
Siccior heic tellus, & collibus ardua nudis
Indicat occultis latitantia ſulphura venis:
Et cunctas acuens ſpinis pungentibus herbas
Vix patitur ſummos ſine ſanguine carpere flores.
Diſcordes errant hinc inde per avia Divæ,
Angor, & inviſo comes Indignatio Zelo,
Et trepidi falſa cum Suſpicione Timores,
Jurgiaque, & raucos inter Maledicta ſuſurros,
Et fractas agitans mala Deſperatio mentes.
Ipſa videns torvum Venerum dux Diva minorum
Ardentes vivis dextras carbonibus armat,
Et puer auſterus ſimiles qui ducit Amores,
Aſſerit eſſe ſuas non ludicra tela ſagittas,
Quas ſimulac tinxit multum flaventibus undis,
Fel ſulphurve putes. His tactum carpitur igne
In-

Intenſo pectus, ſævis precordia flammis
Tabeſcunt, mediis flagrant incendia venis,
Et vagus in cunctos ardor diffunditur artus:
Angores animum pulſant, mæſtoque furore
Corda pavent. Ah quam parva dulcedine tantam
Miſcet amaritiem Venus, immitiſque Cupido!
Infelix quæ te dementia cœpit amator?
Cruda nimis magno das nutrimenta dolori,
Candeſcis, furioſe, nimis, mihi crede, nimiſque
Seria res amor eſt tibi, non hac arte fovendus.
Flammam oleo jungis. Non hac feritate ſevera
Fas eſt imbelles tibi debellare puellas.
Ipſe tibi, male ſane, noces, obſtacula ponis
Ipſe tibi, non hanc rivalis credito culpam.
Spernit rivales, bene ſibi quærit amores.
Non hæc in facie gravitas, auſteraque verba,
Quæque tuis addis recitans præconia factis,
Non hæc ambitio vultus, adductaque ſumma
Fronte ſupercilia, & parvis contraria juſſis,
Quæque puellares ſpernunt faſtidia curas,
Inſpirant aliis quos tu tibi concipis ignes.
Muta animum, aut muta, ſi non potes illud, amorem,
Vel potius depone, aut mox extrema malorum
Turbatam vertet tibi deſperatio mentem.
Mitior occiduas qua deſpicit Heſperus oras
Degit Amor, Modicos ubi Sol declivior æſtus
Temperat, & grati demulcent æquora venti.
Heic denſos inter lucos, nemus inter opacum
Neſcio quid meditatur Amor; Venus ipſa profundum

Nescio quid volvens animo, & secreta retractans
Murmure ludentes tacito sedet inter Amores.
Lætitiam nunc ore ferens, nunc lumina mœstum
Dejiciens, variis miscet suspiria votis,
Multa animo, reputans, tacitoque in pectore versans,
Nunc flores, non illud agens, nunc gramina carpit,
Carptaque rejiciens, rursus rejecta resumit,
Et variis in serta modis plicat, inque corollas
Consilii male certa sui. Mox surgit amatæ
Subducens sese, subito reditura cohorti,
Et relegit quondam missas ab Adonide chartas,
Aut alias signat, myrtisve inscribit amores,
Hinc blandum ridens dulci tamquam excita somno
Suaviter amplexus molles, atque oscula nato,
Jungit, & incumbit puerili longius ori.
Jam quibus, & quales cupiant accendere flammas
Non sine consilio comitum, votisque Deorum
Constituunt. Nam rara Fides comitatur euntes,
Et tenui nullove nitens velamine Candor,
Nec quamvis duris cedens Constantia fatis,
Et Spes cum veris gaudens promittere falsa,
Et promptum Obsequium, studiumque insigne placendi,
Et quæ vel licitis sunt grata Silentia furtis.
Pulchra manus comitum, lassus nisi lanquor adesset,

Et

Et Dolor, & longæ tenuantes corpora Curæ,
Pallorisque metus genitrix, comitesq; dolorum
Anxia sollicito Suspiria pectore ducta.
Hic postquam unanimi voto decreta Senatus
Confirmans statuit binis dare cordibus ignem,
Quem Sol occiduus cursu jam fessus anhelo
Produxit, lentum quamvis flammaque minantem
Exigua, sed qui sese penetralibus imis
Inferat, & nulla restingui possit ab arte,
Ipse sibi longos præbens fomenta per annos:
Continuo cœlo deterso concolor amnis
Inficit armatam gracili mucrone sagittam,
Intrima quæ cordis referet, penetrabilis imis
Ossibus, & medias quæ tangat in osse medullas.
Hanc simul ac pectus tenui cum vulnere sensit,
Nativoque hausit victuras fomite flammas
Nullo extinguendas posthac conamine flammas,
Sensim intrat, sensim nutritur, ad intima sensim
Serpit amor, primoque leves moderatior ignes
Suscitat, & vires tarde dum quærit eundo,
Insontes caussas variis prætextibus addit,
Pectoraque arcanas nondum noscentia flammas
Fallit amicitiæ specioso nomine, fallit
Nomine cognati, aut specie civilis honesti,
Quosve alios titulos occasio nata ministrat.
Post ubi jam nulla fervet medicabilis arte,
Et fibris solito flagrantior æstuat imis,
Tum demum se prodit amor, tum denique vexat

Fruſtra obluctantes, & cum ratione furentes
Imbelles animas. Faciem tunc cogit amatam
Luminibus ſtudio majori cernere fixis.
His etiam miſcent incendia nata vapores
Quos à Sole tenent, quem nubila multa cadentem
Majori faciunt mortalibus orbe videri.
Non aliter quæcunque vident hoc lumina fumo
Obſita, majori ſolito fulgore coruſcant,
Inque ipſo obtutu creſcunt, augmentaque ſumunt,
Splendidiora nitent vero, & meliora videntur.
Hinc adeo niveas frontes, & eburnea colla,
Labra roſas credunt, atque alba corallia dentes,
Et dignos Phœbo crines, digitoſque Lyæo,
Optandoſque ſinus Veneri, ſuraſque Dianæ
Dignaque Semideis, deſumptaque cætera cœlo.
Dumque adeo laudant, collaudanturque viciſſim,
Aſſumit vires, nec jam ſe continet ardor.
Jam puer infelix creſcentes duplicat æſtus,
Jam vultu, mœſtiſque oculis, atque ore fatetur,
Jam gemitus iterat, jam ſe male ſentit amare,
Jam ſcit quid ſit Amor, jam ſe miſerabilis ipſum
Appellat miſerum, jam fata incuſat & aſtra.
O utinam illa meos ſaltim cognoſcat amores,
Inquit, ut inde lubens moriar! Dum pugnat amori,
Multa cupit, ſperatque parum, nil denique poſcit,

Cun-

Cuncta timet, spes ipse suas atque omina damnat.
Sæpe suo frustra solantia verba dolori
Dicit, & heu frustra medicinam in carmine quærit.
Littera mox caræ perfert sua vota puellæ.
Ipseque jam sese genibus provolvit amatis,
Semper adoranti similis, semperque dolenti,
Dum lacrumas precibus votisque ardentibus addit.
Nunc Venerem, facilesque vocans implorat Amores,
Non audituro promittens munera cœlo.
Numina mox iterum mittit, solamque puellam
Numinis instar habet, cui templa dicanda, vel aras,
Ponendosque aris stolidè meditatur honores.
Totus in hac animus, solam hanc in pectore ponit,
Huic se committit soli, præcordia soli
Huic referans, sensus animi & secreta revelat,
Huic soli servire cupit, mandataque poscit,
Quæ confecta suos illi testentur amores.
Jam se mancipium, contempto nomine servi,
Captivum jam se vocat, & sibi vincla, catenas,
Et mala nescio quæ non tam crudelia fingit.
Felices talis queis pectora mutuus ardor
Conjunxit, nisi tanta fides ratione careret
Interdum, saperetque parum, curasque cieret,
Contemptam raro patiens requiescere mentem,
Atque infinitis metas imponere votis.
Ultimus ad gelidos Amor est torpentior Arctos,

Obtusoque vibrans albentia cuspide tela,
Extremum lenta vix stringit arundine pectus.
Et Venus exiguos fundens in membra tepores,
Vix primos agitat sensus. Facit illa videri
Nomine quos vero vix dicere fas sit amantes,
Ast imitatores quos dicere fas sit amantum.
Hi faciles laudant temere, luduntque puellas,
Omnia promittunt alacres, munuscula mittunt,
Obsequium parvis præstant, ad magna recusant,
Irritaque in tenues jactant perjuria ventos.
Attamen interea læti comitantur euntes,
Atque jocos lepidos miscent, & mellea verba,
Nugantur, saltant, cantant, dextrasque protervo
Conjuncti nexu ludunt pueriliter una,
Et dant amplexus, & cum licet oscula figunt,
Se faciunt quales libitum est, & mille figurant
Ora modis, ipsumque imitantur Protea vultu.
Nunc hos zelotypo credas ardore furentes,
Nunc, indignanti si displicuisse puellæ
Se videant, duro credas occumbere fato,
Et jam velle mori, jam velle ad Tartara mitti.
Si lubeat, cogunt oculos lacrumare peritos,
Et varios animi turbati fingere vultus,
Miscentes doctis suspiria mille querelis.
Verum intus tranquilla quies, atque otia nullo
Hac certe de parte gravi rumpenda tumultu.
Non illis vigiles distendunt pectora curæ,
Nec violat dulces pernox meditatio somnos,
Ni mox verus amor (nam nil durabile fictum)
Interiora suas adigat sub corda sagittas.

In-

Interea reliquæ divum sejuncta catervæ
Sola vagabundos mendacia pone sequuntur,
Et similes vero fingens Simulatio vultus,
Discordesque agitans mala Diffidentia mentes,
Et mutare novas levis Inconstantia sedes.
Haud quisquam illorum pectus mihi lædat Amorum
Nec cæcas condat mea sub præcordia flammas.
Unus Amor Princeps turba præstantior omni
Semi-Deûm, divos inter numerandus, ad oras
Rarius huc nostras cœlo delabitur alto.
Juppiter hunc uno quo doctam Pallada partu
Edidit, atque sibi vicina sede locavit.
Non illum liceat puerum dixisse, juventam
Quamvis ore ferat. Non huic velamina visum
Impediunt, stant signa oculatæ lumina mentis.
Non arcus gestat, crudelia tela, sagittas
Vulneraque ignorat, nullo cor sauciat ictu.
Ignis inextinctus, Vestali sanctior ignis
Incendit modico venas & corda calore,
Vis illum secreta manet, cœlestis origo,
Cœlestis virtus, ipsis divinior astris.
Accedit divina Venus, Venus aurea, cesto
Conspicua insigni, cui gratia, forma, venustas,
Atque joci, & modicè miscentes salsâ lepores,
Et risus, lususque, & non dãmnanda Voluptas,
Atque uno liceat rem totam dicere versu,
Contentæ secum mentes debentur amantum.
Quam secretus amor, quanta est concordia divis!
Quam bene conveniunt, & mentes semper amicas

Congruaque unanimi conjungunt pectora voto!
Ut se Philosophum præstat cum matre Cupido,
Ut docta ratione locos deducit in omnes
Argumenta, sacroque modum præscribit amori!
Non hæc Socraticis cedat sapientia chartis:
Concordant istis doctæ præcepta Stagiræ,
Octavoque viri flammas se prodere lustro,
Et quarto teneras faciunt ardere puellas.
Tunc cestum Venus alma, sacros tunc injicit ignes,
Et non rumpendis sociat duo pectora vinclis.
Hæc vos KIRSTENI & felix DASSOVIA jungunt;
Scilicet haud alios vobis fas pectus Amores
Tangere, non alios fas est accendere Pindum,
Et Musis miscere ignes. Venus una sacratas
Parnasso flammas infert Permessidos undæ
Non extinguendis addunt nutrimina flammis.
Non illum fugiam reliquis inimicus Amorem.
Hos tibi felices, KIRSTENI, comprecor ignes,
Et tibi laudandas grator, DASSOVIA, flammas.
Quam vos læta quies, quam vos sincera voluptas
Et tranquilla manet, contentæque otia vitæ!
Quam fortunatas vobis concordia mentes
Colligat unanimi nodo, quam semper eosdem
Cordibus & sanos sensus inspirat utrisque,
Et simul arcano connexa ligamine ducit
Pectora, qua virtus & qua Sapientia vertit.
Nempe eadem cupiunt, eademque precantur, & horrent,

Et paribus ſtudiis, & eodem tempore motus
Æquales capiunt, æquali tempore ſervant,
Rectaque non rectis non ſunt conformia veris
Vera magis, quam quæ jungunt has fœdera mentes.
Fœdera ſint æterna precor. Tu Rector Olympi;
Qui cœlum Imperio premis, utraque fata gubernans,
Qui nutu ſubjecta foves, vel concutis uno;
Quo ſine nec noſtris caſti naſcuntur amores
Pectoribus, nec vera ligant connubia mentes,
Nec bene conjuncti ditantur prole parentes.
Te precor, hoſce piis accenſos cordibus ignes
Conſerva, radiiſque fovens, Pater alme, benignis,
Fac durare, tuo flagrantes nomine tædas.
Da precor, in ſeros KIRSTENIUS ardeat annos,
Ardeat in longam DASSOVIA læta ſenectam;
Tardaque felices impugnent funera flammas.
Da parvæ Veneres, parvi naſcantur Amores,
Qui te KIRSTENI, quæ te DASSOVIA vultu,
Reddentes, animis referant utrumque parentem,
Seraque vos faciant poſt funera ſæpe renaſci,
Et pulchra totum gaudere propagine mundum!

AD
THEODORUM ANKELMAN
HAMBURGENSEM,
Cum impetratâ Heidelbergæ in utroque Jure Licentiâ, una cum communi Amico
CHRISTIANO MARTINO
DORN,
Holsato, peregrinationi accingeretur.

IN Themidos sanctum Pindo plaudente Senatum
Ankelmannus eat, nodisque ligata resolvat
Jura suis, legumque sciens oracula pandat.
Et valitura ferat populo responsa petenti.
En tibi judicium Divæ, quam juris & æqui
Arbitrium penes omne manet, cui turba clientum
Annuit, & vulgant decreta recentia Mystæ
Heidelbergenses. Constant sua gaudia Pindo,
Et Phœbus Phœbique comes pia turba sororum
Certatim tua templa, Themi, & tua festa frequentant
Ankelmanne, novosque tibi gratantur honores,
Seria conjuncto testantes gaudia plausu.
Gaudia quæ Divis, & quæ, dulcissime Dorni,
In-

Invideam tibi soli, unum nisi pectus utrisque
Jamdudum foret, & tibi quem præsentia & arctus
Auget amor, spatiis idem transmissus iniquis
Quam libet, in nostro geminaret pectore sensus.
Rarior his etiam præsens Venus aurea festis
Advolat, & præbet puerilibus omina votis,
Inspicatque faces hilari cum matre Cupido,
Ipsa decus formæ solito studiosior addit,
Mores qui placeant, gestum qui possit amari
Fingit, & auratum, ne quid sibi desit, adaptat
Ipsa manu cestum, qui formam, animumque ministret,
Verbaq; queis functo studiis commendet Amico
Se puerumque suum. Sed jam sacraria pandens
Intima, & attentis relegens mysteria divis,
Fatidicæ Themidos, doctique oracula Phœbi
Promit Atlantiades: & qua ducendus in orbem
ANKELMANNUS eat; quam se duce salvus ad aulam
Commigrare suam, cultosque videre Batavos
Debeat, & nullo jungendos ponte Britannos,
Inde virum lætis Gallorum destinat oris,
Et tandem quacunque patet Germania, multis
Casibus, & variâ per tædia longa viarum
Fortunâ, incolumem tamen, & comitante fideli
Felicem socio, (quo bina cubilia Solis
Aut Arabas, vel utrumque Polum non cuncter adire,)
Deductum, patriis reddit feliciter oris.
Hic Tibi, chare, Deum munus, pulcherrima claro

Stemmate nympha gravi sese cum dote reservat,
Quam tibi Magna Venus lecto sociare jugali
Tendit, & in seros dat amare fideliter annos.
Sic ait, & promptis jam dum talaria plantis
Nectit, iterque vias properat sociare per omnes
I felix, comes i felix, dulcissime DORNI,
Quo vos fata vocant: & seu nos Rhenus in altum
Oceanum multis gravidus qua proruit undis,
Seu Liger, aut Tamesis, vel quam nunc, Sequana, poto,
Barbaricasve rigans Ister violentior Urbes,
Aut variis demum præcingens tempore cannis
Albis, & usque tuas contemnens, Alstria, lymphas
Nymphis, Billa tuis ripisque superbus amœnis,
Nos iterum nobis, & nostris reddet ovantes;
(Quæ mihi quæ totis lux optatissima seclis
Gratior existet,) Quam tunc nos fronte serena
Amplexus inter dulces, atque oscula læti,
Missa per absentum communia gaudia mentes
Fraternosque iterum coram jungemus amores
Rectius, unitis geminantes omina votis!

LA-

LACRUMÆ AD GODOFREDUM MELMIUM DUSSELDORPIO-MONTANUM

Ph. & Med. D. Illustrissimi ac Celsissimi Principis Neoburgici Medicum Aulicum, & Patriæ suæ Archiatrum, Physicum & Polytriatrum felicissimum

In funere

CATHARINÆ MELMIÆ

Sororis dum vivebat, carissimæ,

PRÆFATIO.

JAm ferme totum, Sol circumvolvitur annum,
Ex quo nulla mihi Musa vocata fuit.
Sive vocata fuit (memini nam forte rogatam
In Themidos laudes,) frustra vocata fuit.
Ergo vale, dixi, quondam carissima nobis
Quæ canis in doctis turba novena jugis.
Si Themis est odio vobis, at semper amatum
Præ cunctis vobis hoc mihi numen erit.
Conticuere Deæ, tenuitque silentia Pindus,
Nec revocare mihi numina læsa fuit,
Donec an inferias, & funera mœsta sororis
Pro solito Pindi convoco more tuæ.
Annuit antiquos renovans mea Musa vigores
Et verbis nostris promptior ipsa fuit.

 Sponte

Sponte ſua verſus, neglectaque plectra reſumens,
Officioſa mihi triſte peregit opus.
Sive tuis, rara ſeu virginitate ſororis
Conſpicuæ meritis hoc mea Muſa dedit.
Hoc precor,ut quia nunc olim quæ ferre ſolebas
Lætior ad noſtros non licet ora modos.
At quantum fas eſt excuſſo è pectore luctu,
Fronte ſerenata carmina mœſta legas.

LACRUMÆ.

ET indolere me doloribus MELMI
Tuis, boniſque, publiciſque nunc verbis
Ornare fas ſit hoc ſororium funus.
Etenim fateri ſi mihi licet verum,
Querulaque voce mentis intimæ ſenſus
Proferre: non jam dixerim tibi, MELMI,
Tuus ne, proprius ne nunc magis luctus
Venis tepentem ſanquinem gelu figat,
Animumque menti,& ſpiritum neget membris.
Uterque certe pectus occupat totum,
Geminumque mœſto corde ſentio luctum.
Et vero, MELMI, ſi tuo meum pectus
Sic ſeparari poſſet, ut tuo poſſet
Contrarios, ac diſpares pati ſenſus,
Non mente ſanâ, corde non forem dignus.
Jam quid beatæ virginis decus cantem
Virtute partum, quam domeſticus quondam
Teſtis ſilere nolo, nec loqui poſſum
Immane triſtis, heu! doloris augmentum!
Ne multa dicam, (nunc quod impedit luctus)

Me-

Meritiſque quamquam, & teſte vel Deo veris
Manes modeſtos laudibus gravem longis,
Hoc proferam unum verbuloque defungar.
CATHARINA nomen omini ſuo junxit.
Et vera puritatis integræ norma
Vixit, ſuoque comprobavit exemplo
Hoc quod ferebant fortis incolæ Spartæ,
Generoſa nullis corda protegi muris.
Non ergo clauſtris noſtra, non feris digna
Caveâ, nec altos inter abdita eſt muros.
Coacta virtus, & licentiam ferre
Inepta, ſæpe carcere indiget clauſo,
Et labis intus conſcium ſuæ pectus,
Metuenſque, propugnaculum putat muros.
At Chriſtiana mens, & intima ſecum
Virtute tutum, prorſus unicum CHRISTUM
Obtendit, æs & robur optimum cordi.
Cuſtode ſolo hoc fata quos dabant annos
CATHARINA vixit, & modeſtia ſumma,
Pietate ſumma, Numini, & bonis vixit,
Satiſque fecit, donec impigram curis
Domeſticis, laboribuſque conſuetis
Studio vacantem ſedulo puellari,
Monuit ſubire, quod diebus hinc paucis
Subiit citatum mente maſcula fatum.
Hanc flemus uno, plangimuſque nunc uno
Dolore MELMI, ſed dolore condignô,
Qualiſque fato convenit pio functis,
Qualiſque debet eſſe Chriſtianorum,
Quos, nocte quamvis dormiant inæquali,
Tamen lux una mox beat reſurgentes.

PRODROMUS TRIUMPHI FAMÆ

JOHANNIS FRIDERICI GRONOVII,

J. U. D. & P. P. Lugduni Batavorum,

In Parnasso decreti.

GRONOVIANÆ tot laboribus doctis
Scitisque scriptis sat superque spectatæ
Famæ, triumphum gloria perennanti
Post fata, tardatique funeris metam
Qua rite ritu ducat, atque condigna
Æternitati tradat inclytæ pompa,
Et posteris nepotibusque commendet,
Jam mente dudum quærit anxia Phœbus,
Dubiusque magna lite disputat Pindus.
Quivis Deorum nempe, quæque Divarum,
Queis docta templa, verticesque Parnassi,
Sacræque laurus, ac amabiles luci,
Dulcesque lymphæ Pegaseii fontis,
Versusque molles, litteræque sunt cordi,
Hic esse primas postulat suas partes,
Suasque nolit esse quisque postremas.
Non ergo vulgo quæ solent adornantur,
Titulive vani, laureæve communes,
Indigna ferri dona mentibus tantis:
Insitata, parciusque collata
Animisque plebis haud habentibus quidquam,
Il-

Illuſtrioribuſque mentibus digna
Parantur, & quæ diſplicere non poſſint
Divis, & ipſi grata quæ forent Phœbo.
Quam ſancta lux eſt! Quantus ille Parnaſſi
Chorique ſacri lucet entheus fulgor!
Quam magna, pulchra, quàmque digna te cuncta
Surgunt, GRONOVI: Quanta ſtat columnarum
Series, & alta fulcra, digna vel cœlo,
Titulis, tuiſque laudibus ſacris chartis,
Gemmis & auro dignioribus chartis,
Sculptiſque depictiſque vultibus præbent:
Et nomen arcus evehunt triumphales.
Aſtriſque ſeſe contrahentibus condunt.
Quis cuncta dicat, exprimatve quis fando,
Quæ vota, quanti templa compleant plauſus,
Quibuſque numquam finienda lux tantis
Requireretur laudibus recenſendis?
Quidquid Vetuſtas doctioribus ſeclis
Seu Graja, ſive vidit uſque Romana
Vatum bonorum, ſive nuda qui vera
Sermone docto poſteris reliquerunt,
Hoc occupari nunc GRONOVIO cernas.
Nec ullus alta tantus eminet turba,
Adſcribat ipſe quin ſuæ lubens famæ
GRONOVIANO nomini ſuam partem,
Et à tenebris vindicare quin pergat,
Illum, ſagaci qui removerat mente
Tantum libellis optimis tenebrarum,
Et ſecla longa quas adauxerant labes,
Et imperitæ duplicaverant dextræ.

O si diserta vox, & aureus sermo
Et copiosus nunc mihi redundaret,
Sacerque fons rigaret aridam venam!
Stylo GRONOVI pingereris antiquo,
Ascræus olim, Mœoniusve quo Vates
Vel orbe docto cognitus Maro toto,
Aut Tullius Demosthenesve scribebant.
Hi nempe cuncti, quosque proximos tantis
Sedere leges ordinant sacræ Pindi,
Tuis, GRONOVI, laudibus, tua fama
Operosa lassant ora docta certatim.
Salve, GRONOVI, lucidum refulgentis
Decus Lycœi, quo nec adspicit majus,
Nec docta cui par tota novit Europa:
Doctrina cujus omne quod vetustatis
Grajæve Romanæve restat, exhausit,
Tibicen, & columna litteraturæ
Alias ruentis, eruditior nemo
Quo possit alter esse, magisve sincerus
Verè elegantis elegantiæ doctor,
Humaniusve humanitatis exemplar,
Præcepta pulchra moribus probans rectis,
Sociansque verba magna maximæ menti.
Quam te, Sorores testor hoc novem doctas,
Ipsumque Phœbum, quam te desero prorsus
Invitus, & silentio & colens tristi
Taciturnitate, fulgidissimum lumen
Vitutis, admirabilisque doctrinæ,
Fastu decoro, debitoque splendore
Orationis impotens adæquare.
Quod si quid olim, si licebit, ô Phœbe,
Quam, tunc cothurno celsior Sophocleo

Gra-

Gradiar, GRONOVI, & concinens tuas laudes
Dicabo totos nomini tuo Soles.
At nunc inertis conſcius mihi Muſæ
En delicatis auribus tuis parco,
Dum quod canendum reſtat oppido magnum;
(Si quidem, quod opto, quodque corde nunc toto,
Ardentioribuſque comprecor votis,
Valere quidquam det benignius numen,
Nec ferre ſpem det hanc volucribus ventis,)
Quondam Camœna doctiore pangendum
Fluentiori deſtinamus hoc venæ,
Perfectiori deſtinamus hoc arti,
Maturiori deſtinamus ætati.

PIA VOTA

Fratri cariſſimo, & honoratiſſimo

JOHANNI PLACCIO

Laurum Medicam

In Academia Electorali Dugsburgenſi oblatam acceptanti.

POſt longas ſic ergo moras, dulciſſime, tandem
Te, Germane, tuus tamen exoravit Apollo,
Perſuaſitque ſacra præcingere tempora lauro,
Et doctas ornare comas, pectuſque modeſtum
Plus nimio juſſit titulis adſueſcere dignis
Doctorumque choro ſeſe ſociare medentum,

Ex

Ex meritis, Germane, tuis, quæ numina Pindi
Jam dudum resonare docent, in carmina sylvas
Cogentes, & laude tua laureta notantes,
Majores tecum semper sumptura vigores,
Et latis auctura perennia nomina sulcis.
At nunc imprimis, festæ solemnia lucis
Dum tua sacra vocant, largis Helicona fatigant
Cantibus, atque tuas non uno nomine dotes
Concelebrant, & digna bonæ præconia mentis
Ætatem perferre jubent, & crescere seclis.
Hoc Chorus Aonidum, Charitesque, & Pallas, & omnis
Parnassi divina manus molimine magno
Hoc agit, exemplisque bonis accenditur ardor
Cantantum, atque artis, Phœbeæ jura cientum.
Tum Phœbus, veros ubi jam se poscere plausus
Audiit, optatoque moras non amplius ullas
Officio superesse suo perspexit, amicis
Numinibus, doctisque Deûm cultoribus addit
Se socium: dux inde viam dum monstrat eundo,
Vertitur, obscuro qua se sacraria luco
Implicitis condunt adytis. Reverentia magnâ
Relligione locum longis ab origine seclis
Induit, & densis terrorem admiscuit umbris.
Montis inaccessus sublimi vertice clivus
Assurgens terris sese subducit, & alto
Nubibus emergens superatis tollit Olympo.
Radices subtus vario curvamine latè
Labentes liquidæ fontis Permessidos undæ
Defendunt, plebique arcent, turbamque profanam
Illotis prohibent vestigia ponere plantis.
Pla-

Planities suprema tenens, non arcta, nec ampla,
Despicit affusos, & Majestate decora
Ornat adorantes humili moderamine valles.
Posset & illa latens quamvis excelsa vocari,
Undique dum densæ conferta cacumina lauri
Subducunt oculis soles, imitamine docto
In nova formantes dubiæ crepuscula lucis.
In medio auratis stant ænea tecta columnis,
Ardentesque fovent æternis ignibus aras,
Quæ circum fusas dirimentes luce tenebras
Augustos aditus venerando lumine complent,
Inspirantque metum, & præsens agnoscere
numen
Cogentes, cultus magna formidine puros,
Præcipiunt, pulsantque arcano corda pavore.
Sola patent doctis sanctissima limina divis,
Quos magni Heroum circumstant undique
Manes,
Et quas doctrina, aut virtus accedere famâ
Jam non mortales dedit immortalibus umbras.
Cætera turba fores, atque atria longa frequentat
Eminus, & flexis genibus veneranter adorat.
Huc properat Phœbus, valvisque patentibus altis
Excipitur tectis, hinc celsâ sede repostus
Cultum accepturus venientum, & vota ferentum,
Clarior ipse suis solio supereminet aris.
Ut primi cultus, & cessavere ruentum,
In pia vota, precesque intensa voce tumultus,
Omnibus ecce novus præstringit lumina fulgor,
Majoresque vomunt solitis altaria flammis:

Et

Et diffusa solo postes innoxia scandunt,
Festaque se totis spargunt incendia tectis.
Accipimus faustum, ô Superi, atque agnoscimus omen
Phœbus ait: celerique gradu, non plura locutus,
Qua sese arcano condit cortina recessu,
Et soli referanda patent sacraria Phœbo,
Festinat, dextraque apportans nobile sertum
Exhibet, & mediâ spectandum luce reponit.
Enthea mirandis laurus variata figuris
Non vulgaris erat, foliis ornata superbis,
Frondiferisque comis, & floribus obsita pulchris,
Non immaturis & fœcundissima baccis.
Seu sancti natura loci divinior illam
Seu Superum jussere manus formare coronam,
Multaque fatidicis foliorum pandere fibris,
Magnaque ramoso prætexere nomina flexu,
Et lævi nutrire inscriptos cortice versus.
Scilicet hic doctis per tot jam tempora curis,
Atque tot annorum spatiis quæsita, tot oris,
Ingenioque inventa tuo, Germane, leguntur
Plurima, quæ novisse olim studiosa laboret
Posteritas, serique, habeant discenda nepotes.
Hic nulli cessura Scholæ se JULIA jactat,
Testaturque tuos celebris PHILURÆA labores,
Atque Antenorei stant signa superba PATAVI
Frondosis efficta notis: juxtaque refulgent.
Nomina clara Virûm tibi qui Phœbea petenti
Culmina, prælato monstrarunt lumine calles
Arcanos, postquam matura morte peremptum
Hic lugenda etiam fata invidere parentem.

Mille alia arrectos procul effugientia sensus
Signa, secuturos olim testantur honores,
Et fortis memorant felicia fata futuræ.
Dumque ea spectantum curas & lumina figunt,
Dum tenet attonitos pulcherrima laurea Divos:
Talis, Phœbus ait, cultoribus ardua nostris
Laurea debetur, nostrâ quos voce citatos
Sæpius, inque suas laudes in parta vocatos
Præmia, nunc animus vani contemptor honoris,
Et nimis, ah juvenum nunc rara modestia menti,
Discendive satis non commendabilis ardor
In serum titulos suasit differre paratos.
Nempe suas habeant, quos importuna cupido,
Atque excusandus juvenili in pectore fervor
Vix spe promeritas, nullo præbente petitas
Nondum maturas, nec læta fronde virentes
Invitasque adigunt in tempora cogere lauros
At queis longa dies, queis experientia multis,
Et variis quæsita viis, & mille periclis
Confirmans præcepta artis solidavit ab annis,
Oblatamque ultro, aut majorum more petitam
Acceptare dedit Parnasso judice laurum:
Illis perpetuo cum flore, tumentia baccis
Serta damus matura, manu nunc qualia nostrâ
Accipit, en, decorique suo jam PLACCIUS hic est.
Hunc mecum celebrate precor, quæ Numina Pindus,
Quosque sibi manes doctos Medicina faventes
Heic habet, nostro vocem conjungite plectro.

Sic

Sic ait, & citharam divinis cantibus aptat;
Docta sonaturas properans adducere chordas.
Exoritur plausus, festivaque gaudia totis
Ingeminant tectis, vasti gratantia Pindi
Felices pia vota ferunt per culmina cantus.
Accedunt promptæ tumulis felicibus umbræ
Compostæ, doctoque locati vertice Manes,
Queis olim vivis magnæ medicaminis curæ
Semper erant, eademque manet mens docta sepultis.
Crescere quæ Medicam non invidiosa cohortem
Hoc membro lætata manus, frondentibus aris
Hi flores, alii sylvis fragmenta beatis
Carpta, perennanti nectunt nova serta coronæ.
Imprimis, Germane, tui studiosa decoris
Non humiles umbras inter, non ima medentum
Gloria, cui quondam fuerat dignata salutem
Hamburgum mandare suam, dum vita manebat,
Nunc per te victura tibi cognominis Umbra
(Sit tamen heic etiam, sit fas meminisse) Parentis,
Accelerans, plenis fert candida lilia dextris,
Atque exauditis testatur gaudia votis,
Gaudia, quæ cineres recreent tellure sub imâ,
Mortua quæ moto pertentent ossa sepulchro.
Aonidum interea læta recinente caterva,
Laurigera doctum ducens testudine plectrum
In cantus Thymbræus agit, quod ubique Deorum est,
Utraque qua sese tollit Parnassia rupes,
Et Cirrham tegit, & subjectos undique valles,
Et

Et sortes, Germane, tuas, & prospera fata
Non interruptis vicibus connexa, nec ullis
Te radiis posthac umquam adspectura sinistris
Astra legit, laudesque tuas attollit Olympo,
Et seram spondens in postera secula famam,
Sollicitat doctas; & respondere paratas,
Et satis assuetas, in grandia carmina sylvas.
Non ego neglecta jam me fugiente Camœna
Hæc repetam, non hæc fugientem in carmina poscam,
Laudatorque tui nimis invidiosus honoris,
Et media pro parte mei (communia fratrum
Cuncta putans) ausim luces numerare Minervæ
Et feras Phœbo vigilatas dicere noctes.
Nec tibi lecta canam, spinosisve eruta curis,
Quæ data, sed multis ceu non data prisca reliquit
Romanis Grajisve libris obscura vetustas.
Parco verecundo nimium, Germane, pudori.
Parco tuo, pariterque meo, quem lædere quamvis
Parva solent, & nota suo præconia vero.
Nec minus hæc ideo peragentur, & ora canora
Tot Vatum te mecum una, Germane, silebunt.
Non sinat hoc Pindus; qui dum doctrina modestos
Inveniet, nulla dumque ambitione tumentes
Ars dabit artifices, dum proferet improba Virtus
Magnanimos, factisque suis sine laude beatos,
Addet & invitis qui tempora digna coronent,
Et non quæsito tollant ad sidera fastu;
Altius hoc, quo tarda magis se prodidit ipsam

Per-

Perficiens, ſtudioque recondens Inclita Virtus.
Non ſecus ac ſulcis recte mandata profundis
Serius injecta eluctantur ſemina terrâ,
Aſt ubi comprenſa teneant radice, ſuoque
Stipite ſe fundent, ſuperas nituntur in auras
Vi ſuffulta ſuâ, vicinaque gramina celſo
Vertice deſpiciunt, nec curant ætheris iras,
Egelidum Jovem, tempeſtatumque potentem
Hippotaden ſævos miſcentem grandine nimbos.
Vel potius flammam videas ut forte ſepultam
Intus materiem quæ verſat, & abdita ſecum
Incendens movet, atque rapit, ſpiramina claudens.
Sæpe ſuâ, & proprias frangens ſibi noxia vires:
Quæ poſtquam largo nutrimine fortior, omnes
Perfregit, fecitque vias, aditusque patentes,
Proruit, & flagrante polo ſe vertice tollens,
Verberat obſtantes agitata valentior auras.
Non aliter, Germane, Tuæ præconia famæ
Hactenus haud ullis votis quæſita, ſed uſque
(Non ſecus ac ſummum foret inclareſcere crimen)
Aſſiduo Studio tectis damnata latebris,
Ore olim celebrata diſerto, & divite vena
Materies Vatum ſurgent optata, tuumque
Ni pergas celare nimis, quod deprecor, ipſi
Parnaſſi proceres tollent ad ſidera nomen.
Aſt ego, quem connata vetant, æternaque jura
A propria, Germane, tuam diſtinguere ſortem,
Quemque pares tecum & communes carpere ſenſus
Læ-

Lætitiæ, vel quod nolint bona fata, doloris,
Sancta fides, pietaſque jubent, ſolvendaque numquam
Vincula, communi quæ ductus origine ſanguis
Texuit, & non his probitas, non indiga virtus
Subſidiis numquam violando junxit amore:
Quæ tibi nunc bona verba feram? Solennia plauſu
Quo tuo feſta beëm, poſtquam laudare merentem
Ipſe vetas, digitoque inviſa ſilentia ſuades.
Non tamen hæc ſervem, frater dulciſſime, non hæc
Permittit tam feſta dies; jam ſentio, Frater,
Sentio, quæ noſtras depoſcant carmina curas,
Quæ diſceſſuram valeant tardare Camœnam.
Jam taceo laudes; Non hic incredule livor,
Quod carpas erit, aut metuas, formidine cæcâ,
Ne quid juſtus amor, fraternaque gratia vero
Adjiciat, cui vix dignum ſuperaddere quidquam
Docta Meletéis valeant præconia chartis.
Nec quas lætitiæ merito laxamus habenas
Nunc ego decantans operoſo carmine dicam:
Mutuus & perſpectus amor nil teſte papyro
Indiget, & vel ſe mutus commendat amanti,
Et ſimiles gemino deſcribens pectore ſenſus
Non aliis ſignis, non verbis indiget amplis.
Denique nec varia pictas in imagine formas
Multum olim dilecta meæ ludibria menti
Nunc revocare vacat: poſtquam vaga nubila rerum

In

In plenum cessere diem; frarernaque tandem
Gaudia non ficto recreant mea viscera motu.
Scilicet hic umbræ, hic lusus, hic somnia cessant,
Et cessant fictæ veri simulacra figuræ,
Et verus penetrat præcordia ad intima sensus.
Hoc igitur solum nobis quod restat, agamus,
Dulce decus, Germane, meum: pia vota, precesque
Nunc etiam sociemus. Amant bona numina junctas
Concordesque preces, & amantes numina fratres.
Unanimes ergo tollamus ad æthera palmas,
Et mentes, atque ora simul tollamus Olympo,
Immensasque Deo grates, laudesque feramus,
Auxilio cujus nunc contigit esse beatos
Præteritis, rebusque aptemus vota futuris.
Æternum celebrande Deus, qui cuncta tremendo
Concutis imperio, qui Majestate verenda
Æterni convexa poli, numerosaque comples
Sidera, concessumque ægris mortalibus orbem,
Naturæque vices, fatique arcana gubernans
Non dubio volvis momenta perennia motu.
Te sine nil, venerande Parens, mens inchoat altum,
Prosequitur, finitque nihil. Tu solus in omnes
Impellisve rapisve ausus. Tua gloria, si quid
Te dignum, nostra si quid memorabile mente,
Vel verbis, factisve piis cum laude paratur.
Tu postquam patriis juvenes excedere tectis,
Octa-

Octavamque hyemen, toties jam messe peracta
Jussisti peregre diversis degere fatis:
Casibus ah quantis, ah quot, quantisque periclis
Nunc ambos una, nunc per discreta vagantes
Ceu fors, ceu studii ratio diversa ferebat,
Ereptos, huc usque tuo, Pater optime, fretos
Auxilio durare jubes, fatisque benignis,
(Sic voveo,) & placidæ nos adservare quieti.
Quas tibi condignas, toto si corde velimus,
Pro tot muneribus possimus reddere grates?
Nil tibi sufficiat. Totum quod reddimus, illud
Acceptum Tibi nempe uni, solique ferendum est.
Hoc igitur, quodcunque dedit tua gratia nobis,
Munere quodque tuo nostrum est, quodcunque tenemus,
Reddimus, imperiisque tuis ex asse dicamus.
Tu ne sperne precor, sed conservare memento
Summe pater, tibi victuras cum corpore mentes.
Nempe tibi propriæ sunt, pars quotacunque bonorum
Atque domus, Pater alme, tuæ. Tu, quæso, potenter
Rem tutare tuam: turbæ defende nócenti,
Atque orna, decorique novum decus insuper adde
Perpetuo, cumulaque piis pia pectora donis.
Da faciles cursus fatorum, & mollia surgant
Tempora, da reditus dulces, patriamque videre
Pacatam, clarosque focos, salvosque penates.
Binaque da viduæ redeamus gaudia matri

Expectata diu. Da lætis sanguine juncti
Incolumes, fidique una gratentur amici,
Præteritosque dies, atque aspera multa viarum
Sæpius, & dubiæ superata pericula sortis,
Atque exantlatos possint meminisse labores.
Sic Tibi, tranquillæ peragentes otia vitæ,
Vivamusque bonis, donec tua gratia nobis
Hic indulta satis, nil jam telluris egentes,
Nil cupidos mundi, toto tibi tempore promptos,
Spemque imperfectam vitæ melioris alentes,
Sanctorum summo socios adscribat Olympo.
Hic æterna quies, & mens purissima nullis
Corporis impedienda malis, perspectaque plenis
Luminibus, soli mysteria cognita cœlo
Hactenus, æternis magnum & venerabile Numen
Laudibus, æternisque dabunt celebrare triumphis.

SOTERION VOTIVUM
DEO TRINO ET UNO
Pro salute toties olim, & nunc denuo restituta, & hactenus clementer conservata, ac imposterum conservanda, dicatum.

TAndem Magne DEUS, mundi mirabile Numen,
Productum Verbo, Verbi qui viribus orbem

Conservas, verboque tuo nutuque gubernas,
Te quoque dicemus. Tibi post tot vana laborum,
Et male consumptos ad inania ludicra versus,
Carminis extremas sit fas impendere curas.
Indigno sic ore licet, licet impare venâ;
(Namque Tibi sperare nefas par dicere quidquam)
Ast animo magno, & magno cantaberis ausu.
Tu modo quem quondam Dominum cognoscere solum
Nomine terrifico servi poteramus inertes,
Aut animo Regem timido trepidare severum,
Nunc tua quod nobis indulsit gratia, blandum
Possumus ingenti solamine ferre parentem.
* Et salva pietate Deum quoque dicere fratrem.
Tu mundique hominumque Parens, ac alme Creator,
Et tu sancte puer, dulcissime frater, JESU,
Et tu præ reliquis Sanctus qui Spiritus audis,
Quod Trinum colimus (mysteria!) Numen in Uno.
Te precor, esto mihi præsens, auctorque canendi,
Tu nostros moderare modos, Tu pectora sensis
Imple piis, sensisque piis pia verba ministra.
At vos, o ficti, jocularia numina, divi,
Et vos ollares, & nil nisi nomina, divæ,
Stultitiâ quondam nimium mihi culta protervâ
Non mihi nunc votis umquam revocanda valete.

O Nul-

(* *Hebr.* 2. *v.* 12.)

Nulla mihi posthac tam cœcam nubila mentem
Obfuscent, & nulla mihi tam dira libido
Cantandi veniat, rabiesve insana furores
Concitet amentes, ut verâ numina voce
Ficta colam, studiove vocem succensus inani
Non audituros me vel mea carmina divos,
Non adjuturas me vel mea carmina divas.
Nec vos nunc etiam, studiorum emblemata, Musæ,
Et Te Phœbe, tuo doctas qui nomine signas
Ingenii dotes, animique inventa sagacis
Tu, Pallas, quæ flava notas, artesques figuras;
Non ego nunc dignos in carmina sancta furores
Exoptans, vestrum auxilium, vestrosque favores
Quamtumvis alias concessa voce ciebo.
Non hic ingenio locus est, vel si quis & hic est,
Non proprius, non amplius erit. Nec pervia nostris
Sensibus hæc: nec quod canimus penetrabile menti est,
Aut arti cedit, studiove attingitur ullo.
Hic animus subsistit, & hæc qua parte vigemus
Quaque homines sola sumus, hic se deserit, & se
Dum quærit, nimis ipsa fugit miseranda, fugatque,
Nec sese inveniens ratio rationis egena,
Non capit obtuso cœli mysteria sensu.
Sancta canam, divina canam, procul omne profanum
Absit, & ex animo cantantis & exulet ore,

Ter-

Terrenum quodcunque ſapit terræque magiſtros.
Scilicet humanos fugiunt cœleſtia ſenſus,
Atque infinitum finito pectore Numen
Haud umquam capietur. Amant puriſſima puros,
Nec niſi luſtratis hæc ſe ſecreta revelant,
Nec niſi bis natos Subeunt myſteria ſenſus.
Quin nemo celebrare queat, vel voce probanda
Compellare Deum CHRISTUM, dominumque vocare
Ingenio quantum docto vel carmine præſtet;
Ni ſacra ſe cœlo Sapientia miſſa ſupremo
a Infundat, valido convertens pectora motu
Diſſimileſque ſui mentes, novaque ore figurans,
Ipſe poteſtatem cantandi talia donet,
Inque Deum Deus ipſe ferat, linguamque gubernet
Spiritus, & cœlo veniens dimiſſus ab alto
Se totum inſpirans animis, terrena beatis
Separet, & ſolidis diſtinguat inania curis,
Et numen ſolito præſentius inferat imis
Cordibus, impulſuque animos graviore fatigans,
Digna ſonaturo tam grandia verba miniſtret.
Hæc precor, hæc, Venerande Parens, Sapientia ſeſe
Infanti mihi pandat, hic arida ſanctus inundet
Spiritus ora mihi, & ſacrato corda liquore
b Irroret, qui ſede tua divinus, & illi

O 3 Con-

a 1. *Corinth.* 12. *v.* 3. *b* *Apocal. c. ult. v.* 1. *& ſeqq.*

Conjuncta qui sede sacra crystallinus Agni
Exit, & in totam sanctorum labitur urbem.
Sic tua jacta meo bona semina corde feraci.
Hoc succo macerata Tuo; radice profunda
Figantur, teneantque solo, & nutrimen eodem
a Accipiant, & mox sublato vertice terras
Despiciant, cœlique sacras tollantur in auras.
Et cum centeno redeant, fœcundaque fructus
Dent tibi, dentque tuis, cunctisque volentibus umbras.
Sic ego divino cantandi concitus æstu,
Arcanis stimulis, sanctisque furoribus actus,
Et Tua facta canens fœcundo carmine, quali
Jessæus, vel si quis adhuc facundior illo,
Dignè cuncta Tuo pandam miracula mundo.
Sed quorsum miserandus ego, quorsum feror, aut quo
Me nullo vectante levo? Mens scilicet intus
Ardescens fervore pio, spiramina flammis
Ipsa suis addens volucres se tollit ad auras,
Et vires superare suas nimis ardua tentans,
Heu nimio commota canendi fluctuat æstu.
Quo mens cæca ruis, quo te vagus abripit error?
Immenso tam parva paras committere ponto
Carbasa, tam fragiles remos, temeraria, cymba
Tam lacera pelago ne audes incumbere tanto?
Quo properes nescis: si te committis aperto
In scopulos, brevia & syrtes, avidamque Charybdin
Qua te ventus & unda ferent rapiere; nec ullas
Ars latebras, peritura nec ullas brachia vires,
Au-

a *Matt.* 13. *Marc.* 4. *Luc.* 13. *vers.* 19.

Auxiliumve preces, nec habebunt vela recursum.
Si ſapis, ô nimium turgentia contrahe vela,
Contrahe, nec temere ſecuros deſere portus.
Aut notis vicina ſequens lege littora terris,
Quo fundum tereti poſſis contingere conto,
Et ratis undoſæ curſus inhibere volantes,
Et quoties libet è ſicco ridere procellas,
Quo mens cæca volas? ad te, temeraria, tandem
Ad te quæſo redi. Tenui tam grandia voce
Improba, & hac arente uberrima munera vena,
Oreque formato terræ cœleſtia luto
Tune canes: immenſum, imperſcrutabile Numen
Menſura, numeroque modoque carentia, rerum
Natura trepidante, dedit quæ plurima terris
Omnibus, & prima longis ab origine ſeclis
Infidæ quamvis miracula cernere genti?
Non ea ſi totus conetur dicere mundus
Et quidquid linguis valet, & quod ubique diſertum eſt,
Et cœli cœlorum, & quod ſupereminet illa,
Sufficiant finem tantis imponere cœptis:
Aſſiduo quamvis ſtudio, nullaque quiete
Interrumpendo confundant ſecula cantu.
Scilicet ante dies & mundi finiet ævum,
Succumbenſque oneri moles operoſa labaſcet,
Quam minima vel parte queant miracula magni
Numinis immenſa, & primas abſolvere curas.
Sit labor hic etiam curſus inhibere volantes,

Qua fas eſt, vireſque ſinunt, pia vota ſequamur.
Sufficiat dixiſſe aliquid. Quotacunque bonorum
Infinitorum, Majeſtatiſque ſupremæ
Pars, animis noſtris, & noſtris viribus æqua eſt.
Hic etiam voluiſſe ſat eſt. Quin ipſa voluntas
Humanas vires, hominum molimina ſupra eſt,
Et ſoli referenda Deo: quo pectora noſtra
Vitam omnem inſpirante vigent, animique caleſcunt,
Eſt Deus in nobis; miſeri, quid quærimus extra,
Quem jam viſceribus noſtris, animiſque tenemus?
Eſt Deus in nobis, agitataque pectora pulſat
Arcana virtute ſua. Virtute benigna
Illius, inque illo nos vivimus, atque movemur,
a Atque ſumus quodcunque ſumus. Te ſpiritus artus
Hos auctore fovet, Te membra jubente relinquet,
Et tacito fracti requieſcent corpore ſenſus:
Non tamen ante mihi, quam ſolo hoc fine creato
Ore Tibi, Pater alme, & grato pectore laudes
Quas meditor, liceatque pias abſolvere curas.
Hæc maneat, memorande Deus, Tua magna voluntas,
Si fas eſt, ſi jam nec longa, nec ardua quæro,
Denique ſi conceſſa peto, caligine mentis
Nec ſolia occæcatus iniquis æſtuo votis.
Parva paro, conceſſa paro, non amplius alto

Im-

a *Actor.* 17. *verſ.* 28.

Impetus est volitare, legentur littora tuta,
Extimaque immensi libabitur ora profundi.
Non ego mortali tento deducere vena
Quæ numquam extentum licet immortalibus ævum
Finiat. Ille manet nobis semperque manebit
Æternus labor, illa novæ nova gloria vitæ.
Nunc quæ mortales possint admittere sensus
Pauca lubens, paucis & sponte oblata profabor.
Non aliena loquar, nec me quæsiverit extra
Infelix studium: sua quilibet integra servet,
Et laudet collata suo facundior ore
Dona Dei. Proprias tenui nunc carmine grates
Sufficiat dixisse mihi. Sic munera larga
Sæpe Tua concessa manu, nil tale merenti
Sæpe nec optanti, nec adhuc quid dona valerent
Optima noscenti, cogunt, Pater optime, sic me
In mediis magnisque malis summisque periclis,
Desperata Salus mihi reddita, redditus ægro
Spiritus, & moribunda & lethi limine in ipso
Consistens vita huc superas revocata sub auras,
Munere nunc quoque læta tuo, jubet, imperat, addens
Currenti stimulos, animansque in carmina vires,
Et veri cultus ac sancti pignus amoris,
Ingenti tenues agitat molimine versus.
Hos ne sperne precor, summi Moderator Olympi
Nec cantus humiles, humilem nec despice mentem,

Nec nisi te censendam animam. Da robora nervis,
Da vires cœptis, placeant Tibi carmina voce
Fusa pia, similisque piæ meditatio voci.
Da Pater, hoc, nam sole potes. Tu, Magne Creator,
Nempe tuum pernoscis Opus, dextraque potente,
Ceu probat hoc nobis non exploranda voluntas,
Destruis, aut reficis, nunc nocti immergis opacæ,
Et letho detrudis, ad imaque Tartara mittis:
Nunc terra terræque malis atque eximis umbris,
Et tuta regione locas, sedesque beatas
Corporis exutos vinclis, crassoque levatos,
a Pondere, das oculis animorum & mente tueri,
Nec nostras aures nostras subeuntia linguas
Das recreare pios solatia maxima sensus,
Alternasque vices alternaque gaudia miscens
Quos tua fata volunt recte das ferre dolores.
Nempe tibi, Pater alme, haud perfunctoria cura,
Mortales miseri sumus. Hæc tua sola voluptas
Hæc bonitas suprema Tibi, studiumque juvandi
Hoc sedet, & cunctis clementia nota creatis,
Sed nostro imprimis generi, quos sede beata
Desuper adspiciens, alto super astra recessu
Cuncta tibi subjecta moves, curasque benignas
b Vel minimis adhibens, ne vel sine lege capillus
Decidat, aut media moriens passerculus aura,
Imperio sic cuncta tuo nutuque gubernas,
Ut

a 2. *Cor.* 12. *v.* 4. *b Matt.* 10. *v.* 30. *Luc.* 12. *v.* 7.

Ut bene ſit nobis, modo ne nolimus, & ipſi
In mala, damna, necem, perverſaque fata ruamus.
O nimis indignos, nec quidquam tale merentes
Nos miſeros, quid quæſo ſumus, niſi pulvis, & umbra,
Immo nihil, Deus alme, nihil; nil te ſine certe,
Omnia ſed tecum, poſtquam nos, ſumme Creator,
Reſpicis, & luce, ac vita dignaris, & orbis
Imperio, nutuque tuo, verboque potente
Inſtruis, & pia nos indelaſſataque poſtquam
Circuit Angelicæ vigilax cuſtodia turmæ.
Cui, precor, ô venerande Deus, tam cornea fibra
Tam ſint Tartareâ preſſi caligine ſenſus,
Ingratuſque ſui contemptor ſpiritus ortus,
Tamque ferum, dignumque Hircana Tigride pectus,
Atque animus vecors, ac inconſulta voluntas,
Oſque oris linguæque expers, ignaraque recti
Et rationis egens, tam denique ferrea mens ſit,
Cui Tua tot numero benefactaque tanta notanti,
Non ſubeat totos alta admiratio ſenſus,
Concutienſque humilem nova conſternatio mentem
Abripiat, trepidamque pia formidine complens,
Cogat adorantem præſens agnoſcere Numen,
Et ſeſe in laudes dignaſque effundere grates,
Atq; onerare almum ferventibus æthera votis?
Hæc adeo me cura manet. Volat ima per oſſa

Impetus, exagitantque piæ præcordia flammæ,
Oraque muta, cietque imo de pectore voces
Jam solito major, jam non spontaneus ardor.
Plenaque divino succensaque corda furore
Abripiens, animum currentem in carmina pellit.
Ergo juvat tentare aliquid, juvat ora sacratis
Atque animos laxare modis, & pangere carmen,
Quod Te, summe Deus non sat laudabile Numen,
Et tua dona mihi, coacervatosque favores
Commemorans tenui vena, miretur amorem
Infandum, immensum, quem Rex celsissime præstas
Ingrato generi nostro, semperque rebelli,
Æternaque malas pœnas sibi morte merenti:
Inque illis apprime mihi quæ plurima præstas,
Æternum Venerande Pater, Clementia quanta,
Quæ bonitas Tua, quantus amor, primordia mundi
Ante mihi decretus. Ut ô nec luce fruentem
Nec dum etiam genitum patrio complexus amore
Nunc etiam nutris, conservas, instruis, ornas,
Et patria pietate foves, fotumque tueris.
Mens stupet, attonitos ferit admiratio sensus,
Imaque divini pertentant ossa pavores,
Præsentemque Deum sancta formidine pectus
Agnoscit, cultuque humili veneranter adorat,
In primos quotiens menses revocatus & annos,
Natalemque diem, vitæque exorsa retracto
Admiranda meæ, dubiosque ex ordine casus,
Vix-

Vixque exantlatos desudatosque labores,
Fataque diverso plus quam puerilia cursu
Tot vicibus distincta, & tot metuenda periclis
Sæpius, æternaque timendas nocte tenebras
Discussas, operaque tua auxilioque perenni,
Emersis tandem post nubila longa serenis
Lucibus, & lætis concedere jussa diebus.
Hæc memori quotiens & grata mente revolvo,
Consilii, Rex Summe, tui decreta potentis
VimqueTuæ fatum non expugnabile dextræ
Suspicio, Veneror que lubens, & sentio prorsus
Fortuitum nihil esse bonis, sed cuncta superno
Arbitrio, validisque Dei subsistere jussis,
Et placitis variare modis. Hinc læta vocari
Hæc aliis, alii rursus quæ tristia dicunt,
Quæ tamen hoc differre uno discrimine solo
Advertas, quod sola malos incommoda vexent
Vera, nihilque juvent sceleratis congrua votis
Fata, secuturæ nisi quod prænuncia cladis
Durius inflictum securis vulnus acerbent,
Extremamque gravent simul accelerentque ruinam.
Sola pios at vera manent æternaque vitæ
Commoda, non illis durissima credita vulgo
Fata nocent, quæ tandem ipsorum cedere summo
Coguntur conversa bono, certæque saluti.
Non secus ac ægrum quæ cernas lædere corpus
Agrestesve gravesque cibi sint, sive salubres,
Et duri sint sive leves facilesque labores,
Quæ firmis sanisque ferunt nutrimina membris,

Et solidis augent athletica robora nervis.
O Rerum supreme Parens, da quæso petenti
Justorum numero censeri ac ordine sacro
Me miserum, precibusque piis, votisque colentem
Te Dominum, fatique Deum, Astrorumque potentem.
Sic seu læta mihi currant, seu tristia fata,
Mens animi maneat constans, nec mobilis ullis
Fortunæve hominumve minis, sed conscia CHRISTI
Atque DEO secura suo confisa parenti,
E cunctis salvanda malis illæsa triumphet.
Hoc precor, hoc, Venerande Deus, concede precanti,
Et scio concedes. Sic spes divina futuri,
Nec dubiosa fides, fidei sic Spiritus auctor
a Promissus cupidis, sic experientia certis
Exemplis, propriisque mihi collecta probatis
Spondet, & ad cunctos præstat solatia casus.
Quippe mihi (nam non invitus sæpe recordor,
Et memori quoque nunc obversant omnia menti,)
Quanta mali, vis sæva mali quam sæpe misello
Incubuit, monuitque utentem sorte piorum
b Communi, facienda bona, & mala multa ferenda
Esse pio, Sed cuncta tamen cessere benigno
Numinis auxilio devicta, fugata, nec ullum
Permansit constans aut irreparabile damnum.

Quam

a *Luc.* 11. *v.* 13. *b* 1. *Petr.* 2. *v.* 29.

Quam cuperem nunc, Alme Pater, numerosa profari
Ætatis mala magna meæ, ſuperantia longe
Menſuram annorum modicam, numerumqne dierum,
Corporis & juxta vires, animique tenelli.
Quam cuperem; juſtique canens exempla furoris,
Et mea condignis exercita crimina pœnis,
Addere quæ primæ capiens faſtidia vitæ,
Senſi magna Tuæ mox adjutoria dextræ!
O utinam digno detur Hæc mihi pandere verſu
Singula, quæ numerare vetat ſua copia, quæque
Munera nondum etiam nato tua ſancta voluntas
Decrevit, vitæ fingens mihi fata futuræ:
Ne tamen ingratæ probroſa ſilentia linguæ
Nocte premant collata mihi benefacta perenni,
Obvia nunc, animoque meo ſiſtentia ſeſe
Laudator tenuis, qua tandem voce licebit
Pauca canam, vel multa canam, ſed plura ſilebo.
Nempe Tuo Venerande DEUS ſum munere natus
Natus homo, ratione & imagine Numinis almi
Nobilior brutis, fragilis licet illa tegatur
Corporis exuviis, animo quod viribus impar
Sæpius injecit volucri retinacula menti.
Scilicet hoc etiam certo Prudentia ſumma
Conſilio Tua fecit, ut ortum ſæpe recordans
Debilitate ſua atque inſtantis imagine lethi
Luctificum, matura Tuæ primordia ſummæ
Nec merito reputanda meæ pietatis adorem.

Nam

Nam siquidem non vana fides, & vera meorum
Si constant narrata sibi, non Sparta tulisset
Martia me, natumque necasset decolor Indus,
Philosopho vel Cive furens auctore Stagira,
Cum pallor, maciesque brevis prænuncia vitæ,
Et solis obducta tenerrima pellibus ossa,
Extantes tali, planta calx longior, & pes
Articulos numerare omnes, nec segmine facto
Qui fineret tremulos visu discernere nervos,
Et tergum serram quod posses dicere, lumbi
Elumbes, pro ventre locus, neque musculus omni
Corpore vel saturum qui posset pascere murem,
Et tussis, gelidoque tremiscens frigore pectus,
Vix sibi conspecto præcocia sæpe juberent
Pœoniæ dubiosa artis præcepta secutum,
Invitum quamvis, prædicere fata parentem.
Nate vale, vix nate vale, divellimur ergo
Momento sociati uno, vitamque recentem
Nescius, ingressusque modo fugitive relinquis?
Nonne foret satius nec te, dulcissima conjux,
Infirmum hunc peperisse, nec illum ad funera natum,
Gaudia quæ optato dederas relevata puello,
Mox immaturo rursus deferre sepulchro?
O nimis immitem Lachesin, ô stamina vitæ
Curta nimis! Jam cerno, puer dulcissime, cerno
Ora propinquanti male singultantia Letho,
Jamque extrema trahens tenerum suspiria pectus
Adspicio, tenuique oculos jam luce natantes,
Et magna de parte intus jam morte receptâ
Elu-

Eluctantem animam fracto de corpore cerno,
Sic secum Pater. At ridens Deus æthere summo
Firmus in infirmis, perferre volucribus auris
Hos questus, & læva vagis dedit omina ventis.
Me sternutantem calidis nutricula pannis
Involvit, pavidoque inspexit pallida vultu
Sæpius, an etiam nunc spiritus æger anhelum
Quassaret pectus, vacuasve volasset in auras.
Hinc tepido modicoque fovens me lacte misellum,
Jam desperatæ suffudit pabula vitæ.
Congenitam mox ergo mihi mea crimina labem,
Rore sacro laticisque ablutus fonte beato,
Spes ego decepi potius, quam vota parentum,
Effusasque preces: crescensque infantia cœlum
Fortior in plenos hausit mea lætior annos,
Nil morbo, morbive metu, mortisve gravata.
Jamque animus vivax puero crescebat, & annos,
Corporis & modico pollentes robore nervos
Ingenii vis aucta mei superare laborans,
In varios lusus agilem & molimina vana
Et curas tenues acuens, ad inania mentem
Accendit, cunctos imitatrix simia mores
Ceu fingit, motusque hominum se format in omnes,
Visaque ridiculis commutat seria nugis:
Sic ego, nescio qua nimio temerarius ausu
Adscendens, mox præcipiti turbatus ab alto
Procubui lapsu, quo rumpi debile guttur

Et

Et caput excusso terræ allisisse cerebro,
Atque ipsam effudisse animam proclive fuisset:
Ast ego, divino sic me custode regente,
Nil nisi brachiolum propius qua jungitur armo
Infregi, quod post cura studioque parentis,
Successus addente Deo, viresque tenellas
Augente, haud magno solidatum tempore rursus
Concrevit. Nec jam veteri de vulnere tanto,
Ulla manent, alias soliti, monumenta dolores,
Nec monstranda tenet vestigia nota cicatrix.
Cætera quid memorem Tua munera, Maxime Rector,
Cunctaque quo digne cantem verbosior ore,
Præmatura Tuæ quæ munificentia dextræ
Jam puero primis numerosa indulsit ab annis,
Nondum noscenti nec Te, nec dona benigna
Larga Tua concessa manu. Quod nempe Parentes
a Christicolas, vereque pios, quales prece multa
Tharsiades, votisque piis, lacrumisque petebat.
Quod Patriam, quæ verba Dei, quæ nomen honoret
Imperio Germano & toto nobilis orbe,
Denique quod fratrem quo non mihi carior alter
Inveni modo natus, id ô Pater optime, totum
Muneris esse tui fateor, semperque fatebor.
Quod porro ingenium, præceptorumque capacem
Ac docilem nactus mentem, ad meliora, parentum
Im-

a *Rom.* 9. *v.* 3.

Imperio, durique licet terrore magistri,
Applicui, assuescens studiis veroque labori,
Quodque sacræ pietatis amans, Te sæpe pusillus
Tentavi precibus, votisque & simplice cultu,
Gratia sola Tua est, qua Spiritus intima sanctus
Rexit, & auctorem docuit cognoscere summum,
Clementemque Deum, & puerili arcessere voce
Jussit, & abba Pater, sonuit lactantis in ore,
Non effabilibus cumulans suspiria votis.
Sic igitur virtuti incumbens atque libellis,
Consiliatricem præceptricemque malorum
Desidiam excussi membris, atque otia lenta
Effugiens, vitium effugi, tollendaque seris
Vix annis primæ communia crimina vitæ.
Sicque manum ferulæ tandem subduximus, & nos
Ætatemque suo primam fervore calentem
Auspiciis propriis solo adspectante Parente
Reximus. Ast illum sævi inclementia morbi
Pœoniis succis, cunctisque salubribus herbis
Fortior afflixit, nec adhuc ætate gravatum
Aut annis pressum fatis admovit. At ille
Pauca super miseram genetricem, nosque precatus,
Atque Deo soli nos commendare laborans,
Ipse lubens obiit, lethumque interritus hausit,
Et jam confractam morbo, sedemque caducam
Corporis aversantem animam permisit Olympo.
Felix ille quidem, & quantum licet esse beatus,

Cui

Cui placidè, nec detrectans, sanctèque pieque
E vita hac, quam mille gravant & mille malorum
Usque novæ species, quam nox super incubat atra,
Atque ambit, CHRISTO ducente, jubente, recessit,
Ad vitæ properans sedem melioris & ævi.
Nos vero miseros magis, infelicior aura
Post illum quos nutrit adhuc, & plurima ductos
Per mala, nunc etiam terrarum detinet umbris
Implicitos, sortisque vices & vana timentes.
Hoc cœlum, memorande Pater, nunc testor, & astra,
Et cœlum hoc magnum, cœlique quod astra gubernat
Numen, ut optavi morientem Te comes olim
Ipse sequi, ac una componi frigidus urna.
Nec justi tamen atque recentis sola doloris
Vis fuit hæc: eadem plures mens mansit in annos
Et nunc firma manet. Nec enim mea vota precesque
Nunc damnem: repetam potius, quæ sæpe precatus
Tandem certa feram. Da clementissime Rector
Orbis, & alme Deus, fragili da corpore solvi
[a] Ocyus, atque meo propiorem degere CHRISTO.
Sic precor, atque puer, memini, sic sæpe precabar,

Sive

[a] *Philipp.* I v. 23.

Sive futurorum ſic mens præſaga malorum
Suadebat, ſeu cæcus & annis impetus illis
Inconſultus erat, ratio ſeu vera precandi
Jam tunc ſtans de parte mea mihi nota patebat.
Non certe languor nec deſidioſa quietis
Spes mihi cauſſa fuit voti. Non lenta placebant
Otia. Non primis umquam mihi defuit annis
Ingenium vigilax, animi mens, corporis ardor,
Et juvenum cunctis conſtans audacia cœptis.
Nempe omnes ſubii deſudavique labores,
Centenos tamquam certo victurus in annos.
Liberioris & aucta mihi cum copia vitæ
Non abjectum animum varios pulſaret in auſus,
Quo-me-cunque furor juvenilis, & impetus acer,
Et novitatis amor, ſtudiumque immane ſciendi
Pellebat, laudum cupidus, feſtinus, & audax,
Auſpiciumque ſequens famæ, ingeniique fatigans
Nil detrectantis nervos, veſtigia doctis
Et magnis calcata viris, charoque parenti
Qua poteram relegens, confidentiſſimus ibam,
Fortunam famulam mihi, præventuraque ſemper
Votum fata putans, ſuperandaque cuncta labore
Aſſiduo, humanis, concedere pervia curis,
Spem magnam invidiam fatis facturus habebam.
Jamque puer (ſi fas ſaltim ſine crimine vanæ
Ambitionis adhuc mihi commemorare talenta
Uſibus ah! aliis, indultu credita ſummi

Nu-

Numinis,) attigeram quarti primordia lustri
Et mea sedulitas, animique volatilis ardor
Cunctas penè vias studiorum, altosque recessus
Sponte sua, ductore carens pervaserat omnes.
Non hospes Latio poteram turbæve videri
Grajorum: ratio constabat certa loquendi.
Argumenta locos noram ducenda per omnes,
Et quibus eloquii stant ornamenta figuris,
Sive solutus eat, seu celsos sermo cothurnos
Induat, & numerosa exhalent verba furores.
Et fuerat novisse parum, nisi concitus ipse
Grandia fudissem puerili carmina vena.
Et memini fudisse olim, & cecinisse Columbum
Carmine verboso, memini cecinisse parentem,
Agnatosque, bonos & amicos, & prius hisce
Omnibus, ut par est, in honorem Numinis hymnos.
Versibus hinc majora addens, quæcunque vetusta
Grajorum, gentisque jubent monumenta togatæ
Fortia facta virum seros memoranda per annos
Et successuris repetenda senescere seclis,
Evolvi, & studio vitanda imitandaque magno
Discernens, chartis fidis animoque locavi.
Et mores, quos quæque probasset terra, vel omnes
Quos collaudassent, didici. Quæ norma decori
Quæ justi, quis verus amor, quæ meta laborum
Optima, quæque hujus sit vitæ summa beatæ.
Porro quam varia possit respublica lege
Uniri,

Uniri, cives qui præſtantiſſimus ordo
Conjungat, dio cujus pars magna Platoni
Nondum etiam perſpecta fuit, neque nota Stagiræ.
Quid memorem numeros numerorum, & diſcere leges
Quas placuit menſuræ, & eodem linea plano
Quam varias varie componat ducta figuras.
Inde artem radio pingendi gentibus orbem,
Terrarumque ſitum, & ſtellis radiantibus axem,
Occaſuſque ortuſque aſtrorum & tempora certa,
Quæ variant diſtincta ſuo vaga ſidera motu.
Tum quæ decipiat tremulum fallacia viſum,
Quæve admota juvent, & cætera plurima, quæ nunc
Singula vix numerare vacat, quibus impiger olim
Imbutus, patriam maternaque tecta reliqui,
Impatiens reſidere domi, peregreque vagari
Imprimis avidus: Nec jam me vota meorum
Multum immaturos annos teneramque juventam
Sæpe objectantum, lacrumæve movere parentis
Ulterius poterant, curſuſque inhibere paratos.
Ergo lares patrios fugiens, charoſque propinquos,
Et cum fratre una peregrinæ creditus auræ,
Liberior totas animus laxavit habenas
Ipſe ſibi: nec pars ſtudiorum intacta remanſit
Quæ decoret, vel quæ poſſit recreare colentem.
Qua ratione domos variis fundare columnis

Aptata

Aptatas solidare trabes, & tollere cœlo
Conveniat celso minitantes culmine turres.
Ut Vallis, latisque urbes circumdare fossis,
Et bene firmatis quæ propugnacula muris
Expediat posuisse, aut quâ fulcire caduca
Arte detur, subitasque cito reparare ruinas,
Aut facere, utiliterque inimica advertere muris
Agmina, quâ fossas liceat superare profundas,
Eminus aut multo congesto stipite vallo
Desuper impendere urbi. Tum prælia quali
Conserere opportuna loco, quove ordine, quantum
Obliquam, aut sinuatam aciem, flexamve moveri
Expediat, cuneare etiam, aut compage soluta
Quando globos laxare omnes, atque agmine facto
Hinc atque hinc vacuo præstet se effundere campo,
Et quas præterea bellorum figere leges,
Quæque solent variare Duces edicta periti.
Nec tamen heic etiam discendi substitit ardor:
Lassus præteritis, & mox præsentia damnans
Ad nova pergebam. Cujusvis nomen ad artis
Auditæ jam me pruritus, & inde sciendi
Prima rudimenta & primordia cura tenebat.
Ergo etiam præcepta avidus præsaga futuri
Addidici, nocturnus Arabs, aut accola Nili
Quæ cœlo collecta dedit non pauca sereno,
Plurima vana quidem, sed non tamen omnia vana,
Si speranda fides etiam hic comperta loquenti,
Ex-

Exemploque probata meo, qui ſæpe recordans
Præviſamque diem, ſævæque pericula mortis
Fatalemque horam; clementia Numinis almi
Quam tamen, hocce meo toties de pectore fuſis
Indulſit precibus, vetuitque immergere letho
Atroci, & damnando animam meliora precantem.
Ne memorem vario quæ conſtans linea ductu
Frontibus, & mediis ſcribit præſagia palmis
Et quæ præterea non delaſſandus, & omni
Intentus generi ſtudiorum ſedulus hauſi.
Scilicet omne genus diſcendi, ars quæque placebat
Ingenio laudanda meo, nulli tamen omnem
Olim impendendam potui decernere vitam.
Nec ſtudiis ſolum capiebar: in omne laborum
Uſque genus poteram juvenilem flectere mentem.
Nunc mare, nunc terras peragrare, & mercibus Indos
Aut Afros, Arabaſve vagos ſpoliare libebat,
Mens quoque ſæpe fuit furibundum poſcere Martem,
Signa ſequi, lituoſque tubaſque ac æra ſonoro
Agmine, quæque exploſa cient tormenta tumultus.
Omnia mens agilis, mens ignea ſingula verſans,
In varias ſe ſæpe vias dubioſa movebat,
Cuncta probans, laudique inhians cujuslibet artis,
Cujuſvis ſtudii. Sed & horum plurima vires

Corporis, atque animi tandem lentanda potestas,
Vel matris desiderium, vel vota meorum,
Nascendive locus, vel sors inimica vetabant.
Donec sancta Themis tandem atque volumina legum
Vosta satis, numerosa satis, confusaque, molem
Librorum pluteo deturbavere gravato.
Recte equidem, digneque: sed ô si fata dedissent
Sacta salutiferi potius mysteria verbi
Tranctare, atque illi totas impendere curas!
Quam mihi nunc tranquilla quies, nugisque maneret
Liberior mens, nec turbæ socianda profanæ!
Sed quoniam non hæc Superis fuit alta voluntas,
Nec factum mutare licet: dent crimina pœnas
Hæc mea, castigetur temerarius error,
Quique leves juvenem stimuli ambitionis agebant.
Interea Tu, Magne Deus, dum prima negantur
Vota mihi, cursus studii moderare secundos,
Hactenus & tractata mihi, tractandaque posthac
Da, Pater alme, Tuo cedant constanter honori,
Et prosint patriæque meæ, carisque propinquis,
Et cunctis, non læva mihi tua sancta voluntas
Quos olim in patria, aut alibi, volet esse clientes
Discipulosve mihi, da denique cuncta saluti
Cedant fausta meæ. Da, Clementissime, quæso,
Hoc, Pater, & cœptis feliciter annue nostris.

Si

Si Te alias largum, nec inexorabile Numen
Sensimus; Immersum magnis multisque periclis
Olim Italis cum me peteret nil tale timentem
Fraudibus, invidiosa manus, studioque nocendi
Et cæco in mea damna ruens accensa furore.
Tunc Tua me, Venerande Deus, Tua gratia sola
Hostibus eripuit rabidis, & acerba furentum
In me odia illusit, semperque obsessa viarum
Insidiis vitare dedit, tutoque reduxit
Tramite, nec solum prædæ dedit esse capillum.
Tu pariter, memorande Deus, Tu sole misello
Præsidium, Medicusque mihi, & medicina fuisti,
Tosta mihi sævo cum languida viscera morbo
Siccarentur, & obstructis penetralibus imis
Purpureus venis sensim putresceret humor.
Communique utens ægro cum corpore fato
Vis animi, cursu jam lentaretur in ipso.
Seu sic Austriacus nostris inimicus Jacchus
Turbabat venis; studiis seu spiritus olim
Fixus & absumptus nimiis, stagnare nocentem
Materiam ac imo dederat considere ventre,
Immotam ferrò, ac chalybi, tritæque cicutæ.
Accessit Medicus, quo non indoctior alter,
Qui nocitura, brevique iterum reprobanda propinans,
Ipse viam letho latam patefecit, & aucta
Vi morbi instantem satagens prædicere mortem,
Tandem alii invitus me tradidit. Ille vocatus

Arte Machaonia, mixtisque peritior herbis
Evacuans pigro stagnantem ventre saburram,
Expulit admissi felix primordia lethi.
Scilicet hoc Tu, summe Parens cœlique Polique,
Hoc precibus lacrumisque meis, mœstæque parentis,
Absentisque simul fratris commote jubebas.
Nec minus Aureliis, etiam Tua magna Potestas
Adfuit, ac aures misero patuere benignæ
Clamanti, & miserere Deus, miserere, cienti.
Aureliis, ubi te quondam, charissime TROLLI,
Non revocanda dies & ineluctabile fatum
Abstulit, & nimis immaturo funere mersit.
Me dolor, atque tui TROLLI miserande perempti,
Et desiderium, & gravis inclementia febris
Consimilisque tuæ, & Medici melioris egentis,
Spemque metumque inter, magno terrore premebat.
a Ipsaque lethiferis mors irretiverat atra
Cassibus, implicitumque tenens in cæca trahebat
Tartara, qua Stygiis torrentibus æstuat Orcus,
Atque animas fido consolatore carentes
Experiundorum certo sine fine malorum,
Et miseri pavida conturbat imagine lethi,
Huc ego deductus, vix præ formidine mentis
Semianimis, media Dominum de morte vocavi,
Qui me de solio stellati celsus Olympi

Aspi-

a Psalm 18. *v.* 5.

Aspiciens frustra luctantem & multa gementem
Præsenti auxilio juvit, dextraque potenti
Eduxit, mediaque adeo de morte redemit,
Eripuitque orco, rictu deductus hianti
Et patulo qui me spe sæpe voravit inani.
Ergo, Deus, venerande Deus, Tibi pectore grato
Thura litare precum juvat, & Tibi dicere laudes.
Nam Tibi consilium vitæ, auxiliumque regendæ
Committens, Deus alme, meæ, bis terve monendus
Inque animum revocandus eram quam stamina fuso
Nostra cito, filoque brevi fragilique rotentur.
Hoc Italos odiis, variaque libidine fœdos,
Et notos celeri Gallos levitate petentem
Proderat admonuisse, novæ consortia vitæ
Ne male flexibilem traherent in crimina mentem.
Hos iterum, octava cum fessus denique bruma
Tantis terrarum spatiis, tot casibus actus,
Reddendus patriæ spe non renuente viderer,
Nondum etiam oblito monitus renovare paternos
Visum forte Tibi. Postquam febricula rursus
Importuna, æquis patriam contingere votis
Me vetat, & miserum spe nunc quoque lactat inani,
Et terret graviore metu, curisque fatigat.
Magne Deus, terræ cœlique hominumque Creator

 Æter-

Æternum venerande PATER, Tuque optime JESU,
Vox magni ratioque Dei, & Tu pectora, Sanctus
Olim electorum qui SPIRITUS ima gubernas,
Has humiles ne ſperne preces. Miſerere jacentis
Semper, & orantis, nec dedignare vocantem:
Sed trepido ſuccurre, precor, ſuccurre paventi,
Et tenui Te voce, at magno angore cienti,
Præſentique Deus præſens aſſiſte medela.
Namque, Pater, Tu ſole potes, Tu vulnera nobis
Infligis, ſolidaſque iterum, imponiſque levaſque
Impoſitos faſces. Veri ſolaminis auctor,
Et miſeris promiſſa Salus, atque unica Vita
Tu, Deus alme, manes. Te ſolum ſupplice cultu
Nunc veneror, vitamque & veram poſco ſalutem.
Tu, ſiquidem noſtri cauſſæ ſunt crimina morbi,
Da, precor, humanæ ſorti, primæque juventæ,
Da precor ætati veniam. Peccavimus omnes,
Omnes æterna puniri morte meremur,
Ni mitis velis eſſe Pater, fragileſque tuorum
Ni mox reſpicias vires de pulvere ſumptas.
Sis mitis, ſis ergo bonus, Pater alme, precamur,
Ne ſævi, furioſe, nimis. Non hiſce ferendis
Non ego ſum. Ceſſa tandem, Pater optime, ceſſa,
Sentio commotæ crudelia vulnera virgæ,
Sentio onus, nervoſque metu ac terrore ſolutos,
Et fractas animi vires, magnoque pavore
Brachiaque & dextras laſſas humeroſque labantes.

Tan-

Tandem parce, precor, Pater, atque ignoſce
petenti,
Da veniam faſſo, patria pietate remitte
Offenſas, vireſque mei jam corporis ultra
Atque animi, ah iram nimium compeſce furentem!
Quod ſi tota mihi ſpes interdicta ſalutis,
Si tandem pueri petulantia morte pianda eſt,
Nil moror. En rata ſit Tua ſancta & magna Voluntas,
Alme Pater, non fata hæc immatura recuſo,
Dudum præſentis ſordent mihi munera vitæ,
Nec mihi munera ſunt: ſed onus, ſed flebile
pondus:
Propria nec tam me quam matris cura relictæ
Angit: eam Tu, juſte Deus, mea crimina numquam
Ferre ſines, culpæve meæ ſibi ſumere partem
Majorem, atque meis preſſam ſuccumbere
pœnis.
Illi magna mei confer ſolatia lethi,
Jamque lubens moriar, vivuſque ſubire ſepulchrum
Nil graver. Aut ſi ſic poſcis, vel fulmine puni,
Dum cita mors curis animam ſævoque dolore
Abſolvat, ſordeſque lavet mihi criminis omnes,
Æternamque ferant hæc funera ſæva ſalutem.
Hanc ſaltim concede, Pater, concede petenti,
Et ſcio concedes. Sic certi oracula verbi
Nempe Tui, nec ſperanti nec clauſa precanti
Et totiens comperta mihi Tua gratia ſpondet.
Cui ſoli acceptum refero, quod tramite recto

Vana superstitio veri fucata colore
Atque impostorum falsæ pietatis imago
Ancipiti nunquam seduxit in avia fraude.
Nempe tuo auxilio Sathanæ vitavit abyssos,
Hoc certe felix animus. Tu perfice porro
Perfice opus, Venerande Deus; nec desere
cœpta.
Et scio perficies. Et si mea crimina mortem,
Majores vel morte jubent Te poscere pœnas,
(Quod tamen hic iterum supplex Te depre-
cor unum)
At Tu ferre dabis. Sic me patientia nunquam
Deseret, & victrix Spes semper firma manebit,
Solamenque Fides addet, finemque manere
Extremum faciens, quacunque in morte beabit.
Hoc credo, hoc spero, hoc firma pietate fideque
Quotidie precor. Hæc mihi pars certissima voti
Constat, & in media præsens fiducia morte.
Hæc mihi, si sic fata velint, quæ deprecor usque,
Impositis adversa malis, cessuraque numquam
Ipso etiam cœlo se præcipitante manebit,
Et stabit longos indelassata per annos.
Si tamen, O Deus alme, genu quod supplice
nixus
Te precor, ulla meæ remanent solatia vitæ,
Si superest primæ, spes ulla relicta salutis,
Si redeunt vires, ut sentio, si vigor artus
Occupat, atque iterum si vis sævissima morbi
Visceribus se consumens desævit imis;
Si, ceu signa ferunt, mitescet tempore tracto
Ingenium crudele mali, minuetque furorem:
Da, Pater, hanc Duce Te quam solo & præside
solo Vi-

Vitam qua potui per læta & tristia ductam
Nunc etiam duco, fata ad meliora reservem
Denique, nec longos vivam infeliciter annos.
Da requiem fesso tandem, finemque malorum,
Et cursus faciles fatorum, & sidera dextra.
a Non ego avarus opes, censumque in damna furentem,
Aut male dilaceranda mihi bona nequiter opto,
Nec quos non mereor sequor ambitiosus honores.
Exulet ista meis semper vecordia votis.
Hoc peto, ne desit nimium mihi, nilque supersit,
Ne mihi deliciis mentem vesana libido
Corrumpat, nimiave animus dulcedine rerum
Atque voluptatis plenæ languore solutus
Negligat, aut summum contemnat forte datorem.
Nil ultra modicum quæro. Quodcunque necesse est,
Et sine quo non vita placet, sed vivere mors est,
Hoc humili solum voce, ac prece supplice posco,
Si locus ullus adhuc precibus, posco, atque reposco.
Si Tibi perdita ovis placuit: si filius olim
Degener occursu potuit gaudere paterno,
Illi me similem faxis, Pater, atque perosum
Plurima transactæ puerilia crimina vitæ
Ad Te currentem rape, crimina cuncta remitte,
Et pœnas auffer, patria pietate misellum
Amplexuque fove molli solatia nutu.

a Prov. 30. v. 7.

Da placido, alloquioque Tuo da dulce levamen
Mœrenti, ac animam longa sub morte trahenti.
Scilicet atroces portavi Numinis iras
Longius, immitesque dedit petulantia pœnas.
Jam satis illusere hostes, vicinia tota
Insultavit acerba mihi, miserumque protervi
Vocibus & risu divexavere procaci.
Non ego, chare Pater, tanto par esse dolori
Ulterius, tantisve queam subsistere curis,
Jamdudum mens fracta malis animusque fatiscit.
Tandem, chare Pater, tandem, Pater optime, finem
Hisce meis impone malis, venturaque prorsus
Dissimilis vitæ currat fortuna peractæ,
Aut sit nulla mihi vita, aut brevis, aut procul omni
A luctu & lacrumis ignominiaque senescam;
Da mihi, chare Pater, tetrum deponere morbum
Qui cum carne cutem, qui siccat in osse medullas
Oppressumque animum misero depascit & aufert.
Da patriam incolumis tandem charosque propinquos
Adspiciam, veterique domum tibicine fultam,
Deliciasque meas forulos, variosque libellos,
Et quæ nunc spe tarda nimis sua gaudia poscit,
Da viduam matrem salvo cum fratre salutem:
Cumque illa reliquum degam feliciter ævum,
Donec sola virum quæ dissociare parenti

Divina

Divina vi vota valent, ineantur, & apta
Moribus, arbitrioque Tuo, Pater alme, probata
Sponsa sinus, ac ima mihi præcordia pandat.
Sic ego, sive forum, seu curia, sive cathedra
Me poscat, bonitate Tua, fretusque potenti
Auxilio, Pater alme Tuo, pietate, fideque,
Te pura veraque colam, servire paratus
Cui potero; promptusq; bonis, & largus egenis;
Vota tibi solvam; nec quod semel ore profudi,
Ulla mihi mutent vivendæ tempora vitæ.
Sic si forte novæ, veniant in carmina vires,
Seque vigor, quod nunc spes abnuit, exerat ultra:
Numquam carminibus, Deus alme, tacebere nostris.
Soli vena Tibi mea serviet, & tua facta
Admiranda pii discent me vate nepotes.
Si tamen hic etiam nunc prorsus inutilis ardor
Ingenii veteres neget usque resumere vires,
At non propterea decus immortale benigni
Numinis immeritâ condent oblivia nocte.
Æternum laus, summe Deus, Tua scripta manebit,
Mente meâ, memorique hærebit pectore fixa,
Et quo voce minus potero, Te, Maxime Rector,
Corde magis, vitaque colam. Tibi serviet iste,
Dum meus hac tenui vescetur spiritus aura,
Donec in æthereas sedes deductus Olympi
Excelso super astra gradus firmante cothurno
Summa ferar, curasque humiles mortaliaque alto

Despiciens cœlo gradiar, securus ab omni
Immunisque malo, subjectaque sidera calcem,
Lætus ovans, puroque hilaris caput æthere condam,
Immensoque Tuis completo laudibus orbe
Cantus ipse meos sanctorum cantibus addam,
Angelicaque canente simul Tua facta cohorte
Jam non mortali cultu, neque voce profanâ
Heic olim collata mihi tua munera pandam,
Accendens dignis cœlestia tecta Triumphis.

FINIS.

EPI-

EPIGRAMMATA
ET ALIA
MISCELLANEA
SERIA PARTIM
ET
JOCOSA.
SIVE
CARMINUM
PUERILIUM
ET
JUVENILIUM
LIB. IV. ET ULTIMUS.

VINCENTII PLACCII
HAMBURGENSIS.

Nobilissimo Excellentissimo &
Experientissimo

D. JOHANNI PLACCIO
Med. Doctori.

Germano meo honoratissimo &
Charissimo,

S. P. D.

POstquam diutius quam vellem serio sum Poëtatus, tandem dulcissime Frater, tecum ante quam finiam,

Carum nescio quid lubet jocari.

Nec vero habeo cum quo malim. Nosti nempe quam non soleam bona fide frontem exporrigere, & jocos miscere, nisi cum iis quos optimè plane diligo. Horum Te principem mihi esse, facilius scio credes, quam ego dixero. Neque etiam absumpto tot verbosis carminibus spiritu, satis mihi animi superest, quo quam effuse te & magis hisce oculis meis amem, digne prædicare possim. Tum uti modo dictum habet, nolo jam serium ad te sermonem afferre.

Sunt

Sunt apinæ, tricæque, & ſi quid vilius iſtis,
Non potes in nugas dicere plura meas.

Non dubito equidem quin Terentianum illud cum Pamphilo tibi nunc in mentem veniat. Quoniam nemini obtrudi poteſt, itur ad me. *Quod ſi ſentis, profecto haud ſtulte ſapis, & neſcio an non rem acu plane tangas. Quem enim ego, meſſe jam Carminum meorum vel vindemia prorſus his acta, ad ſpicilegium & racemationem invitare auſim, præterquam Te, qui quidquid à fratre ad Te venit, non potes honeſte aliter quam boni conſulere? Quod ſi rationem præterea aliam instituti mei à me exigis, etiam ſic* ἀνάργυρον *me potius quam* ἀναπολογητὸν *invenies. Meminiſſe, puto, ea quæ Tibi nunc à me exhibentur, pleraque omnia jam olim fruſtillatim ad Te à me perveniſſe. Quare cum non poſſent facto alieno, ad alium transferri, tua merito manſerunt, non facta ſunt. Id quod eo nunc dico, ne quaſi de nova liberalitate mihi novas gratias agens ſuaviter erres, & Tribonianum inimicum capias, vel Juris Conſultorum Scholæ ludibrium debeas, qui quod ſemel tuum eſt, amplius tuum fieri non patiuntur. Sed mitto jam ſpinoſos iſtos Juris apices, ne in eorum ſummitatibus, ſummam injuriam poſitam, exiſtimes, meque repente ex Poëta rabulam prodiiſſe opineris. Scio enim quam ſoleatis vos, ſubtilitatum noſtrarum imperiti, ad legum optima ſæpe verba metu exalbeſcere. Cujus mali ne cauſſa Tibi nunc ſim, malo ſimplicitate*

citate plane Philoſophica , imo fraterna hoc quod reſtat proloqui. Nimirum nullam aliam in finem haſce meas ineptias tibi nunc iterum mitto , quam ut iterum tibi riſum haud indecorum excutiant , Tuque ubi non indelectatum te iis ſenſeris , etiam communes amicos noſtris remiſſionibus ad mutuam hilaritatem noctuque non ingratam recordationem provocare poſſis. Quod ſi alicubi liberius aliquid ſcripſi (quod vix contigiſſe puto) à graviori quidem atque illuſtriore cenſura ipſius opuſculi tenuitas facile me eximet : ut adeo hoc nomine apologos nobis parandos non exiſtimem. Quid autem tenebriones & lucifugæ de meis nugis ſentiant , non magnopere mihi curandum duco. Scio præterea eſſe aliquod hominum genus aliena etiam minima curans , ſua negligens , bonis maledicere promptum , bene facere prorſus ineptum. Horum plerique cum vitam probris , famam neqaitiis prodegerunt , ne meliores ipſis alii videantur , ſolent fronte fimbriatâ , & oratione ad ſeveritatem compoſita , bonos omnes carpere , & ut ſapere videantur cœlum vituperare , & Jovis errata apud plebem traducere. Illi quid de me meiſve verſibus ſentiant parum moror. Neque enim ad ipſorum ſtultas opiniones actum vitæ meæ flectendum cenſeo , ab exemplis peritiorum potius , quam ab inertium reprehenſione emendationem mei meorumque opuſculorum petiturus. Mallem tamen illis talibus diſplicere ; ne ſimilis videar. Quod ſi quis ex hoc grege Tibi moleſtus eſſe cœperit , quemadmodum non ſolent ferè niſi apud alios aliena

mor-

mordere, non egebis prolixa oratione. Nosti generosa ἀποσιωπήσεις *multa optime defendi. Tum* μυκτηρισμὸν *ipsi facile tibi extorquebunt. Ultra* διασυρμὸν *vero progrediendum neutiquam censeo, ne insanos sapere, aut Arcadica pecora ad rationem redigere velle videaris. Sed utrum denique joco an serio hæcce mea ludicra defendi unquam debeant, mihi quidem perinde est: modo tu Germane Charissime serio ut mecum valeas cures.*

Vale.

EPIGRAMMATA
ET ALIA
MISCELLANEA
SERIA PARTIM,
ALIA
JOCOSA.
CARMINUM
PUERILIUM
ET
JUVENILIUM
LIBER IV.

EPIGRAMMATA
ET
MISCELLA ALIA SERIA.

Ad Lectorem.

EN tibi longa breves, Lector, poſt carmina verſus,
Qui lecti placeant, diſpliceantve parum.
Nempe breves verſus, laus longa, & longa voluptas
Si nequit, at nequit & nauſea longa ſequi.

In

Da placido, alloquioque Tuo da dulce levamen
Mœrenti, ac animam longa sub morte trahenti.
Scilicet atroces portavi Numinis iras
Longius, immitesque dedit petulantia pœnas.
Jam satis illusere hostes, vicinia tota
Insultavit acerba mihi, miserumque protervi
Vocibus & risu divexavere procaci.
Non ego, chare Pater, tanto par esse dolori
Ulterius, tantisve queam subsistere curis,
Jamdudum mens fracta malis animusque fatiscit.
Tandem, chare Pater, tandem, Pater optime, finem
Hisce meis impone malis, venturaque prorsus
Dissimilis vitæ currat fortuna peractæ,
Aut sit nulla mihi vita, aut brevis, aut procul omni
A luctu & lacrumis ignominiaque senescam;
Da mihi, chare Pater, tetrum deponere morbum
Qui cum carne cutem, qui siccat in osse medullas
Oppressumque animum misero depascit & aufert.
Da patriam incolumis tandem charosque propinquos
Adspiciam, veterique domum tibicine fultam,
Deliciasque meas forulos, variosque libellos,
Et quæ nunc spe tarda nimis sua gaudia poscit,
Da viduam matrem salvo cum fratre salutem:
Cumque illa reliquum degam feliciter ævum,
Donec sola virum quæ dissociare parenti

Divina

Divinâ vi vota valent, ineantur, & apta
Moribus, arbitrioque Tuo, Pater alme, probata
Sponsa sinus, ac ima mihi præcordia pandat.
Sic ego, sive forum, seu curia, sive cathedra
Me poscat, bonitate Tua, fretusque potenti
Auxilio, Pater alme Tuo, pietate, fideque,
Te pura veraque colam, servire paratus
Cui potero; promptusq; bonis, & largus egenis;
Vota tibi solvam; nec quod semel ore profudi,
Ulla mihi mutent vivendæ tempora vitæ.
Sic si forte novæ, veniant in carmina vires,
Seque vigor, quod nunc spes abnuit, exerat ultra:
Numquam carminibus, Deus alme, tacebere nostris.
Soli vena Tibi mea serviet, & tua facta
Admiranda pii discent me vate nepotes.
Si tamen hic etiam nunc prorsus inutilis ardor
Ingenii veteres neget usque resumere vires,
At non propterea decus immortale benigni
Numinis immeritâ condent oblivia nocte.
Æternum laus, summe Deus, Tua scripta manebit,
Mente meâ, memorique hærebit pectore fixa,
Et quo voce minus potero, Te, Maxime Rector,
Corde magis, vitaque colam. Tibi serviet iste,
Dum meus hac tenui vescetur spiritus aura,
Donec in æthereas sedes deductus Olympi
Excelso super astra gradus firmante cothurno
Summa ferar, curasque humiles mortaliaque alto

Despiciens cœlo gradiar, securus ab omni
Immunisque malo, subjectaque sidera calcem,
Lætus ovans, puroque hilaris caput æthere
condam,
Immensoque Tuis completo laudibus orbe
Cantus ipse meos sanctorum cantibus addam,
Angelicaque canente simul Tua facta cohorte
Jam non mortali cultu, neque voce profanâ
Heic olim collata mihi tua munera pandam,
Accendens dignis cœlestia tecta Triumphis.

FINIS.

EPI-

EPIGRAMMATA
ET ALIA
MISCELLANEA
SERIA PARTIM
ET
JOCOSA.
SIVE
CARMINUM
PUERILIUM
ET
JUVENILIUM
LIB. IV. ET ULTIMUS.

VINCENTII PLACCII
HAMBURGENSIS.

Nobilissimo Excellentissimo &
Experientissimo

D. JOHANNI PLACCIO
Med. Doctori.

Germano meo honoratissimo &
Charissimo,

S. P. D.

Postquam diutius quam vellem serio sum Poëtatus, tandem dulcissime Frater, tecum ante quam finiam,

Carum nescio quid lubet jocari.

Nec vero habeo cum quo malim. Nosti nempe quam non soleam bona fide frontem exporrigere, & jocos miscere, nisi cum iis quos optimè plane diligo. Horum Te principem mihi esse, facilius scio credes, quam ego dixero. Neque etiam absumpto tot verbosis carminibus spiritu, satis mihi animi superest, quo quam effuse te & magis hisce oculis meis amem, digne prædicare possim. Tum uti modo dictum habet, nolo jam serium ad te sermonem afferre.

Sunt

Sunt apinæ, tricæque, & si quid vilius istis,
Non potes in nugas dicere plura meas.

Non dubito equidem quin Terentianum illud cum Pamphilo tibi nunc in mentem veniat. Quoniam nemini obtrudi potest, itur ad me. *Quod si sentis, profecto haud stulte sapis, & nescio an non rem acu plane tangas. Quem enim ego, messe jam Carminum meorum vel vindemia prorsus his acta, ad spicilegium & racemationem invitare ausim, præterquam Te, qui quidquid à fratre ad Te venit, non potes honeste aliter quam boni consulere? Quod si rationem præterea aliam instituti mei à me exigis, etiam sic ἀνάργυρον me potius quam ἀναπολογητὸν invenies. Meminisse, puto, ea quæ Tibi nunc à me exhibentur, pleraque omnia jam olim frustillatim ad Te à me pervenisse. Quare cum non possent facto alieno, ad alium transferri, tua merito manserunt, non facta sunt. Id quod eo nunc dico, ne quasi de nova liberalitate mihi novas gratias agens suaviter erres, & Tribonianum inimicum capias; vel Juris Consultorum Scholæ ludibrium debeas, qui quod semel tuum est, amplius tuum fieri non patiuntur. Sed mitto jam spinosos istos Juris apices, ne in eorum summitatibus, summam injuriam positam, existimes, meque repente ex Poëta rabulam prodiisse opineris. Scio enim quam soleatis vos, subtilitatum nostrarum imperiti, ad legum optima sæpe verba metu exalbescere. Cujus mali ne caussa Tibi nunc sim, malo simpli-*

citate

citate plane Philosophica , imo fraterna hoc quod restat proloqui. Nimirum nullam aliam in finem hasce meas ineptias tibi nunc iterum mitto , quam ut iterum tibi risum haud indecorum excutiant , Tuque ubi non indelectatum te iis senseris , etiam communes amicos nostris remissionibus ad mutuam hilaritatem noctuque non ingratam recordationem provocare possis. Quod si alicubi liberius aliquid scripsi (quod vix contigisse puto) à graviori quidem atque illustriore censura ipsius opusculi tenuitas facile me eximet : ut adeo hoc nomine apologos nobis parandos non existimem. Quid autem tenebriones & lucifugæ de meis nugis sentiant , non magnopere mihi curandum duco. Scio præterea esse aliquod hominum genus aliena etiam minima curans , sua negligens , bonis maledicere promptum , bene facere prorsus ineptum. Horum plerique cum vitam probris , famam nequitiis prodegerunt , ne meliores ipsis alii videantur , solent fronte fimbriatâ , & oratione ad severitatem composita , bonos omnes carpere , & ut sapere videantur cælum vituperare , & Jovis errata apud plebem traducere. Illi quid de me meisve versibus sentiant parum moror. Neque enim ad ipsorum stultas opiniones actum vitæ meæ flectendum censeo , ab exemplis peritiorum potius , quam ab inertium reprehensione emendationem mei meorumque opusculorum petiturus. Mallem tamen illis talibus displicere ; ne similis videar. Quod si quis ex hoc grege Tibi molestus esse cœperit , quemadmodum non solent ferè nisi apud alios aliena mor-

EPIGRAMMATA
ET ALIA
MISCELLANEA
SERIA PARTIM,
ALIA
JOCOSA.
CARMINUM
PUERILIUM
ET
JUVENILIUM
LIBER IV.

EPIGRAMMATA
ET
MISCELLA ALIA SERIA.

Ad Lectorem.

EN tibi longa breves, Lector, post carmina versus,
Qui lecti placeant, displiceantve parum.
Nempe breves versus, laus longa, & longa voluptas
Si nequit, at nequit & nausea longa sequi.

In

In senem avarum opes defodientem.

Cur bona das terræ, miser? an quia tempore parvo
Nunc animam condens corpus habebit humus?

Aristippus & Euclio.

Donat Aristippus bona, donat & Euclio terræ:
Alter avarus opum, Prodigus alter opum.

In diffidentiam hominum erga Deum.

Esse caput merito sibi fert Ecclesia Christum:
Nam recte membris prospicit ille suis.
Cur tamen huic multi nolunt committere curas?
An quia cor sedem mentis habere putant?
Sed cum cor habitare etiam qui condidit instet,
Nescio quo tandem hoc jure negare queant.

Mortis recordatio.

Ἠλιθίοις μνήμη θανάτου φοβερὰ χαλεπή τε,
Ἀλλ' ἀγαθοῖς νέκταρ τ' ἐστὶ καὶ ἀμβροσίη.

Fama post fata.

Quæ post fata mihi supremaque funera restat
Fama, nimis sera est, & dubiosa nimis.
Nam quid viventem nisi spes solatur inanis?
Nec scio posteritas sitne futura mihi.

Mercator Avarus.

Cur Maja genitus somno dat jura, lucrisque
Im-

Imperat, & mentes ad Styga sævus agat?
An quia cum lucro nobis ſtat vita quieſque,
Credita quæ fragilis nunc ſibi puppis habet.

Idem.

Quid mirum ſi vita fugax mea dicitur eſſe,
Lucra meam vitam pontus & unda ferunt.

Somnia.

Nugæ ſomnia vana ſunt, & umbræ
Rerum, quas vaga mens ſopore preſſa
Et turbata vaporibus retractat:
Sed non omnia vana ſunt, ſed umbræ
Rerum ſæpius, inquieta vinclis
Quas mens corporeis ſoluta tractat.

Differentia amantum & amentum

Scis amens, & amans quonam diſcrimine diſtent?
Ille caput fervens, hic quoque corpus habet.

AD
CHRSTIANUM MARTINUM DORN,

Cum Atlantida ipſi offerrem.

Carmina quæ primis puerilia luſimus annis,
Ecce tibi, DORNI, qualiacunque damus.
Carmina Docta ſuos laudent laudata Poëtas,
Seque ſuâ cunctis utilitate probent.
Hoſce nec utilitas, nec præcox fama labores

Tam

Tam volo commendet, quam tuus unus
amor.

AD

JONAM SCHRIMPFIUM

plurimorum Principum Imperii ac statuum in Aula Cæsarea Viennensi Legatum Residentem.

Sunt tria quæ juncta fert hæc tibi charta salute:
Dat grates, munus porrigit, atque petit.
Nam conviva tuos inter numeratus amicos
Quod modo sum, SCHRIMPFI, gloria
quanta mea est!
Atque utinam liceat dignas tibi reddere grates,
Nulla foret fati pars mihi nigra mei:
Nunc malè compositos fas sit tibi mittere
versus
Quos cecinit puero balba Camœna mihi.
Exiguum munus, sed cui licet addere pondus,
Si pretium ex animo dantis habere sinas.
Quod peto non parvum est; subscriptos nempe
libellos
Per tres ut liceat consuluisse dies.
Hoc mihi si dederis, magni admirator amoris
Cogar, & æternus debitor esse. Vale.

In albo

CHRISTIANI MARTINI DORN.

Lipsiæ relinquendi cum ipse Viennam Austriæ tenderem.

Aristoteles lib. IX. Eth. ad Nicomach. cap. ult.

Ὅ ποτὲ ἐστιν ἑκάστοις τὸ εἶναι, ἢ οὗ χάριν αἱροῦνται τὸ
ζῆν,

ζῆν, ἐν τούτῳ μετὰ τῶν φίλων βούλονται διάγειν. διόπερ οἱ μὲν συμπίνουσιν, οἱ δὲ συγκυβεύουσιν, ἄλλοι δὲ καὶ συγγυμνάζονται, καὶ συγκυνηγοῦσιν, Ἢ ΣΥΜΦΙΛΟΣΟΦΟΥΣΙ.

Id est:

Quacunque in re suum cuique esse est positum, seu cujus rei gratia quisque vivere exoptat, in ea vult cum amicis vitam traducere. Itaque alii compotant, alii tesseris colludunt: alii una etiam exercentur, vel una venantur, aut UNA PHILOSOPHANTUR.

Ah utinam liceat nobis felicibus esse
Ulterius: quam tunc sidera fausta probem!
At jam, Convictor dulcis, dum cœtera cessant,
Et domus, & facies dissocianda venit.
Durabit tamen arctus amor, fraterna fidesque
Illius hanc dextram nunc Tibi pignus habe.
In patria veteres iterum jungemus amores,
Vel prius. Interea, sint rata vota, Vale.

Ad eundem reducem reversus.

Tandem igitur nobis iterum felicibus esse
Contigit, atque iterum sidera fausta probo.
Posthac distincti spatio propiore fruemur,
Quam vellem nullum nunc foret hoc spatium!
Et foret hoc nullum, modo tu, charissime, velles,
Et jam ni fallor, Frater Amice, voles.
Si tamen hæc etiam mihi gaudia plena negantur,
At quæ nunc capio sint mihi longa precor.

Na-

Natalis primus & vicesimus.

Natalis ecce, Placci
Primordiumque quinti
Tibi surgit ecce lustri.
Sic hora semper horam,
Sic lux peracta lucem
Annusque semper annum
Sic trudit, instar undæ
Quæ pulsa pellit undam,
Donec satis volutam
Absorbeant profundæ
Voraginis tenebræ.
Sic ergo non revertens
Revocabilisque nullis
Precibus, dolis, vel arte;
Cum currat hora, luxque
Prætervolans, & annus
Properans volet, suique
Avidissimum relinquat:
Non ociose Placci
Morare, neve somno
Da tempus, aut quieti.
Jam disce, disce, vitâ
Celeri brevique vitâ
Bonâ malâque vitâ
Jam disce, disce Placi,
Frui, satisque rectè,
Utiliterque fungi.
Quod instat ergo lustrum
Vigesimum putetur,
Natalis atque præsens

Cen-

Centefimus putetur,
Vel ultimus putetur.
Sic temporis volantis
Properus citufque curfus
Et corporis caduci
Sic & febriculofi
Status, & valentis ægrè
Superftitifque fuadet,
Monetque, præcipitque,
Et cogit, imperatque:
At Tu, benigne fummi
Pater atque Rex Olympi,
Natalis hocce munus
Primordiumque quinti
Qui das videre luftri,
Tibi quas dicabo laudes,
Quam gratiam rependam?
Tibi me, Pater benigne,
Animæque corporifque
Mei Creator alme,
Creator, & Redemptor,
Totum dico, facroque.
Tu da valere porro,
Fruique fanitate,
Fruique da falute,
Vera diutinaque.
Sic optimo tenore
Mihi tranfigenda vita
Quæ reftat, ufque curfu
Confideratiore,
Curfuque lætiore,
Conftantiore curfu,

Moderatiore cursu,
Feliciore cursu,
Beatiore cursu,
Labatur; atque vera
Virtute me sacraque
Pietate semper auctum
Tueatur atque servet,
Ætate destinata
Donec, brevique vita
Hac innocenter acta,
Quibus Tibi, benigne
Deus, placebit annis,
Tandem mihi, bonisque
Tibique destinatis,
Olimque comprobatis
Sol magnus æquitatis
CHRISTUS redux, beatum
Et prosperum, nec ullis
Incommodis, nec ulla
Ætate finiendum,
Exordiatur annum.

Desiderium illius qui optabat videre Romam in flore, Paulum in ore, & Christum in carne.

Ergo etiam magnæ vidi miracula Romæ,
Et desolatæ quod manet urbis opus.
Cernere florentem quid si licuisset. In ore
Restaret Paulum, in carne videre Deum.
Sed Christum, Paulumque quidem post funera cernam:
Quis Romam in prisco flore videre dabit?

At

At quam recte etiam Roma florente carebo,
Cernere cum Cristum cœlica tecta dabunt.

AD
ANTONIUM MAGLIABECCUM
Magni Etruriæ
PRINCIPIS LEOPOLDI
Bibliothecarium, cum FF. Florentina Mss. inspiciendi, & Serenissimum
PRINCIPEM LEOPOLDUM
Alloquendi copiam, aliaque multa comiter fecisset.

SCribere discedens, quas mallem reddere, grates
Versibus his cogor, MAGLIABECCE, tibi.
Versibus indoctis quamvis, quia sorte favente
Acceptum refero talibus esse tuum.
Ergo tuum semper me credito, flumina Pindi
Dum limphis, numeris dum mea verba fluent.
PRINCIPIS & docti LEOPOLDI magna per orbem
Indelassatis fama feretur equis.
Illius extremas ibit dostrina sub arctos,
Quaque datum nobis est comitate frui.
Cum nos alloquio fuit, & puerilia voto
Carmina dignatus nostra probare suo.
Principis hæc virtus, indultaque gratia nobis,
Dicetur fatum qua modo pandet iter.
Interea tu, chare, vale, salve, atque saluta

Queis notum voluit me favor esse tuus.
Queis nostris ut memores maneant, & semper amici,
Paucula quæ cernis, carmina mitto, Vale.

Extemporale in honorem

JOANNIS MERIANI,

Nomine amicorum Germanorum, cum Patavii A.D. 1663. Doctor crearetur, effusum.

Euganei colles, Italis gratissima Musis
Culmina, Bœotis anteferenda jugis,
Plausibus, & læto resonate per ardua cantu,
Et vos Aoniæ plectra movete Deæ.
Laurus inspiciat vester BONARDUS Apollo,
Laurus quos capiti det, MERIANE, tuo.
Vive coronatus longum MERIANE superstes,
Vive diu, fatis non temerande malis,
Sic cœlum, sic astra volunt, sic augur Apollo,
Pieridesque Deæ, Pieridusque chorus.

EPITAPHIUM ITALUM

Jo stavo bene, & per volere star meglio, sto quì.

Sanus eram, Medicum quæro, ne redderer æger:
Sic morior sano sanior esse volens.

Ager Mantuanus.

Sufficit hæc avidis tribus unica terra colonis,
Nutrimenta gerit dum tua juncta simul.

In

In tenui ſpatio eſt, quidquid domus ampla requirit,
Palladiæ baccæ, Bacchus, & alma Ceres.

Amor Temerarius.

Ut cito quos ſubiit ſtipulas cito deſerit ignis:
Sic cito defervet, qui cito fervet Amor.

Hortanti ut Ovidium de Remediis Amoris legerem.

Amenti Naſo Medicinam quærat amori,
At noſter ſanus non eget artis amor.

Pugillares amico donati.

Ecce pugillares, aliud qui ſæpè notantem
Admoneant memori me quoque mente notes.

Speculum amico donatum.

Sæpius hoc vitrum dum te tibi monſtrat, Amice,
Sæpius & memori, Me tibi ſiſtat amor.

In vincula Pariſina amico donata.

Accipe vincla meum malè quæ teſtantur amorem,
Fortius his vinclis me ligat ille tibi.

Aliud.

Vincula quot flores hæc intertexta figurant,
Tot vel plura tibi me benefacta ligant.

Aliud.

Quæſo meis vinclis ne dedignere ligari,
Fortius hiſce tibi me ligat arctus amor.

Aliud.

Non volo vincla ligent mea te, Cariſſime Melmi
Sed volo teſtentur me tibi quanta ligent.

In denti - & auri-ſcalpium aureum amico donatum.

Hoc quoties aurem, vel dentem ſcalpſeris auro,
Quæſo vacet toties commeminiſſe mei.

Excuſatio prolixitatis litterarum.

Sæpe tibi, mecum, ſcribam pauciſſima, dixi.
Et cœpta in magnum littera crevit opus.
Sed nunc imprimis tibi ſcribere pauca volebam,
Tertiaque exceſſit pagina plena modum.
Neve tamen veniam quam das peccantibus oro,
Non ego te fallo, me quia fallit Amor.
Nam tibi cum ſcripſi quæ ſcribere pauca neceſſe eſt,
Quod ſupereſt ſcriptis improbus addit Amor.
Sit meus, anne tuus quæris? communia noſtra
Si ſunt ut debent, eſt meus atque tuus.

Epitaphium

ADAMI KREUTERI,

Pharmacopolæ Duſſeldorpienſis.

Qui obiit 1665. d. 30 July, calculo renum ureteres obſtruente.

QUi LapidVm Vires, MeDiCas qui noverat herbas
KREUTERUS miſcens Pharmaca mille modis,
Hic jacet. Obſiſtens herbis è rene revulſus
Fecit ut hic ejus conderet oſſa lapis.

Ad

Ad amicum in Albo cujusdam eodem folio mecum una scriptum.

Ut nostras hæc carta manus conjunxit, Amice,
Sic animos nostros junxit amica fides.

Diffidenti ne fidas.

Fidem qui temere negat sodali,
Illi non habeat fidem sodalis.

Aliud.

Qui confidenti temere diffidit amico,
Huic vel juranti non adhibenda fides.

Philosophicæ divitiæ.

Cur bona fortunæ multis sapientibus absint,
Quæris, in hoc ipso nil sapientis habes.
Non cupiens, nec eget, vel si sapiens cupit, illi
Pythagoræ lecythi quod cupit omne dabunt.

Victoria Politica.

Si turpe est armis vinci, succumbere bello,
Sortis ubi, & fati vis violenta viget.
Fœderibus vinci fictis infame putandum est,
Icere quæ puræ sit rationis opus.

Avarus hydropicus.

Qui sitis ut potes plures hydropicus undas,
Et cupis usque novas dives avarus opes,
Vel rumpere situ, vel suffocabere lymphis,
Et moriens magnas inter egebis opes.
Ni potius nimia purgas salsedine ventrem,
Et desiderium deseris ipse tuum.
Nam si mens vitio corpusque careret, haberes
Sufficienter aquas, sufficienter opes.

Febricitans Musam revocat.

Tu quoque, quæ nuper, dum mens mihi læta manebat,
Currebantque suis prospera fata rotis,
Sæpius invito vel fastidita solebas
Non mihi quæsitos sponte parare jocos.
Nunc postquam patriis procul æger, & exul ab oris
Detineor, nec qua res jubet ire licet,
Deseris, & nullo recreans solamine mœstum,
Dilatam properas accelerare fugam.
Scilicet amissis tot jam restabat amicis
Cultorem ut fugeres, tu quoque sæva tuum,
Quo scelerata fugis? Ni jam redis, improba, non est
Quod tibi me posthac posse vacare putes.
Si nunc non audis, si nunc me deseris ægrum,
Post tibi vel sanus tristis & æger ero.
Quod si forte fui justo morosior olim,
Cum peteres vanis tempora larga jocis,
Non ea nunc simili tibi tetricitate negabo,
Et sano quovis mollior æger ero.
Languida dum prohibet studiorum seria febris,
Concedam modulis otia tota tuis.
Est mihi mens molli quæ temperet aspera risu,
Quæque det invito pectore lingua jocos.
Ut doleat corpus, tecum mens libera ludet,
Scilicet imperium corporis illa tenet.

Preces morbo chronico decumbenti præscriptæ.

Rex universi, totiusque naturæ
Moderantis omne, quidquid ista terrarum

Im-

Immensa moles, Nereüsque comprendit,
Dux sanitatis, lucis auctor, & vitæ:
Et tu medentum, Christe, qui tenes primas,
Seu corporis, seu mentis occidant vires:
Et tu benignum, sancte Spiritus, Numen,
Salusque sola, sola vita credentum:
Miserere quæso, & supplices meos quæstus,
Quos voce lassa, voce teste mœrorum,
Suspiriisque plus loquentibus rupta
Ægrè profundo, vixque jam potens fandi
Totus tremisco, cœlicam ferens iram.
Deus benigne, sit modus, precor, pœnis,
En mensibus tot Cinthiæ jubar clarum
Annisque jam tot Cinthius vacillantes
Mentisque corporisque spiritus vidit,
Et jam videbit ni medeberis fractos.
Sis quæso longo sis salutifer morbo,
Ligetque dextra vulnus illa quæ fecit,
Hoc spero, perque sanguinem sacrum Christi,
Promissa perque quæ dedit suis coram
Obtestor, obsecroque queis modis possum.
Sic laus honorque sic tuus perennabit
In ore nostro, non tacendus æternum,
Per hæc & inde secla subsecutura.

In Sacras litteras.

Chare liber, toto quo nil pretiosius orbe,
Et sine quo toto nil foret orbe boni:
Chare liber, tot jam retro volventibus annis
Qua potui nulla non mihi lecte die.
Nempe tibi virtus, tibi se Sapientia soli
Inscripsitque alibi nulla legenda salus.

Quam tibi divina eſt vis, & ſecreta poteſtas,
Cui ſimilem nulla mens ratione capit.
Spem quoties, quoties ſolamen mite dediſti,
Cum tremeret magnis cor mihi menſque malis.
Cum nihil in toto non eſſet inutile mundo,
Et ſine te veram nil mihi ferret opem.
Faſtidita mihi cum lectio nulla placeret,
Olim quæ fuerat lectio grata mihi:
Cum quamvis alias ſano mihi ſana probata
Damnaret vires Philoſophia ſuas,
Cum ſperare nihil ratio veſana juberet,
Nec foret extremi terminus ille mali.
Tunc mihi conſilium vitæ tu ſola dediſti,
Quo foret in mediis mens mihi tuta malis.
Dum divina fides, & ſpes ſecura futuri
Præſentis vitæ nil docet eſſe meum.
Dumque ego ventura menſurans cuncta ſalute,
Compono parvis gaudia magna malis.
Meque voluntati Supremi Numinis uni
Subjicio, curam quod geret uſque mei.
Nempe Deum noſtros, Te præceptore capillos
Ne ſine lege cadant enumeraſſe ſcio.
Illum etiam æternam cunctorum velle ſalutem,
Nec ſinere hunc qui non ſponte perire velit.
Denique cuncta Deum conſtanter amantibus æquum
Cedere, quæ credas peſſima quæque, bono.
Proque modo noſtri ſolamina creſcere luctus,
Ferreque quod nequeam denique ferre Deum.
Quod ſi ſuſtineam paucis miſer eſſe diebus
Hic,

Hic, ubi quisque pius cogitur esse miser,
Mox mihi magna dies nulli contermina nocti
Præmia mœrorum gaudia quanta dabit!
Gaudia mensuram nullam nec habentia finem,
Gaudia præteritis non reputanda malis.
Hæc te, chare liber, doctus tam sancta magistro,
Quis se felicem non putet esse miser?
Quisve salutiferos non clamet, Christe, dolores
Auge pro lubitu; da modo posse pati?
At tu, chare liber, propria hæc divina potestas
Perfacile auctorem cui probat esse Deum,
Chare liber, nullis mihi non volvende diebus,
Queis fatum libros volvere posse dabit,
Hæc mihi quæ toties solatia magna dedisti,
Sæpius in reliquos da renovare dies.
Da precor hæc, Deus alme, tui sanctissima verbi
Pectore comprendi semina jacta meo.
Herbaque da figens radicem in pectore crescat,
Atque animæ, & carni sit medicina meæ
Sic mœsti lætique dies, longique brevesque,
Æquales mihi sint, pro lubituque tuo.
Sic quoque peccatis justam persolvere tandem
Mercedem hoc corpus, cum mea fata volent.
Hæc eadem intrepido mortem defixa sub imo
Corde salutaris det medicina levem.
Det mortem sentire levem, similemque sopori,
Nam brevis est tantum corporis ille sopor.
Dum verbi, Pater alme, Tui mysteria, mentem
Dant mihi qua rursus vivere posse sciam,
Atque suo magna jungendum surgere luce,
Hæc modo, summe Pater, sit mihi læta dies.

Charitas Philosophico-Christiana.

Bonis amicos esse qui bonos semper,
Quamvis nec ore cognitos, nec adspectu
Primitive verbis invicem salutatos,
Olim docebat mente præditus magna
Plato, meretur nomen inclytum dii,
Et laude dignus, & memoria sancta,
Docto bonoque diligi nequit nulli.
Ut nempe juncta vera congruunt veris,
Et recta rectis, justa congruunt justis:
Sic mens bonorum justa, recta, mens verax,
Simili bonæque tota congruit menti,
Animæque sese sentiunt idem magnæ,
Unaque recti stirpe vividâ cretos,
Ut se sorores, invicemque germani,
Fratresque natos sanguinem vident unum.
Concordia hinc amoribusque fraternis
Qua sese habebunt obvios tuebuntur,
Amplexibusque se tenerrimis stringent.
Quid est amare, sin amare non hoc est?
Jam si quod omnes sentiunt, docent sani,
Animusque cunctis conscius sui dicit,
Amare mentis, corporisque opus non est,
Hominemque mentem constat esse, non corpus,
Annon amici sunt bonis boni semper,
Mens magna menti juncta cum volat magnæ,
Nec ducit unà ponderosius corpus?
Cum tantus ergo sit sapientibus secli
Hujusce fervor, cum profana vel parvæ
Plerumque vel vanæ sapientiæ cura
Nexu tenaci deditas liget mentes:

Amore

Amore quanto, fœderisque quam sancti
Nodo tenaciore fas erat stringi,
Parentis, uniusque qui Creatoris,
Originisque conscientiam laudant,
Seseque fratres, & sapientiæ proles
Unius omnes profitentur æternæ;
Diviniore, sanctiore quos nexu
Summæque quos necessitudinis vinclo
Indissoluto diligendus æternum
Deus Creator, & Redemptor, hoc mandans
Unum, perennibusque sanciens pœnis,
Æqualiterque diligentis indignos
Cunctis sequendo quos amoris exemplo
Pro perditis & pro miserrimis fusus
Sanguis, sacrumque corpus uniit CHRISTI,
Salutis arrha, spesque Christianorum.

Mortem nec metuas, tibi nec optes.

Ut pueri tenebras horrescunt, inque tenebris
Quid propriè metuant dicere posse negant:
Sic mortem plebs vana timet, nec quid sit in illa
Horribile ex multis qui sciat ullus erit:
Quod si nigra dies obscuret tempora vitæ,
Has tenebras tanquam lumen adire volunt.
Sed veræ fidei, & Christi mysteria doctus,
Nec tardare necem, nec celerare velit.
Nam vitam pœnas, & pœnis ponere metam
Scit mortem, propius qua datur ire Deo.
Hinc adeo citius mallet de carcere solvi,
Quaque datur solâ morte videre Deum.
Sed posuisse suis mensuram fata diebus
Edoctus, vana non ferit astra prece.

Et quoniam fatum ſcit flecti nolle rogando,
  Nec tardare necem nec celerare cupit.

Cur Deus bonitatis fons, paucos bonis abundare patiatur.

Vera boni ſpecies ſeſe communicat omnis:
  Et bonitas ſumma eſt & ſine fine DEUS.
Tantopere parcâ cur ergo munera dextrâ
  Diſtribuit, nemo ut non ſibi plura velit?
Cenſerine hominum numquam ſatianda cupido
  Æterna major ſic bonitate queat?
Abſit, & hæc longum valeant erronea ſenſa.
  Non datur æternum quod ſuperare queat.
Nec bona mortales, ſed imagine peſſima falſâ
  Sæpe petunt. Negat hæc, non negat illa Deus:
Nam quod ferre nequis, oneri eſt, ſit gemma, vel aurum:
  Quodque oneri eſt, certe deſinit eſſe bonum.
Ah ad quam male pauca valent mortalia corda!
  Ut potius mala quam commoda magna ferunt!
Hinc inopes multi, multi viſuntur egeni,
  Sic quoniam his, aliter nec licet eſſe bonis.
Et quia divitibus raris datur eſſe beatis,
  Et miſeros citius res facit arcta pios:
Divitias merito paucis dedit, eſſe beatos
  Qui cupit, & cunctos qui cupit eſſe pios.

Votum quotidianum pro morte beata.

Qualis qualis erit ferenda vita,
Saltim Chriſte mihi beata mors ſit!

Cha-

Charitas Amicitiæ fundatrix.

Indignum si quis peccat qui nolit amare,
O quantum est dignos non redamare scelus!

Æquam memento rebus in arduis servare mentem.

Rebus ut in lætis hilaris sic tristibus esto:
Hac vulgus differt à sapiente nota.

Vulgus & Rex Philosophorum.

Vulgus mobile, vulgus imperitum,
Indoctum, stolidum, furensque vulgus,
Fallax & leve, garrulum ac malignum,
Vanum denique fertur, & profanum.
Nempe hæc insipientiam popello
Communem comitantur ac sequuntur.
A vulgo magis ergo separari
Quo quisque est sapientior meretur:
Et qui denique maximè remotus
A vulgo, insipientiâque vivit,
Princeps, Induperator, atque Rex est.
At Rex insipiens, & Imperator,
Vulgi non nisi nomen exuisse,
Et verè, sapientibus putantur.

Philosophia Stoïca.

Si satis hunc credis qui nil dolet, esse beatum,
Hoc tibi nostra bonum Philosophia dabit:
Nam præstare docet culpam, & contemnere sortem,
Quæ duo tristitia fata carere jubent.

Comparatio Physicæ Cartesianæ cum Scholasticâ.

Immerito dubiam vexat discordia mentem,
Utra sit ex usu Philosophia magis.
Scilicet hæc cunctis ignota vocabula quærit
Et loquitur nullis percipienda modis,
Altera quæ cunctos fugiant corpuscula sensus,
Solaque vix ratio quæ bene prenset habet.
Quid dubitas? valeant obscura vocabula longum,
Quæque latent sensus, mens ratione notet.

Intemperantia linguæ animi parum intelligentis signum est.

Non semper illi sentiunt quid proferant;
Qui proferunt promiscuè quod sentiunt:
Qui vero cuncta sentiunt quæ proferunt;
Non proferent promiscue quæ sentiunt.

Ἐχεμύθεια *Platonica.*

Tacere recte, ne silenda proferas.
Addisce primum: postea addisces loqui.

In nimiam taciturnitatem.

Tacere semper qui sibi decus ducit,
Signumque raræ censet esse virtutis,
Iniquus hic injuriusque naturam
Accusat, optimoque cum Creatore
Pugnat, nec os nec oris obtinens usum.
O quam creasse præstitisset hunc mutum,
Aut cochleam fecisse vel pigrum piscem,
Cautemve, caudicemve vel magis truncum
Desiderata quo superbiens vita
Taciturnitatis concinat tacens laudes.

At

At oris usus nos quibus bonus constat,
Pecudumque more qui silentio bruto
Non transigendam novimus brevem vitam,
Sic colloquamur, ne loquacitas nostra
Taciturnitate sit vitiosior bruta.
Nam si tacere semper est esse mutum,
Loqui nefanda, pejus est esse muto.
Et vero præstat quæ nihil juvat quemquam,
Quam quæ juvare non volens nocet lingua.
Loquamur ergo: sed loquacitas nostra
Taciturnitati præstet optimæ tantum,
Quantum disertos præstat esse quam mutos.

Poëticæ penitus valedicit.

Valete versus: Ite nugæ, ac fabulæ
Abite Musæ, Phœbe cantator vale.
Jam me pigetque, pœnitetque, jam pudet,
Tædetque vestri. Temporis tantum boni,
Et quod reposco serius nunc otium,
Me collocasse sentio nimis male,
Studiisque consumpsisse planè frivolis,
Et profuturis vix mihi quidquam seni.
Sic infiebam, sonticisque temporis
Damnum dolebam concitus mœroribus:
Sed non Tonantis alma Nata me tulit
Diu dolentem, dixit hoc solatium.
Jactura quid te torquet acti temporis?
Transacta si transacta non fieri cupis,
Et hoc quod ipsis non datur cœlestibus,
Revocare possint ut transacta tempora,
Si tu querelis hoc petis tuis: gravem
Insaniens lugendus es vesaniam:

Quin

Quin ſic habeto. Cunctos Adoleſcentiam
Qui collocare fervidam nolunt male,
Dum mentis imbecillis immaturitas
Vacare nondum rebus arduis ſinit,
Vel verſibus, vel occupari amoribus.
Utrovis horum cautus atque ſobrius
Negotioſo perfruaris otio:
Non pœnitenda te juventus occupat,
Nec hinc redundat in ſenectam incommodum.
Sed cum juventus cerea in pravum nimis
Flecti ſit omnis: hoc, licet præclarius,
Jucundiuſque, ſed periculoſius
Illo, cavere præſtat exemplo meo.
Nam forte ſi quis, ut ſolet, error obrepat,
Poëta ſi quis aut amans peccaverit,
Immane quantum diſtat infelicior
Amans Poëta. Quippe ſi ſic compares,
Ceciniſſe tantum præſtat inficetius,
Quam non amaſſe debitâ prudentia
Et caſtitate: quantum is errat mitius
Dixiſſe quam vixiſſe quem patet male.
Sed cum juventa prima jam te deſerat,
Maturiorque jam, ſtudiiſque maſculis
Non impar ætas te virilis occupet:
Merito ſeveris occupationibus,
Concedis annos ſubtrahendos otio,
Sapientiæque conſecratus optimæ
Tectos inanibus volucris fabulas
Et ficta prudens deſeris ludibria
Totumque nobis atque divis ſeriis
Te nuncupandum ſeparas levioribus.
Meritoque ludis & jocis ponens modum

Annis virile cor geris virilibus,
Et mente magna voce concinis gravi:
Valete versus, ite nugæ ac fabulæ
Abite Musæ: Phœbe cantator vale.

EPIGRAMMATA
ET
MISCELLA ALIA JOCOSA.

Ad Lectorem.

NUnc Saturnia corda, nunc valete,
Musas quæ colitis severiores.
Nil fastidia vestra nunc morabor.
Nunc ridere juvat, juvat jocari,
Et versus fabricare dissolutos:
Qui lætis placeant, & otiosis,
Et qui sponte fluant, amoribusque
Et magnis sociabiles cachinnis.
Non illos nimis anxiè dolabo,
Nec natos velut ursa fœta lambam,
Nam ridenda canens, & ipse molli
Risu ridiculus carere nolo,
Et tristi studio vacare nugis.
Hos quicunque meos videtis ergo,
Et vultu legitis faventiore,
Et prompti faciles jocos probatis.
Vobis dent Heliconiæ sorores
Os proclive jocis, facetiisque
Urbanis, salibusque delicatis:
Vobis mellifluas sacratus amnis

Det limphas, ſolitoque largiores
Verſus ſponte fluant, & invocatus
Toto rideat uſque Phœbus anno.

Excuſatio Jocorum juvenilium

Ponamus frontem: concedant ſeria nugis.
Seria Muſa vale, Muſa jocoſa veni.
Dum Phœbus riſu ſemel Ilia concutit anno,
Nempe, Cato, frontem non probat ille tuam.
Et te præferimus Cantorem Phœbe, Catoni,
Fingat Apollo mihi carmina, nulla Cato.
Imberbis lætamque ferens Deus ore juventam,
Ætati, & genio convenis ille meo.
Scilicet ingenio, veroque vigore, juventa
Feſtivo riſu quæ caret, illa caret.
Quique hilaris numquam riſit juvenilibus annis,
Ingenuâque probos condiit arte ſales,
Inſulſam guſtans, ſalſamve dolore ſenectam,
In ſolas lacrumas ingenioſus erit.
Et tamen hæc illis præcocia luſimus annis
Queis riſiſſe quater, non queat eſſe nefas.

SOMNIUM DE AMARILLIDE.

Quam fuit illius dulciſſima noctis imago,
Qua, mea lux, coram tu mihi viſa loqui es!
Hæc mihi non Indi niveis, Amarilli, lapillis
Somnia, non Lydiis ſint potiora bonis.
Tunc ego te qualem præſens Amarillida vidi,

Ceu

Ceu quondam cum nos jungeret una domus.
Et tu passa meis cingi tibi colla lacertis
Dignata es nostro ponere membra sinu.
Addebas lepidos, Amarilli proterva, susurros,
Permiscens variis murmura rauca jocis,
Deque proco imprimis qui nunc te sedulus ambit,
Plurima confessa es vix reticenda mihi:
Scilicet ut sit iners, & desidiosus amator
Utque premat teneros rusticus ille sinus.
Plurima per nutus, & per suspiria sensi,
Utque soles, oculis es mihi visa loqui.
Multa sinus dixere adaperti, pressaque dextra,
Nec pars in toto corpore muta fuit.
Tunc ego jam veros tota mihi mente triumphos
Concipiens, animi vix bene compos eram.
Oscula mox partes fixi fundenda per omnes,
Ora, genas, faciem, pectora, colla, manus.
Innumera ipse dedi, sed longe plura recepi,
Vicisti studium promptior ipsa meum.
Lævâ etiam teneras memini prensasse papillas
Et dextra dextram continuisse tuam.
Hæc ego dum tentans solito petulantior insto,
Visa mihi es totis erubuisse genis.
Et leviter repulisse manus, me protinus horror
Occupat, & somnus protinus omnis abit.
Somnus abit. Vacuo vigilem requiscere lecto
Me video, & ventis tendere frustra manus.
Quid faciam? Tu Somne, & qui mortalia Morpheu

Vexas,

Vexas, & recreas pectora mille modis.
Aut perfecta magis per totam gaudia noctem,
At mihi da similes noctibus hisce dies.

Ad Zoilum somnium praecedens carpentem.

Qui vigilans pejora facis, mea somnia carpis;
O sapiens, cui nec somnia mente carent.
Nec tibi jam mirum vigilanti si perit usus
Consumptum somno quem rationis habes.
Ast ego vana feram patienter somnia noctis,
Dum ratio vigili constet ubique mihi.

MACARONICUM

In die festo S. Johannis

Che viva

Il Molto Illustre Signore,

il Signore.

GIOVANNI à FELDE,

Acclamatum à commensalibus

Patavii 1663.

ILluxit festum compagno dolce Johannis
Quo rallegrari decet, & bona dicere verba,
Et mangiare bene, & non piccola bevere vina.
Quæ quoniam nemo cupiebat spendere nostrum,
Hæc riverenza tibi facta est, SIGNORE GIOVANNI
Et spedita simul quamvis male povera vincla
Ut tibi banchetti bene ricchi fossero causa.
Hoc tu si spendes, clamabunt VIVA JOHANNES.

Amantissimi tui Commensales.

In stultum vacuum negantem.

Fallere cur contendis eum qui dixit inesse
Naturæ vacuum, quod tamen ipse probas?
Namque tuum aut sano cassum est caput omne cerebro,
Aut certe plenum est undique stultitiis.

Epicedium Vetulæ Xantippes.

Fletur, & exquiæ, mirum! celebrantur aniles,
Res lacrumis digna est, si moriatur anus?
Cui neque mens, neque dens, hirtusve manere capillus
Cui potuit; potuit sollicitare virum,
Stare jubens illum, & raros sibi findere crines,
Virginibusque aptos tundere in ora cibos.
Horruit hanc dudum, & vix tandem falce tremente
Post longas secuit mors scelerata moras?
Hasce moras flentes, funus celebramus anile,
Sic lacrumis digna est si moriatur annus.

Differentia Anus & ani, cum Etymologia utriusque.

Quidquid mente caret, Grajis bene dicitur ἄνες,
Hinc vetula & podex hoc sibi nomen habent.
Nam fatuum caput est fatuus ceu sensus anilis,
Et cerebrum podex nullus habere solet.
Si cur prima brevis modo sit, modo longa, requiras:
Longo hic, illa brevi tempore mente caret.

Epi-

Epicedium virginis annosæ.

Annos quid mirum, si virgo nata tricenos
Occubuit tenui morbida febriculâ.
Namque ter in denos Venerem quæ distulit annos,
Huic naturalis num queat esse calor?

Amor ex simulato verus.

Amans videri dum volo, nolens amo.

Aliud.

O puer infelix, jaculis quid ludis amoris,
Serius iste brevi quam tibi lusus erit!

Aliud.

O cor sincerum! simulando discis amorem:
Majores flammas quam tibi fingis habes.

Aliud.

Quid facis, o fallax veri simulator amoris!
Si nimium simulas, jam tibi verus erit.

Aliud.

Viderat augustæ noctes vigilare Minervæ,
Viderat, & spretus me quoque sprevit Amor.
Effudi risus, & verba procacia dixi,
Audaci prensans fulgida tela manu:
Non tulit, & pœnas nobis dabis, improbe, dixit,
Quem ludens simulas, sit tibi verus amor.
Sic ait, & subito mediis hæsere medullis
Spicula, lasciva vix mihi tacta manu.

Quid

Quid faciam, fictus quondam, nunc verus amator?
Fingitur, at non sic dissimulatur amor.

In Angelicam.

Angelicam quæris nullo cur carmine dicam?
Angelicam dignè dicere quod nequeo.
Non capitur nostro mens divinissima versu,
Angelica Angelica voce canenda foret.

Angelicæ castitas.

Castam credimus esse quam rogavit
Nemo. Castior at puella quanto est,
Quam multi juvenes satis diserti,
Queis sors non inimica, non avara,
Queis natura dedit, quibus placere
Nulli non poterant satis puellæ,
Tales quam nequeunt movere nullis
Seu donis, precibusve lacrumisve,
Nullo dedecoris metu, minisve:
Non hanc dixeris esse castiorem
Te Lucretia, quam metus subegit,
Et vivente Deo, Deo vidente
Nullius reputanda fama flocci?
Quod si complacitum procum puella
Dilectumque sibi diu, rogantem,
Percellat sine spe rudi repulsa;
Non hanc dixeris esse castitatis
Exemplar sine labe, regulamque,
Ipsam ni velis esse castitatem?
Hac virtute negem quid esse majus,
Ni magnum nihil esse me doceret
Virtus Angelicæ, decus quod addi

A ſe cui nequeat. Quod addit ergo
Huic tantæ decus illa caſtitati?
Hoc quo nec ſine caſtitas placeret,
Inviſam ſapiens ſeveritatem.
Nam ſic illa regit ſuos amantes,
Ut nullus ſapiens velit rogare,
Hoc quod quiſquis amans cupit rogare.
Ergo deſipiens habet repulſam
Solus, ni reſipiſcat, ac amare
Hac diſcat ſapientiùs magiſtra,
Hæc eſt Angelicæ ſtupenda virtus.
Sic prudentia juncta caſtitati
Auſteram moderat ſeveritatem,
Sic conſtat ſua caſtitas amori.
Semper ſi fuit hæc, manetque ſemper
Conſtans Angelicæ ſtupenda virtus:
Quis illam Angelicam, vel Angelum quis
Illam jure ſuo neget vocari?

In Menandrum.

Cur non Anglicæ placet Menander?
Nempe eſt Zelotypus, ſenex, maritus,
Et ſtultus nimis, & nimis Poëta.

In eundem.

Angelicæ cur non placeas ne quære Menander:
Cum ſis Zelotypus, ſtultus, amanſque ſenex.

Imitatio illius Martialis.

Pauper videri Cinna vult, & eſt pauper.
Stultus videri vult Menander, eſt ſtultus.

Muſa reviviſcens.

Ne Themidem Phœbumque putes communibus aris
Nol-

Nolle uti, & doctas hinc repulisse Deas.
Disticha non illud meditans, & stans pede in uno
Mitto tibi parvo temporo facta duo,
Ecce novos iterum versus: ni Scribere cesso,
Quæ restat, video, littera carmen erit.
Scilicet in resides animos, desuetaque corda
Antiquus monstrat se rediisse vigor.
Hoc mihi si durat, qui me Nasone minorem
Afferat aut naso, aut carmine, nullus erit.

Cœlibatus Philosophicus, seu Misogamia Philosophica.

Non bene Palladiæ myrtis socientur olivæ,
Non bene Philosophis conciliatur amor.
Est inimica Venus generi huic, petulansque Cupido
Non istis studiis vult adhibere faces.

JOHANNI PLACCIO, MED. D.

Germano suo carissimo, ac honoratissimo,

HISTORIAM VIRGINIS HYSTERICÆ

Publicanti.

Viderat has Phœbum chartas præcingere lauro,
Viderat, & myrtos addidit alma Venus.
Scilicet hic morbus quæ nostra potentia monstrat,

 Quam-

Quamque rudes Medicæ non ſimus artis,ait.
Sæpe quidem noſtris ſanantur ab ignibus ægri,
Nec ſemper morbis eſt inimica Venus:
Huic vero, huic etiam noſtra felicius arte
Ipſe nihil Phœbus quo medeatur habet.
Sic ait: & Te teſte fidem experientia firmat,
Quam fuerat Veneri non adhibere nefas.
Sæpius hæc igitur cum det Medicina ſalutem,
Cum curet tutò, ſuaviter, atque citò:
Hactenus hæc merito miror, dulciſſime Frater,
Exulet à ſtudiis cur Medicina tuis.
Quid juvat aſſiduas Phœbo conſumere luces,
Si ſuavis nullâ ſit Tibi nocte Venus?
Si Medicum facit, aut decet experientia multa,
Hanc quoque ne ſpernas Te Cytherea monet.
Omnibus Hyſtericum vitium eſt, mihi crede, puellis,
Et vacua eſt tanto fœmina nulla malo.
Hæc magis, illa minus ſentit: ſed libera nulla eſt.
Hinc quoque diſſimulant, hæc magis, illa minus:
Omnibus ex illis unam tibi ſelige, Frater,
Quæ Tibi quæ dicat: Tu Panacea mea es!
Huic lucro ingenti gratiſſima pharmaca vendes,
Cum conſtet nihilo Pharmacopola Tibi.
Et tamen his pretium fas eſt Tibi ponere tantum,
Quantum à Phœbeâ ſerius arte petas.
Et communis erit Tibi cum patiente voluptas,
Aut certe multo non erit illa minor.
Accedent cari dulciſſima pignora lecti,
Quæ

Quæ nomen sera posteritate ferant:
Non video his cunctis quid nam promittere majus
Unquam Pœoniâ possis ab arte Tibi.
Quin igitur Veneris Medicam facis ocyus artem:
Forsitan & qui Te mox imitetur erit.
Poscit in exemplum mihi Te maturior ætas:
Fiemus Medici Te præeunte duo.

AD
MATTHIAM PAISENIUM,
De humorum vitiis pro laurea Medica Lugduni Batavorum disputantem.

AMans Dearum corculum novenarum,
Phœbique cultor erudite PAISENI,
Quo nemo caussas, squallidasque morborum
Sedes, latebris abditissimis frustra
Doctis tot inde seculis requisitas,
In humido quod omne perfluit corpus
Carnemque nervos, ossa nutrit & venas,
Quæsivit umquam doctius, vel invenit,
Docuitque dignis laurea sua chartis.
Amate semper ac amande PAISENI,
Per te faventem quem tibi colis Phœbum,
Deasque doctas, pallidamque Pirenen,
Notosque nulli quam tibi magis lucos
Obtestor, & per omne quod favet doctis.
Expone quæso nomen & genus morbi,

Nomen, genusque sontici, gravis morbi,
Qui seculum nunc istud occupat totum,
Spatioque longi retro temporis vexat,
Ponitque vicinissimam malo fato.
Fixus ne sal hic an volatilis peccat,
Acidumne amarum, an viscidum facit morbum,
An Phlegma, lympha, sanguis, an nocet bilis,
Venisne, viscerumve, vel minutarum
Meatibus stat noxa fixa fibrarum,
Solidasve partes pascitur sacer morbus?
Tum qua diæta, pharmacove curandus,
Ni sectionem poscat, aut citas flammas?
Serpendo namque membra sæviens virus
Absumit, & miserabili necat morte,
Metusque magnus est, manentibus solis
Vix semivivis ut diutius parcat,
Ita dira totum corpus inficit tabes,
Nullique parti constat usus, aut motus.
Sapora lædunt delicatulum gustum,
Cui salsa multum perplacent, vel insulsa.
Luminibus cœcutientibus præstat
Tenebrosa nox dici, & hispidum tactus
Durumque quærit. Nauseat salubresque
Vomit, coquitque ventriculus cibos crudos.
Manus nec ipsæ semper aut pedes possunt,
Cordisque sæpe sentias premi pulsum.
Mens verò, mens laborat omnis, & semper,
Suumque (magni pessimum mali signum)
Nec stulta novit, nosse nec volens morbum,
Ipsa salute sanior cupit credi.
Fallunt imagines, & ipsa mens fallens
Con-

Confundit omnes differentias rerum
Simulacra captans, atque ludicras umbras.
Aliena multa garrit insolens lingua,
Vix obrepente vel per accidens vero.
Nec continetur amplius, sed insurgit
Expers quietis omnis, ac inops somni,
Non jam intra verba desipit: rapit, versat,
Manibus pedibusque vim facit, furit, cædit.
Nec nesciens delinquit, impetu solo,
Sed artibus, dolisque callidis peccat,
Et perseverat pœnitentiam ignorans.
En signa sævientis, & statum morbi,
Quo seculum præsens, videntibus doctis
Scientibusque, prægravatur hoc totum,
Brevique fractum cedet, atque succumbet,
Ni mox medelam necessariam præsens
Panacæa mixta legibus ferat doctis.
Hanc, laureate nunc Amice, si præbes,
Fœdamque curas ægritudinem secli,
Jam Phœbus omni magnus audias mundo,
Mihique magno sis potentior Phœbo.

Excusat præcedentia quæ febricitans conceperat.

Miranda res non est, Amice, si fingo
Febriculosus ipse morbidum mundum.

ΠΑΙΔΟΓΑΜΙΑ.

SIVE

Encomium nuptiarum puerilium.

TEr felix juvenis, Juveni cui contigit uxor,
Et juvenis juveni nupta puella viro.
Felices populi, felix respublica lege
Hac regnata, favens huic erat alma Venus.
Illis nempe Venus simul & natura favebunt,
Naturæ & Veneris qui sacra jura colunt.
Lex Veneris lex est Naturæ magna potentis,
Lex sine delicto non violanda gravi.
Non illam variis servat peritura papyrus
Casibus, haud cedro scripta, vel ære manet,
Nec solidæ durare jubent adamante columnæ,
Vel si quid magis his secula ferre queat.
Nobilius longe propria virtute perennant,
Quæ Natura notat, quæ Cytherea notat.
Sanguine scribuntur, sed prorsus sanguine vivo,
Non quo crudelis scripserat ante Draco.
Hoc scribunt hominum Natura Venusque medullis,
Quæ vivis illi pellibus inde notent,
Nescia nesciri, deleri nescia, lex hæc
Per mentes hominum, & conscia membra manet.
Felices populi, pueros parvasque puellas,
Queis placuit parvis composuisse thoris.

Cum-

ΚΑΙΡΟΓΑΜΙΑ
Sive
Commendatio nuptiarum tempestivarum.

INfelix juvenis, juveni cui contigit uxor,
Et juvenis juveni nupta puella viro.
Infelix populus, pueros parvaſque puellas
Cui placuit parvis compoſuiſſe thoris.
Infelix utens tali reſpublica lege,
Haud illi certè Juppiter æquus erat.
Et quæſo qui poſſit iis, queis cæca libido
Et ſtimuli carnis præ ratione valent.
Lex eſt æterna nitens ratione Tonantis,
Lex ſine delicto non violanda gravi,
Illam tot doctis laudarunt ſecula chartis,
Secula quot mundo docta fuiſſe liquet.
Hanc meritò ſolidæ ſignent adamante columnæ
Vel ſi quid melius ſecula longa ferat.
Nunc tamen hæc charta quoque nobiliore leguntur
Quæ Deus æterna cum ratione notat.
Pectoribus decreta Deus deſignat in imis,
Et non delendas imprimit ipſe notas.
Codicibus vivis ſtant diviniſſima juſſa,
Invitiſque etiam ſponte legenda patent.
Neſcia neſciri celari neſcia juſſa
Per mentes hominum & conſcia corda manent.

Παιδογαμία

Cumque illis una se prodit origine cretam,
Sæpe renascendo se simul ipsa novans.
Nec promulgari, nec per præcepta doceri
Indiga, secreta se docet arte magis.
Nec quisquam est adeo duris è cautibus ortum
Quem videt & gelido Parrhasis ursa polo.
Cui non innatis dicat mens concita flammis
Et flagrans toto corpore sæpe calor.
JUNGE PUER THALAMO TENERAM
TIBI JUNGE PUELLAM
JUNGE TUO PUERUM JUNGE PUELLA THORO.
Hoc est quod teneris qui temperat ossa puellis
Dictitat, & pueris qui subit ima calor.
Hoc Venus & Natura jubent. Auctoribus illis
Scilicet in nobis se movet ille calor,
Maturare monens connubia: nec tamen illi
Hoc etiam satis est commonuisse semel;
Sæpius hoc repetit, nec sponte volentibus instans,
Innocuos animos speque metuque quatit.
Scilicet heic etiam parenti præmia cedunt,
Pœna reluctanti quæ minitetur adest.
Quod Venus & Natura jubent conamine tanto,
Quis impune aliquem spernere posse putet?
Quin tibi tu tantis auctoribus hisce puellam
Junge puer, puerum junge puella tibi.
Naturæ veneranda manet divina potestas,
Cui paribus pollet viribus alma Venus.

Si

Καιρογαμία

Cumque illis una ducunt ab origine vires,
Sæpe renaſcendo ſe ſimul illa novant.
Nec promulgari, nec per præcepta doceri
Indiga, ſecreta ſe magis arte probant.
Nec quiſquam eſt adeo duris vel cautibus ortus,
Abderitanæ pectora plebis habens.
Sæpius innati cui non mens conſcia juſti
Et ratio memoret talia jura Dei.

NON NISI MATURAM JUVENIS TIBI JUNGE PUELLAM,
NON NISI MATURO NUBE PUELLA VIRO.

Hoc eſt quod ratio ſuprema, & ſancta voluntas,
Et lex æterni quod jubet alma Dei.
Hoc Deus ipſe jubet, quo ſolo conſcia rectæ
Largitore uſum mens rationis habet.
Hæc tardare jubet connubia: nec tamen illi
Sufficit hoc etiam commonuiſſe ſemel.
Sæpius hoc repetit, nec ſponte volentibus inſtans
Inſontes animas ſpeque metuque quatit.
Scilicet heic etiam parenti præmia cedunt,
Pœna reluctantem quæ bene cogat adeſt.
Quod Deus & ratio mandant conamine tanto,
Numquam impune aliquem ſpernere poſſe putem.
Quin tu maturam, Vir, tanto auctore puellam
Accipe, maturo nube puella viro.
Numinis æterni rata ſit tibi magna voluntas,
Et ratio interpres non violanda Dei.

Κατεγγαμία

Illi qui pugnat, summo cum numine pugnat,
 Et sciet iratum quid sit habere Deum.
Quid quod & utilior, quod lex prudentior illa
 Numquam, nec poterat justior ulla dari.
Nam quod recta jubet ratio, simul exigit usus;
 Quod natura jubet, comprobat alma Themis.
Scilicet est ratio divinæ particula auræ,
 Ipsiusque adeo pars quotacunque Dei,
Inque animos nostros illi est suprema potestas,
 Quid vero hos coget, vis nisi sola Dei?
Hoc igitur solo si rem fundamine ponas,
 Impius est violans jura sacrata Dei,
Jura Dei, quæ si neque mens, neque comprobet usus,
 Nec firment nostris jura ligata modis:
Non ideo ratione carent, nec commoda tollunt,
 Nec culpâ violes quæ leviore notant.
Quo magis illa latent, magis hoc violare timeto,
 Si sapis; officiant ne violata magis.
Sancta latent nostros mysteria pleraque sensus,
 Sed Superis, homines quod latet, omne patet.
Hanc tamen ut sat erat mandantis voce probari,
 Nunc ratio laudant utilitasque simul.
Non aliis certè multis sua magna probari
 Legibus utilitas tam manifesta potest,
Atque huic quam summus juris pater omnis & æqui
 Mentibus in nostris pectoribusque notat.

Παιδογαμία

Hos vobis stimulos, pueri, innuptæque puellæ,
Credite pruritu talia ferre suo.
Care puer vidui qui sentis tædia lecti,
Quæque premis duros sola puella thoros.
Rumpe moras, tædasque cave differre jugales,
Non majora aliæ dant tibi damna moræ.
Qui cupitis socii felicia gaudia tecti
Hoc vobis munus sola juventa dabit.
Hoc ardet melius, quo quis maturius ardet,
Felices thalamos sola juventa facit.
Grandior adveniens veniet damnosior ætas,
Tam thalamis nil quam sola senecta nocet.
Fœcundos, molles, securos atque beatos
Cum puero frangit sola puella thoros.
Junge senes: sicco veniet querimonia lecto,
Nec venient sterili gaudia vera domo.
Dum puer es, arde, juvenilibus utere donis,
Utere, dum currit non revocanda dies.
Nunc tibi cum primos stimulat natura calores,
Et Venus in tepidos intrat amica sinus.
Nunc Tibi, dum quid ames, vel cur, vel quid sit amare
Ignorans, cuperes discere cuncta simul.
Nunc, docilis puer, æqualem tibi quære Magistram,
Quæ te discipulum gestiat esse suum.
Elige, quæ placeat, quæ par juvenilibus annis,
Atque puellari sit ruditate tibi.
Nec senior, nec te quoque sit prudentior illa,
Ne te docta magis quid sit amare sciat:

Sed

Κακογαμία

Hanc legem vobis, pueri innuptæque puellæ,
Credite conſtanter talia verba loqui.
Care puer, vidui qui ſentis tædia lecti,
Quæque premis duros, ſola puella, thoros:
Necte moram thalamoſque cave accelerare paratos,
Hic tibi dant parvæ commoda magna moræ.
Qui cupitis ſocii communia gaudia lecti,
Hæc vobis ætas non niſi adulta dabit:
Hoc ardet melius quivis quo ſerius ardet,
Sæpe thoros miſeros ſola juventa facit.
Grandior adveniens venit opportunior ætas
Nec thalamis umquam ſola ſenecta nocet.
Fœcundos, molleſque thoros, ſemperque beatos
Frangit robuſto nupta puella viro.
Si pueros jungas, fatuo faſtidia lecto,
Nec deêrunt inopi tædia longa domo.
Qui ſapis ô juſtos Hymenæum differ in annos,
Nec Veneri temere da puerile latus.
Nec tibi cum primos ſtimulat natura calores,
Mox Venus in tepidos intret inepta ſinus.
Præripiatque nimis pretioſæ gaudia noctis,
Ingenio nullus quæ ſine rite capit.
Ne male mox aptis repetas injurius annis,
Quæ nunc ſimplicitas ſemiſopita tulit.
Elige maturus quæ jam maturior annis
Et ſimilis juſtâ ſit tibi facta morâ.
Nec tibi ſit ſenior nec te prudentior uxor,
Nec quoque te multo ſit tamen illa minor.

Tæ-

Παιδογαμία

Sed quamvis malè quid sit amor pernoverit, ignes
Sentiat illa tuos, sentiat illa suos.
Jamque salutari cupiat, jam dulcis amicæ,
Et titulo pulchræ gaudeat, atque tuæ.
Hactenus & spreti jam te studiosior oris
Incipiat curam & frontis habere suæ.
Jamque oculis, nutuque, manuque & fronte loquentem
Te capiat, tecum discat & ipsa loqui.
Jamque tuo gremio residens, tua basia libet,
Ora columbatim jungere docta tuis.
Cætera sed quamvis nondum sibi debita norit,
Gaudia, jam credi discere velle queat.
Hanc tibi, care puer, præcocem junge puellam,
Tali te puero junge puella proco.
Jam vobis Cytherea favens, jam pronuba Juno,
Jam quatiat tædis limina festus Hymen.
Hac sola promissa thoris ætate voluptas
Expectanda venit. Non manet illa senes.
Suavis Amor puer est, pueris felicia figit
Spicula, vulneribus non metuenda suis.
Et pueris Cytherea favet, gratosque tepores
Et titillantes in nova corda ferit.
Inque rudes natura sinus quem dividit ignem
Multum præ sero suavior ille calet:
Nempe viget cum vere novo formosior annus;
Mox autumna dies cui decus omne rapit.
Sic amor & primis delectat suavior annis,

Mox

Καϊερgαμία

Tædia conjugii leviter quæ norit, & ignes
Sentiat icta tuos, sentiat ipsa suos.
Teque proco placeat sibi secum, & dulcis amicæ
Et titulo pulchræ gaudeat, atque tuæ.
Et placitura tibi formosis nutet ocellis,
Et curam formæ norit habere suæ.
Jamque oculis, nutuque, manuque, & fronte loquentem
Te capiat, tecum norit & ipsa loqui.
Et gremio residere tuo, & tua basia libans
Ora columbatim jungat amata tuis.
Cætera sed quamvis sibi debita gaudia numquam
Sumpserit, at docta sumere lege queat.
Hanc vir conjugio stabili tibi junge puellam,
Tuque tibi simili nube puella viro.
Sic vobis Cytherea favens & pronuba Juno
Adveniensque hilaris carmina cantet Hymen.
Et vestris matura thoris, & plena voluptas
Constet, quæ pueris nulla relicta manet.
Scilicet ipsa, licet patulâ modo prodita conchâ,
Littore Phœacum sedit adulta Venus.
Hic semper nuptis dea justa favebit adultis,
In pueros sanctas non jacit illa faces.
Inque rudes natura sinus quos dividit ignes,
Hi nihil ardoris conjugialis habent.
Scilicet ut nec vere novo cadit arbore pomum,
Nec fœcunda licet messibus albet humus.
Sic spem conjugii qui præcipitare laborant,

His

Παιδογαμία

Mox ætate minus quem ſequiore probes.
Utque etiam laudes nondum bene mitia poma,
Dum novitate magis quam bonitate juvant,
Pruna placent pleno nondum turgentia ſucco,
Grata rubore ſuo, grata ſapore ſuo,
Quæ matura nimis putri finduntur hiatu,
Sponte cadunt, & vix qui legat illa venit.
Haud aliter ſocias, dulciſſima gaudia, noctes
Majori pueris condiit arte Venus.
His ſecura quies, vigilis neque conſcia curæ
Otia tranquillo membra ſopore ligant.
Membra ligant, religantque iterum, & connexa reſolvunt,
Ceu jubet hoc cupidus mobilitatis amor.
Atque ſua ruditate placens, ſine legibus artis,
Gaudia natura præcipiente parans.
Dum Sponſi puero Paphia cum matre magiſtris
Componunt variis corpora juncta modis.
Et dulces ludos conceſſa per omnia ductos
Mutuo ſe, nunquam quos didicere, docent.
Denique digna viris operoſa negotia cedant,
At pueris facilis concilietur Amor.
Ut gravitas decet apta ſenes, moreſque ſeveri
Sic pueris luſus convenit atque jocus.
Compoſiti vultus, invita modeſtia, mores
Ignoti pueris ſunt, quibus horret amor.
Candidà ſimplicitas, nec diſſimulata voluptas,
Et verus ſermo, ſunt quibus ardet amor.
Amplexuſque rudes, indoctaque baſia ſenſus

Καιρογαμία

His matura thori pignora fata negant.
Utque nimis ſtultè laudes immitia poma,
Quæ novitate parum, nil bonitate juvant,
Prunaque vix primo leviter turgentia ſucco
Nulla rubore placent, nulla ſapore placent.
Sed matura ſuos gignunt cum ſemine fructus;
Quæ nova poma ferant, quæ nova pruna ferant.
Non aliter ſocias, dulciſſima gaudia, noctes.
Maturis demum, ſervat adulta Venus.
His fœcunda ſuæ ſibi conſcia pectora flammæ
Non inconſulto membra ſopore ligant.
Membra ligant, religantque iterum, & connexa reſolvunt,
Ceu jubet hoc conſtans nec puerilis amor.
Nec ſine conſilio, doctæ ſine legibus artis,
Gaudia natura longa probante parant.
Dum ſponſi Paphiaque deâ & ratione magiſtra
Componunt variis corpora amica modis,
Et dulces ludos conceſſa per omnia ducunt,
Et luctam neuter immeditatus adit.
Non puerilis amor jocus eſt. Tria dentur ephebo
Baſia, ſed maneant cætera ſalva viris.
Ut jocus, & riſus pueris, ſic conſtet adultis
Serius & vere conjugialis amor.
Effera ruſticitas, nec diſſimulanda libido
Oſque loquens nugas, his perit omnis amor.
Sed probitas prudens nec ſollicitata voluptas,
Et ſermo conſtans, his calet auctus amor.
Et tempeſtivi amplexus, & baſia docta

Hoc

Παιδογαμία

Hoc magis afficiunt, quo minus artis habent.
Hæc quoque quæ dulces dant humida gaudia noctes,
Ingenio pereunt, sed sine lege placent.
Ingenio fidi facile extinguuntur amores,
Perfida quæque fuit, non rudis illa fuit.
Cura senes studiumque eludit inane placendi,
In pueris tuta est cum ruditate fides.
Felices nimium, primo quos flore juventæ
Collocat innocuis Cypris amica thoris.
Mutua qui sumunt, nulloque pudore negata
Basia, vel præter basia quidquid habent.
Nudaque confessos, ubi Cypria ventilat æstus,
Nec minuit gratos improba lucta jocos.
Corpore sed simul ac animo velamina tollit
Non simulata fides, non simulatus Amor.
Hæc vita, hoc hominum solamen & una voluptas
Hæc est, quæ maneat, si quæ relicta manet.
Nec toto quidquam mihi sit jucundius orbe,
Quam duo qui verus pectora jungit amor.
Ergo jungat amor felicia pectora nexu
Præcoci, melius sic quoque junget amor.
Nonne vides altâ vitem quæ spargitur ulmo,
Et ramos ramis implicat usque suis.
Hæc quoque parva suas hac fixit in arbore frondes,
Diligeret junctam serius illa minus.
Sic annis pariter juvenilia pectora primis
Arctius unanimi fœdere jungat amor.

Hoc magis afficiunt, quo minus arte carent.
Hæc quoque quæ dulces dant humida gaudia noctes
Nil ſine lege juvant, ingenioſa juvant.
Ingenium prudens gratos commendat amores,
Nec fuit hæc prudens perfida quæque fuit.
Cura faces ſtudiumque accendit ſæpe placendi,
Quas finit extingui cum ruditate fides.
Felices nimium, plenis queis viribus ætas
Ventilat ardentes cum ratione faces.
Oſcula qui modico carpunt ſuffuſa rubore,
Cætera dum timidè ſponſa pudica negat.
Mutua celatos augens ubi flamma calores,
Et ſtimulat gratos lucta proterva jocos.
Parcius & quamvis retegant velamina corpus,
At ſemper mentes nudet aperta fides:
Hæc vita, hoc homini ſolamen, & una voluptas,
Hæc eſt quæ maneat, ſi qua relicta manet.
Nec toto quidquam mihi ſit jucundius orbe,
quam qui fida duo pectora jungit amor.
Ergo jungat amor felicia pectora nexu
Non niſi maturo, ſic benè junget amor.
Nonne vides alta vitem quæ ſpargitur ulmo
Et ramos ramis ambit ubique ſuis.
Hæc etiam ſolida* bene nititur arbore demum,
Quæ fragili frutice nixa jaceret humi:
Sic annis etiam juvenilia pectora primis
Non duraturo fœdere nectit amor.

Quos

Παιδογαμία

Una animi teneri, sociataque corpora crescant,
Cumque annis surgant viribus aucta suis.
Formentur pariter mores, nutrimina sument,
Seriaque & tractent ludicra cuncta pares.
Flexibiles animos similes sic usque movebit
Impetus, apta viro semper & uxor erit.
Cumque suo curas deponet nupta marito,
Cumque viro tristi, seria & uxor erit.
Sic studiis semper concordia summa manebit,
Consuetisque idem mentibus ardor erit.
Idem amor extento felices uniet ævo,
Sanctaque durabit, nec temerata fides.
Non odii genetrix has diffidentia mentes,
Nec quatiet vana suspicione timor.
Nec fabricare dolos, nec dissimulare perita
Quos ætas studio junxit amica pari.
Cum nondum genus, & dos nondum posset amari,
Sed genio formæ, & mentis inesset amor.
Hinc animis uni vivent, & corpore toto,
Et queis præterea fors dedit esse, bonis.
Nec quoque deficient juvenili pignora lecto,
Cum quorum numero crescat & auctus amor.
Sed neque restabit gelidâ quod morte peremptos
Separet, aut dignos reddat amore minus.
Ultima longævæ superabunt funera flammæ,
Extinctis vivent fœdera sancta rogis.
Fœdera quæ cœlum rursus sedesque beatæ
Con-

Καθεγγαμία

Quos ætas medio ſociavit firmior ævo;
Una animis ſeſe corporibuſque juvant.
Dum prius & mores firmare, & ſeria cura
Et tractare jocos addidicere pari.
Tædia fortunæque vices ſic ſæpę levari
Sentiet à læto mœſta marita viro.
Rectius & modulis ſedabit cauta dolorem
Atque animum reddet nupta ſubinde viro.
Sic ſemper ſtudiis eadem conſtantia rectis
Atque idem cautis mentibus ardor erit.
Idem amor extento felices uniet ævo.
Santaque durabit, nec temerata fides.
Non odii genetrix has diffidentia mentes
Nec dubia quatiet ſuſpicione Timor.
Conſcia quos morum prudentia mentibus uno
Corpora communi juſſit habere thoro.
Cum ſibi conſtantes animi pernoſcere poſſent,
An genius formæ, an mentis adeſſet amor.
Hinc adeo votis propriis, & ſponte ligati,
Uniti vivent corpore, mente, bonis.
Et robuſta thoro ſoboles naſcetur adulto,
Cumque illo vivax creſcet & auctus amor.
Sic neque reſtabit gelida quod morte peremptos
Separet, aut dignos reddat amore minus.
Ultima longævæ ſuperabunt funera flammæ,
Extinctis vivent fœdera ſancta rogis.
Fœdera quæ cœlum rurſus, ſedeſque beatæ

Con-

Παιδογαμία

Conjungant nulla diſſoluenda die.
En tibi quæ ſpondet juvenili præmia lecto
Naturæ numquam diſſocianda Venus.
Horum nulla faces manet, aut pars parva ſeniles
Queis punit tardas ſontica pœna moras.
O infelices thalamos ubi frigida laſſo
Elumbique ſeni juncta recumbit anus!
Hic ſua pervigiles poſuere cubilia curæ,
Qui cupidos ludus ſopiat omnis abeſt.
Spes jacet effœto ſobolis deperdita lecto,
Et ſua ſæpe negat gaudia læſus amor.
Conjugiumne vocas, ubi reddi conjugis hæres
Quam mater malit fœmina, virque pater?
Sola ubi connubium fecit ſpes dotis, & uxor
Quæſivit titulos ambitioſa viri.
Turpis avaritia & veſana Superbia talis
Convictus, nec Amor conciliator erat,
Hinc quoque rixoſis regnat diſcordia tectis,
Et mœror triſtes excubat ante fores.
Dum revocanda iterum mox teſtamenta notantur,
Aut inſtrumentum mutua pacta ligat.
Objiciuntque meras ſibi, mutua munera, ſordes
Solaque ſpes unit mortis alitque duos.
Cætera diſſimiles, hoc uno ſemper eoſdem
Mutua vota ſibi quod nocitura vovent.
Quod ſi etiam alterutri vel ſit privignus utrique:
Materies illis ſurget & illa novæ.

Sic

Καιρογαμία

Conjungent nulla disſolvenda die.
Ecce tibi cedant quæ præmia tempore juſto
Scandenti caſtos cum ratione thoros.
Talia nulla manent puerilcs munera tædas,
Dum punit celeres ſeria pœna jocos.
O infelices thalamos, ubi nupta procacem
Appellat puerum ſtulta puella virum!
Hic ſibi conſtantes locat inconſtantia ſedes,
Exulat haud faciens cum levitate fides.
Nec ſoboles ſurget puerili vivida lecto;
Non tantos fructus fert puerilis amor.
Conjugiumne vocas, ubi conjux neſcit uterque
Quid veniat matris nomine, quidve patris?
Sola ubi conjugium fecit furioſa libido,
Seque annos vitium prodidit ante ſuos?
Caſus & imprudens ac fœda licentia talis
Convictus, nec Amor conciliator erat.
Expleta mox ergo libidine tædia ſurgunt,
Nec patitur longam nauſea certa fidem.
Dum promiſſa datis modo quæ temeraria dextris
Ignota ignotos junxerat ante fides.
Deſinit, inviſæque agitant divortia mentes,
Ceſſat & eſſe puer jam ſat adultus amor.
Dumque faces animi potius quam corporis ardent,
Diſſimileſque ſibi ſe nimis eſſe vident.
Et vir compoſitum par impar ſentit, & illud
Dimidium diſcors vellet abeſſe thoro,

Παιδογαμία

Sic inimica domus semper sibi, semper & hostis
Vir vivet nuptæ, nuptaque sæva viri.
Hoc si connubium potius quam lurida mors sit,
Jam præ connubio mors mihi grata veni.
Attamen est etiam medicina parabilis illi
Non desperato forte benigna malo.
Expectet justos sexus prudentior annos,
Obsequiosa cubet juncta puella viro.
Si tamen illa velit: nec præcipiente recuset
Natura effœtos pulchra juvenca thoros.
Cautaque non malit justo servare sequestro,
In tenero pueri membra tenella sinu.
Sed tamen illa velit fac inconsulta puella
Ad senium prono se sociare viro:
Scilicet ut viduo conjux sit nomine lecto,
Atque viro frustra tundat inerme latus.
Cum modo quod didicit, subito dediscere nolit,
Nec siccas noctes uda juventa ferat.
Delicias malens nunquam sensisse jugales,
Quam semel assuetis mox caruisse bonis.
Hinc nova nupta vigens jam canescente marito
Insultat gelido fortior ipsa viro.
Frigidus & vegetæ sua solvere jura maritæ
Cum nequeat, servis incipit esse minor.
Quique irritatam satiet quæretur adulter,
Infelice etiam fortior ille viro.
Nec deerit mœchus, juvenili in corpore fervor
Dum prohibet longas labe carere moras.
Dum ratione viget quam corpore serius ætas,

Κακογαμία

Uxor & ipsa virum fastidit, nauseat, odit,
Invitique tamen cogitur esse viri.
Hoc si connubium potius quam lurida mors sit,
Jam præ connubio mors mihi grata veni.
Attamen huic etiam facilis medicina paretur
Non desperato forte benigna malo.
Componat teneros ætas prudentior annos,
Atque sibi similes dent socer atque socrus.
Si tamen hi possint, nec corpora frigida laudent
Egelidos generos egelidasque nurus.
Atque senilis amor nummi, præponere dotem
Non faciat formæ, moribus atque bonis.
Sed detur ætatem solita sibi labe carere,
Et sociare pares corpore, mente, bonis:
Numquam alias, multo minus heic invita placebunt,
Quod legere alii, quis velit esse suum?
Hic se commendat potius spontaneus error,
Quam male consiliis vota coacta bonis.
Nulla interveniat thalamis aliena voluntas,
Hic decet arbitrio quemlibet esse suo.
Quisque suis oculis formosam quærat amicam
Et societ mores moribus ipse suis.
Sic sibi quisque pares quæret prudenter amores
Et quo judicio fas erat ora leget.
Ora leget, moresque animi geniumque notabit,
Perdita quo quamvis forma placere queat.
Quod recte ut fiat, maturis nubilis annis
Sponsa sit, & Sponsus desinat esse puer.
Sed ratione vigens quam corpore serius ætas

Παιδογαμία

Imperium flammæ non tenet illa suæ.
Sæpius hinc adeo primis committitur annis,
Quod facere infectum nulla senecta queat.
Quod si Naturæ & Veneris lex sancta maneret,
Tantis una malis par medicina foret.
Una foret; nec jam pœnis nec morte domandis
Peccatis faceret criminibusque modum.
Hac una poterant sancita lege pudici
Nunc male communi labe vacare thori.
Hac poterant servari animæ cum corpore puræ,
Si morbo amborum sit medicina prior.
Da puero uxorem, non jam vesana libido
In vitium præceps cerea corda trahet:
Languida nec lecti comes indubitata senilis
Debilitas, thalami tristis Erynnis erit.
Queis nunc relligio, pudor, aut occasio corpus
Vix tenet, hic animus sic quoque purus erit.
Maturata Venus gliscenti pabula flammæ
Dum præbet, vetitas non petet illa dapes.
Castaque prævertent fœdum connubia luxum
Et sceleri ponent criminibusque modum:
Quotidiana Venus nimios dum temperat æstus
Corporis, hinc demum mens erit apta coli.
Denique stent Veneris, stent naturalia jura,
Quem lex condamnet Julia nullus erit.
Captabit proprii contentus gaudia lecti
Quilibet, insidias non aliena ferent.
Et non ante aliis fracta aut exercita flammis
Sufficient uni corpora bina thoro,

Atque

Καλογαμία

Imperium flammæ nescit habere suæ.
Sæpius hinc adeo primis committitur annis,
Quod facere infectum nulla senecta queat.
Scilicet hoc etiam puerilem incendere flammam
Quo dissuaderi debeat, esse vides.
Nempe magis semper fuit irritata libido,
Non secus ac motas ventilat aura faces.
Nec nisi servata rationis lege pudici
Communi poterunt labe vacare thori.
Hac poterant servari animæ cum corpore puræ,
Si tetrum accendant toxica nulla malum.
Da puero uxorem, atque agitet se prima libido:
Mox nullam, aut aliam, vel volet ille duas.
Et jam certa comes puerilis nausea lecti
Dissidii genitrix conjugialis erit.
Plura cupis, ni mors vel Juppiter impedit illos,
Jam meretrix uxor, jam vir adulter erit.
Quod si relligio, pudor aut occasio corpus
Contineant, animus qui male peccet erit.
At modo gliscentes ratio si sopiat ignes,
In quantum cupias ille sepultus erit.
Ergo leves Veneris meditatio seria lusus
Prævertat, scelerum sic erit ille modus.
Imprimis si lecta pias sacra pagina mentes
Instruat, haud sinet his œstra nocere Deus.
Tandem, jura Dei, rationis & integer usus
Serventur, jam lex Julia nomen erit.
Et tempestivis demum flagrantia flammis
Sufficient uni corpora bina thoro.

Atque agitati una fument augmenta colores,
  Et defervescent, jam satis aucta simul.
Inde maritalis toto discordia mundo
  Exulet, & castis fœda querela thoris.
Dulcia jucundis surgent connubia seclis
  Et vivet certus posteritatis amor.
Qui sapitis, tantis moti rationibus omnes,
  Naturæ & Paphiæ jussa probate Deæ.
JUNGE PUER THALAMO TENERAM
  TIBI JUNGE PUELLAM
  JUNGE TUO PUERUM JUNGE PUEL-
  LA THORO.
Et ne decipiat ratio vel calculus ullum,
  Quo multum à vulgo discrepat alma Venus.
Qui prima teneras tingunt lanugine malas,
  Hi tibi perfecti sint in amore viri.
Et Veneris primos animo quæ concipit ignes,
  Nubilis & valido digna puella viro est.
Nec pueris quartum nec fas tetigisse puellis
  Sit lustrum, Veneri quin sua sacra ferant.
Hic tria lustra Virum faciunt: est inde Senectus,
  In decimo mortem collocat alma Venus.

Κασρογαμία

Atque agitati una ſument augmenta calores
Et deferveſcent, jam ſatis aucta ſimul.
Inde maritalis toto diſcordia mundo
Exulet, & caſtis fœda querela thoris.
Sanctaque fœcundis ſurgent connubia ſeclis,
Et vivax ſeſe continuabit amor.
Qui ſapitis, tantis moti rationibus omnes,
Scandite maturos cum ratione thoros.
NON NISI MATURAM JUVENIS TIBI JUNGE PUELLAM,
NON NISI MATURO NUBE PUELLA VIRO.
Et ne decipiat tamen hic quoque calculus ullum,
Quo ratio à vulgo diſcrepat atque Deus.
Quæ regere imperio famulas, præceptaque natæ
Quæ dare ſana queat, digna puella viro eſt.
Sed præter famulas, natis ſimul atque maritæ
Imperitare aptè qui queat, ille vir eſt.
Ille vir eſt, dignuſque domo, quam maximus ordo
Servorum & dives prole marita beet.
Qui nequit hoc, recta ſi res ratione putetur,
Ut puer in reliquis, ſic in amore manet.

ANACREONTICI DE AMORE,

AD

AMARYLLIDEM.

I. Omnia amare.

O Alma vis Amoris,
O Sancta vis Amoris,
Beata vis Amoris,
Ut undecunque regnas!
Miranda vis Amoris,
Arcana vis Amoris,
Veneranda vis Amoris,
Ut undecunque regnas!
Tibi nempe servit omne,
Tibi servit, atque paret,
Quidquid corusca Phœbi
Spectabilisque lampas,
Seu promat efferatque,
Seu condat aufferatque
Radios, in orbe cernit.
Tibi servit illud omne,
Tibi, vis sacrata, servit,
Tibi paret, ignibusque
Hyperionis, tuisque
Æqualiter calescit.
Hic ille faustus ignis,
Hic ille gratus ignis,
Veneris sacratus ignis,
Penetrabilesque parvi
Cupidinis sagittæ

Per

Per orbis universi,
Per lata septa mundi
Volitant, & omne quidquid
Tenet orbis universus,
Et lata septa mundi
Quidquid tenent, aluntque
Sibi subjugant domantque.
  Hinc ergo cuncta fervent,
Amoris igne fervent,
Et æstuant, & ardent,
Quæ nutrit, educatque
Genetrix benigna Tellus,
Quæ fluctibus saginant
Nereus & uda Doris,
Et quidquid aura late
Expansa comprehendit,
Amoris igne fervet.
  Sic bos amat juvencam,
Mugitibusque quærit.
Equæ ferox caballus
Hinnitibus citatur:
Olentis & mariti
Uxorculæ tenellæ
Lasciviunt capellæ.
En plenus igne cervus
Ut cogit ipse cervas.
Et en ferociores:
Petit leo leænam,
Et ambit ursus ursam.
Pardique versipelles
Et Tigrides feroces,
Lupique Martiales

Amoris igne fervent.
Sic & levis volantum
Chorus ardet, æſtuatque.
Cur ora blanda jungunt
Cithereides columbæ?
Philomela læta cantu
Cur perſonat vireta?
Cur paſſeres trementes
Sociant ſubinde caudas?
Fervent amoris igne,
Amoris igne fervent.
Quin & chorus natantum
Gelidiſſimis caleſcit
In Doridos fluentis.
Quis enim tuos amores,
Delphine pande, neſcit?
Turpes amare phocas,
Magnos amare cetos,
Et cochleas latentes,
Et oſtreas hiantes,
Quis non amare novit?
Nec his minus minorum
Ubique beſtiarum
Quod repit, atque ſerpit,
Vix ſenſibus notandum
Sat ſenſibus notando
Amoris igne fervet.
Nec illa quæ vacare
Anima, vacare ſenſu
Et mente quæ putamus,
Vacant amoris igne.
Vides ut ambit, arctis

Am-

Amplexibusque stringit
Marita vitis ulmum?
Et flexiles amicis
Hederæ virent corymbis
Et conjugantur alnis.
Teneras & inter herbas
Mas fœminam, maremque
Fœmella sæpe quærit,
Moriturque non reperto,
Aut parcius virescit.
Quin ipsa dura saxa,
Scopulis recisa saxa,
Ubi circulus Triones
Septem rigente gyro
Coërcet, & maligna
Ubi, Phœbe, luce terras
Perstringis, incubatque
Nox rupibus remotis:
Illinc recisa saxa,
Gelido polo recisa,
Hunc sentiunt calorem,
Et maximè stupendo
Trahunt amore ferrum.
Amoris ergo cuncta
Quæ cernimus creata
Uruntur, ac vicissim
Urunt amoris igne:
Recreantur, ac vicissim
Recreant amoris igne.
Aluntur, ac vicissim
Alunt amoris igne.
Generantur, ac vicissim

Generant amoris igne.
Et orbis universus
Amoris igne solo
Productus, hocce solo
Consistit, atque solo
Amoris igne durat.
Nec vero solus illis
Habitatus iste nobis,
Mortalibusque nostris
Oculis videndus orbis
Amoribus calescit:
Stellata tecta cœli
Superumque celsa regna,
Quæ mentibus videmus
Purissimis, eodem
Fervent amoris igne,
Amoris igne fervent.
Et, si fides Poëtis
Modo, Vatibusque summis,
Omnes Deæ deique
Omnes Dii deæque
Queis vertices Olympi,
Et vortices aquarum
Et regna cœca Ditis
Parent, amoris igne
Flammantur, & vicissim
Amoris igne flammant.
Et æqua figit æquè
Cupidinis sagitta
Te, summe Rex Olympi,
Teque, udc Rex aquarum,
Teque inferos regentem,
Et

Et agmen inferorum,
Vel fontium ſacrorum
Nemorumque montiumque
Aut incolas Olympi
Deos deas minores.
Quin vulnerat parentem
Pulcherrimam Dionem
Laſciva puſionis
Audaculi ſagitta.
Qui parcat ergo nobis
Quæ vulnerat ſagitta
Deos Deaſque Cœli,
Deos Deaſque Terræ,
Deos Deaſque aquarum
Deos Deaſque Ditis?
Non parcet ergo nobis,
Non parcet hæc ſagitta,
Nec parcet hanc ſagittam
Comitans amoris ignis.
Sic nempe fata volvunt
Sic ordinant coæva
Decreta ſancta Mundo,
Ut lata ſepta Mundi,
Ut univerſa tellus,
Et alta tecta cœli,
Et ima regna ditis
Caleant amoris igne
Vigeant amoris igne
Amoris igne durent
Amoris igne creſcant.
O alma vis amoris,
Divina vis amoris,

Quæ nos, & orbis hicce
Quæ continet, gubernas:
Superosque quæ Deorum
Et Inferos gubernas.
Columen labantis orbis,
Quem prole, fructibusque
Renovans subinde, certam
Æternitatis, atque
Interritam ruinæ
Instantis una reddis.
O alma vis amoris,
O sancta vis amoris
Beata vis amoris.

II. Se amare Amaryllidem.

O Alma vis amoris,
O Sancta vis amoris,
Beata vis amoris:
Semper beanda Salve.
Et Tu beata mundi
Amantis Imperatrix
Amabilis Dione,
Regina digna salve.
Et Tu potens Cupido,
Quamvis puer Cupido
Princeps Cupido salve,
Potentiorque mundo,
Potentiorque cœlo,
Potentiorque dite,
Potentiorque sorte,
Potentiorque fato,

Et, pace matris addam,
Diis, deaque matre
Potentior Cupido,
Princeps Cupido salve.
  Tibi frustra pugnat æther,
Et subjugatus orbis,
Tibi frustra pugnat æquor,
Domusque cæca Ditis:
Tuisque nunc sagittis,
Ardentibusque flammis
A matre suscitatis,
Et ipse frustra pugnans
Ægerrime resisto.
Quid vero frustra pugnans
Diutius resistam?
Non amplius sagittis
Tuis, potens Cupido,
Nec ignibus sacratis
Tuis, potens Dione,
Diutius resistam.
Tibi cedo me, Dione,
Tibi cedo me, Cupido.
En pectus, en, apertum
Findentibus sagittis,
Sinus & en apertos
Facibus, sacrisque flammis
Tibi porrigo, Dione,
Tibi porrigo, Cupido.
Nil pugno, nil reluctor.
Huc inferatur ignis,
Huc involant sagittæ.
Sed involant sagittæ,

Et ignis ossa lambit.
Jam cordis ima tentant
Penetrabiles sagittæ,
Penetrabiles calores:
Amathusiæ sagittæ,
Amathusii calores
Amaryllinæ sagittæ,
Amaryllini calores:
Jam Te sequor, Dione,
Jam Te sequor, Cupido.
Jam regna vestra lætus
Veneror, libensque castra
Et signa vestra sector:
Modo delicata præda:
Compenset una nostros
Amaryllis hos labores.
Amarylli, cui Venustas,
Venusque cui pudica
Venustiorque sese
Prospectat ex ocellis,
Crystallinis ocellis,
Adamantinis ocellis,
Amaryllinis ocellis,
Dignissimis fenestris
Quibus excubent amores,
Quibus explicent sagittas,
Penetrabiles sagittas:
Altaribusque dignis,
Quibus excitent calores
Amathusios calores,
Quales ego calores,
Quales ego sagittas

Nunc

Nunc ſentio medullis,
Imoque corde geſto.
O lucidos ocellos,
O igneos ocellos,
Belliſſimos ocellos,
Suaviſſimos ocellos,
Nitidiſſimos ocellos
Clariſſimos ocellos,
Amabiles ocellos,
Affabiles ocellos,
Volubiles ocellos,
Penetrabiles ocellos,
Laudabiles ocellos,
Venerabiles ocellos,
Laſcivulos ocellos,
Dicaculos ocellos,
Beatulos ocellos:
Quos his meis ocellis
Ego diligo, coloque
Magis æſtimoque multo.
Tam fulgidos ocellos,
Tam blandulos ocellos,
Et pœtulos ocellos,
Et garrulos ocellos,
Amathuſios ocellos,
Amaryllinos ocellos,
Ocelluloſque bellos,
Qui non amore ſummo,
Qui non amore vero
Qui non amore caſto,
Qui non amore fido,
Digniſſimos putârit;

Ia-

Indignus est ocellos
Pulcherrimos videre,
Nec dignus est puellas
Oculis suis videre.
Non dignus ille certè
Amarylli, Te videre.
O grata lux, ocelli
Amaryllidos tenelli:
Oculis meis diei,
Vel luce clariores.
Queir Cynthii calores,
Et Cynthiæ nitores,
Et siderum vigores
Queis claritate cedunt,
Ardoribusque cedunt,
Virtutibusque cedunt:
Qua voce vos vocabo,
Qua laude personabo,
Versuve prædicabo?
Sed nec vocabo voce,
Nec personabo laude,
Nec prædicabo versu,
Dignissimos ocellos,
At noxios ocellos,
Mihi noxios ocellos:
Qui pectus omne sævis
Incendiis perurunt
Mihi, quique lucis usum
Oculis meis subinde
Furantur, abnegantque.
Sed quo tuos ocellos
Volubiles ocellos

Ama-

Amarylli pulchra, vertis?
An ut meis ocellis
Lucem diemque raptam
Tandem benigna reddas?
Quo te videre totam
Felix, & intueri,
Formosa quæque plura
Modo fulgidis ocellis
Radiisque luminosis
Et igneis tegebas,
Considerare possim?
Ah cerno, cerno, cerno,
Amarylli pulchra cerno.
Pulcherrimis deabus
Amoribusque divum,
Condigna cuncta cerno.
Jam cerno non ocellis
Minus igneos capillos.
Ah aureos capillos,
Animæ, meique cordis
Laqueos nimis dolosos.
Cerno polita frontis
Eburneæ, genasque
Cum liliis roseta:
Nivemque purpuramque
Cum dentibus labella
Bene copulare cerno.
Teresque cerno collum,
Humerosque, delicatis
Et mollibus lacertis,
Et brachiis decoris,
Manibusque succiplenis,

Soro-

Sororiantibusque
Rubicundulis papillis
Non arte & arte junctos.
Quid jam sinus beatos
Latusculis tenellis,
Obesuloque ventri
Gremioque delicato
Socios canam fideles.
Et quæ beata plura
Tegit invidenda vestis:
Utinam remota vestis!
Quæ nec genu modestum,
Quæ vix videre crura,
Cum cruribusque suras
Dignissimas Diana
Patitur, levesque plantas.
Ut illa sunt venusta
Et delicata cuncta!
Ut digna sunt deabus
Amarylli, teque solâ.
Ut digna sunt amore,
Amore nempe Divum,
Soloque digna nostro,
Quo nec flagrantiore,
Quo nec fideliore,
Quo nec suaviore,
Constantiore quo non,
Divaque digniore
Deus calere possit.
Hoc ipse nunc amore
Amaryllino calescam,
Amarylli, Te calescam.

III. Ama-

III. Amaryllidem ad amorem invitat.

AMarylli pulchra, salve,
O delicata, salve:
O virgo bella, salve,
O virgo cara, salve,
Virgo beata, salve.
Quæ fulgidis ocellis,
Quæ roscidis labellis,
Et aureis capillis,
Et turgidis papillis,
Eburneaque fronte,
Rubentibusque malis,
Et dentibus nivosis,
Teretique pulchra collo,
Humerisque delicatis
Et candidis lacertis,
Et brachiis decoris,
Digitisque mollicellis,
Et mammullis rotundis;
Sinuque quæ beato,
Latusculisque firmis,
Rotunduloque ventre,
Gremioque delicato;
Quæ mobilique crure,
Surisque succulentis,
Pedibusque quæ minutis,
Subtilibusque plantis
Amare cogis omnes,
Queis sensus est amoris

Mihi-

Mihique qui canebam
Amoris usque sensu,
Nunc injicis, proterva,
Feros amoris ignes.
An hos amoris ignes,
Amarylli, tam dolosos
Meo ciere corde
Tibi fas piumque credis,
Quin ipsa Tu vicissim
Iis simul calescas?
Non sic velint Amores,
Non sic velit Dione,
Amabilis Dione,
Amabiles Amores.
Amabiles puellas
Pueris, amabilesque
Pueros volunt puellis
Amore copulari;
Æquabilesque nobis,
Æquabilesque vobis
Et dividunt calores,
Et dividunt sagittas.
Quid hos juvat calores,
Quid has juvat sagittas
Medullulis in imis
Et imulis medullis
Fovere consepultas?
Non me piget calores,
Amaryllinos calores,
Notos tibi calores,
Natos tibi calores,
Amarylli, confiteri.

Nec Te tuos calores
Castissimos calores,
Notos mihi calores,
Natos mihi calores,
Pigeat tuos in aurem
Amarylli, confiteri.
Noli, puella, noli,
Celare quæso noli
Tuas puella flammas.
Quid enim, puella, flammas
Celare, quid juvabit,
Quas vultus, ac ocelli
Amoris igne pleni
Amabiles ocelli,
Tacentibus labellis
Fatentur ac loquuntur.
Noli negare, noli
Tuas, puella, flammas,
Facie tua loquentes
Vel te tacente flammas.
Nec amabilis Dione,
Nec amabiles Amores
Vacuas sinunt amore
Amabiles puellas,
Similes Tibi puellas.
Est lex Amoris illa,
Veneris sacrata lex est.
Ament amata cuncta,
Vel desinant amari,
Et occidant necesse est.
Hoc imperat Dione,
Hoc imperat Cupido,

Hoc

Hoc imperant Amores,
Jubentque, præmiisque
Beant obedientes:
Redduntque pulchriores,
Redduntque cariores,
Redduntque fortiores,
Redduntque lætiores,
Reddunt alacriores,
Reddunt beatiores
Chariſſimos amantes.
At non obedientes
Pœnis ſuis fatigant,
Redduntque triſtiores,
Reddunt ineptiores,
Et imbecilliores,
Et inficetiores,
Et invenuſtiores,
Miſerabileſque reddunt
Miſerrimos amantes.
Sic imperat Dione,
Sic imperat Cupido,
Sic imperant Amores.
Hi Te, puella ſimplex,
Nunc præmonent amoris
Læſi repente pœnas
Vitare, præmiiſque
Impoſterum merendis,
Et incitant calore
Quem contegens medullis
Ægre, puella, celas:
Et incitant amatis
Quibus es beata donis

Amo-

Amoribus dicatis,
Amoribusque solis,
Amantibusque natis.
Hís scilicet Cupido,
His scilicet Dione
Omnisque grex Amorum
Ama, puella simplex,
Ama, puella, tandem
Amà, puella, dicunt.
Per hos tibi capillos
Hos crispulos capillos,
Et aureos capillos,
Cum languidis ocellis,
Et roscidis labellis,
Ac turgidis papillis
Ama, puella, tandem
Ama, puella, dicunt.
Per meque, qui capillos
Ah aureos capillos,
Et languidos ocellos,
Cum roscidis labellis,
Et turgidis papillis,
Amarylli chara, supplex
demiror, ac honoro
Venerorque suaviorque:
Per me Tibi Cupido,
Per me, Tibi Dione
Omnisque grex Amorum
Ama, puella, tandem
Ama, puella, dicunt.
Quin ergo nos, amata
Amarylli, nunc amore

Æquabili viciſſim
Amemus, ac amemur,
Æqualibuſque flammis,
Fidelibuſque, flammis,
Perennibuſque flammis
Amarylli, nos viciſſim
Amemus, ac amemur:
Ut imperat Cupido,
Ut imperat Dione,
Ut imperant Amores.
Jam nos amemus ergo
Amarylli, mutuiſque
Amoris illecebris
Nos invicem beemus.
Sic oſculis amemus,
Et oſculis amemur:
Ac mutuo ſaporis,
Ac mutuo beatis,
Ac mutuo petitis,
Spontaneiſque ſæpe
Numero modoque nullo,
Nullaque lege mixtis
Multis, calentibuſque,
Longiſque, dulcibuſque,
Humentibuſque ſuavi
Amathuſio liquore,
Penituſque delicatis,
Ac profus invidendis
Nos oſculis amemus
Et invicem beemus.
Nunc ergo da labellum
Amarylli, da labellum,
Da

Da roſcidum labellum,
Da melleum labellum,
Calidumque da labellum,
Roſeumque da labellum,
Lepidumque da labellum,
Cupidumque da labellum,
Labellulum tenellum;
Labellulumque bellum
Amarylli, da labellum
Amarylli, da labellum.
Nam quid Tibi dediſſe
Labellulum nocebit?
Et oſculum dediſſe
Amarylli, quid nocebit?
Nil crede, nil nocebit.
Nihil oſculum nocebit.
Non illud inquinabit
Amarylli, purpuramve
Tenerrimis labellis
Minuet, nivemque malis
Adimet, decuſve fronti.
Quin crede, chara, crede,
Potius mihi dediſſe
Te baſium juvabit.
Hoc nempe delicatis
Tibi purpuram labellis
Augebit, atque formæ
Addet decus beatæ.
Annon vides puellas
Quæ baſiis amantum
Sæpiſſimis caleſcunt
Longiſſimis caleſcunt,

Præ cœteris videri
Præ cœteris probari,
Præ cœteris & esse
Lectissimas puellas,
Lepidissimas puellas
Bellissimas puellas.
Hoc basiis Cupido,
Hoc basiis Dione
Omnisque grex Amorum
Virtutis, abditæque
Penitus vigoris addunt.
Quin ergo nos subinde
Amarylli, basiemus:
Amarylli, basiemus
Nos, atque basiemur
Nunc ergo, nunc amanti
Mihi basium petitum
Amarylli, daque longum
Et longius resume.
Da basiumque molle,
Et mollius resume.
Da basiumque doctum;
Et doctius resume.
Da basium subinde,
Et sæpius resume.
Da mille basiorum
Millena, milliesque
Et millies trecenta,
Totidemque jam resume,
Amarylli, jamque redde,
Iterumque mox resume,
Cumulosque basiorum,

Tur-

Turmasque basiorum,
Modiosque basiorum,
Segetemque basiorum,
Messemque basiorum.
Tot ergo nos vicissim
Sumamus, ac vicissim
Demus, atque misceamus
Nunc basiationes,
Quot albulus columbus
Adoneus columbus
Dat albulæ columbæ
Adoneæ columbæ.
Sic basiis amemus
Amarylli, mutuisque
Sic basiis amemur.
Sic basiis labella
Linguasque lusitantes
Penetralibusque cordis
Ex intimis vocatum
Sic spiritum beatum
Animanque misceamus,
Quæ corporis per omnes
Subito refusa partes
Tot basiationum
Det habere quamq; sensum.
Sic hasce pectus imum
Saliens utrique nostrum
Per basiationes
Se sentiat moveri:
Venisque sanguis errans
Et abditas medullas
Enutriens & ossa,

Per basiationes
Se sentiat moveri.
Quin ipsa corda pulsu
Se nostra mutuante
Hinc sentiant moveri,
Et sentiant amari,
Simulque basiari.
Cum roscidis labellis,
Et aureis capillis,
Et fulgidis ocellis
Et lacteis papillis
Motu reciprocante
Se sentiant amari
Simulque basiari.
Sic osculis amemus
Amarylli, nos vicissim
Amemus, ac amemur.
Labellulis amemus
Labellulis amemur.
Linguaque lusitante,
Et fronte blandiente,
Facetiisque gratis,
Leporibusque doctis,
Et murmure loquaci
Risuque nos procaci
Ac garrulo susurro
Nutuque non tacente,
Morsuque non dolente,
Amarylli, nos amemus.
Amplexibusque strictis,
Et brachiis amatis,
Et corculis beatis,

Gre-

Gremio, ſinuque junctis,
Et cruſculis plicatis,
Pedumque mox revincti
Laſciviente luſu
Nos nexiles amemus.
Amarylli, ſic amemus,
Amemus, ac amemur,
Donec beatitudo
Amoris illa noſtri,
Felicitaſque ſumma
Tot baſiationum
Amarylli, mutuarum
Satietque nos, & ipſis
Deabus invidendam
Amarylli, Te, deiſque
Me reddat invidendum:
Cogatque cum ſagittis
Jam mitigare flammas
Et invidum Puellum,
Et invidam Dionem,
Et invidos Amores.

Concluſio Carminum Jocoſorum.

Et ſatis in longos laxavimus otia luſus,
Jam nugata ſatis, Muſa Jocoſa, Vale.
Muſa, vale: nec me poſthac tibi crede paratum
Seria ſeu redeas, ſive Jocoſa, Vale.
Hanc tibi, quam cernis, figunt mea carmina metam,
Sit poſitus noſtris terminus ille modis.
Vitæ ſumma brevis nugas vetat edere longas,
Seria ne pereant tempora, parco Jocis.

FINIS.

Epiſtola Poëtica & Jocoſa

AD

CHRISTIANUM MARTINUM DORN, J. U. D. Amicum mihi fraternè dilectum.

DORNI, doctarum decus immortale Sororum,
Dorni, Pieriigloria magna chori.
Dorni, ſollicitæ mihi pars dulciſſima vitæ,
Dorni, lætitiæ maxima cauſſa meæ.
Quam potes, ac cupis, ac docta virtute mereris,
Promiſſaque mihi tempus in omne fide,
Accipe nunc iterum Tibi me ſcribente ſalutem,
Quæque potes ſine me gaudia firma cape:
Quæ ſperare mihi ſine Te ſi longa liceret,
Jam paterer nugas longius ire meas,
Interea quæ pauca Tibi ridenda propino
Accipe, ſique cupis ſumere plura, redi.

Verum quid ego nunc intempeſtivum θέλω θέλω μανῆναι; (*cupio cupio furere?* (a) Quaſi vero ignorem, neque meo periculo didicerim, quam impatienter hujus ſeculi ſapientia Poëticos furores ferat. Sed ignoſcere ad minimum Tu quidem ſanè debes hanc ejuratam mihi aliàs mentis alienationem, cujus neceſſitatem litterarum Tua-

(a) *Anacreon ad ſe ipſum.*

Tuarum mirifica novitas non opinanti ac prorſus invito nunc reducit: Enimvero jam ultra octiduum, Tibi tanti hic æſtimatum tempus, quod amiciſſimi fratris precibus denegares, apud Veneres γλωσσοδιδασκάλους (*linguæ magiſtras,*) illic transactum intelligens, neſcio quid mihi facundiæ Gallicæ à Te promittebam: cum ecce Tuæ diverſa plane dialecto me conſalutant. Loquentiâ ſanè, (eloquentia debebam dicere) uti conſuetudine Tua, ita expectatione mea longè majore, ne quid laudi nunc Tuæ detraxiſſe videar: ita ut jam & Amadiſii, & Equitis Solaris, & ſi quis ſimilis alius liber *Heroum mira virtutes indicat arte* (b) ejus non contemnendam tibi partem devoratam, imo concoctam haud obſcuris indiciis animadverterem, adeoque ad ſingulas ferè periodos exclamarem, *ô mentis aureæ dictum bracteatum!* (c) Verum quid animi quæſo fuiſſe mihi cenſes, Anime mi, ubi plane deguſtavi ſingulas muſteæ orationis tuæ delicias, nihil habentes,

niſi mulſa, niſi laterculos,
Seſamum, papaveremque, triticum, ac frictas nuces. (d)

Equidem, ut verum fatear,

Non ſecus in jugis
Excomnis ſtupet Evias
Hebrum proſpiciens, & nive candidam
Thracen. (e)

T 5 atque

(b) *Catull. carm. 65.* (c) *Auſon grat. act. ad Gratian. c. 6.* (d) *Plaut. Pænul. A. 1. Sc. 2. verſ. 112.* (e) *Horat. l. 3. Od. 25.*

atque ego, qui ſane illa quæ ambitu magnificæ orationis tuæ complexus es

Variâ confuſus imagine rerum, (f)
Jamdudum aſſiſto, & cupiens tibi dicere ſervus
Pauca reformido. (g)

Noſti quam contrarius ac inimicus animi mei genio ſit hic affectus, & quam plane non deperiam ineptum hoc ac prorſus illiberale modeſtiæ genus: quo parcius, tam repente hoc mihi excuſſum mireris. Id quod ſerius tamen etiam fortaſſis feciſſem, ſi ſuaviſſimæ confabulationis tuæ ſpem ulteriorem atque voluptatem in diem differre, vel præcidere mihi damnoſo æquè ac ignobili ſilentio ſuſtinuiſſem. At nunc id quod res eſt cogitans, quovis impendio vel minimam tam pretioſæ mercis jacturam mihi redimendam duxi. Itaque cum ipſe meo me modulo metiens, in novo hoc neque tuo neque meo dicendi genere, me Tibi

Nec cantare parem nec reſpondere paratum

animadverterem: & ejectas tamen Muſæo meo nuperrimè infructuoſas nimium Muſas, inutili ac pœnitenda fortaſſis olim mihi pœnitentia revocare nondum animam inducere poſſem: id quod ſolum reſtabat, introducto jam olim in Parnaſſum ad neſcio cujus veteris reipublicæ exemplum inſtituto, pelli bubulæ inſidens prætereuntium opem tamquam adverſus hoſtem flagitare cœpi. Nec mora: confeſtim ad primam inclamantis vocem, noti mihi, atque junсti

(f) *Virgil. Æn.* 11. (g) *Hor.* 2. *Sat.* 7.

cti antiqua olim familiaritate Poëtæ, Rhetores, Sophistæ, & id genus alii ventorum apud popellum venditores certatim non sine strepitu advolârunt,

ὄρνιθες ὥς

(h) Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρὸ,
Αἵτ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον, καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον,
Κλαγγῇ ταίγε πέτονται ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων,
Ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι,
Ἠέριαι δ' ἄρα ταίγε κακὴν ἔριδα προφέρονται.

avium instar

(Quemadmodumve strepitus gruum est in aëre:
Quæ ubi hyemem effugerunt, & densam umbram
Cum clangore aliæ volant circa Oceani fluenta
Viris Pygmæis cædem & mortem allaturæ,
Vernæ vero aliæ contentionem malam ferunt.)

Qui omnes operam suam adversus te certatim mihi promisere, quam ego à singulis bona, uti videbatur, fide oblatam, ab universis optima sanè acceptâvi. Proinde tantis nunc auxiliis fretus, verbis alienis, meis, solutis, ligatis, latinis, Græcis, iisque omnibus quantum licuerit atque libuerit variatis, ac permutatis tibi responsurus, *Pro re pacua loquar.* (i)

Antequam autem dicendi initium faciam, non possum, quin pro veteri inter nos amicitia confidentius in aurem te commonefaciam: ne impoſterum dum Rhetoricam Poëticæ non inurbano artificio copulas, interim à Grammaticâ divortium plane facias. Nam hac quidem

(h) *Hom. Iliad.* 3. (i) *Virg. Æn.* 4.

vice parum abfuit, quin Prifcianus clamofa indignatione, omnem in te Parnaffum Grammaticum concitaverit. Adeo indigne legem fuam de Interrogativis & redditivis, genere, numero, & cafu fibi invicem refpondentibus, nuperrimis tuis violatam ferebat: Et vero,

quod dicendum hei fiet
Tu quoque audacter nimium hoc non laudo.

Nam quid malum! Ego Gallico ac pedeftri, imo reptili penè fermone te falutaveram: tu quo infantiæ balbutientis amiculi protervius infultares, Senecam Sophocleis cothumis impofitum remittis. Cave tamen vitream mihi adeo vel potius Grammaticam bilem effe exiftimes, qui tam feftivis tuis illufionibus fuccenfeam. Quin ipfe apud rixofum fenem cauffam tuam protinus oravi, atque adeo exoravi. Sed quibus id fieri amat conditionibus: nimirum:

Nunc omitte quæfo hunc: cæterum
Pofthac fi quidquam, nihil precor: (k)

Itaque hac quidem vice meo præfidio licuit tibi ἐκπερδικίσαι. (*perdicum more è caffibus effugere*) Interim ego prima hac velitatione magnam copiarum mearum partem facile, quemadmodum collegeram, ita rurfus amifi. Neque propterea minus alacri animo fractarum reliquiarum cornua tibi oppono: utpote majorem etiam ex impari congreffu commendationem expectans. Siquidem non nifi extremi

(k) *Ter. Phorm. A.* 1. *Sc.* 2.

mi amoris est, ad ea quæ pro dignitate exequi non posse Te prævideas incitanti nihilominus obsequi. Sed jam satis vel nimis etiam ambitioso exordio expectationem tibi grandis ac tuæ similis epistolæ injeci. Ne tamen deceptum te conquæraris, prædico hoc jam nunc tibi.

Parturiunt montes nascetur ridiculus mus,

Et erit plane hic quod in veteri proverbio μεῖζον τὸ ἐπίγραμμα τοῦ σακκοῦ. (*major inscriptio sacco*) (1) Interim ad argumentum epistolæ tuæ venio, singulis ejus partibus frustillatim aliquid promti visum fuerit reposíturus. Et principio quidem de dolore quem ex absentia mea natum tibi scribis, salva res est: neque erat cur in eo credendo adeo difficilem me tibi sperares. Absit à me tantæ incredulitatis ac diffidentiæ suspicio, ut amicorum meorum ulli fidem in re tantilla denegem: nedum Tibi, cujus verba factis, imo futuris ad temporum usque minima momenta respondere, ex discessu tuo jam ante adventum in idem atque incidit postea momentum collocato, nuper tuis in gratiis compertum habeo. Itaque quin ægritudo ex disjunctione nostra quemadmodum scribis, lætitiam quam ex convictu meo perceperas omnimodè æquaverit, nullus plane dubito; neque hæc tam *Dardanio Æneæ miranda videntur*: Cœterum de magnitudine utriusque quod nihil definivisti, id vero demum non inconsulto à te factum arbitror. Neque enim

(1) *Lucian. Encom. demosthenis.*

in proportione illâ & συμμετεία affectuum mutuâ, quam vel invitus in rerum natura pati cogebaris, sed in magnitudine ac vehementiâ utriusque amoris tui erga me latebat mysterium: id quod ego nunc pro meo mihi captu formo atque figuro. Interim tantum abest, ut malignus verborum tuorum sim interpres, ut potius exquisitiorem Tibo doloris quam lætitiæ sensum esse, persuadere mihi annitar; sive in Tui, sive in mei, sive in utriusque nostrum gratiam, hanc etiam animorum nostrorum συμπάθειαν mihi fingens. Nam

Cui ego non votis blandiar ipse meis? (m)

Etsi nescio quid contra solitam judicii tui prudentiam hac ratione affingendum tibi videatur: quasi nimirum citra magnam ac evidentem adeo necessitatem deserueris illum, cujus absentiam paullo post impatienter adeo eras laturus. Sed & hac de re quidquid præceperis statuam: fidem, ut in divinis Numinis solius, ita in iis quæ ad amorem tuum pertinent, tuæ ipsius munificentiæ acceptum ferre contentus. Interim me quod attinet, amicorum meorum commodis mea metiri doctus, absentiam tuam comitumque tuorum qua possum animi æquitate fero, secretum ex præstita vobis morigeratione oblectamentum quærens, quod commune vobiscum ex quotidianæ conversationis suavitate percipere maluissem: cujus de-

(m) *Ovid.* 2. *Am.* 11.

defectui *solatiolum mei doloris* spem promissi ante hyemem reditus vestri oppono. Quem ut maturetis, etiam atque etiam vos rogo, & meo, ni fallor, jure postulo. Siquidem jam non officium, sed debitum ex stipulatu exigo. Verum enim vero, ut *res est solliciti plena timoris amor!* (n) Quævis etiam minima nescio quomodo nunc vereor, ne à proposito vos aliàs satis constantes dimoveant: Adeo ut hoc ipsum, quod te illic, veluti scribis, nunc

tegula sola tuetur

A pluviâ, molles ubi condunt ova columbæ. (o)

Etsi tu præcipuam hanc inter discessus tibi præcipitandi caussas numeres, ego nescio quomodo ad sollicitandum memet ipsum consueto ingeniosior, mansionis irritamentum interpreter. Etenim præterquam quod jam assuetus magis quam vellem huic habitationi videris: τὸ δὲ εἰθισμένον ὥσπερ πεφυκὸς ἤδη γίνεται (p) (*assuetum vero jam quasi naturale redditur*) non videris mihi sacellum ubi Vacunæ litares commodius eligere potuisse. Quippe non alibi magis

A strepitu circumcursantis nocte popelli
Liber eris, tacitoque locatus in ætheris alti
Vestibulo, poteris tranquillos ducere somnos.
Postea mane novo raucæ tua cura palumbes
Vel mediâ placidam reddent tibi luce quietem.

Ne

(n) *Ovid. Ep.* 1. (o) *Juv. Sat.* 3. *vers.* 202. (p) *Aristot.* 1. *Rhet.* 11.

Ne jam somniorum quæ diurnas osculantium imagines, gratissimis tibi per quietem repræsentationibus exhibituras, verosimile fit, suavissimam dulcedinem verborum intempestivis lenociniis commendare satagam. At magnam illam inemptorum pharmacorum copiam, quam adversus omne infirmitatum genus, hæc tibi columbarum vicinia quovis pharmacopolio promptius subministrabit, considerare aliquod operæ pretium erit. Quare ne ignores in quem felicitatis gradum, hæc musæi tui altitudo te collocaverit: cuicunque imposterum corpusculi tui parti, quod dii prohibeant, male sit, non aliunde quam à contribunalibus tuis salubrioris efficaciæ medicinam petes. Siquidem illis eo solo quod à naturâ deponere coguntur, cujusque tibi partem interdum vel invito largituras ipsas prævideo, communi medicantium consensu, tantam morborum vim curare datum est, quanta capiendæ nec Pandoræ pixidem, licet duplo à Vulcano capaciorem factam, sanandæ vero ne Æsculapium quidem cum omni familia sua suffecturum extra controversiam sit. Quid opus erit hic commemorasse jam arthritidem, apoplexiam, lethargum, hemicraniam, vertiginem, colicos intestinorum, aliosque viscerum membrorumque, ac præcipuè nodosos articulorum dolores, multiplicesque tot defluxionum, aliorumque malorum differentias, quorum vel sola enumeratio nova specie, morborum genera facile adauxerit? At his tamen

omn-

omnibus medelam; dignas Amorum matre aviculas contra incommodum suum (sit honos vocabulo) cacare perhibent, quibus hæc sapere mos est. Porro si sanguinem etiam salutiferis hisce animalculis duxeris, id quod ultra libram tamen singulis non facies, habebis, unde nec oculi doleant, nec exosis licet vigiliis, somnove meridiano, male affecti tumeant umquam vel rubescant, ac cæcutiant. Si vero cerebrum præterea excusseris,

Ad quid enim venis vivo jam sanguine cassis
Proderit egelido plenum caput usque cerebro?

Tum demum cur Veneri sacratæ sint vivificæ volucres reipsa experiere. Quod si denique vivas earundem carnes vertici applicare sustinueris, non erit cui exprobationem famosissimi hellebori umquam metuas: ne jam assatas easdem operosius commendare tibi laborem; quod sanè me longe felicius, ubi placuerit, consultus super hoc argumento Apicius præstabit. Sed non ego nimis Tibi prolixe commendo hospitium, quod relinquere te volo. Neque tamen ideo minus facies. Promitto enim & hic tibi columbarium, ubi habites, si fortassis alia conditione ad nos non transmigrare animum inducis. Idque si velis adeo excelsum, ut vereri nihil minus habeas, quam ne sis unquam

Πηλοῖο κατ' εὐρώεντος ἐλυσθείς.
(*Luto verminculoso involutus*:) (q)

Neve

(q) *Oppian.* ἁλ. β.

Neve contingat ad Te temerè

Παντοίην ὑπόπρηστον ἀϋτμὴν ἐξανιεῖσαι. (r)

(*Omnigenam facile accensum vaporem (clamorem) admitti.*)

Sed ubi tu plane ad imitationem Olympi montis

Insistens terris puro caput æthere condas.

Imo ad exemplum Jovis,

Desuper excelsus sublimi vertice terras

Adspiciens, curas hominum miratus inanes mox caput ubi libuerit retrahas, & cum Philosophicis Pythagoricorum animis

εἰς αἰθέρ᾽ ἐλεύθερον ἔλθῃς. (s)

in æthera liberum devenias.)

Ac deinceps cum iis una

κόσμου στοιχεῖον ἄριστον (t)

Ἀέρον ἠελίου τε σεληναίης τε μόρισμα

(*mundi elementum optimum*

Astrorum, solisque, ac lunæ partem)

securissima tranquillitate inhabites. Nam quid ego deorum vobis vitam quam hic agimus recenseam, quam si fando tibi condignè repræsentare possem, non putarem me aliis ad promovendum vestrum reditum argumentis indigere. Nunc *nobis non datur esse tam beatis* (u). & hæ deliciæ numerosiorem orationem meâ atque delicatiorem desiderant. Ne tamen planè nullum felicitatis nostræ gustum capias, conabor aliquam quasi promulside gustum tuum deli-

(r) *Hom. Il. 6.* (s) *Carm. Pythagor.* (t) *Orph. Hymn.* (u) *Martial. lib. 9. Epigr. 12.*

delicatulum ſane ad pleniorem olim coram inſtituendam comeſſationem invitare. Quare primo quidem nos non minus atque vos illic

(x) Ἕυδομες εὖ μάλα μακρὸν, ἀτέρμονα, νήγρετον ὕπνον.

(*Dormimus bene longum, indeterminatum, ſuavem ſomnum.*)

Ne jam quietis amabilis expertes nos eſſe falſo autumes.

Quam Homerici (y) Jovis cum Dracone Colchico communem felicitatem alto Te ſupercilio deſpicere jam olim exploratum habeo. In quo ſane neque ſtultum neque à me diverſum ſapis, qui profectò quantivis vendere noctes meas ipſi Fortunæ recuſarem: adeo ſingulis ferè galliciniis amabiles ſeſe mihi Venerum ſpecies per quietem offerunt. Ut non raro Africæ populos miſereri ſubeat, qui Hiſtoricorum tritavo memorante, (z) ſomnia nulla experiuntur. Et profectò niſi vanum prorſus eſt, quod ex fabifugarum ſecta neutiquam infimus Zeno Eleates cenſuiſſe perhibetur: (a) nimirum ex ſomniis ſuis quemque facile deprehendere, quantum in ſapientiæ ſtudio profecerit: incredibile dictu eſt, quam felices hic progreſſus breviſſimi temporis ſpatio à me facti ſint. Quamvis non audeam omnino tantos effectus Philoſophiæ meæ adſcribere, quam ego ferè irritis hunc in finem conatibus aliquan-

(x) *Theocr. Idyll.* 19. (y) *Il.* 2. (z) *Herodotus lib.* 4. (a) *Diog. Laërt. lib.* 9. *c.* 5.

quandiu non obiter ſollicitatam, nunc cui me eripuerat quieti penitus relinquo. Quin potius cœli hujus noſtri eam indolem, communemque inſulæ feſtivæ in qua degimus cum Fortunatis, Elyſiiſve campis genium illum eſſe mihi perſuadeo. Neque alia cauſſa eſt, cur tam invitus hinc me auferam, teque tam confidenter huc invitem. Sed ad ſomnum redeo, quo nos tam molli,tamque delectabili devincti, felices Endymionis æmuli, non abſque ratione, vel Te ipſo judice, quantum puto,

Stertimus indomitum quod deſpumare falernum
Sufficiat, quinta dum linea tangitur umbrâ.(b)

Siquidem in hoc amœniſſimo deliciarum regno.

Nec vigilax longam perturbat cura quietem,
Nuncia nec reducis ales Titania lucis
Excutit hic ſomnos criſtati cantibus oris,
Auroram terris reddens, hominesque labori:
Sed varia tranquilla quies in imagine ludens
Admonet in multam ſomnos extendere lucem.

Unde facile colligis quam rarum nobis eſſe debeat, Solem adſpicere antequam ab ipſo viſi ſimus: & quam oporteat Nocturnum quotidie bene multum ante nos expergiſci. Neque utrumvis injuriâ. Siquidem & aſtrorum principem velle præire non niſi deperditæ arrogantiæ foret, & æquiſſimum ſanè, primum ſur-

(b) *Perſ. Sat.* 3.

ſurgere eum qui cubitum primus conceſſerit. Ne tamen in aliqua fortaſſis infelicitatis parte ponas, quod Auroram non videmus, ſcire debes & hoc nobis quotieſcunque lubet contingere. Quando videlicet ludo deliciiſque tranſacta nox, *nox non ebria, ſed ſoluta curis.* (c) tum demum nobis optabilem Morphea quando reliquos mortalium deſeruit, excipere patitur. Imo quod majus etiam eſt atque præclarius, nobiſque adeo præ aliis terrarum incolis peculiare; quemadmodum Elyſias ſedes ver perpetuum, ita noſtras haſce jugis etiam Aurora beat.

Λαμπεροφαὴς, καλλιφεγγὴς, φαεσίμβροτος ἠώς,
Λάμπετις, αἰγλήεσσα, ῥοδόσφυρος ἢ ῥοδόπηχυς,
Θεσπεσίη, καθαρὰ, ῥοδοδάκτυλος ἀμβροσίη τε.

(Splendidum lucens, pulchrum radians, lumen præbens mortalibus Aurora
Lucida, clara, roſeas plantas, roſeas ulnas habens,
Divina, pura, roſeos digitos habens, atque Ambroſios.)

Neque hæc matutina tantum, ſed & jam meridiana, & veſpertina, imo & noctiluca: & quod imprimis in ea probes nullo Tithoni aut Cephali raptu infamis, ſed caſta plane, & virginali pudore æque conſpicua, ac pulchritudine Angelicâ, imo divinâ.

Ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις. (d)

(Sed

(c) *Martial.* 10. *Epigr.* 47. (d) *Hom. Il.* *α.* *ver.* 140.

(Sed de hoc quidem postea colloquemur iterum,) Interim nunc *Lucescit hoc jam* : neque tamen nos ii sumus qui summum in somno bonum collocent : quem equidem non aliter atque speculum diurnarum actionum considerare debes, in quo

Quæcunque mentis agitat insomnis vigor (e)
Ea per quietem sacer & arcanus refert
Veloxque sensus.

Itaque quod vel me tacente intelligis,

Ipsa dies pulchro distinguitur ordine rerum (f)

Eoque tam multiplice prorsus, atque vario, ut non aliter plane ac somniorum, ratio ejus optime tunc constet, si quam minima reddatur. Nam quorsum ego

Matris munera Cypriæ,
Quorsum dona Cupidinis,
Risus, delicias, jocos,
Fidis & bene creditos
Sales auribus efferam,
Læti gaudia pectoris?
Et quæ basia sumere
Suadet nil prohibens Amor;
Et quæ basia reddere
Cogit rapta sibi Venus?

Et quæ cætera quam debeant nobis esse dulcia,

Ex desiderio poteris cognoscere certo,
Quem tibi designat subtilis in ore saliva. (g)

Quin ergo rectius

hæc

(e) *Sen. Octav.* (f) *Juven. Sat.* I. (g) *Schol. Salern, c.* 7.

hæc ego mecum (h)
Compositis agito labris: si quid datur oti
Illudo chartis.

Animoque magis quam antehac umquam liquido & sereno

Divis Amorum, cum Charitum choro,
Musisque amicus, tristitiam & metus (i)
Trado protervis in mare Creticum
Portare ventis.

Et lectiones, scriptionesque, ac meditationes solitas, tum Theatra, prodeambulationes, & alias corporis exercitationes, consueta mihi temporis terendi subsidia alternis interponens, cum Catullo meo subinde cantillo, (k)

O quid beatis est solutius curis,
Cum mens reponit, atque nos peregrino
Labore fessi venimus larem ad nostrum,
Desideratoque acquiescimus lecto!
Hoc est quod unum est pro laboribus tantis,

Quod equidem si mihi durat,

Quis me uno vivit felicior, aut magis est me
Optandus vitâ, dicere quis potuit? (l)

Denique in antro Mercurii nos constitutos puto, de quo Thracius illæ Musæ non ignobilis filius,

Qui saxa cantu movit & domuit feras,
(m) *Hebrique tenuit impetus dulci morâ.*

In hæc verba cecinit.

"Or

(h) *Hor.* 1. *Sat.* 4. (i) *Id.* 1. *Od.* 26.
(k) *Carm.* 32. (l) *Catull. Carm.* 106.
(m) *Phædr. Prolog. lib.* 3.

Ὃν δὲ κεν ἀνθρώπων πεπνυμένον ἦτορ ἄγῃσιν
Ἐς πολυήρατον ἄντρον ἐπελθέμεν Ἑρμείαο,
Ἔνθ' ὅγε παντοίων ἀγαθῶν κατέθηκεν ὅμιλον
Ἄψα κεν ἀμφοτέρῃσιν ἀνείατα πολλὰ κομίζων
(n) Οἴκαδ' ἀποστείχει περιφορμὸν πολύδακρυν ὀϊζὰς.

(At quemcumque virum ducit prudentia cordis
Mercurii ingredier speluncam, plurima ubi ille
Deposuit bona, stat quorum prægrandis acervus;
Ambabus valet hinc manibus sibi sumere, & illa
Ferre domum, valet hinc vitare incommoda
cuncta.)

Habes quantum licet in prologo vitæ nostræ fabulam, cui an spectatorem, vel actorem etiam te adjungere velis dispicies. Interim illam non illepido nuper spectaculo etiam auxit exhibitum nobis nescio quorum Ædilium liberalitate animal peregrinæ prorsus formæ atque indolis quod tamen non absimile omnino sit Indico illi, quod Μαντιχώρου jam olim nomine descriptum nobis Phile reliquit; (o) quod sit

Θὴρ δασύς τ' ἐρυθρός τ', εἶδος ἀνθρώπου φέρων,
Ὄμματα δὲ πυρσοῖς ἐμφερῆ γλαυκοχρόοις,
Ὀφρῦς δὲ θηκτὰς ἐκφοβεῖν καὶ μακρόθεν,
Ὦτα στεγανὰ, καὶ περιμήκη μετρίως,
Καὶ σφαιροειδῆ, καὶ ψιλὰ πρὸς τὰς βάσεις,
Ὀδόντας ὀξεῖς, δυσθεώρητον στόμα.
Τὰ δ' ἄλλ' οὐδὲ σαφῶς ἐντελὴς ὁ θηρολέων.
Μόνην γε μὴν ἔγκεντρον οὐρὰν ἐκφύων,
Ἐκήβολος μέν ἐστι τοξότης φύσει.

Bel-

(n) *Orpheus lib. 2. de Capillis*. (o) *Histor. animal. c. 35*.

(Bellua, Villosa, rubra, atque hominis os præ se ferens,
Facesque luminum colore cæsio,
Superciliaque idonea ad formidinem
Cipridam, & aures hispidas, nec admodum
Longas rotundas, & basin versus glabras,
Denteis acutos, osque visu tetricum:
Refert leonem relliquo sed corpore,
Præter quod est armata cauda spiculis,
Quas ceu sagittas ipsa mittit eminus.)

Habes formam externam, de interna hoc etiam ignorare non debes, esse quosdam ex iis qui sapientiam profitentur, qui rationabilem hanc nostram censeant, ex risibilitate (sit venia digno auctoribus suis vocabulo,) demonstrari posse. Quos tamen ego in hoc ipso ne quidem semiveraces arbitror: nisi fortassis conterraneos huic nostræ bestiæ simios majores, quorum risu sylvas sæpe satis spatiosas resonare qui ab Indis redeunt asseverant, plusquam semi rationales contendere velis, quod equidem *credat Judæus apella*, vel si quis alius peponem pro corde, fungum pro cerebro gestat, *non ego.* Verum utut hæc quidem sese habeant: non puto post luculentam adeo appositamque descriptionem nominari Tibi à me Menandrum debere. Menander,

ille nempe quem probè nostri,
Homo est venustus

(quasi Venere onustus, puto enim eodem Parnassi jure interpretari mihi licere, verba veterum, quo mea faceres)

& dicax, & urbanus
Idemque longe plurimos facit versus. (p)

Atque utinam faceret tantum, equidem tolerandus adhuc foret inter *secli incommoda pessimos Poëtas*, (q) nunc non tantum facit quotidie, sed & recitat, idque nil minus quam rogatus, imo nauseantibus atque invitis recitat, increpantibus atque irridentibus recitat, ludentibus, ambulantibus prandentibus cœnantibus, & nescio quid non agentibus recitat tamen. Neque recitat tantum, sed & applaudit sibimet ipsi tanto impetu, ut nemo possit benignius,

neque idem umquam (r)
Æque est beatus ac poëma cum dictat.
Tam gaudet in se, tamque se ipse miratur.

Enimvero non vulgaris, neque obvii miraculi res est, audire senem plus quam Catoniana gravitate composito vultu, propriis suis ac ineptis, certe intempestivis recitationibus incessanter acclamantem, φεῦ, εὖ, σοφῶς, μεγάλως, θείως, δαιμονίως, (s) *Pulchrè, argutè, probissime, effectè, graviter, citò, nequiter, euge, beate,* (t) Imo ut solennibus ipsius verbis utar, *buonissimo, buonissimo, non si può meglio, ah la bella cosa, ah, bravo, polito: voila la belle pensée, la comprenez vous, he que celà est galant, que cela est excellent: voilà où va l'esprit d'un homme: quatre points dans un même vers: il ne se peut rien dire de plus fort sur*

(p) *Catull.* 22. (q) *Id.* 14. (r) *Id.* 22.
(s) *Vide Voss. de Imitat. Veterum. c.* 8. §. 7. *ibique citatos.* (t) *Martial.* 2. *Epigr.* 27.

sur ce chapitre. & quæ cœtera ipse nisi meis auribus hisce non accrederem. Atque hoc quidem solum hominis vitium hactenus ego cognitum habens, mecum quibus poteram rationibus excusabam, ita nempe cogitans,

Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam,
Quem non in aliqua re videre Suffenum
Possis. Suus cuique attributus est error,
Et non videmus manticæ quod in tergo est. (u)

Imo *Unicuique dedit vitium natura creato.* (x) & quidquid sit, tandem

Sese omnes amant. (y)

At quantum nunc video,

est hoc mediocribus illi (z)
E vitiis unum.

Etenim quotidie propemodum, nocte dieque

Indulgetque mero, mergitque in pocula mentem. (a)

adeoque instar exulis Marii apud Satyrographum (b) *ab octavâ bibit, & fruitur dîs iratis.* Neque tamen hoc, ut ille, de suo, ne quid erres. Imo siquidem illi credimus; miserior homo non est, quam qui de suo prandet ac cœnat. Quod ipsi ne contingeret: artem Græcam traduxit in gentem suam, elegitque sibi hoc vitæ genus, quo à manè usque ad vesperam cir-

 cum-

(u) *Catull.* 22. (x) *Propert. lib.* 2. *Eleg.* 22. (y) *Plaut. Captiv. A.* 1. *Sc.* 2. *v.* 19. *& A.* 3. *Sc.* 1. *v.* 18. (z) *Hor.* 1 *Sat.* 4. (a) *Manil. Astronom. lib.* 5. (b) *Juven. Sat.* 1.

cumiret ſalutatum amicos, & captatum alienos cibos. Neque domi tantum Reges ſuos quærit, ſed in plateis, in foro, in curia, in aula, & ubicunque locorum licet, perſequitur, quibus occinat tritum illud ſuum *Jube ad Te veniam meridiatum.* (c) cui mox veſpertinum ſuccedit, *Ubi cænamus?* Quod ſi quis verecundius ſe ipſum invitantem repellens, menſæ adhibere cogatur, non facile dicere eſt, quantis pœnis intempeſtivum pudorem luat.

Quanta pernis peſtis veniat, quanta labes larido.
Quanta ſumi ni abſum edo, quanta callo calamitas. (d)

Sanè vix crediderem Eriſichthonem largius comediſſe. Jam de ſiti plus quam Tantaleâ quid dicam? cujus argumentum evidens præ primis eſſe poteſt, quod etiam

Οἰνοβαρὲς μετὰ δαῖτα μυθοσφαλὲς ὄχυος·
Νικηθεὶς ἁπαλῷ λισπμιλεῖ βρομίῳ ἐλλάσων·
(Ebrius à cœna dubiè veſtigia ponens.
Devictus dulci ſcilicet à Bromio.)

nihilo minus, neque ſegnius cum Milone Theocriteo balbutiat (e)

Εὐκτὸς ὁ τῶ βατράχω παῖδες βίος· οὐ μελεδαίνει
Τὸν τὸ πιεῖν ἐγχεῦντα· πάρεστι δ᾽ ἄφθονον αὐτῷ.
(Ranæ vita optanda eſt, ô pueri; neque enim curat
Potum infundentem: ſed abunde illi ſuppetit.)

Id quod equidem minus miror: utpote qui ſciam,

(c) *Catull.* 33. (d) *Plaut. Captiv. A.* 4. *Sc.* 3.
(e) *Idyll.* 10. *v.* 52.

ſciam, quam ipſi, *ignes interiorem edant medullam*: (f) modo ignes nominari mereantur

flagrans amor, & libido (g)

Quæ ſolet matres furiare equorum
Sæviens circa jecur ulceroſum.

non ſine queſtu.

Atque hic eſt Menander ille, Poëta ineptus, ebrioſus, ac amans, qui non putavit ſatis jucundum fore præſentem vitæ noſtræ actum, niſi ipſe mimis ſuis perridiculis eundem etiam variaret. Quorum ſane non poſſum quin unum Tibi ad minimum recitem, licet jam alias epiſtolæ modum exceſſerim. Enimvero

Res eſt ridicula, & nimis Jocoſa, (h)
Dignaque auribus, & tuis cachinnis,

Noſti nempe me hoc ipſo duce in hanc deliciarum inſulam, felixque in ea Nympharum conſortium perveniſſe: quo ſane nomine aliquid illi debere me non infiteor. Siquidem ex quo agere hîc cœpi, & amicis, & mihimet ipſi quodammodo videor τά τε ὄμματα φιλοφρονεστέρως ἔχειν, καὶ τὴν φωνὴν πρᾳοτέραν ποιεῖν, καὶ τὰ σχήματα εἰς τὸ ἐλευθεριώτατον ἄγειν. (i) (*oculos amabiliores habere, & vocem mitiorem fingere, & geſtus in ſpeciem quandam maximè liberalem convertere*) ut adeo non tam ipſorum, quam Xenophontis teſtimonio credere debeam me ὑπὸ τοῦ σώφρονος ἔρωτος ἔνθεον. (*amore pudico afflatum.*) Quod ſi verum putarem, nullibi ſecurius, quam fidiſſimis

(f) *Catull.* 36. (g) *Hor.* 1. *Od.* 25. (h) *Catull.* 57. (i) *In convív. pr.*

mis tuis auribus deponi hoc secretum à me posse considerem. Quamvis cui secretum hoc teneri à me deberet, caussam nullam videam. Cum

Quæ me cunque domet Venus (k)
Non erubescendis adurat
Ignibus, ingenuoque semper
Amore peccem.

Neque adeo te ab humanitate omni alienum existimem, qui probro mihi daturus sis, si minus jam *dulces amores sperno puer* (l): modo ne in stultitiam aliquam aut turpitudinem ista abeant. Interim si Menandro potius quam mihi apud te fidès est.

Ἐγὼ ἔραμαι σχεδὸν ἑνδέκα ἡμέρας. (m)
(*Ego amo propemodum jam undecim dies.*)

Neque enim eo mihi sapientiæ perventum est, ut cum Socrate (n) dicere possim, οὐκ ἔχω χρόνον εἰπεῖν ἐν ᾧ οὐκ ἐρῶν τινὸς διατελῶ. (*non habeo tempus aliquod commorare, quo non amore alicujus captus fuerim.*) Porro ex ejusdem auctoris sententia, non tam amo quam amor. Ne quod fieri à plerisque amat, infeliciter primos amores meos me collocasse, aut ineptam adeo Rhetoricam, qua ne puella quidem osculum persuadere possim addidicisse existimes. Itaque hoc si est, uti sane neque nolle hoc, neque negare libet:

Quis

(k) *Hor.* 1. *Od.* 27. (l) *Hor.* 1. *Od.* 9. (m) *Theor. Idyll.* 10. (n) *Xenoph. conviv. p. m.* 706.

Quis ullos homines beatiores (o)
Vidit, quis Venerem auspicatiorem?

Ad minimum neminem nostri amantem fore puto, quin exclamet,

Ὄλϐιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεϱέωνται. (p)
(*Beate qui amant, cum æqualiter redamantur.*)

Tu certe scio non cessabis pro veteri tua in me benevolentia accinere,

bona Te Venus.
Juvet, quoniam palam
Quod cupis capis, & bonum
Non abscondis amorem (q)

Verum quidquid hujus rei sit, tute qui & me & Menandrum nosti, facile judicabis, modo Angelicam videris, quod ut quantocius facias numquam admonere te desistam. Interim mimum nunc persequar. Postquam igitur, quemadmodum dixi, Menandro proxenetâ, & in Insulam hanc & in familiaritatem Venerum Insularium haud ægre sum admissus, non putavi equidem Romæ aliis quam Romanis mihi moribus vivendum. Neque mirum, si offendiculum iis à me ponendum non esse duxi, ex quorum convictu, atque colloquio, tum linguæ tum morum elegantiam seculi hujus judicio (recto, an corrupto, quid mea interest?) approbatam discere plane constitueram. Quare ut condignum hic vitæ meæ fructum caperem, neque ludibrium adeo aut odium quorum mi-

 nime

(o) *Catull.* 46. (p) *Bion. Fragm. p. m.* 300.
(q) *Catull.* 62.

nime volebam incurrerem: quanta potui comitate morum atque modeſtia, nec ingratâ aſſiduitate commendare me novis neque inclementibus magiſtris laboravi. Idque quo rectius præſtarem.

Non mihi ſurreptos Themidi tetricæque Minervæ
Muſarumque choro totos impendere Soles
Colloquiis, & non habituris ſeria ludis
Relligio velut ante fuit. Sed fronte ſeverâ
Deterſæ nebulæ, placido redeunte ſereno.
Protinus inſomnes curæ, meditatio pernox,
Exceſſere animo, diſcendique anxius ardor;
Otia queis, hilares & ſucceſſere lepores,
Grataque jucundæ ſubierunt gaudia menti.

Primus Menander ſenſit (*Quid non ſentit amor!* (r) repentinam animi mei metamorphoſin. Quodque ſolent ferè per ſuam pedem alios qui adſpiciunt, de meis judicaturus moribus, ſuos in conſilium adhibuit. Ex quibus cum in amorem me incidiſſe tamquam bluttam in pelvim continuo ſibi, ita ut nihil firmius perſuaderet: quid mirum, ſi ſtolidâ rivalitate ſua ſubmergendum me ſibi arbitratus eſt. Ex eo itaque tempore non niſi

Κακ' ὀσσόμενος προσέειπε. (s)

(*Malignum adſpiciens alloquutus eſt*)

Idque rarius, & parcè. Mox colloquio omni abſtinere: tandem ſalutationibus etiam & reſalu-

(r) *Ovid. Metam.* 4. *Fab.* 4. (s) *Hom. Il. a. verſ.* 105.

salutationibus, omnique adeo humanitatis consuetæ officio. Quæ omnia, quemadmodum ego parum vel nihil hactenus in illo curaverã, ita eorum parsimoniam serius mihi notandam sumpsi: observatam vero etiam furori hominis Poëtico vel Bacchico potius, quam ignoto mihi hactenus neque in sene unquam suspectato amoris vitio imputavi. Donec tandem cum Angelicâ domesticâ nostrâ familiariores super hac re sermones cædens, fœdum ex ea & inveteratum hominis morbum cum stupore intellexi. Quid enim quæso, inquit, adeone in amore hospes es, qui nondum etiam intelligas cujus morbi symptomata hæc esse debeant? Nimirum illud monstrum hominis, ex malo, credo, genio & invidiâ, infaustis astris ac fato irato natum, quod pluribus annis

Stulta maritali jam porrigit ora capistro, (t)
Dardana quam Graio Troia sub hoste fuit. (u)

Cuique alternis tantum non diebus, digna tam infelici Socrate qui ipse docti cognomen sibi fecit, Xantippe, caput sandalio mitigat: quemque

Jam testes senii deformant undique cani; ne reliqua etiam nota tibi hominis vitia repetam: is nihilominus, tot jam annis impotente prorsus amore miserum me persequitur. Neque licet mihi quemquam blando vel nutu vel sermone colere, quin illud Veneris opprobrium confestim rivalem sibi datum existimet, in

(t) *Juv. Sat. 6. v. 34.* (u) *Ovid. 5. Trist. 10.*

quem quando aliter non potest, omnium dirarum imprecationibus saeviat: quas tamen in ipsius caput redundare omnes oportet, adeo illi

Quotidie est deterior posterior dies. (x)

Neque jam video quomodo non in manifestam & perpetuam omnino phrenesin, hæc provectæ adeo ætatis intemperies abitura sit, nisi propediem aliquis αὐτὸ μηχανῆς Æsculapius generosam tam crudeli malo medicinam adferat; Aut labyrintheo cita mors è carcere solvat.

Postquam hæc non sine aliquo amabilis confidentiæ oblectamento lepidissima puella exposuisset: cœpi sane animum in tam ineptam atque acerbam senis miseriam profundius injicere, tenuitque me aliquamdiu suspensum, tot malorum non absque mœstiori commiserationis sensu facta inter se comparatio. Quid enim, mecum ajebam:

Quem senium, sitis, & paupertas vexat, & uxor;
Quod summum à tantis dixeris esse malis.

Sed mox absolvit me hac dubitatione illud antiqui Comici,

Γέρων ἐραστὴς ἐσχάτη κακὴ τύχη.
(*Senex amator ultimum infortunium.*)

Qua mecum confirmata sententiâ, cum non satis tranquillâ attentione singulos tacentis nutus observare jam severiorem aliquantulum puellam adverterem: veritus ne hic ludius Tragœdiam nobis pro Comœdia daret, hoc unicè

(x) *Subs. Syrus.*

unicè imposterum mihi curandum censui ut quantum ejus fieri posset, incurabilem hominis insaniam potius in recreationem quam in molestiam aliquam nostram converterem. Proinde serenato quantum poteram vultu, oculisque ad hilaritatem iterum compositis. Quantum ex te intelligo, mea Angelica, inquam,

habet hic morbum (y)
Nec elegantem, ut arbitror, nec urbanum:

Sed cui tamen medicinam nos debere puto: quam etiam adeo, nisi Æsculapius me plane fallit, inventam jam nunc habeo. Cum quodnam illud tam compertæ efficaciæ pharmacum esset, ex quo desperato adeo ac veteri morbo remedium præsens sperarem, puella licentiore curiositate quæsivisset. Cogitavi quidem, dixi, de helleboro, similibusque ejus generis herbis, sed vereor ne vergentis ætatis imbecillitas ista tam generosa non satis commode ferat. Quare mitioribus utendum puto, & magis lentæ quidem, sed non minus certæ virtutis remediis. Et vero si omni & suspicione & metu gravatum miselli animum, uno impetu liberemus, annon optimam & saluberimam tot cruciatibus inde ortis medelam allatam putes? Cum illa annuisset: atqui nihil, subjungo, nobis facilius: modo quæ ipse falsò metuit à nobis, atque suspicatur ea, nos reverâ atque palam etiam ipso teste faciamus.

(y) *Catull.* 40.

Cum hæc incogitata libertate protulissem, visa mihi derepente Angelica, dejectis in terram modestius oculis, insolito penitus ardore

(z) *Flagrantes perfusa genas, cui plurimus ignem*
Subjecit rubor, & calefacta per ora cucurrit.
Indum sanguineo veluti violaverit ostro
Si quis ebur, vel mixta rubent ubi lilia multâ
Alba rosâ: tales virgo dabat ore colores.

Quæ sane numquam mihi Auroræ similior visa est, quando videlicet.

Non idem Eoi color ætheris, albaque primum (a)
Lux rubet, & flammam propioribus eripit astris.

Intellexi ingenui pudoris signum, cui ne vim facerem, ad alia continuo sermonem meum deflexurus: Ad minimum, continuavi, debemus artificiosa mutui amoris simulatione, ambigua spei ac timoris tormenta homini adimere: ac in eorum locum propinare ludorum ludificabilium drachmas aliquot in dies singulos. Neque enim nisi amaroribus contractos ex dulcore vermes expelli constat. Et quidni reddat vexatio intellectum, quem dare posse eandem tritum tot seculis vulgi sermone proverbium satis confirmat. Cum hoc meum consilium non indecoro risu Angelica approbaret: constituimus imposterum omnia inter nos ex compacto ita gerere, ne quod Menandro amplius dubium relinqui de amore nostro posset. Ex illo igitur tempore dici non potest, quot quantisque exemplis illum ludificati simus. Ete-

(z) *Virg. Æn.* 12. (a) *Lucan. Pharsal.* 2.

Etenim adhibita eſt in conſilium tota domus, ne qua perſona ubi opus foret tam lepidæ fabulæ deeſſet. Itaque mirum jam non eſt, ſi aliquando vel reſipiſcit, vel *radicitus è vitâ ſe tollit & ejicit* (b) quorum hoc quidem jam dudum credo feciſſet, niſi emigrantem jam jam animulam aliquoties lepido aliquo & vivifico dicto Angelica retinuiſſet. Neque tamen propterea minus limen noſtrum atque antea vexat. Quinimo credas ipſum è catellorum genere eſſe, qui eo ſæpiſſime recurrunt, ubi plurima vexatione irritantur: adeo ad omnia diei momenta nobis obrepit, & prandentibus, cœnantibus, ludentibus, prodeambulantibus, denique quidvis aliud agentibus odioſiſſimus ſpectator aſſiſtit. Itaque nemo jam eſt ex omni familia noſtra, quin lubens quantis poteſt illuſionibus hominem exagitet. Alius ipſi felicitatem amoris noſtri, non ſine augmento enarrat: alius ſuos ſeni exprobat, utque tumbam potius quam amicam quærat, admonet. Inde prodit qui amare hominem neget, cui mox magna argumentorum ſerie contradicitur: provocatur ad Judicium, ſententia dubia dicitur, denique mille modi novi excogitantur quotidie, quibus omnium applauſu deridiculus ſit. Non puto tamen ægrius quemquam ipſi me facere, etſi verbum cum homine non commutem, ſed dum ipſe omnium ſcommati-

V 7 bus

(b) *Lucret. lib. 3. verſ. 891.*

bus celebratur, soli Angelicæ loquar, & inter amplexus atque oscula occinam,

Bella puella, puella candida (c)
Quæ bene superas lac & lilium,
Albam simul rosam rubidam
Aut expolitum ebur indicum.
Pande puella, pande capillulos
Pande puella stellatos oculos
Porrige labra, labra corallina,
Da columbatim mitia basia,
Cor mihi penetrant hæc tua basia.

Sanè nuperrimè parum abfuit, quin hac ratione penitus me tam inviso observatore uno impetu liberaverim. Fortè ex ambulatiuncula domum revertebamur, compositis uti solebamus paribus, nimirum ut ego Angelicam, reliqui suam quisque ducerent. Non adfuerat autem, nescio an consultò, certe præter consuetum Menander, quem mox domum regressi, in obscurissimum vestibuli angulum se abdentem, vultumque ne vel visus agnosceretur, pallio obvolventem, ego & Angelica, reliquos tum forte præcedentes, primi conspeximus. Cumque facili negotio consilium ipsius divinaremus, signo comitum etiam reliquis dato, ne quod ille quærebat non inveniret, dissimulato ipsius conspectu quo cœperamus ordine progressi sumus: donec quantum viæ nostræ ratio permittebat proxime illi constitutus, basium ab Angelica poposci: dictum, factum, dedit illa mihi continuo Sua-

(c) *Cornel. Gallus*

Suaviolum dulci dulcius ambrosia. (d)

Ibi vero operæ pretium fuiſſet videre ſtatum Menandri in angulo, collapſis præ doloris impotentia brachiis pallioque, non alia re quam ſtultitiâ ſuâ tecti. Nimirum tum demum os illud impudens, in quod præ Bauhico minio nihil hactenus mendaciâ potuerant, tantillum de colore ſuo demiſit: credo ut locum tandem aliquem pudori deinceps concederet. Certe (e)

Palluit, ut nudis preſſit qui calcibus anguem
Aut Lugdunenſem Rhetor dicturus ad aulam

(f) Ἀμφασία δ' αὐτὸν ἕλε πίσυνον δ' ἄλγος ἔχοντα.
Δίζετο φάρμακα πάντα.

(Conſilii inopia vero occupavit tantum dolorem habentem
Quærebatque omnia remedia)

ſed, ἀναλθέα φάρμακα πάντα
(Inefficacia remedia omnia)

Proinde, *ut relicta ſenſit ſibi membra ſine viro* (g) neque fore ſperavit, ut repente prorumpens è latibulo verbum tanta indignatione ſua dignum proferret, palliolo ſuo furtim iterum circumdatus, tamquam pullus gallinaceus ſtuppa, trepidus ſilenſque nos cum omni comitatu noſtro prætermiſit: nihil aliud jam quærentes quam locum, ubi contentum ægre hactenus riſum pleniſſima libertate effunderemus. Quod cum in cœnaculo ſatis ſpatioſo primum pro ſe quiſque ad neceſſitatem feciſ-

ſet;

(d) *Catull.* 98. (e) *Juv. Sat.* 1. (f) *Bion Idyll.* 5. *v.* 16. (g) *Catull.* 64.

set; cœpimus paulatim ex mutua visi modo portenti descriptione deficientem jam risus materiam recolligere, & alternis elogiis mirificam consternatissimi Menandri speciem invicem celebrare. Sed lupus in fabulâ, Neque umquam sanè lupo similior Menander: cui ut alias oculi perpetuo furore rubent, vultusque fervet, ac dentes fremunt:

(h) *Tum vero postquam solitas accessit ad iras*
Caussa recens: plenis tumuerunt guttura venis
Spumaque pestiferos circumfluit albida rictus.

Equidem non parum in vultu ejus caussæ erat, cur metueremus, ne pugnos edendos nobis daret, ac dentilegos nos faceret: sed freti ignaviâ hominis, vultu ad securitatem formato, tamquam ex improviso adventantem excepimus: Tum fessum quem ipse pro morum suorum rusticitate jam sponte capiebat, studiosius precati, quo dignam præmeditatione orationem citius perciperemus, caussam commotionis animi, ex vultu se prodentis ultro sciscitari, tanquam ignari cœpimus. Ibi vero Menander veluti dignum aliquid se, & pro concione dicturus, postquam circumstantem coronam hinc inde semel atque iterum circumspexit; demum oculos in matre Angelicæ penitus defixit. Inde repetita altius oratione laudare veterum prudentiam, apud quos

Ἀ ιπὸν τι ἐ νόμος,
Γυναῖκας ἀνδρῶν μὴ βλέπειν ἐνάντιον.

(fas

(h) Ovid. 3. *Metam. Fab.* 1.

(fas & lex erat,

Mulieres viros contra non intueri,)

Itemque

Εἰς ὄχλον ἕρπειν παρθένοισιν οὐ καλὸν,

(In turbam prodire virginibus non decorum (i)

Neque id abs re:

Καὶ πῶς ἀκεραιφνὴς ἐν νέοις στρεφωμένη,

Ἔσται;

(Et quomodo incorrupta inter juvenes versata
Erit? (k)

Idem Romanos

Terrarum dominos, gentemque togatam sensisse.

Nimirum: *non nimis potest* (l)

Pudicitiam quisquam suæ servare filiæ.

Hodie proh dolor non idem fieri, sed omnia bene introducta moribus in pravum verti, adeoque & conspatiari nunc cum virgunculis juvenes; non sine summo pudoris ac famæ periculo. Inde arrogantissima satyrâ in mores seculi diu ad nauseam omnium debacchatus, tandem ad nostram plane conversationem sermonem dirigere: eam neque sine scandalo, neque sine manifesto vitio esse. Tandem clamare, ac vociferari, indignum facinus, comperisse se habere Angelicam pro amasio me peregrinum. Id adeo credere se, qui familiaritatem nostram etsi nuperam, intimam tamen merito suspectam semper habuisset; modo vero etiam vidisset oculis suis me non invita

Le-

(i) *Eurip. Orest.* (k) *Id. Alcestid.* (l) *Plaut. Epidic. A.* 3. *Sc.* 3. *p.* 27.

Lædentem oſcula quæ Venus
Quarta parte ſui nectaris imbuit. (m)

Quid inde futurum, ſi ea res in vulgus emanet; quibus undis hanc honoris ſui maculam ablui poſſe ſperet. Denique haud obſcure præ ſe ferebat, ſe iis moratam moribus, uxore ſua præ mortuâ, (quæ tamen præter ipſius mortem nihil ſuperos orat,) non ducturum. Jam detonuerat, quamvis ægrè admodum ambitioſa hæc Philippica, cum albis dentibus inficetiſſimum oratorem irridentes

Conticuere omnes, intentique ora tenebant. (n)

Nonnulli quidem in Menandrum, tamquam plura dicturum; plerique tamen in me, tamquam reſponſurum inſtitutæ contra me præcipue declamationi. Quamobrem etiamſi ego plauſibilius multo mihi ducerem in ſinu gaudere, quam ineptæ hominis loquacitati contradicere: ne tamen minus reſponderem non injuſtæ amantiſſimorum mei ſodalium expectationi, hunc in modum irridere ſimul ac refellere nugacitatem delirantis & ætate & amore ſenis bibacis cœpi.

(o) *Dii immortales, homo homini quid præſtat! ſtulto intelligens*
Quid intereſt: Itl adeo ex hac re venit in mentem mihi.

Nam ego quidem,

Moribus præfectum mulierum hunc factum velim. (p)

Sanè

(m) *Hor.* 1. *Od.* 13. (n) *Virg. Æn.* 2.
(o) *Ter. Eunuch. A.* 2. *Sc.* 2. (p) *Plautus.*

Sanè antiqua ſapere ex illo tandem diſcerent: Nimirum *quo pacto ex jure heſterno panem atrum vorent.* (q) ſiantque velut ipſe *converritores pridianæ reliquiæ* (r) Moribus enim antiquioribus nos profectò uti poſſe non puto, quam quos *felices atavorum atavi* in nos perpetuæ ſucceſſionis ſerie maximè laudabiles derivarunt: quos equidem adultas puellas juvenibus internatare ſine ſcandalo atque vitio conſpexiſſe, Hiſtoriarum ſcriptores fide digni teſtatum faciunt. Ne tu nunc fœdiſſimam Orientis barbariem in Græcos Romanoſque non niſi per contagium idque declinante jam utriuſque populi virtute pariter ac fortuna, deductam, nobis pro eâ qua laboras ingenii ſcabie commendare ulterius deſudes. Sed heus tu, bone vir,

Quin tu alium quæras cui centones ſarcias. (s)

Nam in me quidem operam miſere ludis, qui intus & in cute te novi, quam ſis ex iis,

qui ſtultitiam nauſeant, (t)
Et ut ſapere videantur, cœlum vituperant.

Nam alias, quid tua hanc rem curatio? An tantus Sapiens neſciebas culpam eſſe immiſcere ſe rei ad ſe nihil pertinenti? Et quærentes ea quæ non debebant, quæ minime vellent invenire? Sed mirum, niſi cor tuum rete Vulcanium illud ſit, quod Venerem Marti conjunctam omnium Deorum oculis exponebat: niſi quod

(q) *Ter. Eunuch. A.* 4. *Sc.* 5. (r) *Apulej. Apolog.* (s) *Plaut. Epidic. A.* 3. *Sc.* 4. *verſ.* 19. (t) *Phædrus.*

quod tuum soloci nimis filo contextum, vel cœcis patet homuncionibus, cum tamen illud vel superos falleret. Sane quantum nunc audio, non minus apud te, quam apud Hesiodum, Amor & Lis eodem partu editi sunt. Verum quandoquidem ab Amore te nihil quidquam deterrebat canities tua, & βίος ἑσπέραν ἄγων (*vita vesperam agens*) quippe *cujus* jam olim admodum

Octavum trepidavit ætas (u)
claudere lustrum:

Attamen pro eâ quam præ te fers animi generositate cogitare debebas, non nisi degeneres in discordiis spem collocare, neque virtute vincere qui possunt facile odiis quemquam oppugnare. Sed quoniam Poëta es, audi sodes Propertium Gallo tibi plane, ni fallor, simili canentem. (x)

Invide, Tu tandem voces compesce molestas
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi vis, insane? meos sentire furores?
Infelix, properas ultima nosse mala,
Non est illa vagis similis conlata puellis,
Molliter irasci non sciet illa tibi.
Aut si forte ausis non est contraria nostris,
At tibi curarum millia quanta dabit!

Imo si credis vera tibi ex intimis Deæ tuæ adytis oracula proferenti; ea ferre te coget, ἅπερ θεῶν τὶς ἔι πάθ' οἱ κατα γένει (y) *Quæ Deorum si*

(u) *Hor.* 2. *Od.* 4. (x) *Lib. El.* 5. (y) *Eurip. Herc. Fur. v.* 1115.

si quis pateretur ingemisseret.) Quare dum tempus est, quietem quam Venus hactenus tibi negat, à Baccho pete, & si sapis, (z)

Adde merum, vinoque novos compesce dolores,
Occupet ut fessi lumina victa sopor.
Neu quisquam multo perfusum tempora Baccho
Excitet, infelix dum requiescit amor.

Quem etiam in finem adeo potissimum rogatos vos omnes volo,

Auditum admissi risum teneatis Amici.

Inde ad Angelicam conversus, At nos interim, inquam, mea lux, mea voluptas, meum desiderium, ne quid ille sibi in nos juris censoria oratione sua impetratum existimet, quid ni mutuos jam nunc

Et damus amplexus, & jungimus oscula coram. (a)

Hæc dicens, nihil repugnanti innumerabilia basia impegi. Ad quæ cum omnes certatim applauderent, impatiens Menander, tanta oratione tam parum se apud nos profecisse, neque præter ludibrium & irrisum omnium quidquam sibi comparavisse: tanquam infelix anima didonia,

solo fixos oculos aversa tenebat. (b)
Nec magis incæpto vultum sermone movetur,
Quam si dura silix, aut stet Marpesia cautes.
Tandem proripuit sese atque inimica refugit.

Concipiebam itaque non temerariæ spei solatium,

(z) *Tibull. lib.* 1. *El.* 2. (a) *Ov. Metam.* 9. *Fab.* 11, (b) *Virg. Æn.* 2.

tium, fore ut tandem Phryx ſaperet, noſtramque converſationem prorſus ejuraret: ſed quid dicam?

Mobilis & varia eſt fermè natura malorum (c). Nondum integrum interceſſerat triduum, quando pacem ab Angelicâ & veniam, per Oriſmenen & Euonymen, quibus ipſi luberet legibus petiit. Non inducebat animum Angelica, negare aliquid pœnitentiam tam profuſe profitenti: ſive connata morum facilitate, ſive inducta jam per longam tot annorum conſuetudinem morologi hiſtrionis neceſſitate ita ſuadente. Conſtituta igitur ac miſſa eſt homini formula, qua ſupplex veniam ab Angelicâ peteret, cujus ille conditionibus omnibus continuo acceptis, imo arreptis, nunciavit adfuturum ſe extemplo, eſt plura etiam petitis facturum: hanc unam tamen à benignitate Angelicâ præſtolari gratiam, ne ego præſentiâ meâ humilitati ipſius illuderem. Nolui ſane tam jucundo ſpectaculo domeſticos mecum una omnes privari. Proinde in proximum conclave conceſſi, ubi per rimam in januæ medio jam olim à me notatam, & nunc magis etiam diductam, non ſine ſecreta delectatione obſervavi miſerrimum ſenem, demiſſo in terram cum genibus ſupplice vultu, extremam pallæ fimbriam Angelicæ humillimo oſculo venerantem; indeque ſupinis manibus, conceptis, hunc in modum verbis, ad ridiculam uſque cir-

(c) *Juv. Sat.* 13.

circumſtantium miſericordiam, ſerio deprecantem. Ego quidem O gratioſa Angelica, fateor proh dolor, atque agnoſco me cœco amoris intempeſtivi impetu faſcinatum graviter in te tuoſque deliquiſſe, neque erroris adeo mei veniam, aliunde quam à tua benignitate expectare vel poſſe vel debere: quam adeo nunc ſupplex imploro. Tibi quidem impoſterum pro amore quoniam ita jubes obſervantiam Tuis vero omnibus officia mea omnia promptiſſima offerens atque promittens. Si quid contra fecerò, genium tuum (quod abominor) perpetuo iratum, Bacchumque numquam propitium habeam. Adhuc extremis etiam verbis inhærebat, cum ego ut quæſito per tot ambages Angelicæ reſponſo ipſum privarem, repulſa vehementius oſtii, cui hucuſque me applicueram, ſera, in cœnaculum intrans, vix tollendi ſe è terra, nedum colligendi animum anxiæ deprecationi adhuc nimis intentum, ſpatiolum miſello reliqui. Noluit tamen ille, quamvis ex vultu facile conſcientiam meam deprehenderet, ea die tantis ſudoribus ęgerrimè inductam, non infelicem uti putabat fabulæ ſuæ Cataſtaſin, querula cataſtrophe illico rurſus conturbare. Itaque diſſimulata quantum poterat iracundiâ, quâm ex inopinato adventu meo concipiebat, diem illum nobiſcum, frigidiſſimâ hilaritate tranſegit. Ne tamen nullum prorſus dolori ſuo ſolatium poneret, eadem adhuc veſpera compoſitam in me & Angelicam Satyram Gallicam poſtridie Bioni

tam-

tamquam intimo suo communicavit. Qui cum & venam ipsius & industriam fictis laudibus mirifice extulisset, tantam proximis diebus Volusianarum chartarum vim implere cœpit quantam Vestali Cloacinæ deæ igni alendo abunde sufiecturam esse pro comperto sit. Ut adeo mirari non debeas, si omnes eas asservatas non habeo. Exhibebo tibi nihilominus præcipuas, ubi nobis præsentiam tuam tantopere optatam reddideris. Sunt autem pleraque Gallica convitia, in quibus si perstitisset, per me certe solus etiamnum pugnaret. Postquam vero Latium etiam dicere nuper ausus est, & nasum meum vellere, meque sola illius monstrosa, ut ipsi videbatur longitudine, puellis commendabilem describere versibus latinis aggressus est; non putavi impunitam ulterius hominis protervam impudentiam mihi relinquendam esse, qui qua parte ipse turpissimus est, eâ deformes alios fingere non erubescit. Itaque nasum meum ab ipsius illo mucosissimo profecto atque adeo larva quam homine digniore, paucis hisce phaleucis mihi defendendum sumpsi.

Sit nasus mihi longus atque rectus,
Sit vel sesquipedalis, aut pedalis:
Emunctus modo sit, satisque acutus,
Puri sanguinis atque copiosi,
Et cordis, cerebrique temperati,
Qualem spiritus exigit politus,
Et rectæ validæque mentis index.
En qualem cupio, Menandre, nasum,
En qualem teneo, Menandre, nasum:

Quem

Quem mens invida ſicut omne magnum
Quem triſtis tua Muſa fruſtra carpit.
Quàm tu, ſi ſaperes, habere naſum
Infelix cuperes, Menandre! Talem
Non cuicunque datum eſt habere naſum,
Non certe dabitur tibi Menandre:
Cui naſus tumidus, rubens, obeſus,
Obtuſus, ſcabieque, puſtuliſque
Et lentigine ſquallet æſtuatque
Inſanæ ſitis, ebriæque mentis,
Impuri cerebrique, ſanguiniſque
Fœtenti ſanie ſcatentis index.
En qualis tuus eſt, Menandre, naſus.
Non hunc Placcius invidet Menandro,
Non livor malus invidet Menandro.
Uni perplacet hoc decus Menandro,
Uni convenit hoc decus Menandro.
Quis naſum hunc cupiat datum tenere,
Ni quis forte velit dato obſerare
Hoc naſo mage putidum foramen?

His verſiculis cum abunde ſatis vindicatum à Menandri calumniis qualecunque faciei meæ ornamentum crederem, titulum ex Juvenale inſcripſi:

Quem mihi Muſa negat, facit indignatio verſum
Qualemcunque poteſt:

complicatam deinde in formam epiſtolæ chartam Bioni, ut tamquam fortuito caſu mihi elapſam, ſub ſecretiſſimi ſilentii fide Menandro legendam exhiberet commiſi. Quo ille eadem adhuc veſperâ facto, ſatis referre non potuit, quam ad primum verſuum adſpectum frigidior

hyeme Gallicâ factus, tantum non obriguerit: quamque verè in illum quadraverit Plautinum hoc *Pro miraculo exemplum est quando qui sudat tremit*. Nam hactenus quidem numquam ipsi subolerat mihi cum Musis aliquid rei esse posse. Etenim quemadmodum nosti,

Non recito cuiquam nisi amicis, idque coactus (d)
Non ubivis, coramve quibuslibet.

Menandri vero rabiosam recitandi pruriginem numquam mihi in mentem venerat, meorum versuum, quos ad epigrammata sua collatos nihil nisi βόρβορον βαρβαρικὸν (*Cœnum barbaricum*) judicasset, commendatione irritare. Præterea tantum ipse se Poëtam faciebat, ut quem ex omni Parnasso antagonistam metuendum censeret non inveniret. Unde facile persuaderi mihi patior, ipsum sin minus aliunde certe ex solius nominis mei conspectu, quod præcipue ob id inserueram, gravissima indignatione commotum fuisse. Quidquid sit, illud constat, ipsum ne obscura in obscuri auctoris carmine vitia notaret, postquam singulos versus ad digitorum mensuram examinasset, verbaque omnia aliquoties secum ruminasset, mage tamquam minus latinum, & frustra quasi ultimam numquam corriperet, inter inepti, Musisque sinistris consuti carminis argumenta numerasse. In Gallicâ etiam cantiuncula, quam ante annos bene multos à nescio quo in ipsum compositam, nunc demum quasi meam ipsi occinuerant: Germanismos non sine manifesta atque improbâ stultitiâ notasse. Quod ultimum

(d) Hor. 1. Sat. 4.

mum de Gallicis judicium etsi præcedens de latinis latum facile subverteret: nihilominus & hanc suspicionem exemplis optimorum auctorum plurimis illico à me sum amolitus. Quæ tamen postridie à Bione non adeo properè produci potuerunt; quin Menander nova insulsissimi Epigrammatis recitatione festinationem ipsius antevertens majoris, etiam ex repetitâ sine ulla caussa idonea, vituperatione pœnitentiæ ictibus se exponeret. Interim exceptum quoque illud Bion, contra datam sanctissimæ fidei legem super mensam eadem adhuc vesperâ mihi legendum dedit. Ego vero ludis & confabulationibus ceu solebamus ad noctem usque concubiam ductis, cum antequam cubitum concederem nescio quomodo pertinaciori memoriæ obversans Menandri carmen, etsi nihil præter antiquam cramben recoquens, in chartam conjicere vellem: expertus sum mediâ nocte, quod interdiu, ni fallor in Parnasso dormientes solent. Adeoque spiritu Poëtico correptus, uno impetu particulatim, ut annotare poteram, Menandri versus; ita refutatione adjuncta tamquam commentario illustravi: & descripta utraque in quam vides formam, in media Musæi mei tabula reliqui.

Me nasute petis? fallor, nasutior esses
Si nihil appeteres.
Jam demum falli te sentis, versificator?
Non sum nasutus, qui modo nasus eram?
Non tibi nasus inest.
Quis sanus dixit, precor, aut quis dicet inesse

Na-

Nasum homini? Nemo, cui modo nasus
adest.
Non mihi nasus inest, fateor: sin debet inesse,
Insere, nemo vetat, docte Menandre, tuum.
Pro magis in versu deformem te mage reddit
Quam nasus, fœdum quam malè carmen olet.
At tuus haud dubiè putentibus infuit oris,
Nam malè nasus olet, cui malè carmen olet.
O quantus nasus! nescis sit syllaba quanta.
Quam facies versus, scandere disce prius.
Sola facit miserum te syllaba nota Poëtam,
Hinc trepidas, si sit syllaba longa brevis.
Verum quem reddunt Pindi mysteria Vatem,
Non illi in tenui est serius arte labor.
Sæpè etiam claudos videas benè currere versus,
Non ullus vates hac sine labe fuit.
Si verum caneres, possem tibi reddere vera:
Carmina nostra metro, sed tua mente carent.
Sed sensum obtusum nasi malè prodis obesi
Heic etiam, *mage* dum *frustra* * notare cupis.
Inter nos Gallos Germanus habebere semper.
Gallus es, agnosco, veniunt è stercore cantus.
Quid mirum, tibi nunc si malè nasus olet.
Non canta nimium, nimium non erige cristam,
Aut ego te capum reddere, galle, paro.
At semper Francos inter Germanus habebor;
Non est horrori Natio vestra mihi.
Non semper viles animas dat Francica tellus,
Te quamvis dederit dedecus illa suum.
Hinc Gallos inter tu stultus habebere semper,
Emun-

* *v. Voss. Aristarch. lib.* 2. *c.* 24. *Mariang. à Fano. Auctuarii ad Grammat. Scioppii. p. m.* 80.

Emunctus Gallis dum bene nasus erit.
Sed pro Germano Francis fortassis habebor,
Nam sensum ambiguum quæ malè dicis habent.
Non hoc tam fugiam, quam contra sedulus optem,
Sic alibi mendax, hic mihi verus eris.
Stat sua Germanis virtus, stat pectus honestum,
Et bona, cum cautâ simplicitate fides.
Non hic zelotypos, non hic livore tumentes
Invenis: hic compos est rationis amor.
Non hic absentis maledicta timentur amici,
Nec mala dat tristes ceu tua lingua jocos.
Quidquid habet Germanus, in os tibi dicet apertum,
Sic bene cum rectâ stat ratione dolor.
Germanos inter semper me pone, Menander
At fatuos inter tu mihi semper eris.

Cum tentas nostros, cautior esto, modos.

Quin ego Germanum quamvis nil tale merenti
Hunc tibi me præsto, nec tibi ficta cano.
Germanâ tibi dico fide, tibi dico, Menandre,
Me numquam vestos sollicitasse modos.
Nomine non isto mereor Germanus haberi,
Cautelas mereor nec, male sane, tuas.
Falleris, & scabiem nasi mentisque malignam
Nunc iterum sorex ceu sua furta tegis.
Dum Germanismos in Gallo quæris, inepte,
Anne vides quantum sit sine mente loqui?
Teque tuis alios dum stultis, improbe, dictis
Exagitare putas, exagitaris iners.

Jam scio, caligas:
Non mihi caligant oculi, verum tibi: quin tu
Vel clausis vitium crede patere tuum.
At tibi cui senium jam vitrea lumina poscit,
Quam nox quam poterit mentis habere diẽ?
Nasi sed turpius umbrâ
Ducit in errores cæcus amansque furor.
Quæ tibi nox animum, quæ cœcam nubila mentem
Implevere, senex atque maritus, amas?
Si sapis innocuos lusus permitte juventæ:
Numquam, crede, seni conciliatur amor.
Quam nos dissimiles animis amor arguit idem:
Nam mihi mentem acuit, quem tibi perdit Amor.
Hinc zelus, livor, rabies insana nocendi,
Atque amente subit natus amore furor.
Hinc tibi condono culpam: non parco puellæ,
Quæ lites inter nos malè fida serit.
Hinc adeo insonti temerè minitare puellæ:
Huic saltim parcas, ò generose, precor.
Est illi constans amor, & te sanior: & quæ
Cum tibi non data sit, non repetenda fides.

Ita finito sub finem gallicinii carmine: ne titulus huic magis quam priori deesset, præfixi è Catulli carminibus quod tum forte se offerebat (e).

Quænam te mala mens, misselle Ravide
Agit præcipitem in meos Jambos?
Quis Deus Tibi non bene advocatus
Vecordem parat excitare rixam?
Anne ut pervenias in ora vulgi,

(e) Carm. 41.

Quid

Quid vis? qua lubet esse notus optas?
Eris: quandoquidem meos amores
Cum longâ voluisti amare pœnâ.

Jam consumpto impetu vestes laxaveram, cum opportunum in mentem etiam venit, crastinum diem nomen miselli illius præferre. Quare recollecto iterum spiritu, per noctem & somnum jam penè dissipato, subscriptionem quoque talem adjeci.

Accipe luce tibi versus cognomine dignos,
Accipe produxit quos tibi festa dies.
Hos etiam scandas malè mensuresque licebit.
Cætera nam nullâ parte, Menandre, capis.
Hactenus indocilis satyram componere, debet
Principium vitiis hoc mea Musa tuis.
Dura quidem dixi, fateor, sed scito, Menandre
In te nil dictum durius esse potest.

Sic tandem impleto omnibus paginis folio, in lectulum meum me abdidi, altissimoque ac suavissimo somno obdormivi, donec circa meridiē à Melibæo appositam imo continentem meæ camerā habitante, cum aliis una amicis pro deambulatum invitarer. Inde reversis, prandioque jam parato admotis, solitus τετρηγορήτως Menander quasi invitatus se adjunxit. Quo conspecto, ne lentus debitor essem, & nihil ex nocturnâ mea operâ volupatis caperem: Melibæo quæ ad rem videbantur in aurem insusurravi. Qui proinde finito vixdum benè prandio, sub specie secretioris colloquii Menandrum seorsim in conclave suum deductum recluso communi nobis ostio ad mensam in quâ carmina mea no-

cturna explicueram admisit. Quibus conspectis majore etiam atque pridie horrore perculsus Menander,

Ut mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura,
Ut quatitur tepido fraxina virga noto, (f)
Utque levi Zephyro graciles vibrantur aristæ;
Frigida populeas ut quatit aura comas
Aut sic aut etiam tremuit magis: (g)
Ut didicit se
Ante refutatum quam velit ipse legi.

Postquam vero percontanti etiam Melibæus quando tam prolixum carmen composuissem, ipse & nescire se (uti sane nesciebat,) & divinare non posse sanctissima relligione affirmavit; simulque quo pacto hesterna nocte ludentem me cum puellis domesticis reliquisset, circa meridiem autem dormientem adhuc ad prodeambulandum excitasset, pari fide retulit: magis etiam perterritus profecto δαιμόνιον ἔχει; (*dæmonium habet*) inquit, neque cum illo imposterum mihi res erit, si ex hac pugna salvus exeo. Quod sane tua opera fieri posse non diffido, modo & veniam meo nomine orare, & Σπόγγον ἀμαρτανούσης πλαζομένης γραφίδος. (*Spongiam aberrantis quæ medicina styli est,*) offerre non dedigneris. Cum ille haud gravatè hoc recepisset, mihique rem plane quemadmodum erat gesta retulisset; Ego exemplo nuperæ pacificationis præmonitus, οὐ δεόμεθα σπονδῶν. (*non egemus fœderibus*) inquam, quibus si priora non fregisset, novis nunc non indi-ge-

(f) *Ov. Ep.* 11. (g) *Id. Ep.* 14.

geret. Nunc quoniam ita voluit, ita habuit. Neque ego ipſum vel amore meo vel odio dignum judico: niſi quod

Ἐχθρὸς μέν μοὶ κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν (h)
Ὅς χ' ἕτερον μέν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν ἄλλο δὲ βάζει.
(Hunc ego Tartareis portis infenſius odi,
Quiſquis mente aliud condit, quam protulit ore.)

Proinde ille quidem dictum ſibi ſciat
digito compeſce labellum.

Ne laneum latuſculum, nateſque mollicellas (i)
Inflixa turpiter ſeni flagella conſcribillent,
Et inſolenter æſtues velut minuta magno
Deprenſa navis in mari veſaniente vento.

Hoc tam triſti nuncio confuſus Menander, hactenus mutire contra me amplius nihil auſus eſt. Paucis tamen abhinc diebus comparuit quoddam Panidis, imo Midæ ſuffragium, quod ego poſtea à Melanore profectum cognovi: ita ſeſe habens

Diſplicet iſte ruber naſus tibi, Placce, Menandri:
Naſonem Placcum, læſe Menandre, vocas.
Jurgia ſunt vobis igitur malè ſana duobus
Et venam nimius tingit utrique furor.
Quin precor à motis tandem deſiſtite rixis,
Et grata Clarium pace beate deum.
Quod ſi pergetis, venam Tibi, Placce, Cupido
Augebit, Bacchus læſe Menandre, tuam.

Cui ego totidem verſibus extemporalibus ita reſpondi.

Quid tibi cum noſtris ludis, male ſane Poëta,
Jurgia noſtra cupis quæ male ſana vocas.

X 5 Sunt

(h) *Homer. Il. 9.* (i) *Catull. 25.*

Sunt male sana quidem, fateor, de parte Menandri
De nostra sanâ nil benè mente notes.
Nam contra stultum sapere est insania sano.
Quid faciam? nugas provocat ille meas.
Ergo tace, precor, aut quoniam me credis amare,
Mox erit adversus Bacchus Amorque Tibi.

Quibus publicè à commensalibus lectis,

Una omnes taciti tenuerunt ora Poëtæ
Altaque tranquillo sunt facta silentia Pindo.

Tantum profuit mihi Poëtam fuisse, recitatorem non fuisse. Adeoque nemo jam est qui hæc noverit, cui non sim *Leporum*

Disertus puer & facetiarum. (k)

E contrario, Menander detecta plane ridicula sua insaniâ,

It nova per cunctas nec tristis fabula cœnas,

Et si quando ad pristinos mores suos reditum parat, sola nominis mei mentione continuo in viam redigitur; quod non minus nunc hominem perterrefacit quam Deorum liberos Ἑρμείης σποδιῇ κεχρημένος αἰθῇ (l) (*Mercurius carbonibus oblitus atris*) Verum *lingua quo vadis?* ajebat ille. Quidni & tu mihi tandem dicas, *Calame quo vadis*. Vides liberalitatem meam. Epistolæ debitor libellum persolvo. Utinam alibi itidem, inquies. Sed nemo idem ubique est: neque id expediret hoc imprimis seculo. Interea, quoniam *satur est cum dicit Horatius ohe!*

(k) *Id.* 15. (l) *Callimach. Hymn. in Dianam.*

ohe ! & ego non minorem te legendi quam me ſcribendi ſaturitatem cepiſſe exiſtimo : *Ohe jam ſatis eſt ohe libelle.* Quod ſi quid omnino hic nimium tibi eſt, potius quam nauſees, comitibus tuis communibus amicis noſtris, quantum ejus videbitur imperti, adeoque una per me *ridete, quidquid eſt domi cachinnorum.* (m) Interim, ſi quid me amatis adhuc, ne cui ignoto per hæc Menander innoteſcat ſedulò cavebitis. Neque enim mihi nunc hominem, cujus ſane ex animo miſeret, ſed ſtultitiam ridere volupe fuit.

Quicunque fuerit ergo narrandi locus, (n)
Dum capiat aurem, & ſervet propoſitum ſuum,
Re commendetur non auctoris nomine, fabella,

quam ſane in alium finem nullum tibi operoſè adeo perſcripſi, niſi ut vitæ noſtræ rationem accuratiſſimè perſpectam habens, quantopere tibi ad nos cum ſodalibus tuis maturandus ſit reditus eo rectius ſtatuere poſſis.

Quare, ſi ſapias, viam vocabis, (o)
Quamvis candida millies puella
Euntem revocet, manuſque collo
Ambas injiciens roget morari.

Quod ſi interea, præter ſpem omnem meam, & veſtram, diſcedere hinc neceſſum habeam, equidem *Commendo Tibi me, meoſque amores.* (p)
Nam tecum ferè totus ero, quocumque recedam. (q)
Si tamen abſque incommodo tuo magno potes,
Tibique, mel ac deliciæ meæ,
Si manet ullus adhuc veteris reſpectus amici,
Et data ſæpe mihi ſtat tibi ſalva fides.

In-

(m) *Catull.* 32. (n) *Phædr. prolog. lib.* 2.
(o) *Catull.* 36.

Inque tuo fuerat primo qui pectore quondam
Nunc potis est aliquo Placcius esse loco:
Curre, vola, ut possis communia gaudia mecum
Cumque tuis sociis participare, Vale.

(p) *Id.* 15. (q) *Ausonius.*

ERRATA.

Quæ propter absentiam Auctoris pluscula irrepsere, præcipua B. L. ita corriget: pag. 3. lin. 1. ATLANTIS RETECTA. p. 4. vers. 9. *Rideat.* 54. l. 14. *Pererio.* 92. v. 2. *nimium.* v. 4. *Patareaque.* 96. v. f. *quà.* 97. v. 20. *Et frameis.* v. 26. *Meliboci.* 104. v. 11. *Pario.* 109. v. penult. HUMO. 147. v. 22. *soporo.* 154. v. antepen. *deducunt.* 147. v. f. *Iterum.* 188. l. 21. *Quinimo.* 192. v. 9. *indegemens.* v. 23. *hæc.* 198. v. 25. *caneret.* 207. l. 14. PLATICE. 208. l. 27. LITERATOS. 244. v. 12. *Diviso.* 256. v. 10. *fata.* 268. l. 11. XXII. 299 v. 12. *sepe.* 307. v. f. *habet, heic.* 327. v. 9. dele *hæc.* 338. v. 14. *Hac mea nunc.* 351. l. f. *habeo.* 352. l. 15 *Meministi.* 353. l. 7. *nostrique.* 380. post distichon septimum, quod definit: *ingeniosus erit,* omissa sunt hæc duo:

Hoc fugiens modico juvenilia carmina risu
Distinxi, quales vel Cato credo ferat.
Carmina si numeres, numeris æquaveris annos,
Et vix quod desit, quodve supersit, erit.

392. distichon ultimum, secundum esse debet. 394. v. 6. *è gelido.* 408. v. f. *litis.* 430. v. 1. *carebam.* 438. v. 24. *murmuris.* v. seq. *risusque.* 442. l. 1. *quam.* l. 24. *animum* 445. l. 17. *pronti.* 448. l. 14 & 15. *contubernalibus.* l. 20. *quanta.* 449. l. 2. *citra.* 17. *qui.* 22. *na.* 451. l. 18. *miserari.* 453. l. 7. *nos.* 457. l. 4. *ciendam.* 464. l. 18. *pellem.* 21. *blattam.* 465. l. 27. *miseram.* 466. l. 8. Ἐπὶ. 471. l. 6. *Bacchico.*

Reliqua leviora, v. gr. *que* vel *&* omissa, litteras transpositas & permutatas, *nimirum* pro nimium, *Cui* pro Qui, &c. Lector intelligens facili divinationi ipse restituet. *FINIS.*